

Lagrådsremiss

Kamerabevakning i brottsbekämpning och annan offentlig verksamhet – utökade möjligheter och ett enklare förfarande

Regeringen överlämnar denna remiss till Lagrådet.

Stockholm den 5 december 2024

Gunnar Strömmer

Johan Albin
(Justitiedepartementet)

Lagrådsremissens huvudsakliga innehåll

I lagrådsremissen lämnar regeringen förslag till ändringar i kamerabevakningslagen (2018:1200). Förslagen syftar till att reglerna om kamerabevakning ska bli mer ändamålsenligt utformade och motsvara de behov av bevakning som finns i dag. Förslagen innebär bl.a. följande:

- Kravet på tillstånd till kamerabevakning tas bort.
- Brottsbekämpande myndigheter får möjlighet att bedriva kamerabevakning på fler platser. Bevakning ska kunna bedrivas på platser där det vid en framåtblickande bedömning finns risk för allvarlig brottslighet. Bevakning ska också kunna bedrivas på platser som är av strategisk betydelse för att motverka allvarlig brottslighet, även om det inte finns risk för brott på den platsen.
- Möjligheterna för brottsbekämpande myndigheter att kamerabevaka i brådska fall förbättras.
- Det införs ett nytt undantag från kravet att göra en intresseavvägning vid bevakning som gör det möjligt för Polismyndigheten och Säkerhetspolisen att använda teknik med automatisk igenkänning av registreringsnummer (ANPR-teknik) i hela landet.
- Det införs nya och utvidgade undantag från kraven att upplysa och informera om kamerabevakning som brottsbekämpande myndigheter bedriver från ett civilt fordon eller drönare.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2025.

Innehållsförteckning

1	Beslut	5
2	Lagtext	6
2.1	Förslag till lag om ändring i kamerabevakningslagen (2018:1200)	6
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område	20
2.3	Förslag till lag om ändring i lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter	23
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete	25
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden	26
3	Ärendet och dess beredning	27
4	Regleringen av kamerabevakning	27
4.1	Inledning	27
4.2	EU:s dataskyddsförordning är den generella regleringen.....	28
4.2.1	Allmänt om EU:s dataskyddsförordning	28
4.2.2	Grundläggande krav på behandlingen av personuppgifter.....	28
4.2.3	Den personuppgiftsansvariges skyldigheter	29
4.2.4	Rättigheter för den som kan identifieras vid kamerabevakning	30
4.2.5	Integritetsskyddsmyndigheten är tillsynsmyndighet	31
4.3	EU:s dataskyddsdirektiv gäller för vissa områden	31
4.3.1	Allmänt om EU:s dataskyddsdirektiv	31
4.3.2	Nationell lagstiftning som genomför EU:s dataskyddsdirektiv	32
4.3.3	Integritetsskyddsmyndigheten är tillsynsmyndighet	33
4.3.4	Särskilda registerförfattningar	34
4.4	På det nationella säkerhetsområdet gäller en särskild registerförfattning.....	35
4.5	Särskilda regler om kamerabevakning	36
4.5.1	Grundläggande förutsättningar för kamerabevakning.....	36
4.5.2	Viss kamerabevakning kräver tillstånd.....	36
4.5.3	Det finns undantag från tillståndsplikten	38
4.5.4	Särskilt om det generella undantaget	39
4.5.5	Upplyningskravet och enskildas rätt till information	39
4.5.6	Integritetsskyddsmyndigheten utövar tillsyn.....	39

5	Förutsättningarna för kamerabevakning i offentlig verksamhet ändras	40
5.1	Tillståndsplikten tas bort	40
5.2	Kamerabevakning vid utförande av en uppgift av allmänt intresse ska regleras i kamerabevakningslagen	47
5.3	Förutsättningar för kamerabevakning i verksamheter som omfattas av brottsdatalagen eller rör nationell säkerhet ska regleras särskilt	48
6	Ett nytt förfarande för kamerabevakning i viss offentlig verksamhet	51
6.1	Tydligare förutsättningar för kamerabevakning när aktörer utför en uppgift av allmänt intresse	51
6.2	Viss kamerabevakning ska vara undantagen från intresseavvägningen	58
6.3	Viss kamerabevakning ska vara undantagen från upplysningskravet och rätten till information	62
6.4	Det bör inte införas regler om yttrande av kommunen	64
6.5	Det bör inte införas ett krav på yttrande från eller överenskommelse med en arbetstagarrepresentant	65
6.6	Det ska införas en ny rättslig grund för kommuner	67
7	Utökade möjligheter att kamerabevaka i brottsbekämpande verksamhet	72
7.1	Förutsättningar för kamerabevakning i verksamheter som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag	72
7.2	Vid bedömningen av bevakningsintresset ska fler faktorer särskilt beaktas	73
7.3	Nuvarande permanenta undantag från intresseavvägningen ska omfatta fler aktörer	81
7.4	Ett nytt permanent undantag för att underlätta teknik med automatisk igenkänning av registreringsnummer	82
7.5	De tillfälliga undantagen från intresseavvägningen ska utökas	95
7.6	Undantag från upplysningskravet och rätten till information	100
8	Verktyg för en effektiv tillsyn	105
8.1	Det bör inte införas en anmälningssplikt	105
8.2	Det ska införas ett förteckningskrav	106
8.3	Bedömningen enligt intresseavvägningen ska dokumenteras	110
8.4	En ny grund för sanktionsavgift ska införas	112
9	Möjligheten för Polismyndigheten att göra uppgifter från kamerabevakning gemensamt tillgängliga	115
10	Enskildas möjligheter att lämna material från kamerabevakning till polisen	122

11	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	124
11.1	Ikraftträdande	124
11.2	Övergångsbestämmelser.....	124
12	Konsekvenser.....	126
12.1	Konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet	126
12.2	Konsekvenser för enskilda	128
12.3	Ekonomiska konsekvenser	134
12.4	Övriga konsekvenser	138
13	Författningskommentar.....	139
13.1	Förslaget till lag om ändring i kamerabevakningslagen (2018:1200).....	139
13.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område	156
13.3	Förslaget till lag om ändring i lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter	160
13.4	Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete	160
13.5	Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden.....	161
Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27).....	162
Bilaga 2	Betänkandets lagförslag	173
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	191
Bilaga 4	Sammanfattning av promemorian Förbättrade möjligheter för polisen att använda kamerabevakning (Ds 2024:11) i relevanta delar	193
Bilaga 5	Promemorians lagförslag.....	195
Bilaga 6	Förteckning över remissinstanserna	199

1 Beslut

Regeringen har beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i kamerabevakningslagen (2018:1200),
2. lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område,
3. lag om ändring i lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter,
4. lag om ändring i lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete,
5. lag om ändring i lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i kamerabevakningslagen (2018:1200)

Härigenom föreskrivs i fråga om kamerabevakningslagen (2018:1200)

- dels* att 7 och 11–14 §§ ska upphöra att gälla,
- dels* att rubrikerna närmast före 7–14 §§ och rubrikerna närmast efter 6 och 14 §§ ska utgå,
- dels* att nuvarande 9 och 10 §§ ska betecknas 12 och 13 §§,
- dels* att de nya 12 och 13 §§ ska ha följande lydelse,
- dels* att rubriken närmast före 14 a § ska sättas närmast före 14 §,
- dels* att 8, 14 a–16, 19, 25, 27 och 29 §§ ska ha följande lydelse,
- dels* att det ska införas åtta nya paragrafer, 7, 9, 10, 12, 14 och 16 a–16 c §§, och närmast före 7, 10, 11, 13 och 16 b §§ och närmast efter 6 och 13 §§ nya rubriker av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Kamerabevakning vid utförande av en uppgift av allmänt intresse

Förutsättningar för kamerabevakning

7 §

Vid utförande av en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning får kamerabevakning bedrivas om

- 1. bevakningen är nödvändig för att utföra uppgiften, och*
- 2. förutsättningarna i 8 och 9 §§ är uppfyllda.*

För kamerabevakning som en myndighet bedriver i en verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) eller lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter gäller i stället bestämmelserna i 14 §.

8 §

Tillstånd till kamerabevakning ska ges om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Kamerabevakning enligt 7 § får endast bedrivas om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska det särskilt beaktas om bevakningen behövs för att

kamerabevakning ska det särskilt

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en brottsutsatt plats eller på en annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom,

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på

a) en brottsutsatt plats, eller

b) en annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom,

2. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar,

3. utöva kontrollverksamhet,

4. förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor, eller

5. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska det särskilt beaktas

1. hur bevakningen ska utföras,

2. om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas, och

3. vilket område som ska bevakas.

9 §

Innan kamerabevakning enligt 7 § påbörjas ska den som är personuppgiftsansvarig för bevakningen bedöma om förutsättningarna i 8 § är uppfyllda.

En ny bedömning ska göras

1. innan bevakningen ändras på ett betydande sätt som ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet, eller

2. om förhållandena på den plats som bevakas ändras på ett betydande sätt som minskar intresset av bevakningen eller ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet.

Bedömningen ska dokumenteras och bevaras i minst fem år efter att bevakningen upphört.

Krav på förteckning över pågående bevakning

10 §

Den som är personuppgifts-ansvarig för kamerabevakning som bedrivs enligt 7 § ska föra en förteckning över pågående bevakning. Förteckningen ska innehålla uppgift om

1. adress eller annan jämförbar uppgift för den plats som bevakas,

2. typ av plats som bevakas,

3. syftet med bevakningen,

4. huruvida bevakningen omfattar ljudupptagning eller annan särskild teknik, och

5. att en bedömning enligt 9 § har gjorts och när den senaste bedömningen gjordes.

Förteckningen ska uppdateras om en ny bevakning inleds, om bevakningen eller förhållandena ändras på det sätt som anges i 9 § andra stycket och om bevakningen upphör.

En förteckning som innehåller uppgifter om en bevakning som har upphört ska bevaras i minst fem år efter att bevakningen upphört.

Förteckningen ska på begäran lämnas till tillsynsmyndigheten.

Undantag för viss kamerabevakning

9 §¹

Tillstånd till kamerabevakning krävs inte vid

1. bevakning som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver,

2. bevakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 5 eller 6, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen

11 §

Bestämmelserna i 8–10 §§ gäller inte vid

1. kamerabevakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 5 eller 6, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen

(2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

3. *bevakning* som Försvarsmakten bedriver från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan bevakning,

4. *bevakning* som Trafikverket bedriver

a) av vägtrafik,

b) av sjötrafik vid en rörlig bro,

c) vid en betalstation eller kontrollpunkt som avses i bilagorna till lagen (2004:629) om trängselskatt och som sker för att samla in uppgifter som behövs för att beslut om trängselskatt ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan skatt betalas, eller

d) vid en betalstation på allmän väg som används vid uttag av infrastrukturavgifter med stöd av lagen (2024:172) om infrastrukturavgifter på väg och som sker för att samla in uppgifter som behövs för att beslut om infrastrukturavgift ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan avgift betalas,

5. *bevakning* i en vägtunnel med övervakningssystem som avses i lagen (2006:418) om säkerhet i vägtunnlar och som bedrivs av någon annan tunnelhållare än Trafikverket,

6. *bevakning* som har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller olyckor eller begränsa verkningarna av sådana störningar eller inträffade olyckor, om bevakningen sker

a) i ett färdmedel som används i kollektivtrafik på väg, järnväg, vatten, spårväg eller i tunnelbana,

b) av ett stations-, terminal- eller hållplatsområde avsett för resande med kollektivtrafik på väg, järnväg, vatten, spårväg eller i tunnelbana,

c) av en plats vid järnvägs-, spårvägs- eller tunnelbanespår, eller

d) av ett flygplatsområde,

7. *bevakning* i en lokal där det bedrivs postverksamhet eller av området omedelbart utanför in- och utgångar till en sådan lokal, om

(2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

2. *kamerabevakning* som Försvarsmakten bedriver från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan bevakning,

3. *kamerabevakning* som Trafikverket bedriver

4. *kamerabevakning* i en vägtunnel med övervakningssystem som avses i lagen (2006:418) om säkerhet i vägtunnlar och som bedrivs av någon annan tunnelhållare än Trafikverket,

5. *kamerabevakning* som har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller olyckor eller begränsa verkningarna av sådana störningar eller inträffade olyckor, om bevakningen sker

6. *kamerabevakning* i en lokal där det bedrivs postverksamhet eller av området omedelbart utanför in- och utgångar till en

bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott,

8. *bevakning* i ett parkeringshus, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott,

9. *bevakning* som sker för säkerheten i trafiken eller arbetsmiljön från ett fordon, en maskin eller liknande för att förbättra sikten för föraren eller användaren, *och*

10. *bevakning* i en butikslokal där det bedrivs apoteksverksamhet, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott.

sådan lokal, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott,

7. *kamerabevakning* i ett parkeringshus, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott,

8. *kamerabevakning* som sker för säkerheten i trafiken eller arbetsmiljön från ett fordon, en maskin eller liknande för att förbättra sikten för föraren eller användaren,

9. *kamerabevakning* i en butikslokal där det bedrivs apoteksverksamhet, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott, *och*

10. *kamerabevakning* som *Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket* bedriver i gränsnära områden som avses i 2 § lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden, eller av tillfartsvägar till sådana gränsnära områden som avses i 2 § 3 eller 4 samma lag, om bevakningen bedrivs inom 20 kilometer från området.

12 §

Bestämmelserna i 10 § gäller inte för kamerabevakning som bedrivs av Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket.

Tillfälliga undantag för viss kamerabevakning

13 §

Bestämmelserna i 8–10 §§ gäller inte vid kamerabevakning som Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen

10 §²

Kamerabevakning får ske utan att en ansökan om tillstånd har gjorts

(2003:778) om skydd mot olyckor bedriver under högst en månad, om bevakningen är av vikt för att

1. under högst en månad, vid bevakning som bedrivs av den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor, eller

2. under högst en månad, vid bevakning som bedrivs av den som är räddningsledare enligt lagen om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person.

Om en ansökan om tillstånd görs inom den tid som anges i första stycket, får bevakningen bedrivas utan tillstånd till dess att ansökan har prövats.

1. avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor, eller

2. efterforska en försvunnen person.

Kamerabevakning i verksamheter som omfattas av brottsdatalagen eller rör nationell säkerhet

14 §

I en verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) eller lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter får kamerabevakning bedrivas av en myndighet om

1. bevakningen är nödvändig för ett syfte som anges i de lagarna, och

2. förutsättningarna i 14 a och 14 b §§ är uppfyllda.

Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket får bedriva kamera-bevakning av en plats dit allmänheten har tillträde endast om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska 8 § andra stycket tillämpas.

Kamerabevakning enligt 14 § får endast bedrivas om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska *det särskilt beaktas om bevakningen behövs för att*

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på

a) en brottsutsatt plats,

b) en plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom, eller

c) en plats där det med hänsyn till omständigheterna finns risk för allvarlig eller omfattande brottslighet,

2. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott och bevakningen sker på en plats som med hänsyn till omständigheterna har strategisk betydelse för att motverka allvarlig brottslighet eller brott som har samband med sådan brottslighet,

3. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar,

4. utöva kontrollverksamhet, eller

5. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska 8 § tredje stycket tillämpas.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska *det särskilt beaktas*

1. hur bevakningen ska utföras,

2. om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas, och
3. vilket område som ska bevakas.

14 b §⁴

Innan Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket påbörjar kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde ska myndigheten bedöma om de förutsättningar som anges i 14 a § är uppfyllda.

En ny bedömning ska göras

1. innan myndigheten ändrar bevakningen på ett betydande sätt som ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet, och
2. om förhållandena på den plats som bevakas ändras på ett betydande sätt som minskar intresset av bevakningen eller ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet.

Den bedömning som har gjorts enligt första eller andra stycket ska dokumenteras.

Innan kamerabevakning enligt 14 § påbörjas ska den som är personuppgiftsansvarig för bevakningen bedöma om förutsättningarna i 14 a § är uppfyllda.

1. innan bevakningen ändras på ett betydande sätt som ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet, eller

Bedömningen ska dokumenteras och bevaras i minst fem år efter att bevakningen upphört.

14 c §⁵

Bestämmelserna i 14 a och 14 b §§ gäller inte vid

1. kamerabevakning som Polismyndigheten bedriver vid automatisk hastighetsövervakning,

2. kamerabevakning som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver i fall som avses i 9 § 2 och 6–10, och

3. kamerabevakning som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver i gränsnära områden som avses i 2 § lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden, eller av tillfartsvägar till sådana gränsnära områden som avses i 2 § 3 eller 4 samma lag, om

Bestämmelserna i 14 a och 14 b §§ gäller inte vid kamerabevakning

1. vid automatisk hastighetsövervakning,

2. i fall som avses i 11 § 1 och 5–9,

3. i gränsnära områden som avses i 2 § lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden, eller av tillfartsvägar till sådana gränsnära områden som avses i 2 § 3 eller 4 samma lag, om bevakningen bedrivs inom 20 kilometer från området, och

⁴ Senaste lydelse 2019:1163.

⁵ Senaste lydelse 2023:477.

bevakningen bedrivs inom
20 kilometer från området.

4. som Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen bedriver av väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon, om bevakningen har till syfte att genom insamling av uppgifter om motorfordon förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer eller utreda eller lagföra ett sådant brott.

14 d §⁶

Bestämmelserna i 14 a och 14 b §§ gäller inte vid

Bestämmelserna i 14 a och 14 b §§ gäller inte vid kamerabevakning som bedrivs

1. kamerabevakning som Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen bedriver under högst tre månader, om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott,

1. under högst tre månader, om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet eller brott som har samband med sådan brottslighet, och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott, och

2. kamerabevakning som Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor bedriver under högst en månad, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor, och

2. i brådskande fall och under högst två veckor, om det av särskild anledning finns risk för

a) brottslighet som inte är ringa, och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott, eller

b) störningar av allmän ordning och säkerhet, och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra, upptäcka eller begränsa

verkningarna av sådana störningar.

3. kamerabevakning som den som är räddningsledare enligt lagen om skydd mot olyckor bedriver under högst en månad, om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person.

15 §

Upplysning om kamera-bevakning ska lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt.

Upplysning om kamera-bevakning som omfattas av denna lag ska lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt.

Om ljud kan avlyssnas eller tas upp vid bevakningen, ska en särskild upplysning lämnas om detta.

Bestämmelser om rätten till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär finns i EU:s dataskyddsförordning och andra föreskrifter som anges i 6 §.

16 §⁷

Upplysning om kamera-bevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas vid

Upplysning om kamera-bevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas vid *bevakning som*

1. *bevakning som Polismyndigheten bedriver vid automatisk hastighetsövervakning,*

2. *bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott,*

3. *bevakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 5 eller 6, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet*

1. sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 5 eller 6, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar

⁷ Senaste lydelse 2020:519.

eller ett område i dess omedelbara närhet,

4. *bevakning som* Försvarsmakten *bedriver* från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan bevakning,

5. *bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg av Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor, och*

6. *bevakning som* bedrivs av den som är räddningsledare enligt lagen om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person.

Undantagen i första stycket gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

2. *bedrivs av* Försvarsmakten från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan bevakning, *eller*

3. *bedrivs av Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person.*

16 a §

Upplysning om kamerabevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas vid bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg av Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor.

Upplysning och information ska lämnas så snart det är möjligt.

Undantagen i första stycket gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

Undantag från upplysningskravet och rätten till information i verksamheter som omfattas av brottsdatalagen eller rör nationell säkerhet

16 b §

Upplysning om kamera-bevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas i en verksamhet som avses i 14 § vid bevakning som bedrivs

1. vid automatisk hastighets-övervakning, eller

2. från ett civilt fordon som används i verksamheten, om syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka brottsliga angrepp på fordonet eller utreda eller lagföra sådana angrepp.

Undantagen i första stycket gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

16 c §

Upplysning om kamera-bevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas i en verksamhet som avses i 14 § vid bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg.

Upplysning och information ska lämnas så snart det är möjligt.

Undantagen i första stycket gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

19 §

Innan tillsynsmyndigheten beslutar om sådant undantag som avses i 17 §, ska den kommun där kamerabevakningen ska ske få tillfälle att yttra sig, om bevakningen avser en plats dit allmänheten har tillträde och det av

Innan tillsynsmyndigheten beslutar om ett sådant undantag som avses i 17 §, ska den kommun där kamerabevakningen ska ske få tillfälle att yttra sig, om det av särskild anledning behövs ett yttrande.

särskild anledning behövs ett yttrande.

25 §⁸

Tillsynsmyndigheten får ta ut en sanktionsavgift av den som bedriver kamerabevakning och

1. bryter mot tillståndskravet i 7 §,

2. inte följer villkor i ett beslut om tillstånd som har meddelats med stöd av 13 eller 14 §,

3. bryter mot kraven på dokumenterad bedömning i 14 b §,

4. bryter mot upplysningskravet i 15 §, eller

5. inte följer villkor i ett beslut om undantag som har meddelats med stöd av 20 §.

1. bryter mot kraven på dokumenterad bedömning i 9 eller 14 b §,

2. bryter mot kravet på förteckning över pågående kamerabevakning i 10 §,

3. bryter mot upplysningskravet i 15 §, eller

4. inte följer villkor i ett beslut om undantag som har meddelats med stöd av 20 §.

27 §⁹

Vid sådana överträdelser som avses i 25 § 1–3 ska avgiftens storlek bestämmas med tillämpning av artikel 83.4 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, eller, i fråga om myndigheter, med tillämpning av den lägre avgiftsnivån i 6 kap. 2 § andra stycket lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) ska avgiftens storlek i stället bestämmas med tillämpning av 6 kap. 3 § första stycket den lagen.

Vid sådana överträdelser som avses i 25 § 4 och 5 ska avgiftens storlek bestämmas med tillämpning av artikel 83.5 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, eller, i fråga om myndigheter, med tillämpning

Vid sådana överträdelser som avses i 25 § 1 och 2 ska avgiftens storlek bestämmas med tillämpning av artikel 83.4 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, eller, i fråga om myndigheter, med tillämpning av den lägre avgiftsnivån i 6 kap. 2 § andra stycket lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) ska avgiftens storlek i stället bestämmas med tillämpning av 6 kap. 3 § första stycket den lagen.

Vid sådana överträdelser som avses i 25 § 3 och 4 ska avgiftens storlek bestämmas med tillämpning av artikel 83.5 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, eller, i fråga om myndigheter, med tillämpning

⁸ Senaste lydelse 2019:1163.

⁹ Senaste lydelse 2019:1163.

av den högre avgiftsnivån i 6 kap. 2 § andra stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen ska avgiftens storlek i stället bestämmas med tillämpning av 6 kap. 3 § andra stycket den lagen.

av den högre avgiftsnivån i 6 kap. 2 § andra stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen ska avgiftens storlek i stället bestämmas med tillämpning av 6 kap. 3 § andra stycket den lagen.

29 §

Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. När ett beslut överklagas, är tillsynsmyndigheten motpart i domstolen.

Beslut *om tillstånd till kamerabevakning och* om undantag enligt 20 § får överklagas även av den kommun där bevakningen ska ske och, om bevakningen ska avse en arbetsplats, av en organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen.

Beslut om undantag enligt 20 § får överklagas även av den kommun där bevakningen ska ske och, om bevakningen ska avse en arbetsplats, av en organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2025.

2. Tillstånd till kamerabevakning som har beslutats enligt kameraövervakningslagen (2013:460) eller kamerabevakningslagen (2018:1200) upphör att gälla vid utgången av april 2025.

3. Bestämmelserna i 25 och 27 §§ i den äldre lydelsen gäller för överträdelser före ikraftträdandet av

a) kravet på tillstånd till kamerabevakning, eller

b) villkor i beslut om tillstånd enligt någon av de upphävda 13 och 14 §§.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område

dels att nuvarande 2 kap. 15 § ska betecknas 2 kap. 16 §,

dels att 3 kap. 2 § och 4 kap. 6, 12 och 13 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 2 kap. 15 § ska sättas närmast före 2 kap. 16 §,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 2 kap. 15 § och 4 kap. 11 a §, och närmast före 2 kap. 15 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Behandling av vissa personuppgifter som rör motorfordon

15 §

Personuppgifter som rör motorfordon och som samlas in vid sådan bevakning som avses i 14 c § 4 kamerabevakningslagen (2018:1200) får alltid behandlas i sex månader. Detta gäller dock inte för personuppgifter i form av bilder på enskilda.

Uppgifterna får endast användas för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer, eller

2. utreda eller lagföra ett sådant brott.

Om det kommer fram misstankar om ett brott för vilket det inte är föreskrivet fängelse i två år eller mer i samband med att en brottsbekämpande åtgärd vidtas till följd av användning av uppgifter som avses i första stycket, får uppgifterna även användas för att förhindra, utreda eller lagföra det brottet.

3 kap.

2 §¹

Följande personuppgifter får göras gemensamt tillgängliga:

1. Uppgifter som kan antas ha samband med misstänkt brottslig verksamhet, om den misstänkta verksamheten

a) innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i ett år eller mer, eller

b) sker systematiskt.

2. Uppgifter som behövs för övervakningen av en person som

a) kan antas komma att begå brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer, och

b) är allvarligt kriminellt belastad eller kan antas utgöra ett hot mot andras personliga säkerhet.

3. Uppgifter som förekommer i ett ärende om utredning av eller lagföring för brott.

4. Uppgifter som förekommer i ett ärende om uppbörd.

5. Uppgifter som förekommer i ett ärende om kontaktförbud eller om personskydd.

6. Uppgifter som har rapporterats till Polismyndighetens ledningscentraler.

7. Uppgifter som behandlas i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

8. Uppgifter som behandlas i syfte att fullgöra internationella åtaganden, om det krävs för att den aktuella förpliktelsen ska kunna fullgöras.

9. Uppgifter som har samlats in genom kamerabevakning.

Dna-profiler får inte göras gemensamt tillgängliga. Att sådana uppgifter får behandlas i särskilda register följer av 5 kap.

Tillgången till uppgifter som görs gemensamt tillgängliga med stöd av första stycket 2 ska begränsas till särskilt angivna tjänstemän som har till uppgift att arbeta med övervakningen. Information om att en person är föremål för övervakning får dock göras tillgänglig för andra.

4 kap.

6 §²

Personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 § första stycket 1, 2 eller 5–8 får som längst behandlas under den tid som anges i 7–11 §§.

Bestämmelsen i 2 kap. 17 § andra stycket brottsdatalagen (2018:1177) gäller inte vid tillämpningen av 7–11 §§.

Personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 § första stycket 1, 2 eller 5–9 får som längst behandlas under den tid som anges i 7–11 a §§.

Bestämmelsen i 2 kap. 17 § andra stycket brottsdatalagen (2018:1177) gäller inte vid tillämpningen av 7–11 a §§.

¹ Senaste lydelse 2019:435.

² Senaste lydelse 2019:435.

11 a §

Personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 § första stycket 9 får inte behandlas längre än sex månader efter det att de samlades in.

12 §

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att vissa kategorier av personuppgifter får fortsätta att behandlas för ändamål inom denna lags tillämpningsområde under längre tid än vad som anges i 3, 4 eller 7–11 §.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att vissa kategorier av personuppgifter får fortsätta att behandlas för ändamål inom denna lags tillämpningsområde under längre tid än vad som anges i 3, 4 eller 7–11 a §.

13 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. att personuppgifter får behandlas för arkivändamål av allmänt intresse eller vetenskapliga, statistiska eller historiska ändamål under längre tid än vad som anges i 2 § första stycket eller 7–11 §, och

1. att personuppgifter får behandlas för arkivändamål av allmänt intresse eller vetenskapliga, statistiska eller historiska ändamål under längre tid än vad som anges i 2 § första stycket eller 7–11 a §, och

2. begränsning av behandlingen av personuppgifter för ändamål inom denna lags tillämpningsområde vid digital arkivering.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2025.

2.3 Förslag till lag om ändring i lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter

dels att nuvarande 2 kap. 22 § ska betecknas 2 kap. 23 §,

dels att rubriken närmast före 2 kap. 22 § ska sättas närmast före 2 kap. 23 §,

dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 22 §, och närmast före 2 kap. 22 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

Behandling av vissa personuppgifter som rör motorfordon

22 §

Personuppgifter som rör motorfordon och som samlas in vid sådan bevakning som avses i 14 c § 4 kamerabevakningslagen (2018:1200) får alltid behandlas i sex månader. Detta gäller dock inte för personuppgifter i form av bilder på enskilda.

Uppgifterna får endast användas för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer, eller

2. utreda eller lagföra ett sådant brott.

Om det kommer fram misstankar om ett brott för vilket det inte är föreskrivet fängelse i två år eller mer i samband med att en brottsbekämpande åtgärd vidtas till följd av användning av uppgifter som avses i första stycket, får uppgifterna även användas för att förhindra, utreda eller lagföra det brottet.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2025.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete ska införas en ny paragraf, 14 §, och närmast före 14 § en ny rubrik av följande lydelse.

Kommuners rätt att bedriva kamerabevakning i vissa fall

14 §

Kommuner får bedriva kamerabevakning i syfte att verka för att platser i kommunen dit allmänheten har tillträde är trygga och säkra.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2025.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden

Härigenom föreskrivs att 12 § i lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bestämmelser om kamera-
bevakning i gränsnära områden
finns i 14 c § kamerabevaknings-
lagen (2018:1200).

Föreslagen lydelse

12 §

Bestämmelser om kamera-
bevakning i gränsnära områden
finns i 12 och 14 c §§ kamera-
bevakningslagen (2018:1200).

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2025.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 23 mars 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå lätnader för och utökade möjligheter till kamerabevakning (dir. 2023:40). Genom tilläggsdirektiv den 21 december 2023 utvidgades uppdraget till att föreslå åtgärder som särskilt underlättar för Polismyndighetens kamerabevakning (dir. 2023:182). Utredningen, som antog namnet 2023 års kamerabevakningsutredning (Ju 2023:01), överlämnade i april 2024 betänkandet Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lätnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Utredningens lagförslag finns i *bilaga 2*. Betänkandet har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren finns tillgängliga på regeringens webbplats (regeringen.se) och i lagstiftningsärendet (Ju2024/00910).

Den 29 november 2023 beslutade Regeringskansliet (Justitiedepartementet) att ge en utredare i uppdrag att utreda vissa frågor som ska förbättra förutsättningarna för Polismyndigheten och Säkerhetspolisen att använda kamerabevakning i sin verksamhet (Ju 2023:D). I juni 2024 presenterade utredaren sina förslag i departementspromemorian Förbättrade möjligheter för polisen att använda kamerabevakning (Ds 2024:11). En sammanfattning av promemorian i relevanta delar finns i *bilaga 4*. Promemorians lagförslag i aktuella delar finns i *bilaga 5*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6*. Remissyttrandena finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (Ju2024/01351).

I lagrådsremissen behandlas lagförslagen i betänkandet och promemorian, med undantag för ett förslag i promemorian om tillstånd att använda system för biometrisk fjärridentifiering i realtid som bereds vidare i Regeringskansliet.

4 Regleringen av kamerabevakning

4.1 Inledning

När en bevakningskamera fångar en person på bild på ett sätt som gör att personen kan identifieras är det fråga om personuppgiftsbehandling. Då gäller de regler om behandling av personuppgifter som beskrivs i avsnitt 4.2, 4.3 och 4.4. När det handlar om varaktig eller regelbundet upprepad personbevakning gäller dessutom kamerabevakningslagen (2018:1200). Enligt den lagen, som beskrivs i avsnitt 4.5, krävs tillstånd till kamerabevakning av platser dit allmänheten har tillträde, om bevakningen bedrivs av en myndighet eller någon annan än en myndighet som utför en

uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning.

4.2 EU:s dataskyddsförordning är den generella regleringen

4.2.1 Allmänt om EU:s dataskyddsförordning

Sedan den 25 maj 2018 utgör EU:s dataskyddsförordning, ofta kallad GDPR, den generella regleringen av personuppgiftsbehandling inom EU. Förordningens fullständiga namn är Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning). I förordningen finns bestämmelser om skydd för fysiska personer med avseende på behandlingen av personuppgifter och om det fria flödet av personuppgifter.

EU:s dataskyddsförordning är, i likhet med andra EU-förordningar, till alla delar bindande och direkt tillämplig i varje medlemsstat. Det betyder att förordningen ska tillämpas direkt av enskilda och myndigheter på samma sätt som lagar och andra nationella föreskrifter.

Kompletterande bestämmelser till förordningen finns i lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, kallad dataskyddslagen. Det finns också registerförfattningar som reglerar hur personuppgifter får behandlas på särskilda områden eller av vissa myndigheter. Exempelvis gäller patientdatalagen (2008:355) för personuppgiftsbehandling på hälso- och sjukvårdsområdet och lagen (2001:181) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet när Skatteverket behandlar personuppgifter för att t.ex. bestämma och återbetala skatt.

4.2.2 Grundläggande krav på behandlingen av personuppgifter

För att personuppgifter över huvud taget ska få behandlas måste det finnas en rättslig grund för behandlingen. I EU:s dataskyddsförordning räknas de rättsliga grunderna upp i sex punkter i artikel 6.1. För enskilda som inte utför uppgifter av allmänt intresse är det framför allt intresseavvägningsgrunden i artikel 6.1 f som aktualiseras vid kamerabevakning. Denna rättsliga grund gäller dock inte för behandling som utförs av offentliga myndigheter när de fullgör sina uppgifter. Dessa kan i stället ofta tillämpa de rättsliga grunderna i artikel 6.1 c och e. Artikel 6.1 c anger att behandling är tillåten om den är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige. Enligt artikel 6.1 e är behandling tillåten om den är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning.

Av artikel 6.3 följer ett krav på att uppgiften av allmänt intresse eller den myndighetsutövning som grundar en rätt att behandla personuppgifter ska fastställas i enlighet med unionsrätten eller den nationella rätten. I dataskyddslagen finns en bestämmelse som förtydligar att detta krav för svensk del innebär att uppgiften av allmänt intresse ska följa av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning (2 kap. 2 §).

Förutom att det ska finnas en rättslig grund måste all behandling av personuppgifter följa de principer som regleras i artikel 5.1. Enligt artikel 5.1 a ska personuppgifter behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade. Mycket talar för att principen om korrekthet innebär att en intresseavvägning ska göras vid all behandling av personuppgifter (se prop. 2017/18:105 s. 47). I artikel 5.1 b regleras principen om ändamålsbegränsning som innebär att personuppgifter bara får samlas in för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål. Andra exempel är principen om uppgiftsminimering i artikel 5.1 c och principen om lagringsminimering i artikel 5.1 e.

För att s.k. känsliga personuppgifter, t.ex. uppgifter om hälsa eller uppgifter som avslöjar etniskt ursprung eller politiska åsikter, ska få behandlas måste särskilda förutsättningar vara uppfyllda (se artikel 9).

4.2.3 Den personuppgiftsansvariges skyldigheter

Den fysiska eller juridiska person, myndighet eller annat organ som ensam eller tillsammans med andra bestämmer ändamålen med och medlen för personuppgiftsbehandlingen är personuppgiftsansvarig (artikel 4.7 i EU:s dataskyddsförordning). Den personuppgiftsansvarige har en rad skyldigheter som gäller även vid kamerabevakning.

Enligt principen om ansvarsskyldighet i artikel 5.2 ska den personuppgiftsansvarige ansvara för och kunna visa att principerna i artikel 5.1 följs. Vidare ska den personuppgiftsansvarige genom lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder säkerställa och kunna visa att behandlingen utförs i enlighet med dataskyddsförordningen (artikel 24.1).

När medlen för behandlingen bestäms, och vid själva behandlingen, ska den personuppgiftsansvarige genom lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder se till att nödvändiga skyddsåtgärder integreras i behandlingen (artikel 25.1). Detta kallas för inbyggt dataskydd. Den personuppgiftsansvarige ska vidare följa principen om dataskydd som standard. Enligt den principen ska den personuppgiftsansvarige genomföra lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att säkerställa att det som regel endast är möjligt att behandla personuppgifter som är nödvändiga för varje specifikt ändamål med behandlingen (artikel 25.2).

Den personuppgiftsansvarige ska vidare vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas, särskilt mot oavsiktlig eller olaglig förstöring, förlust eller ändring, obehörigt röjande och obehörig åtkomst (artikel 32).

Enligt artikel 35.1 ska den personuppgiftsansvarige också göra en konsekvensbedömning avseende dataskydd om en ny typ av behandling,

eller betydande förändringar av en redan pågående behandling, sannolikt leder till en hög risk för intrång i den registrerades personliga integritet. Enligt artikel 35.3 c ska en sådan konsekvensbedömning särskilt krävas vid systematisk övervakning av en allmän plats i stor omfattning. I skäl 91 anges att detta gäller särskilt vid användning av optisk-elektroniska anordningar. Vad en konsekvensbedömning ska innehålla framgår av artikel 35.7. Det handlar bl.a. om en beskrivning av den planerade behandlingen, en bedömning av riskerna för de registrerades fri- och rättigheter, vilka åtgärder som planeras för att hantera riskerna och vilka rutiner som finns för att säkerställa skyddet av personuppgifterna och visa att dataskyddsförordningen följs. En konsekvensbedömning behöver inte avse varje enskilt fall av kamerabevakning. Av artikel 35.1 framgår att en enda bedömning kan omfatta en serie liknande behandlingar som medför liknande höga risker.

I de fall en konsekvensbedömning visar att behandlingen skulle leda till en hög risk om inte åtgärder vidtas för att minska risken, ska den personuppgiftsansvarige enligt artikel 36.1 dessutom samråda med tillsynsmyndigheten före behandlingen. Vid ett sådant förhandssamråd ska den personuppgiftsansvarige lämna in sin konsekvensbedömning till tillsynsmyndigheten och tillhandahålla den övriga information som begärs av myndigheten.

Den personuppgiftsansvarige ska även föra en förteckning över de kategorier av behandlingar som denne ansvarar för. Förteckningen ska bl.a. innehålla uppgifter om den rättsliga grunden för behandlingen och vilka som har tillgång till personuppgifterna (artikel 30).

4.2.4 Rättigheter för den som kan identifieras vid kamerabevakning

I EU:s dataskyddsförordning finns också bestämmelser om enskildas rättigheter vid behandling av personuppgifter. Dessa regleras i kapitel 3 och gäller även vid kamerabevakning. Enligt artiklarna 13 och 14 ska den personuppgiftsansvarige göra viss information tillgänglig för den registrerade. Det handlar bl.a. om den personuppgiftsansvariges identitet och kontaktuppgifter, ändamålen med behandlingen, rätten att få del av de uppgifter som behandlas, rätten att begära rättelse eller radering och möjligheten att lämna in klagomål till tillsynsmyndigheten. Den registrerade har på begäran rätt att få veta om hans eller hennes personuppgifter behandlas. Om så är fallet har den registrerade rätt att få del av uppgifterna tillsammans med viss information (artikel 15). Exempel på andra rättigheter är den registrerades rätt att få personuppgifter rättade eller raderade (artiklarna 16 och 17).

Enligt artikel 82 har varje person som lidit materiell eller immateriell skada till följd av en överträdelse av dataskyddsförordningen rätt till ersättning för den uppkomna skadan.

4.2.5 Integritetsskyddsmyndigheten är tillsynsmyndighet

Integritetsskyddsmyndigheten är tillsynsmyndighet enligt EU:s dataskyddsförordning. Tillsynsmyndighetens uppgifter framgår av artikel 57 och omfattar bl.a. att behandla klagomål från registrerade. Tillsynsmyndighetens befogenheter regleras i artikel 58 och omfattar bl.a. en rätt att få tillgång till de personuppgifter som behandlas och den information som behövs för att myndigheten ska kunna fullgöra sina uppgifter. Enligt samma artikel kan myndigheten bl.a. förelägga den personuppgiftsansvarige att vidta åtgärder, införa ett förbud mot viss behandling eller påföra en sanktionsavgift, om myndigheten bedömer att personuppgifter behandlas i strid med förordningen.

En sanktionsavgift får tas ut t.ex. om personuppgifter behandlas utan rättslig grund, om personuppgifter behandlas under en längre tid än vad som är nödvändigt eller om reglerna om konsekvensbedömning och samråd inte har följts (artikel 83). Beroende på vad överträdelsen gäller kan avgiften vara upp till 20 miljoner euro eller, om det gäller ett företag, 4 procent av företagets globala årsomsättning. För svenska myndigheter är det högsta möjliga sanktionsbeloppet 10 miljoner kronor (6 kap. 2 § dataskyddslagen).

4.3 EU:s dataskyddsdirektiv gäller för vissa områden

4.3.1 Allmänt om EU:s dataskyddsdirektiv

EU:s dataskyddsförordning gäller inte för sådan behandling av personuppgifter som utförs av behöriga myndigheter för vissa ändamål, bl.a. att förebygga, utreda, upptäcka eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. Det kan t.ex. handla om att polisen använder kamerabevakning i sin brottsbekämpande verksamhet. Sådan behandling regleras i stället genom EU:s dataskyddsdirektiv. Direktivets fullständiga namn är Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF.

EU:s dataskyddsdirektiv innehåller grundläggande principer för behandling av personuppgifter och för de registrerades rättigheter när det gäller aktörer som är behöriga myndigheter enligt direktivet. Direktivet innehåller också bestämmelser om personuppgiftsansvar, överföring av personuppgifter, tillsyn, samarbete, rättsmedel och sanktionsavgifter. Bestämmelserna i direktivet överensstämmer till stora delar med bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning, men innehåller också skillnader, t.ex. vad gäller informationsplikten, enskildas rättigheter och kraven på konsekvensbedömningar och förhandssamråd.

Eftersom direktivet är ett s.k. minimidirektiv står det medlemsstaterna fritt att föreskriva strängare skyddsåtgärder när det gäller registrerades

rättigheter och friheter. Enligt artikel 1 innehåller direktivet bestämmelser om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter i syfte att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, inklusive att skydda mot och förebygga och förhindra hot mot den allmänna säkerheten. Syftet med direktivet är dels att skydda fysiska personers grundläggande rättigheter och friheter, särskilt deras rätt till skydd av personuppgifter, dels att säkerställa att, när det krävs utbyte av personuppgifter inom unionen mellan behöriga myndigheter, detta utbyte varken begränsas eller förbjuds av hänsyn till skyddet för fysiska personer mot behandling av personuppgifter.

Artikel 2 anger direktivets tillämpningsområde. Där står att direktivet ska tillämpas på behandling av personuppgifter som utförs av behöriga myndigheter för de ändamål som anges i artikel 1.1. Direktivet ska tillämpas dels på helt eller delvis automatiserad behandling av personuppgifter, dels på annan behandling av personuppgifter som ingår i eller kommer att ingå i register.

4.3.2 Nationell lagstiftning som genomför EU:s dataskyddsdirektiv

EU:s dataskyddsdirektiv har huvudsakligen genomförts i svensk rätt genom en ramlag, brottsdatalagen (2018:1177). Lagen kompletteras av brottsdataförordningen (2018:1202).

Enligt 1 kap. 2 § gäller brottsdatalagen vid behandling av personuppgifter som utförs av behöriga myndigheter i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. Den gäller också vid behandling av personuppgifter som en behörig myndighet utför i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Med behörig myndighet avses, enligt 1 kap. 6 §, en myndighet som har till uppgift att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, verkställa straffrättsliga påföljder eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet, när myndigheten behandlar personuppgifter för ett sådant syfte. Brottsdatalagens tillämpningsområde knyts alltså både till vilket syfte som behandlingen av personuppgifter har och att det är en behörig myndighet som utför behandlingen. Lagen gäller inte när en behörig myndighet behandlar personuppgifter i ett annat syfte än det lagen anger. Då blir i stället EU:s dataskyddsförordning och kompletterande bestämmelser tillämpliga.

I brottsdatalagens andra kapitel finns bestämmelser om grundläggande krav på personuppgiftsbehandling som direkt svarar mot de bestämmelser som finns i dataskyddsdirektivet. I 1 § anges de tillåtna rättsliga grunderna för att behandla personuppgifter. Enligt första stycket får personuppgifter behandlas om det är nödvändigt för att en behörig myndighet ska kunna utföra sin uppgift att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, verkställa straffrättsliga påföljder eller upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Bestämmelsen ger den yttre ramen för när det är tillåtet att behandla personuppgifter enligt lagen. Personuppgifter får bara behandlas om det är nödvändigt för att fullgöra

en sådan uppgift. I 3 § anges att personuppgifter bara får behandlas för särskilda, uttryckligen angivna och berättigade ändamål. Ändamålen med behandlingen måste bestämmas redan när personuppgifter behandlas första gången, eftersom det är i förhållande till ändamålen som det ska prövas om personuppgifterna som behandlas är adekvata och relevanta för ändamålet med behandlingen och hur många personuppgifter som behöver behandlas. Ändamålet får inte vara så vagt eller omfattande att en prövning blir omöjlig i praktiken. Att ändamålet ska vara berättigat innebär att det måste finnas en koppling till de rättsliga grunderna. Av 4 § framgår att innan personuppgifter får behandlas för ett nytt ändamål ska det säkerställas att det finns en rättslig grund enligt 1 § för den nya behandlingen och att det är nödvändigt och proportionerligt att personuppgifterna behandlas för det nya ändamålet.

Brottsdatalogens fjärde kapitel innehåller bestämmelser om enskildas rättigheter. Av 1 § framgår att viss allmän information ska göras tillgänglig för den registrerade. Det handlar exempelvis om den personuppgiftsansvariges och dataskyddsombudets kontaktuppgifter samt information om kategorier av ändamål för behandlingen, rätten att begära information, rättelse eller radering och möjligheten att lämna in klagomål till tillsynsmyndigheten. Enligt förarbetena kan informationen göras tillgänglig på t.ex. den behöriga myndighetens webbplats (prop. 2017/18:232 s. 465). Av 2 § följer att den personuppgiftsansvarige i ett enskilt fall ska lämna viss information till den registrerade, om det behövs för att han eller hon ska kunna ta till vara sina rättigheter. Den personuppgiftsansvarige ska, enligt 3 §, till den som begär det utan onödigt dröjsmål lämna skriftligt besked om personuppgifter som rör honom eller henne behandlas. Om sådana uppgifter behandlas, ska sökanden få del av dem och få viss i bestämmelsen uppräknad information. I 9 och 10 §§ finns bestämmelser om den personuppgiftsansvariges skyldighet att på begäran av den registrerade rätta eller komplettera personuppgifter som är felaktiga eller ofullständiga med hänsyn till ändamålet med behandlingen samt i vissa angivna situationer radera personuppgifter.

4.3.3 Integritetsskyddsmyndigheten är tillsynsmyndighet

Integritetsskyddsmyndigheten är tillsynsmyndighet även enligt brottsdatalogen. Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten kan också utöva tillsyn över vissa brottsbekämpande myndigheters personuppgiftsbehandling i vissa fall.

Enligt 5 kap. 2 § brottsdatalogen ska tillsynsmyndigheten utöva allmän tillsyn över personuppgiftsbehandling inom lagens tillämpningsområde och handlägga klagomål från registrerade. Av 5 kap. 5–7 §§ framgår vilka befogenheter tillsynsmyndigheten har i tillsynsverksamheten. Undersökningsbefogenheterna består bl.a. i att tillsynsmyndigheten har rätt att av personuppgiftsansvariga få tillgång till alla personuppgifter som behandlas, upplysningar om och dokumentation av behandlingen av personuppgifter samt säkerhets- och skyddsåtgärder, tillträde till lokaler som den personuppgiftsansvarige disponerar samt tillgång till utrustning och andra medel för behandling av personuppgifter. De förebyggande

befogenheterna innebär bl.a. att om tillsynsmyndigheten bedömer att det finns risk för att personuppgifter kan komma att behandlas i strid med lag eller annan författning, ska myndigheten genom råd, rekommendationer eller påpekanden försöka förmå den personuppgiftsansvarige att vidta åtgärder för att motverka den risken.

Tillsynsmyndigheten får också utfärda en skriftlig varning för att en planerad eller pågående behandling av personuppgifter riskerar att stå i strid med lag eller annan författning. Om tillsynsmyndigheten konstaterar att personuppgifter behandlas i strid med lag eller annan författning eller att den personuppgiftsansvarige på något annat sätt inte fullgör sina skyldigheter, får tillsynsmyndigheten utnyttja vissa korrigerande befogenheter. Dessa består bl.a. i att genom råd, rekommendationer eller påpekanden försöka förmå den personuppgiftsansvarige att vidta åtgärder för att behandlingen ska bli författningens, att förelägga den personuppgiftsansvarige att vidta åtgärder, att förbjuda fortsatt behandling om bristen är allvarlig eller att besluta om en administrativ sanktionsavgift.

Av 6 kap. 1 § brottsdatalagen framgår att en sanktionsavgift får tas ut av en personuppgiftsansvarig vid överträdelse av någon av brottsdatalagens bestämmelser om bl.a. rättsliga grunder eller ändamål, behandling för nya ändamål, uppgiftsminimering och lagringsminimering. En sådan avgift får även tas ut bl.a. om den personuppgiftsansvarige inte har använt sig av inbyggt dataskydd eller dataskydd som standard, begränsat tillgången till personuppgifter, gjort en konsekvensbedömning, genomfört ett förhandssamråd eller vidtagit lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder. En sanktionsavgift får också tas ut om en personuppgiftsansvarig inte följer tillsynsmyndighetens beslut om föreläggande eller förbud.

Sanktionsavgifter vid överträdelser av bestämmelserna om begränsning av tillgången till personuppgifter, om konsekvensbedömning eller förhandssamråd eller om dokumentation av personuppgiftsincidenter ska enligt 6 kap. 3 § bestämmas till högst 5 000 000 kronor. Vid överträdelser av övriga sanktionerade bestämmelser ska avgiften bestämmas till högst 10 000 000 kronor.

Utöver sanktionsavgifterna kan även skadestånd komma i fråga. Enligt 7 kap. 1 § ska den personuppgiftsansvarige ersätta den registrerade för den skada och kränkning av den personliga integriteten som behandling av personuppgifter i strid med den lagen, eller föreskrifter som har meddelats i anslutning till den, har orsakat.

4.3.4 Särskilda registerförfattningar

Utöver brottsdatalagen finns särskilda registerförfattningar med specialbestämmelser för myndigheter som behandlar personuppgifter på brottsdatalagens område. Dessa författningar tar hänsyn till de särskilda behov som dessa myndigheter har av att kunna behandla personuppgifter för att utföra sina arbetsuppgifter. Registerförfattningar gäller utöver brottsdatalagen och innehåller preciseringar, undantag eller avvikelser från lagen. Exempel på registerförfattningar på brottsdatalagens område är lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område (polisens brottsdatalag), lagen (2018:1694) om Tullverkets behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

och lagen (2018:1695) om Kustbevakningens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

4.4 På det nationella säkerhetsområdet gäller en särskild registerförfattning

EU:s dataskyddsförordning och dataskyddsdirektiv omfattar inte personuppgiftsbehandling som utförs som ett led i en verksamhet som inte omfattas av unionsrätten, som t.ex. verksamhet rörande nationell säkerhet. Säkerhetspolisens personuppgiftsbehandling regleras i lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter (Säkerhetspolisens datalag) och förordningen (2019:1235) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter. Enligt 1 kap. 2 § Säkerhetspolisens datalag gäller lagen vid behandling av personuppgifter som rör nationell säkerhet i Säkerhetspolisens brottsbekämpande och lagförande verksamhet samt vid Polismyndighetens behandling av personuppgifter när myndigheten har övertagit en arbetsuppgift som rör nationell säkerhet från Säkerhetspolisen. Säkerhetspolisens verksamhet rör i princip uteslutande nationell säkerhet.

De tillåtna rättsliga grunderna för behandling av personuppgifter framgår av 2 kap. 1 §. Enligt bestämmelsen får personuppgifter behandlas om det är nödvändigt för att utföra en arbetsuppgift i vissa där angivna syften, t.ex. för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott mot rikets säkerhet, terrorbrott eller tryckfrihets- eller yttrandefrihetsbrott med rasistiska eller främlingsfientliga motiv. Personuppgifter får också behandlas bl.a. om det är nödvändigt för att utreda eller lagföra nyss nämnda brott, för att fullgöra uppgifter i samband med visst personskydd, uppgifter enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) eller uppgifter enligt utlännings- och medborgarskapslagstiftningen. Av bestämmelsen framgår också att de arbetsuppgifter som avses ska framgå av en lag, en förordning eller ett särskilt beslut i vilket regeringen uppdragit åt myndigheten att ansvara för en sådan uppgift.

Principen om ändamålsbegränsning kommer till uttryck i 2 kap. 4 § första stycket, som motsvarar brottsdatalogens bestämmelse. Av 2 kap. 4 § andra stycket framgår att personuppgifter inte får behandlas för något ändamål som är oförenligt med det ändamål för vilket personuppgifterna ursprungligen behandlades. Principerna om laglighet, korrekthet, uppgifts- och lagringsminimering överensstämmer i princip med brottsdatalogens bestämmelser och finns i 2 kap. 6 och 8 §§ respektive 4 kap. 1 §.

Både Integritetsskyddsmyndigheten och Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden utövar tillsyn över den behandling av personuppgifter som Säkerhetspolisens utför enligt Säkerhetspolisens datalag. Av 7 kap. 1 § framgår att Integritetsskyddsmyndigheten ska utöva allmän tillsyn över personuppgiftsbehandling och ge råd och stöd till Säkerhetspolisen om dess skyldigheter enligt lag eller annan författning vid förhandssamråd eller när det i övrigt är påkallat. Med undantag för sanktionsavgifter har tillsynsmyndigheten samma befogenheter som enligt brottsdatalogen, vilket framgår av 7 kap. 3–5 §§. I 8 kap. 1 § finns även en

bestämmelse om skadestånd till den registrerade som motsvarar brottsdatalagens.

4.5 Särskilda regler om kamerabevakning

4.5.1 Grundläggande förutsättningar för kamerabevakning

Den nuvarande kamerabevakningslagen trädde i kraft den 1 augusti 2018. Lagen är till stora delar ett komplement till de allmänna reglerna om behandling av personuppgifter. Den innehåller bara de bestämmelser som särskilt behövs för kamerabevakning. När en viss fråga inte är reglerad i lagen gäller alltså de allmänna bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning eller brottsdatalagen med anslutande föreskrifter i andra författningar.

Syftet med kamerabevakningslagen är enligt 2 § att tillgodose behovet av kamerabevakning för berättigade ändamål och att skydda människor mot otillbörligt intrång i den personliga integriteten vid sådan bevakning.

Vad som avses med kamerabevakning anges i 3 §. Begreppet avser i första hand att en tv-kamera, ett annat optisk-elektroniskt instrument eller en därmed jämförbar utrustning används på ett sätt som innebär varaktig eller regelbundet upprepad personbevakning. Med personbevakning avses att personer kan identifieras genom bevakningen. Bevakning som sker med hjälp av handhållna kameror eller liknande faller utanför lagens tillämpningsområde. Lagen gäller nämligen bara när utrustningen inte manövreras på platsen. Definitionen omfattar annars bevakning med i princip alla typer av kameror där bildupptagningen förmedlas vidare till en elektronisk bildskärm eller lagras på ett elektroniskt medium.

Begreppet kamerabevakning omfattar även avlyssning eller upptagning av ljud i samband med filmning. Även användning av separata tekniska anordningar för att behandla upptaget bild- och ljudmaterial omfattas, exempelvis användning av tekniska anordningar för att lagra inspelad film.

Vissa undantag från lagens tillämpningsområde anges i 5 §. Där framgår bl.a. att lagen inte gäller vid sådan hemlig kameraövervakning som är reglerad i rättegångsbalken eller lagen (2007:979) om åtgärder för att förhindra vissa särskilt allvarliga brott. Lagen gäller alltså bara för sådan kamerabevakning som bedrivs öppet utan att döljas för dem som bevakas.

4.5.2 Viss kamerabevakning kräver tillstånd

När krävs det tillstånd för kamerabevakning?

Sedan lång tid krävs det tillstånd för vissa typer av kamerabevakning. I den nuvarande kamerabevakningslagen har kravet på tillstånd begränsats, eftersom ett generellt krav på tillstånd inte har bedömts vara förenligt med EU:s dataskyddsförordning (prop. 2017/18:231 s. 50–53). Kravet på tillstånd gäller numera bara i förhållande till myndigheter och andra än myndigheter, t.ex. företag, som utför uppgifter av allmänt intresse. För

enskilda som inte utför uppgifter av allmänt intresse gäller ingen tillståndsplikt.

Enligt 7 § krävs tillstånd om kamerabevakningen ska bedrivas av en myndighet och avser en plats dit allmänheten har tillträde. Det som avses är exempelvis gator, torg och parker samt transportmedel för allmänna kommunikationer och ankomst- och avgångshallar för passagerare som använder sådana transportmedel. Ytterligare exempel är utrymmen för allmänheten hos myndigheter, på vårdinrättningar och i simhallar. Kravet på tillstånd gäller för alla myndigheter, oavsett vilken typ av verksamhet kamerabevakningen används i och vad syftet med kamerabevakningen är (se dock avsnitt 4.5.3 och 4.5.4 om vissa undantag). Med myndigheter avses samtliga statliga och kommunala organ, med undantag för riksdagen samt kommun- och regionfullmäktige.

Enligt 7 § gäller tillståndsplikten också för andra än myndigheter vid utförande av uppgifter av allmänt intresse, förutsatt att uppgiften följer av lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som meddelats med stöd av lag eller annan författning. Detta innebär att kravet gäller t.ex. för enskilda huvudmän på skolområdet och enskilda vårdgivare, förutsatt att det rör sig om bevakning av utrymmen som allmänheten har tillträde till.

När ska tillstånd till kamerabevakning beviljas?

Förutsättningarna för tillstånd regleras i 8 §. Tillstånd ska ges om intresset av kamerabevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Dessa två intressen ska alltså vägas mot varandra. För att bevakningsintresset ska kunna väga tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad är en första förutsättning att det finns en rättslig grund för kamerabevakningen i den tillämpliga personuppgiftsregleringen, i första hand dataskyddsförordningen eller brottsdatalagen. Det ska därefter göras en helhetsbedömning av alla omständigheter i det enskilda fallet.

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska det särskilt beaktas om bevakningen behövs för vissa angivna ändamål. Bland dessa finns intresset av att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en brottsutsatt plats eller på annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom. Ett annat intresse som nämns i lagen är intresset av att förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska det särskilt beaktas hur bevakningen ska genomföras, om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas och vilket område som ska bevakas. Risken för integritetsintrång kan minska t.ex. om materialet inte spelas in, om teknik används som innebär att personer maskeras eller om kameran aktiveras först efter olika typer av larm, som exempelvis inbrottslarm eller överfallslarm, eller av vissa ljud.

I vissa fall ska kommunen få yttra sig

Innan tillsynsmyndigheten beslutar om tillstånd ska den kommun där bevakningen ska ske få tillfälle att yttra sig, om det av särskild anledning behövs ett yttrande. Detta framgår av 12 §. Tanken är att kommunen ska

ges tillfälle att yttra sig bara i undantagsfall. Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att lokala synpunkter beaktas i tillståndsärendet när sådana kan vara av särskild betydelse. Ett exempel på detta är om ansökan gäller omfattande och varaktig kamerabevakning av centrala stadsdelar eller bevakning av en plats där flera kommunala evenemang väntas äga rum.

Vad ska ett beslut om tillstånd innehålla?

I ett beslut om tillstånd ska det anges vem som ska bedriva bevakningen och i förekommande fall vem som ska ha hand om bevakningen för tillståndshavarens räkning. Beslutet ska förenas med villkor om hur kamerabevakningen får anordnas. Villkoren ska bl.a. avse bevakningens ändamål, vilken utrustning som får användas och var den får placeras, det område som får bevakas och de tider då bevakning får ske. Detta framgår av 13 §. Där anges även att tillstånd får meddelas för en begränsad tid.

Om förutsättningarna för ett tillstånd ändras får tillsynsmyndigheten enligt 14 § besluta om nya villkor eller, om förutsättningarna för tillstånd inte längre är uppfyllda, återkalla tillståndet. Tillsynsmyndighetens beslut i frågor om tillstånd får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

4.5.3 Det finns undantag från tillståndsplikten

Kamerabevakningslagen innehåller en rad undantag från tillståndskravet som är av antingen tillfällig eller permanent karaktär. I 10 § finns tillfälliga undantag som innebär att viss kamerabevakning får bedrivas utan tillstånd i högst en månad. Det gäller bl.a. vid bevakning som bedrivs av den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningar av en inträffad olycka eller minska risken för olyckor.

De permanenta undantagen framgår av 9 §. Under 2020 infördes ett generellt undantag för bevakning som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver (punkten 1).

Dessa myndigheter behöver alltså aldrig söka tillstånd för kamerabevakning, oavsett var eller i vilket syfte bevakningen ska bedrivas. Resterande undantag (punkterna 2–10) är begränsade till dels en viss aktör eller plats, dels ett specifikt syfte. Till exempel behöver inte Trafikverket tillstånd för att bedriva kamerabevakning av bl.a. sjötrafik vid en rörlig bro och vägtrafik (punkten 4). Ett annat exempel är att tillstånd inte behövs för bevakning som har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet om bevakningen bedrivs i ett färdmedel som används i kollektivtrafik (punkten 6).

Även för tillståndsbefriad kamerabevakning gäller kamerabevakningslagen i andra delar, t.ex. bestämmelser om upplysnings- och informationskravet. Sådan bevakning ska också givetvis bedrivas i enlighet med den generella dataskyddsregleringen. Undantag från tillståndskravet innebär alltså inte att all kamerabevakning som är undantagen är tillåten. I stället har den som bedriver sådan bevakning ett större eget ansvar för att kamerabevakningen bedrivs på ett tillåtet sätt och kan bli föremål för tillsyn av tillsynsmyndigheten.

4.5.4 Särskilt om det generella undantaget

Införandet av det generella undantaget för kamerabevakning som bedrivs av Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket motiverades framför allt av att nyttan av kamerabevakning i brottsbekämpningen är stor. Tillståndskravet ansågs försvåra och fördröja kameraanvändningen på ett sätt som hindrade myndigheterna från att bedriva kamerabevakning på ett ändamålsenligt sätt.

Det infördes även särskilda bestämmelser i kamerabevakningslagen som reglerar förutsättningarna för att myndigheterna som omfattas av det generella undantaget ska få bedriva kamerabevakning på plats dit allmänheten har tillträde. Av 14 a § framgår att kamerabevakning får ske endast om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Intresseavvägningen ska göras enligt 8 § andra–tredje stycket.

Enligt 14 b § måste myndigheterna göra intresseavvägningen innan bevakningen påbörjas, och bedömningen ska dokumenteras. En ny bedömning ska göras och dokumenteras innan myndigheten ändrar bevakningen på ett betydande sätt som ökar risken för intrång i enskildas personliga integritet och om förhållandena på den plats som bevakas ändras på ett betydande sätt som minskar intresset av bevakningen eller ökar risken för intrång i enskildas personliga integritet.

Det finns undantag som innebär att en intresseavvägning enligt 14 a och b §§ inte behöver göras eller dokumenteras. Undantagen framgår av 14 c och d §§ och är av permanent eller tillfällig karaktär. Exempel på ett sådant permanent undantag är kamerabevakning som Polismyndigheten bedriver vid automatisk kameraövervakning. Tillfälliga undantag gäller bl.a. vid kamerabevakning som Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen bedriver under högst tre månader, om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott.

4.5.5 Upplyningskravet och enskildas rätt till information

Uppllysning om kamerabevakning ska enligt 15 § lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt. Om ljud kan avlyssnas eller tas upp vid bevakningen ska en särskild uppllysning lämnas om detta. Bestämmelser om rätten till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär finns i EU:s dataskyddsförordning och andra föreskrifter som anges i 6 §.

Vissa undantag från upplyningsplikten regleras i 16–20 §§. Uppllysning behöver inte lämnas vid exempelvis automatisk hastighetsövervakning.

4.5.6 Integritetsskyddsmyndigheten utövar tillsyn

Integritetsskyddsmyndigheten är tillsynsmyndighet enligt kamera-bevakningslagen och prövar alla ansökningar om tillstånd. Vid sin tillsyn har Integritetsskyddsmyndigheten enligt 24 § de befogenheter som

framgår av EU:s dataskyddsförordning och brottsdatalagen med anslutande föreskrifter. Det betyder bl.a. att Integritetsskyddsmyndigheten kan förelägga den som bedriver bevakningen att vidta åtgärder, förbjuda fortsatt bevakning och besluta om sanktionsavgift. Sanktionsavgift får enligt 25 § tas ut bl.a. av den som bryter mot kravet på tillstånd, inte följer ett villkor i ett tillståndsbeslut eller bryter mot upplysningsplikten. När det gäller beslut om sanktionsavgift och avgiftens storlek hänvisar kamerabevakningslagen till EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen samt brottsdatalagen. Vid överträdelser av bestämmelser i kamerabevakningslagen eller av beslut som har meddelats med stöd av lagen kan den registrerade ha rätt till skadestånd enligt bestämmelserna i EU:s dataskyddsförordning eller brottsdatalagen. Detta framgår av 28 §.

5 Förutsättningarna för kamerabevakning i offentlig verksamhet ändras

5.1 Tillståndsplikten tas bort

Regeringens förslag: Kravet på tillstånd för att kamerabevaka på plats dit allmänheten har tillträde ska tas bort för samtliga aktörer som omfattas av det.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En klar majoritet av remissinstanserna som yttrar sig tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det. Det gäller bl.a. *Ale kommun, Almega Utbildning (tidigare Friskolornas riksförbund), Göteborgs kommun, Stockholms kommun, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Justitiekanslern, Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Stockholm, Jönköpings kommun, Statens institutionsstyrelse, Statens skolverk, Skatteverket, Sveriges Allmännytt, Kiruna kommun, Kriminalvården, Laxå kommun, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Länsstyrelsen Östergötland, Luleå kommun, Region Stockholm, Trafikverket, Transportföretagen* och *Polismyndigheten*.

Integritetsskyddsmyndigheten, som inte har någon invändning mot att tillståndsförfarandet tas bort, efterlyser en tydlig analys av de negativa konsekvenserna av och riskerna med ett borttagande av tillståndsplikten. Integritetsskyddsmyndigheten pekar på ett antal risker utöver de som beskrivs av utredningen. *Alvesta kommun* efterfrågar också att de identifierade riskerna redovisas tydligt. *Brottsförebyggande rådet (Brå)* framför att det kan finnas en risk kopplad till Sveriges säkerhet när kamerabevakningen ökar och aktörerna söker sig till prisvärda moln- och lagringstjänster utanför EU/EES.

Flera remissinsner, däribland *Civil Rights Defenders, Institutet för mänskliga rättigheter* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet*, avstyrker eller är kritiska till att tillståndsplikten tas bort. De framför att det innebär betydande risker för den personliga integriteten att

ta bort tillståndskravet och att förslaget inte står i proportion till intrånget i rätten till privat- och familjeliv och skyddet för den personliga integriteten. De anser att det finns anledning att ifrågasätta effektiviteten av kamerabevakning och att den administrativa börda som tillståndskravet innebär för aktörerna bör kunna lösas på andra sätt. De menar att det saknas erforderliga rättssäkerhetsgarantier, skyddsåtgärder och kontrollmekanismer för att garantera respekten för grundläggande fri- och rättigheter. *Riksdagens ombudsmän (JO)* menar att risken är påtaglig för att aktörernas vilja och behov av att bedriva kamerabevakning leder till att de inte tar tillräcklig hänsyn till integritetsskyddet och att risken inte är begränsad till en övergångsperiod. Inte heller *Sveriges advokatsamfund* delar utredningens bedömning av riskerna och framför att det inte är acceptabelt med ytterligare lättnader ur ett demokrati- och integritetsskyddsperspektiv. Sveriges advokatsamfund anser dock att om tillståndsplikten tas bort bör det införas en möjlighet för enskilda som berörs av bevakningen att överklaga ett beslut som den bevakande aktören har fattat om kamerabevakning. *Journalistförbundet* och *Tidningsutgivarna (TU)* menar att alla former av övervakning innebär ett indirekt hot mot källskyddet och att det är viktigt att möjligheterna till insyn behålls. TU framhåller också att det i första hand bör gå att underlätta tillståndsförfarandet och därigenom uppnå syftet med ökad trygghet samtidigt som medborgarnas krav på insyn och integritet behålls.

Skälen för regeringens förslag

Även kamerabevakning som utförs av aktörer som inte bedriver brottsbekämpande verksamhet är ett viktigt verktyg

En utgångspunkt för regeringens förslag är att kamerabevakning fyller en viktig funktion i brottsbekämpningen. Det framhölls redan när kamerabevakningslagen infördes (prop. 2017/18:231 s. 31). Den kartläggning som utredningen har gjort bekräftar att kamerabevakning är ett värdefullt verktyg i arbetet mot brottslighet. Förutom att bevakningen kan ha en trygghetsskapande effekt, som gör att fler människor vistas på offentliga platser, kan den bidra till brottsbekämpningen på flera olika sätt. Kamerabevakning kan nämligen användas som ett verktyg i myndigheternas brottsförebyggande arbete, i deras operativa arbete och vid utredningar av brott som har begåtts.

Som utredningen och bl.a. *Institutet för mänskliga rättigheter* framhåller är det visserligen förenat med svårigheter att bedöma effektiviteten av att använda kamerabevakning i olika syften, särskilt om användningen sker för att förebygga eller förhindra att något inträffar. Utredningen och *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* påpekar att forskningen på området visar att det inte finns några generella påvisbara brottspreventiva effekter av kamerabevakning på allmänna platser i stadskärnor, t.ex. gator och torg. När det gäller den brottsförebyggande eller preventiva funktionen tyder den forskning som utredningen beskriver dock på att kamerabevakning kan ha betydelse framför allt för att förhindra planerade brott, som exempelvis narkotikahandel, och att bevakning kan ha positiva brottspreventiva effekter i bostadsområden. Störst effekt tycks bevakningen ha när den kombineras med andra åtgärder, som ordningsvakter eller annat brottspreventivt arbete som t.ex. enkla åtgärder

som förbättrad belysning på särskilt utsatta platser. Den bilden bekräftas av SKR som framhåller att kamerabevakning i kombination med andra åtgärder bör ses som ett viktigt verktyg för ökad trygghet. Även utredningens kartläggning visar att flera aktörer upplever att tryggheten ofta har ökat när bevakning har bedrivits, vilket bekräftas av bl.a. *Stockholms kommun, Transportföretagen* och *Region Stockholm*.

Kamerabevakning fyller slutligen en viktig funktion i brottsutredningar och vid lagföring av brott. Vid terrorattentatet i Stockholm 2017 var det t.ex. avgörande för utredningen att Polismyndigheten snabbt fick tillgång till bilder från kamerabevakning. Det bidrog till att en person fort kunde gripas och senare dömas. Nyttan är dock stor vid alla utredningar av brott som har begåtts på bevakade platser. Det kan röra sig om t.ex. misshandel, rån, stölder, skadegörelse, narkotikabrott, våldtäkter och andra sexualbrott samt våldsamt upplopp. Nyttan kan vara särskilt stor vid brott i utsatta områden, om vittnen på grund av rädsla inte vill medverka i utredningen. Även bevakande aktörer som inte bedriver brottsbekämpande verksamhet kan bidra till att utreda och lagföra brott genom att dela med sig av uppgifter som inhämtas med kameror till de brottsbekämpande myndigheterna.

Kamerabevakning fyller alltså flera viktiga funktioner i den brottsbekämpande verksamheten, men kan också på ett effektivt sätt motverka brottslighet och andra ordningsstörningar när den sker i andra verksamheter. Behovet av kamerabevakning för brottsbekämpande och trygghetsskapande ändamål har dessutom ökat på senare år, bl.a. som en konsekvens av kriminalitet och otrygghet på särskilt utsatta platser. Det är därför en viktig utgångspunkt för regeringen att kamerabevakning ska kunna användas på ett ändamålsenligt sätt även av de aktörer som inte har ett brottsbekämpande uppdrag. För att åstadkomma det måste det säkerställas att kamerabevakning inte försvåras eller försenas på grund av tillståndskrav eller annan betungande administration om det inte är motiverat av tungt vägande skäl.

Det finns behov av ett enklare förfarande för kamerabevakning

Ordningen med ett tillståndskrav för kamerabevakning har funnits länge. Kravet är avsett att garantera ett starkt skydd mot bevakning av enskilda och samtidigt ge ändamålsenliga möjligheter till kamerabevakning. Frågan om ett tillståndskrav bör gälla för olika typer av kamerabevakning har dock inte ett svar som är givet en gång för alla. Samhället förändras, liksom behoven av kamerabevakning. Skälen för en tillståndsplikt kan därmed bli mer eller mindre starka över tid. För de flesta enskilda har kravet på tillstånd tagits bort, eftersom det inte har bedömts vara förenligt med EU:s dataskyddsförordning. Det finns dock kvar för myndigheter och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse.

Av utredningens kartläggning framgår att kommuner, regioner och andra aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse anser att tillståndskravet gör det svårt för dem att använda kameror på ett effektivt sätt (SOU 2024:27 s. 153–181). Tillståndsförfarandet tar tid och kräver en omfattande administration. Att ta fram en komplett ansökan kan ta flera månader och när en ansökan väl har lämnats in tar tillsynsmyndighetens handläggning och prövning tid. Utredningens kartläggning visar att den

genomsnittliga handläggningstiden är cirka åtta månader, men att det ofta kan ta upp till ett år från det att en ansökan skickas in till dess att beslut meddelas. Beslut om tillstånd kan också överklagas, vilket innebär att det i vissa fall kan ta flera år från ansökan till att ett tillståndsbeslut får laga kraft.

Tillståndsförfarandet innebär alltså en betydande administrativ börda för aktörerna och en risk för att ett behov av kamerabevakning inte kan tillgodoses i rimlig tid. *Integritetsskyddsmyndigheten* framhåller att det inte bör underskattas i vilken utsträckning ett avskaffat tillståndsförfarande kan komma att innebära en ökad administrativ börda för aktörerna eftersom dessa i många fall kommer att behöva genomföra konsekvensbedömningar och i vissa fall begära förhandssamråd med myndigheten. Mot bakgrund av den generella dataskyddsregleringens krav på personuppgiftsbehandling kommer, som *Integritetsskyddsmyndigheten* påpekar, en viss administrativ börda att kvarstå även om tillståndskravet tas bort. Det är ofrånkomligt. I dag krävs det dock att tillstånd söks för varje ny bevakning. Motsvarande krav gäller inte vid förhandssamråd. Konsekvensbedömningar kan också, om det är fråga om ny men likartad bevakning, väntas bli förhållandevis enkla att utföra. Regeringen bedömer därför att den administrativa börda som ett slopat tillståndskrav kan medföra är avsevärt mindre betungande än den som tillståndskravet leder till i dag. Tillståndsförfarandet innebär dessutom en oflexibel och tidskrävande process. Regeringen delar inte *Sveriges advokatsamfunds* uppfattning att endast brottsbekämpande myndigheter har behov av att möta tillfälliga eller hastigt uppkomna behov av bevakning. Enligt utredningens kartläggning och ett antal remissinstanser, däribland *Staffanstorps kommun*, hämmar det tidskrävande och administrativt betungande förfarandet användningen av kamerabevakning hos de bevakande aktörerna. När det uppstår ett behov av kamerabevakning på en viss plats kan den som vill påbörja bevakning inte alltid agera snabbt. Den bevakande aktören är hänvisad till att upprätta en skriftlig ansökan och att därefter vänta på tillsynsmyndighetens beslut. Under den tiden kan förhållandena på platsen ändras så att kamerabevakning inte längre behövs, samtidigt som ett nytt behov uppstår någon annanstans. Aktören får då upprätta en ny ansökan om tillstånd och på nytt avvakta tillsynsmyndighetens beslut.

Utredningens kartläggning visar bl.a. att kommuner har avstått från att ansöka om tillstånd till kamerabevakning, trots att de bedömer att sådan bevakning behövs. Det finns därmed risk för att kamerabevakning inte kommer till stånd i den utsträckning som är befogad.

Tillståndskravet medför enligt kartläggningen också vissa praktiska gränsdragningsproblem i förhållande till bevakning som inte är tillståndspliktig.

Regeringen bedömer därför att det finns tungt vägande skäl som talar för att förfarandet för kamerabevakning behöver förenklas genom att tillståndskravet avskaffas.

Integritetsskyddet kan upprätthållas även utan en tillståndsplikt

Genom tillståndskravet görs en bedömning på förhand av bevakningens förenlighet med kamerabevakningslagen av en utomstående myndighet. I

den bedömningen ingår att avgöra om behovet av bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Det innebär en förutsebar och rättssäker bedömning, vilket också några remissinstanser, bl.a. *Statens skolverk*, framhåller. Tillståndsförfarandet utgör ett starkt skydd för enskildas personliga integritet. Ett tillstånd kan dessutom förenas med särskilda villkor, vilket kan förstärka integritetsskyddet ytterligare.

Om tillståndskravet avskaffas kommer bedömningen av om en viss bevakning är laglig i första hand att göras av den som är personuppgiftsansvarig för bevakningen. I dag omfattas inte bara myndigheter utan också en rad andra aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse av tillståndsplikten. Verksamheterna är av skiftande karaktär, och förutsättningarna både när det gäller kompetens och resurser för att göra de juridiska bedömningar som krävs varierar. Utredningen har identifierat att en risk med att avskaffa tillståndskravet är att bevakningsintresset överdrivs i intresseavvägningen, vilket i förlängningen kan leda till en ökad risk för otillåten kamerabevakning. Under alla förhållanden kan enligt utredningen ett avskaffat tillståndskrav förväntas leda till att kamerabevakningen ökar, vilket i sig kan få negativa effekter för integritetsskyddet. Utredningens kartläggning visar samtidigt att tillsynsmyndigheten i ett tillståndsärende inte tar ställning till om den sökta kamerabevakningen är förenlig med den generella dataskyddsregleringen när en myndighet ansöker om tillstånd. En sådan bedömning är de bevakande aktörerna skyldiga att göra redan i dag.

Samtidigt ska integritetsriskerna med ökad kamerabevakning inte överdrivas. Regeringen bedömer att det i stor utsträckning är de enskilda som visserligen kan komma att bli föremål för kamerabevakning som samtidigt riskerar att drabbas av den brottslighet som bevakningen syftar till att motverka. Detta innebär normalt att integritetsintresset får anses mindre starkt (se t.ex. prop. 2017/18:231 s. 70 och RÅ 2001 ref. 39). Minskad brottslighet och ökad trygghet medför dessutom, som bl.a. *Barnombudsmannen* påpekar, ett förstärkt integritetsskydd för den som slipper att utsättas för brottsliga angrepp.

Det är vidare viktigt att framhålla att ett avskaffande av tillståndskravet inte innebär att kamerabevakningen blir oreglerad. Som redovisas i avsnitt 4.2 ger de allmänna reglerna som gäller för behandling av personuppgifter ett starkt skydd för den personliga integriteten även vid kamerabevakning. Reglerna innebär bl.a. att all bevakning som medför att personuppgifter behandlas måste vila på en rättslig grund och ske för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål. Om bevakningen kan antas medföra särskilda risker för intrång i den enskildes personliga integritet ska konsekvenserna för skyddet av personuppgifter bedömas innan kamerabevakningen påbörjas. Om konsekvensbedömningen visar att det finns en särskild risk för integritetsintrång eller om typen av behandling innebär särskild risk för intrång ska den ansvariga aktören samråda med tillsynsmyndigheten innan bevakningen påbörjas. Till detta kommer bestämmelser om exempelvis behandling för nya ändamål, rättelse, uppdatering och radering, längsta tid som personuppgifter får behandlas och tekniska och organisatoriska skyddsåtgärder. Även de säkerhetsrisker som *Brå* pekar på kan enligt regeringens uppfattning hanteras inom ramen för den befintliga dataskyddsregleringen. Det kan alltså konstateras att det finns ett omfattande regelverk som skyddar den personliga integriteten

även om tillståndskravet tas bort. Detta regelverk ska redan i dag beaktas av den som är personuppgiftsansvarig för bevakningen.

Trots det kommer, som utredningen och bl.a. *Göteborgs kommun* konstaterar, ett borttagande av tillståndsplikten att ställa högre krav på att det finns tillräcklig kompetens inom organisationen för att bedöma om kamerabevakningen är laglig. Regeringen instämmer i *Jönköpings kommuns* påpekande att det är viktigt att aktörerna inte inleder kamerabevakning slentrianmässigt, utan att sådan bevakning föregås av noggranna överväganden. Aktörerna har ett ansvar att behandla personuppgifter på ett korrekt sätt, oavsett om personuppgiftsbehandlingen följer av kamerabevakning eller annan verksamhet. I det avseendet kan det också framhållas att många av de enskilda som utför en uppgift av allmänt intresse i dag bedriver både kamerabevakning som är tillståndspliktig i den verksamheten, och annan kamerabevakning som inte behöver tillstånd. Det kan därför förutsättas att det finns kompetens och upparbetade rutiner för att göra nödvändiga bedömningar enligt det allmänna regelverket.

Några remissinstanser, bl.a. *Sveriges advokatsamfund* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet*, menar att det finns risk för kamerabevakning som inte föregåtts av en bedömning med tillräcklig hänsyn till integritetsintresset. *JO*, *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* och *Integritetsskyddsmyndigheten* bedömer att den risken inte är begränsad till en övergångsperiod, och *JO* menar att det finns en risk för att det slojade tillståndskravet kan leda till en förskjutning av rättsläget på ett sätt som inte är avsett eller önskvärt. I likhet med utredningen anser regeringen dock att riskerna kan motverkas genom det allmänna regelverket för personuppgiftsbehandling, en tydligare reglering i kamerabevakningslagen, och inte minst genom vägledning och tillsyn av tillsynsmyndigheten. Det är också en bedömning som ett stort antal remissinstanser, bl.a. *Justitiekanslern* och *Kammarrätten i Stockholm*, instämmer i.

Tillsynsmyndigheten har en rad förebyggande befogenheter om den bedömer att det finns en risk för felaktig personuppgiftsbehandling. Myndigheten kan bl.a. inom ramen för ett förhandssamråd ge vägledning och vid behov utfärda förelägganden. Den kan också besluta om tillsyn och, om reglerna överträds, sanktionsavgifter. Eftersom tillsynsmyndigheten har en central roll i arbetet är det, som flera remissinstanser bl.a. *Almega Utbildning* och *Statens skolverk* framhåller, viktigt att tillsynsmyndigheten kan ställa om och bedriva effektiv och ändamålsenlig vägledning och tillsyn, och genomföra förhandssamråd.

Det finns också skäl att framhålla att de förslag som lämnas inte medför att kamerabevakning kommer att bli tillåten i fler situationer än i dag när den bedrivs av aktörer som bedriver verksamhet som inte omfattas av brottsdatalogen eller Säkerhetspolisens datalag. Sådan bevakning ska fortfarande bara få bedrivas om intresset av bevakningen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Tillståndskravet slopas för att förenkla förfarandet och möjliggöra en ändamålsenlig kamerabevakning. En aktör som inte uppfyller förutsättningarna för att beviljas tillstånd att bedriva kamerabevakning i dag får alltså inte heller bedriva bevakning när tillståndsplikten tas bort. Mot den bakgrunden delar

regeringen inte *Journalistförbundets* och *TU:s* farhågor om ökade hot mot källskyddet.

Den förmodade ökning av kamerabevakning som utredningen pekar på kommer till den allra största delen att avse laglig bevakning som kommit till stånd för att regelverket blir mer ändamålsenligt utformat. Som angetts tidigare kan det också väntas leda till positiv integritetspåverkan genom minskad brottslighet och ökad trygghet.

Med hänsyn till de integritetsrisker som identifierats finns det, trots det skydd som följer av den generella dataskyddsregleringen, skäl att i enlighet med vad utredningen föreslår införa nya bestämmelser för att förstärka skyddet för den personliga integriteten. Förslagen redovisas i avsnitt 6.1 och 8.3. Det handlar i korthet om att den som ska bedriva kamerabevakning måste göra en intresseavvägning motsvarande den som tillståndsmyndigheten gör i dag. Intresseavvägningen ska dessutom dokumenteras, vilket förenklar tillsynen och gör den mer effektiv.

Regeringen anser därför vid en samlad bedömning, till skillnad från bl.a. Sveriges advokatsamfund, *Civil Rights Defenders* och *Landsorganisationen i Sverige (LO)*, att ett tillräckligt starkt skydd för den enskildes personliga integritet kan upprätthållas även om tillståndsplikten tas bort. Regeringen anser inte att tillståndsplikten behöver ersättas med en rätt att överklaga beslut om bevakning på det sätt som Sveriges advokatsamfund förespråkar. Ett starkt integritetsskydd kan upprätthållas på andra sätt än genom tillståndsplikt och överprövning i domstol, t.ex. genom tillsyn och den föreslagna intresseavvägningen.

Tillståndsplikten bör tas bort för alla

Utredningen gör bedömningen att det finns starka skäl som talar för att ta bort tillståndskravet och att det inte är proportionerligt eller lämpligt att i stället införa nya undantag från kravet. Utredningen föreslår därför att tillståndsplikten tas bort för alla som i dag omfattas av det.

Flera remissinstanser, bl.a. *Civil Rights Defenders* och *Region Jämtland Härjedalen*, invänder mot bedömningen och framför att förslaget är oproportionerligt och att det inte är nödvändigt i förhållande till det förväntade syftet. De framhåller att utredningen inte har utrett alternativa, mindre ingripande, åtgärder för att komma åt de långa handläggningstiderna. Även den administrativa bördan för aktörerna bör kunna åtgärdas på andra sätt.

Som framgått ovan finns skäl som talar för och emot ett tillståndsförfarande. Tillståndsförfarandet har funnits i svensk rätt under lång tid och aktörerna är vana vid det. Förfarandet är en extra säkerhetsåtgärd som ger ett starkt integritetsskydd genom att en expertmyndighet bedömer om en tänkt kamerabevakning är förenlig med lagstiftningen. Som regeringen framhåller ovan kan integritetsskyddet dock upprätthållas även utan en tillståndsplikt. Tillståndskravet medför dessutom flera problem vid kamerabevakning som bedrivs av kommuner, regioner och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse. Dessa problem hämmar användningen av kamerabevakning som ett verktyg i det trygghetsskapande arbetet. Kamerabevakning är ett effektivt verktyg för att motverka brottslighet och ordningsstörningar.

Bevakningen kan även innebära att aktörerna får information som de kan dela med de brottsbekämpande myndigheterna.

Regeringen bedömer mot den bakgrunden att tillståndskravet bör tas bort för kommuner, regioner och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse. Regeringen instämmer i utredningens och *Integritetsskyddsmyndighetens* bedömning att det inte är proportionerligt att i stället införa nya undantag från tillståndskravet. Regeringen bedömer därför, till skillnad från bl.a. Civil Rights Defenders och Region Jämtland Härjedalen, att det saknas mindre ingripande alternativ för att åstadkomma de förändringar som krävs för att ett förenklat förfarande och, i förlängningen, en mer ändamålsenlig kamerabevakning.

Av samma skäl bedömer regeringen, i likhet med utredningen, att det inte finns anledning att behandla statliga myndigheter annorlunda än kommuner, regioner och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse. Samma intressen av ett förenklat förfarande gör sig gällande när det gäller statliga myndigheter, och tillståndskravet bör därför tas bort även för dessa.

5.2 Kamerabevakning vid utförande av en uppgift av allmänt intresse ska regleras i kamerabevakningslagen

Regeringens förslag: Förutsättningar för kamerabevakning som bedrivs av aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse ska regleras i kamerabevakningslagen även när tillståndskravet slopas.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans invänder mot förslaget.

Transportstyrelsen efterfrågar att det tydliggörs hur lagen förhåller sig till navigationskameror och de varierande förutsättningar som kan finnas för den typen av kameror.

Skälen för regeringens förslag: Ett alternativ när tillståndskravet tas bort är att inte införa några särskilda bestämmelser om hur aktörer ska bedöma sin rätt att bedriva kamerabevakning. En sådan lösning skulle innebära att förutsättningarna för bevakningen får bedömas enbart utifrån de allmänna regler om personuppgiftsbehandling som beskrivs i avsnitt 4.2–4. Det är dock inte ett förslag som förespråkas av utredningen eller någon av remissinstanserna.

Även om det inte finns några absoluta hinder mot denna lösning anser regeringen att den, i vart fall i nuläget, framstår som mindre lämplig. Kamerabevakningslagen bidrar till en enhetlig och rättssäker tillämpning av de särskilda frågor som aktualiseras vid kamerabevakning och den personuppgiftsbehandling som bevakningen medför, inte minst när det gäller skyddet för enskildas personliga integritet. Lagen innehåller bl.a. bestämmelser om att kamerabevakning får ske bara om intresset av bevakningen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Det anges också vad som särskilt ska beaktas vid denna intresseavvägning. Någon tydlig motsvarighet till dessa bestämmelser finns inte i de allmänna reglerna om behandling av personuppgifter. Kamerabevakningslagen

innehåller vidare bestämmelser om upplysning om kamerabevakning och sanktionsavgifter m.m. som inte har några direkta motsvarigheter i de allmänna reglerna. Även om dessa bestämmelser i kamerabevakningslagen skulle kunna föras över till andra författningar finns det fördelar med ett mer sammanhållet regelverk om kamerabevakning. Ett sådant regelverk underlättar överskådligheten, inte minst för enskilda som vill få en bild av vad som gäller för kamerabevakning som bedrivs av myndigheter eller andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse.

Regeringen anser därför, i likhet med utredningen, att den kamerabevakning som bedrivs av aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse inte bör regleras enbart av de allmänna reglerna om personuppgiftsbehandling.

Det finns inte förutsättningar och anledning att i det här lagstiftningsärendet se över lagens tillämpningsområde, vilket medför att det inte finns skäl att tydliggöra hur lagen förhåller sig till navigationskameror på det sätt som *Transportstyrelsen* efterlyser.

5.3 Förutsättningar för kamerabevakning i verksamheter som omfattas av brottsdatalagen eller rör nationell säkerhet ska regleras särskilt

Regeringens förslag: Förutsättningar för kamerabevakning som bedrivs av en myndighet i en verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag ska regleras särskilt i kamerabevakningslagen.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans invänder mot förslaget.

Statens institutionsstyrelse (SiS) undrar om den del av myndighetens verksamhet som avser verkställighet av den straffrättsliga påföljden slutna ungdomsvård omfattas av särregleringen. *Trafikverket* anser att den särskilda regleringen även borde gälla för myndigheten eftersom en järnvägsstation är ett exempel på en plats som är av intresse för att kunna kartlägga brott.

Skälen för regeringens förslag: Brottsbekämpande myndigheter har ofta ett mycket starkt behov av att bedriva kamerabevakning i sin brottsbekämpande verksamhet, eftersom det många gånger är ett effektivt verktyg. Regeringen instämmer i utredningens bedömning att behovet av att kamerabevaka generellt är starkare i brottsbekämpande verksamhet än i annan verksamhet. Utredningens kartläggning visar också att behovet av utökade möjligheter till bevakning är starkast i verksamheter där syftet är att bekämpa brott och upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Till skillnad från annan verksamhet ses kamerateknik som ett naturligt hjälpmedel i det brottsbekämpande arbetet och inte som en åtgärd som kan tas till först om andra tänkbara åtgärder inte gett resultat (prop. 2017/18:231 s. 65).

Det finns därför skäl att behandla kamerabevakning som bedrivs i brottsbekämpande verksamhet annorlunda jämfört med bevakning som bedrivs i annan typ av verksamhet.

I dag finns särskilda regler i kamerabevakningslagen för bevakning som utförs av vissa utpekade brottsbekämpande myndigheter. Den personuppgiftsbehandling som följer av bevakningen omfattas ofta av brottsdatalagen och kompletterande lagstiftning. De särskilt utpekade myndigheterna bedriver dock även viss verksamhet som omfattas av EU:s dataskyddsförordning. Om kamerabevakningen sker i den verksamheten följer personuppgiftsbehandlingen i stället det regelverket. På samma sätt kan myndigheter som i dag inte omfattas av kamerabevakningslagens särskilda bestämmelser för brottsbekämpningen i vissa fall bedriva kamerabevakning i verksamhet där personuppgiftsbehandlingen regleras av brottsdatalagen. Att kamerabevakningslagens bestämmelser har en annan uppdelning än vad som följer av EU-rätten leder till vissa gränsdragningsproblem för dem som bedriver kamerabevakning i både brottsbekämpande verksamhet och annan verksamhet. Utredningen föreslår därför att de särskilda reglerna i kamerabevakningslagen för brottsbekämpande verksamhet ska gälla för alla som omfattas av brottsdatalagen. Det skulle medföra att reglerna om förutsättningar för kamerabevakning i kamerabevakningslagen skulle följa den uppdelning som har gjorts i EU-rätten. Enligt utredningen medför det i sin tur att den gränsdragningsproblematik som framkommit i kartläggningen kan undvikas. Regeringen instämmer i den bedömningen.

Alla myndigheter som har ett brottsbekämpande uppdrag har visserligen inte samma behov av att använda kamerabevakning i sin verksamhet. Exempelvis har Skatteverket och Ekobrottsmyndigheten inte behov av att bevaka i lika stor omfattning som Polismyndigheten eller Tullverket. Även om möjligheterna att använda kamerabevakning skulle utökas i all brottsbekämpande verksamhet innebär inte detta att myndigheter som saknar ett sådant behov kan börja göra det. Förutom att de begränsningar som framgår av kamerabevakningslagen gäller måste de grundläggande förutsättningarna enligt den generella dataskyddsregleringen vara uppfyllda. Regeringen anser däremot att det är rimligt att samtliga brottsbekämpande myndigheter har samma rättsliga möjligheter enligt kamerabevakningslagen om det uppstår ett behov av att bedriva kamerabevakning i den brottsbekämpande verksamheten, och de grundläggande kraven enligt brottsdatalagen är uppfyllda. Detta är inte minst viktigt med hänsyn till att myndigheterna ofta samverkar i olika insatser. Om myndigheterna omfattas av olika regler kan det innebära att samverkan motverkas, vilket i sin tur kan leda till en mindre framgångsrik brottsbekämpning.

Regeringen anser alltså att kamerabevakning som bedrivs av en myndighet i brottsbekämpande verksamhet ska omfattas av särskilda regler. Samma grundförutsättningar bör gälla för all brottsbekämpande verksamhet. Gränsen bör därför, som utredningen föreslår, dras på samma sätt som i den generella dataskyddsregleringen. Det innebär att de särskilda reglerna för brottsbekämpande verksamhet bör gälla för kamerabevakning som bedrivs i verksamheter där personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen.

En sådan indelning medför att fler myndigheter som har ett brottsbekämpande uppdrag kommer att omfattas av de särskilda reglerna. Det medför också att vissa verksamheter som huvudsakligen omfattas av EU:s dataskyddsförordning, men som i delar av verksamheten omfattas av brottsdatalagen, kommer att träffas av den särskilda regleringen för brottsbekämpande verksamhet i kamerabevakningslagen i den sistnämnda verksamheten. Det gäller exempelvis SiS i den del av verksamheten som avser verkställande av straffrättslig påföljd. De lagförslag som berör verksamheter som omfattas av brottsdatalagen riktas dock mot kärnan av den brottsbekämpande verksamheten, t.ex. Polismyndighetens brottsbekämpande verksamhet. Utrymmet för exempelvis SiS eller andra som huvudsakligen utför uppgifter som omfattas av EU:s dataskyddsförordning att använda de utökade möjligheter som ges för kamerabevakning i brottsbekämpande verksamhet kommer därför att bli begränsat. Det gäller exempelvis de nya bedömningsgrunderna som föreslås i avsnitt 7.2.

Frågan uppkommer då om ytterligare verksamheter, utöver sådana som omfattas av brottsdatalagen, bör omfattas av den särskilda regleringen i kamerabevakningslagen. Som utredningen påpekar gäller inte brottsdatalagen vid Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter som rör nationell säkerhet eller om Polismyndigheten har övertagit en arbetsuppgift som rör nationell säkerhet från Säkerhetspolisen (1 kap. 4 § brottsdatalagen). Vid behandling av personuppgifter som rör nationell säkerhet i Säkerhetspolisens brottsbekämpande och lagförande verksamhet, eller när Polismyndigheten har övertagit en arbetsuppgift, gäller i stället Säkerhetspolisens datalag (se 1 kap. 2 §). Regeringen anser i likhet med utredningen att även kamerabevakning som bedrivs i sådan verksamhet som omfattas av Säkerhetspolisens datalag bör omfattas av den särskilda regleringen i kamerabevakningslagen.

I de fall Försvarsmakten eller andra försvarsmyndigheter bedriver kamerabevakning enligt brottsdatalagen ska de också tillämpa den särskilda regleringen i kamerabevakningslagen (jfr prop. 2017/18:232 s. 106). I likhet med utredningen anser regeringen dock att det inte finns skäl att låta försvarsmyndigheternas ordinarie verksamhet omfattas av den regleringen.

Utredningen föreslår att den särskilda regleringen för brottsbekämpande myndigheter ska vara begränsad till kamerabevakning som bedrivs av myndigheter (se den föreslagna bestämmelsen i 5 a §). I likhet med utredningen anser regeringen att det finns skäl att begränsa tillämpningsområdet för den särskilda regleringen till myndigheter.

Sammanfattningsvis innebär regeringens förslag att sådan kamerabevakning som bedrivs av en myndighet i verksamheter där personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag ska omfattas av särskilda regler.

Som anges i avsnitt 5.1 fyller även kamerabevakning i verksamheter som inte omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag en viktig brottsbekämpande funktion. Det vore dock inte lämpligt att behandla all kamerabevakning som har brottsbekämpande effekt på samma sätt som den bevakning som utförs av behöriga myndigheter i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. Till skillnad från

Trafikverket anser regeringen därför inte att det finns skäl att låta andra aktörer omfattas av den särskilda regleringen i kamerabevakningslagen.

6 Ett nytt förfarande för kamerabevakning i viss offentlig verksamhet

6.1 Tydligare förutsättningar för kamerabevakning när aktörer utför en uppgift av allmänt intresse

Regeringens förslag: När en aktör utför en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning ska kamerabevakning få bedrivas, om bevakningen är nödvändig för att utföra uppgiften och intresset av bevakningen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Vid bedömningen av bevakningsintresset och integritetsintresset ska samma faktorer särskilt beaktas som i dag beaktas i tillståndsärenden.

Intresseavvägningen ska göras innan kamerabevakningen påbörjas. En ny intresseavvägning ska göras innan bevakningen ändras på ett betydande sätt som ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet. En ny intresseavvägning ska också göras om förhållandena på den plats som bevakas ändras på ett betydande sätt som minskar intresset av bevakningen eller ökar risken för integritetsintrång.

För kamerabevakning som en myndighet bedriver i en verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag gäller särskilda förutsättningar.

Utredningens förslag överensstämmer i sak med regeringens.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna som yttrar sig tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det. Det gäller bl.a. *Alvesta kommun, Boverket, Sveriges Allmännytt, Statens institutionsstyrelse, Statens skolverk, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Justitiekanslern, Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Stockholm, Laxå kommun, Luleå kommun, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen Västerbotten, Polismyndigheten, Skatteverket, Region Stockholm, Region Östergötland och Kiruna kommun.*

Integritetsskyddsmyndigheten, som inte har någon invändning mot förslaget, önskar att vissa uttryck utvecklas i det kommande lagstiftningsarbetet. *Jönköpings kommun* efterfrågar förtydliganden i lagtexten för att underlätta för rättstillämparen.

Några remissinstanser efterfrågar utökade möjligheter att bedriva kamerabevakning. *Danderyds kommun* ifrågasätter att samma faktorer som beaktas inom ramen för ett tillståndsärende ska beaktas vid bedömningen av bevaknings- och integritetsintresset när tillståndsplikten tas bort. Kommunen anser att bevakningsintresset bör väga tungt på typiskt sett brottsutsatta platser redan innan det som i dag räknas som allvarliga brott har begåtts i tillräcklig omfattning. *Staffanstorps kommun*

lämnar liknande synpunkter och anser att det bör anges att vissa typer av platser alltid betraktas som brottsutsatta platser och därför inte kräver någon intresseavvägning. *Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)* framhåller att en materiell förändring i tillåtande riktning hade varit önskvärd och anser att det bör införas förtydliganden och lättnader i detta avseende. *Söderköpings kommun* instämmer i synpunkterna som lämnas av SKR. *Brottsförebyggande rådet (Brå)* anser att det bör övervägas om aktörer som inte bedriver brottsbekämpande verksamhet ska kunna bedriva kamerabevakning utifrån samma grunder som de brottsbekämpande myndigheterna. *Svensk kollektivtrafik* lämnar liknande synpunkter och ifrågasätter även att aktörerna tvingas göra skönmässiga bedömningar och efterfrågar att tillsynsmyndigheten ges i uppdrag att utveckla en mer transparent avgörandemetod.

Några remissinstanser efterfrågar att skyddet för den personliga integriteten stärks vid bedömningen enligt intresseavvägningen. *Sveriges lärare* anser att det bör ingå som en grundläggande del av en arbetsgivares intresseavvägning att involvera skyddsorganisationen på arbetsplatsen. *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)* framför att det bör analyseras om det finns möjligheter att ta fram standarder som innebär lämpliga säkerhetsåtgärder för att skydda den personliga integriteten hos arbetstagare. *Rädda barnen* anser att regelverket behöver kompletteras med tydliga bestämmelser om genomförandet av provningar av barnets bästa innan beslut om kamerabevakning fattas och att det bör övervägas om bevakning i skolan kräver en särskild reglering. *Sveriges advokatsamfund* framhåller att det bör förtydligas när den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska väga tyngre än bevakningsintresset i lag eller förordning och att det bör lagfästas att en ny bedömning ska göras av en plats minst en gång per år. Även *Luleå kommun* förespråkar att det införs krav på regelbunden uppföljning.

Göteborgs kommun anser att det bör analyseras hur förslaget förhåller sig till kamerabevakning som bedrivs inom vård- och omsorgsområdet.

Ett antal remissinstanser har synpunkter på förslaget att uttrycket plats dit allmänheten har tillträde tas bort. *Fastighetsägarna* framhåller att förslaget inte bör leda till att förutsättningarna att bedriva kamerabevakning inne i byggnader försämras. *Landsorganisationen i Sverige (LO)* delar inte bedömningen att borttagandet av uttrycket innebär att fler platser omfattas av vissa integritetsskyddande åtgärder och framför att antalet kameror tvärtom kommer att öka generellt. *Almega Utbildning (tidigare Friskolornas riksförbund)* påpekar att det kan finnas skäl att låta kraven för kamerabevakning som bedrivs av platser dit allmänheten inte har tillträde vara lägre för att förenkla intresseavvägningen och minska dokumentationskraven.

Skälen för regeringens förslag

En tydligare reglering för kamerabevakning vid utförande av en uppgift av allmänt intresse

I avsnitt 5.2 föreslås att förutsättningar för kamerabevakning som bedrivs vid utförandet av en uppgift av allmänt intresse ska regleras i kamerabevakningslagen även när tillståndskravet tas bort. Regleringen föreslås även följa den uppdelning som har gjorts i EU-rätten (se avsnitt

5.3). Detta innebär att det av kamerabevakningslagen ska framgå under vilka förutsättningar en aktör som utför en uppgift av allmänt intresse ska få bedriva kamerabevakning i verksamhet som inte omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag. För att förutsättningarna för att bedriva kamerabevakning ska bli tydligare föreslår utredningen att kravet på rättslig grund ska framgå direkt i kamerabevakningslagen.

Utredningens kartläggning visar att när tillsynsmyndigheten tar ställning till en ansökan om tillstånd från en myndighet prövar den inte om kamerabevakningen som ska bedrivas har en rättslig grund enligt den generella dataskyddsregleringen. Det är alltså redan i dag upp till den som avser att kamerabevaka att bedöma om bevakningen är förenlig med den generella dataskyddsregleringen.

Den nuvarande ordningen kan uppfattas som otydlig och skapa förvirring kring de rättsliga förutsättningarna för kamerabevakning. Det har även uppmärksammats av utredningen att det inte är tydligt för aktörerna vilken bedömning som de ska göra. En tydligare lagstiftning bidrar till att motverka risken för otillåtna intrång i den personliga integriteten, se avsnitt 5.1. I likhet med utredningen och bl.a. *Kammarrätten i Stockholm* anser regeringen att det finns behov av att förtydliga förutsättningarna för kamerabevakning. Regeringen delar utredningens bedömning att kamerabevakningslagens krav att tillämpa intresseavvägningen bör utgå från den rättsliga grunden i artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning. För att tydliggöra i vilka fall en uppgift anses vara av allmänt intresse bör, som utredningen också föreslår, bestämmelsen i kamerabevakningslagen utformas på samma sätt som 2 kap. 2 § dataskyddslagen. Det bör alltså framgå av kamerabevakningslagen att uppgiften av allmänt intresse ska följa av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning. Eftersom myndighetsutövning är en uppgift av allmänt intresse behöver det inte nämnas särskilt i bestämmelsen.

Försvarsmyndigheterna tillämnar andra rättsliga grunder för sin personuppgiftsbehandling. Den bestämmelse som föreslås i kamerabevakningslagen är dock utformad på ett sådant sätt att den omfattar även kamerabevakning i sådan verksamhet.

Regeringen anser sammanfattningsvis att det bör förtydligas att kamerabevakning får bedrivas om det är nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse och att intresseavvägningen i kamerabevakningslagen endast ska gälla för sådan bevakning. Uppgiften av allmänt intresse ska följa av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning. Förslaget innebär inte att det införs en ny rättslig grund för kamerabevakning, utan endast att kopplingen mellan den generella dataskyddsregleringen och intresseavvägningen tydliggörs.

En bibehållen intresseavvägning

I dag gäller att tillstånd till kamerabevakning ska ges om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad (8 § kamerabevakningslagen). Denna intresseavvägning ska göras av tillsynsmyndigheten när den bedömer om tillstånd till kamerabevakning ska beviljas. Kamerabevakningslagen är utformad så att vissa ändamål och

omständigheter som särskilt ska beaktas vid intresseavvägningen anges direkt i lagen. Denna ordning har ansetts vara en förutsättning för en enhetlig och ändamålsenlig rättstillämpning på området (prop. 2017/18:231 s. 64).

Intresseavvägningen fyller en viktig funktion. Den ger tydligt uttryck för att bevakningsintresset och integritetsintresset ska vägas mot varandra i det enskilda fallet. Om integritetsriskerna är stora krävs det att bevakningsintresset är större, eller att integritetsriskerna på något sätt kan minskas, för att kamerabevakning ska få ske. Principen tydliggör på det viset att integritetsaspekterna är en självklar del av bedömningen. Genom att vissa faktorer som särskilt ska beaktas anges direkt i lagen bidrar intresseavvägningen också till en viss stadga och förutsebarhet i rättstillämpningen. Närmare vägledning om hur intresseavvägningen ska göras finns i förarbetena till kamerabevakningslagen (prop. 2017/18:231 s. 142–144) och eftersom tillsynsmyndighetens beslut kan överklagas har det också bildats en viss rättspraxis. Det ska göras en helhetsbedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. Om intresset av kamerabevakning väger över det motstående intresset får bevakning ske.

Sammantaget är intresseavvägningen ett ändamålsenligt verktyg för att åstadkomma en balanserad användning av kamerabevakning. Regeringen föreslår därför att en intresseavvägning ska göras av en aktör som bedriver kamerabevakning i en verksamhet som inte omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag även när kravet på tillstånd för kamerabevakning tas bort.

Som utredningen påpekar innehåller de allmänna reglerna om personuppgiftsbehandling ingen klar motsvarighet till intresseavvägningen. EU:s dataskyddsförordning ställer krav på proportionalitet, men det finns inga tydliga riktlinjer kring hur denna proportionalitetsbedömning ska göras, i vart fall inte i förhållande till den rättsliga grunden i artikel 6.1 e. Konsekvensbedömning och förhandssamråd krävs bara i vissa fall, när det finns särskild risk för integritetsintrång, och någon särskild avvägning mellan bevakningsintresset och integritetsintresset föreskrivs inte. Kravet på att personuppgifter ska behandlas korrekt (artikel 5.1 a i EU:s dataskyddsförordning) innebär möjligen att en intresseavvägning ska göras men detta är inte alldeles klart och det framgår i vart fall inte hur denna avvägning ska gå till (jfr prop. 2017/18:105 s. 47).

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att det, när tillståndsplikten tas bort för de berörda aktörerna, ska införas en bestämmelse i kamerabevakningslagen som anger att de får bedriva kamerabevakning endast om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Intresseavvägningen ska motsvara den som görs i tillståndsärenden

Utredningen föreslår att den intresseavvägning som aktörerna ska göra ska motsvara den som i dag görs inom ramen för ett tillståndsärende och att samma särskilda faktorer ska beaktas vid bedömningen.

Några remissinstanser, bl.a. *Danderyds kommun*, *SKR* och *Brå*, anser att möjligheterna att bedriva kamerabevakning bör utökas. *Staffanstorps*

kommun anser att det för vissa brottsutsatta platser inte bör krävas någon intresseavvägning, exempelvis torg, gågator och busshållplatser.

Det kan argumenteras för att brottsutvecklingen innebär att det kan finnas behov av att även aktörer som inte är brottsbekämpande myndigheter ges utökade möjligheter att bedriva kamerabevakning. Utredningens kartläggning visar dock att det är tillståndsförfarandet i sig som i viss mån begränsar möjligheterna för dessa aktörer att använda kamerabevakning på ett effektivt och ändamålsenligt sätt. De aktörer som utredningen varit i kontakt med har inte beskrivit samma behov av utökade möjligheter som t.ex. Polismyndigheten har efterfrågat. I likhet med en klar majoritet av remissinstanserna bedömer regeringen därför att det för närvarande är tillräckligt att ta bort tillståndskravet. Det finns inte heller underlag för att inom ramen för detta lagstiftningsprojekt föreslå utökade möjligheter att använda kamerabevakning för aktörer i verksamhet som inte omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag.

Regeringen anser inte att det finns skäl att, så som bl.a. *Sveriges lärare* och *Sveriges advokatsamfund* efterfrågar, föreslå fler faktorer som särskilt ska beaktas vid bedömningen av integritetsintresset. Integritetsintresset blir tillgodosett genom att samma intresseavvägning som tidigare varit en förutsättning för tillstånd fortsatt kommer att gälla som en förutsättning för att kamerabevakningen ska vara laglig. Med anledning av *Rädda Barnens* synpunkter vill regeringen framhålla att barnkonventionen gäller som lag i Sverige och ska beaktas vid beslut om kamerabevakning. Det behöver därför inte införas en särskild reglering som avser kamerabevakning som bedrivs i skolan.

Regeringens utgångspunkt är därmed att den intresseavvägning som de berörda aktörerna ska göra bör motsvara den som tillsynsmyndigheten gör i dag.

Eftersom kravet på rättslig grund föreslås framgå av kamerabevakningslagen tydliggörs att en första förutsättning för att kamerabevakning ska få bedrivas är att det finns en rättslig grund och att bevakningen är nödvändig för att utföra uppgiften. Det ska därefter göras en helhetsbedömning av omständigheterna i det enskilda fallet. De faktorer som i dag särskilt ska beaktas vid tillståndsprövningen ska enligt regeringens förslag beaktas särskilt även vid myndigheternas egen intresseavvägning. Vilka dessa faktorer är framgår av 8 § andra och tredje styckena kamerabevakningslagen. Det räcker att intresset av kamerabevakningen väger över det motstående intresset för att bevakningen ska vara tillåten.

Närmare vägledning i fråga om intresseavvägningen och de faktorer som särskilt ska beaktas finns i förarbetena till kamerabevakningslagen (prop. 2017/18:231 s. 64–70 och 142–145). Det finns också viss rättspraxis på området. Av förarbeten och rättspraxis (HFD 2022 ref. 7) framgår att kamerabevakningslagen syftar till att generellt förbättra möjligheterna att få tillstånd till kamerabevakning och det framhålls som särskilt betydelsefullt att tillstånd kan beviljas i tillräcklig utsträckning för att skapa tryggare offentliga miljöer. Kamerabevakning bör många gånger betraktas som ett naturligt hjälpmedel och som ett komplement till andra åtgärder som därmed inte nödvändigtvis måste prövas först. Att särskild hänsyn ska tas till vissa särskilt angivna ändamål innebär att bevakningsintresset i sådana fall väger tungt och att tillstånd kan ges även

vid större integritetsintrång. Eftersom intresseavvägningen inte ändras är uttalandena alltså jämt av betydelse, även när tillståndsplikten tas bort.

Ett antal remissinstanser, bl.a. SKR och *Integritetsskyddsmyndigheten*, efterfrågar att uttrycket brottsutsatt plats behandlas och förtydligas i lagstiftningsarbetet. Med anledning av remissynpunkterna kan regeringen konstatera att det räcker med att en plats kan betraktas som brottsutsatt för att det ska beaktas särskilt vid intresseavvägningen. Det finns ingen begränsning av vilka brott som avses utan bestämmelsen tar sikte på brott i allmänhet, t.ex. våldsbrott, stöldbrott, narkotikabrott eller skadegörelse. En brottsutsatt plats är inte varje plats där det någon gång har inträffat enstaka brott men det bör inte heller krävas att brottsligheten är ovanligt hög på platsen för att den ska anses vara brottsutsatt eller att det kan presenteras statistik över brottsligheten på den aktuella platsen i förhållande till andra jämförbara platser. Det som bör kunna visas är i stället att det finns problem med brottslighet där bevakningen ska ske (se prop. 2017/18:231 s. 66 och 143). I likhet med utredningen föreslår regeringen ingen förändring av bedömningsgrunden i jämförelse med vad som gällt tidigare.

Eftersom det inte föreslås några materiella förändringar när det gäller hur intresseavvägningen ska göras anser regeringen, till skillnad från bl.a. *Integritetsskyddsmyndigheten* och *Jönköpings kommun*, att det inte finns skäl att göra några ytterligare förtydliganden eller kompletterande uttalanden om hur bedömningen ska göras. Regeringen anser inte heller att det finns skäl att närmare analysera hur förslaget förhåller sig till kamerabevakning som bedrivs inom vård- och omsorgsområdet, vilket *Göteborgs kommun* efterfrågar. De aktuella bedömningsgrunderna omfattar även sådana situationer som kommunen pekar på.

Intresseavvägningen ska göras innan bevakningen påbörjas eller ändras

För att intresseavvägningen ska fylla sin funktion måste den göras innan kamerabevakningen påbörjas. Som huvudregel bör de berörda aktörerna inte behöva göra en ny bedömning enligt intresseavvägningen varje gång de genomför förändringar i pågående bevakningar, t.ex. när ytterligare en kamera sätts upp på samma plats och med motsvarande upptagningsområde som en tidigare kamera (prop. 2018/19:147 s. 43–44). Om den bevakande aktören genomför betydande förändringar i en pågående bevakning kan det dock innebära att bevakningsintresset inte längre väger tyngre än integritetsintresset. I de fallen ska en ny intresseavvägning göras innan ändringen genomförs. Det kan handla om att aktören börjar ta upp ljud i samband med bevakningen eller att en mer integritetskänslig del av en plats ska omfattas av bevakningen. Det kan också handla om att det område som kamerorna täcker utvidgas på ett mer betydande sätt eller att andra större förändringar har skett i bevakningsintresset som påverkar intresseavvägningen. Ändringar av dessa slag ökar risken för integritetsintrång och motiverar en ny bedömning. Vid åtgärder som i stället minskar risken för integritetsintrång, t.ex. att en befintlig kamera tas bort, finns det inte skäl att göra en ny bedömning.

Även yttre förändringar, som den bevakande aktören inte själv kan styra över, kan påverka avvägningen mellan bevakningsintresset och

integritetsintresset. Det kan handla om att brottsligheten på den bevakade platsen minskar kraftigt och att minskningen kan antas bestå även utan kamerabevakning. Det skulle också kunna handla om att den plats som bevakas ändrar karaktär på ett sätt som medför att en ny avvägning behövs, t.ex. för att en skola byggs. Även i sådana fall ska en ny intresseavvägning krävas.

Eftersom aktörerna ska göra en ny prövning när omständigheterna ändras finns det inte skäl att, så som bl.a. *Sveriges advokatsamfund* föreslår, införa en skyldighet för aktörerna att inom viss tid ompröva behovet av kamerabevakning.

Uttrycket plats dit allmänheten har tillträde tas bort

Tillståndskravet i den nuvarande kamerabevakningslagen gäller endast för platser dit allmänheten har tillträde. När tillståndskravet tas bort uppkommer därför frågan om uttrycket ska finnas kvar och avgränsa när de bevakande aktörerna ska göra en intresseavvägning. Utredningen gör bedömningen att uttrycket skapar gränsdragningsproblem och föreslår därför att det tas bort. Förslaget innebär att en intresseavvägning ska göras vid kamerabevakning av samtliga platser, inte bara platser dit allmänheten har tillträde.

Utredningen gör bedömningen att slopandet av uttrycket innebär att fler platser kommer att omfattas av vissa integritetsskyddande åtgärder, vilket ger ett förstärkt skydd för bl.a. barns och arbetstagares personliga integritet. LO delar inte den bedömningen. Det ställs visserligen, som LO är inne på, redan i EU:s dataskyddsförordning krav på att en åtgärd ska vara proportionerlig, men hur denna bedömning ska göras på kamerabevakningsområdet är otydligt. Avsaknaden av tydliga regler för hur en proportionalitetsbedömning ska göras innebär en högre risk för feltolkningar om vad som krävs för att en bevakning ska vara tillåten. Den föreslagna intresseavvägningen är en specificering av hur en proportionalitetsbedömning ska göras när det gäller kamerabevakning. I och med att förutsättningarna för kamerabevakning blir tydligare även för bevakning som bedrivs på en plats dit allmänheten inte har tillträde blir även bevakning som bedrivs på sådana platser mer förutsebar. En plats dit allmänheten inte har tillträde som ofta bevakas är skolans inomhusmiljöer och arbetsplatser generellt. Det är platser där integritetshänsynen gör sig starkt gällande eftersom personer har en skyldighet att vistas där i princip varje dag. I skolor kan också barn bli föremål för bevakning, och de är särskilt skyddsvärda subjekt enligt EU:s dataskyddsförordning. Som bl.a. *Rädda barnen* påpekar finns det alltså starka integritetsskäl för att bevakning av sådana platser bör omfattas av en tydligare reglering. Förutom att kamerabevakning på en sådan plats föreslås endast få bedrivas om bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset innebär en tydligare reglering i sig ett förstärkt integritetsskydd. Till skillnad från LO delar regeringen därmed utredningens bedömning att borttagandet av uttrycket innebär ett starkare skydd för barn och arbetstagare.

Det går inte att dra några säkra slutsatser om borttagandet av uttrycket kommer att leda till att kamerabevakning på platser dit allmänheten inte har tillträde ökar. Många sådana platser är platser där integritetsintresset i och för sig gör sig starkt gällande, men det beror på platsens karaktär.

Samtidigt är inte kamerabevakning som bedrivs vid sådana platser oreglerad i dag och de bevakande aktörerna behöver göra en proportionalitetsbedömning enligt den generella dataskyddsregleringen. Intresseavvägningen som ska göras enligt kamerabevakningslagen innebär endast att förutsättningarna för att bedriva bevakning blir tydligare. Den innebär däremot inte att möjligheterna att bedriva kamerabevakning förändras. Med anledning av *Fastighetsägarnas* synpunkter vill regeringen framhålla att det alltså inte finns något som tyder på att förutsättningarna att bedriva kamerabevakning vid sådana platser generellt sett kommer att försämrats om uttrycket tas bort.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen att slopandet av uttrycket plats dit allmänheten har tillträde kommer att leda till integritetsvinster eftersom kamerabevakningslagens regelverk kommer att omfatta all bevakning i den aktuella verksamheten. Det går inte att utesluta att det kommer att innebära en viss administrativ börda för de bevakande aktörerna, vilket *SKR* framhåller. Samtidigt menar *Sveriges Allmännytt*a att det skulle minska den administrativa bördan och bli enklare att vid behov införa kamerabevakning om uttrycket togs bort, och flera remissinstanser, bl.a. *Region Östergötland* och *Region Stockholm*, är positiva till att det tas bort. Eftersom aktörerna inte kommer att behöva hantera gränsdragningsproblem och får ledning i hur proportionalitetsbedömningen ska göras, innebär reformen enligt regeringens bedömning en förenkling i sin helhet. Regeringen anser därför inte att det finns skäl att, som *Almega Utbildning* föreslår, låta kraven för att bedriva kamerabevakning vid dessa platser vara lägre än vid andra platser.

Mot den bakgrunden föreslår regeringen, i likhet med utredningen, att uttrycket plats dit allmänheten har tillträde tas bort som faktor för att avgränsa när intresseavvägningen ska göras för kamerabevakning som bedrivs i en verksamhet som inte omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag.

6.2 Viss kamerabevakning ska vara undantagen från intresseavvägningen

Regeringens förslag: Från kravet på att tillämpa intresseavvägningen ska det göras undantag för sådan bevakning som i dag är undantagen från tillståndskravet.

Kamerabevakning som Polismyndigheten bedriver och som är av vikt för att efterforska en försvunnen person ska inte behöva föregås av en intresseavvägning.

Kravet på att tillämpa intresseavvägningen ska inte gälla vid sådan kamerabevakning som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver i gränsnära områden och som i dag är undantagen från att tillämpa intresseavvägningen.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår inte att kamerabevakning som inte omfattas av brottsdatalagen i gränsnära områden ska vara undantagen från intresseavvägningen. Utredningen föreslår att det ska framgå av

bestämmelsen att de tillfälliga undantagen gäller för myndigheter eller kommuner som bistår Polismyndigheten eller räddningsledaren.

Remissinstanserna: En klar majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det.

Några remissinstanser vill att de befintliga undantagen utvidgas. *Försvarsmakten* anser bl.a. att undantaget som avser viss bevakning hos myndigheten inte längre ska vara begränsat till bevakning från fordon, fartyg och luftfartyg. *Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)* efterfrågar samma utvidgning som *Försvarsmakten* och framhåller därutöver att myndigheten bör nämnas och omfattas av undantaget. *Säkerhetsföretagen* anser att bevakning som bedrivs för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som förklarats som en kritisk entitet enligt relevant EU-reglering bör undantas permanent från kravet på att tillämpa intresseavvägningen. *Sjöfartsverket* framhåller att myndigheten bör omfattas av samma undantag som *Trafikverket* vad gäller kamerabevakning vid manövrerbara broar, och *Trafikverket* efterfrågar att undantaget i den föreslagna 12 § 3 utvidgas.

Tullverket anser att det bör införas ett tillfälligt undantag för kamerabevakning som bedrivs i gränsnära områden med stöd av annan dataskyddsreglering än brottsdatalagen. *Sjöräddningssällskapet* delar utredningens bedömning att det bör anges i lagtexten att de tillfälliga undantagen omfattar aktörer som biträder räddningsledaren och anser att även *Sjöräddningssällskapet* bör omfattas av undantagen.

Skälen för regeringens förslag

Dagens tillståndsplikt är inte absolut

Utgångspunkten i dag är att det krävs tillstånd för att en myndighet ska få bedriva kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde. Denna tillståndsplikt är dock inte absolut. Av 9 och 10 §§ kamerabevakningslagen framgår att kamerabevakning får bedrivas utan tillstånd, tillfälligt eller permanent, i en rad situationer (se avsnitt 4.5.3 och 4.5.4).

Att tillståndskravet inte gäller innebär inte att kamerabevakningen är oreglerad. Förutom att andra bestämmelser i kamerabevakningslagen kan gälla, t.ex. i fråga om upplysningsplikt, omfattas bevakningen av de allmänna reglerna om behandling av personuppgifter. Även den kamerabevakning som får bedrivas utan tillstånd måste alltså ha en rättslig grund och kan omfattas av bestämmelserna om konsekvensbedömning och förhandssamråd.

Lättnaderna vid viss kamerabevakning ska behållas

För att säkerställa ett starkt integritetsskydd när tillståndsplikten tas bort föreslår regeringen, som framgår av avsnitt 6.1, att det ska införas ett krav på aktörerna att göra en intresseavvägning och dokumentera den. Regeringen anser dock, i likhet med utredningen, att detta krav inte bör gälla vid sådan kamerabevakning som aktörerna i dag kan bedriva utan tillstånd. Det skulle nämligen innebära att förutsättningarna för sådan bevakning försämrats jämfört med i dag. Som exempel kan nämnas att *Trafikverket* får bedriva kamerabevakning av vägtrafik utan tillstånd (9 §

4 a kamerabevakningslagen). Sådan bevakning får alltså bedrivas utan att tillsynsmyndigheten först prövar om intresset av bevakningen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Vid införandet av undantag från tillståndsplikten har lagstiftaren på förhand gjort bedömningen att bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset (se t.ex. prop. 2019/20:109). Om de nya reglerna skulle gälla även vid denna bevakning skulle den bevakande aktören behöva vidta åtgärder som den inte behöver vidta i dag. Den administrativa bördan skulle alltså öka. Dessutom skulle en sanktionsavgift kunna tas ut om den föreskrivna intresseavvägningen inte görs. Den kamerabevakning som i dag kan bedrivas utan tillstånd bör därför undantas från kravet på att tillämpa intresseavvägningen. Sådan kamerabevakning behöver dock fortfarande uppfylla förutsättningarna enligt den generella dataskyddsregleringen. Redan i dag gäller att sanktionsavgift kan tas ut vid vissa överträdelseer av det regelverket.

Ett antal remissinstanser, bl.a. *Försvarmakten* och *FOI*, anser att vissa befintliga undantag bör utvidgas när tillståndsplikten tas bort. Det kan dock konstateras att redan den omständigheten att tillståndsplikten tas bort innebär en administrativ lättnad för aktörerna. Det är inte självklart att det dessutom finns behov att inte behöva tillämpa intresseavvägningen. Den frågan har inte heller varit föremål för närmare överväganden av utredningen och det finns inte tillräckligt underlag att behandla den i detta lagstiftningsärende. Vidare har det inte framkommit tillräckliga skäl för att ändra vissa uttryck i kamerabevakningslagen, vilket Försvarmakten efterfrågar.

Undantagen från kravet att tillämpa intresseavvägningen är ofta kopplade till att en viss aktör bedriver bevakningen. Vem som ska anses bedriva bevakningen måste avgöras från fall till fall och det finns inget hinder mot att den som bedriver bevakningen anlitar någon annan att faktiskt utföra bevakningen (se bl.a. prop. 2012/13:115 s. 57 och prop. 2017/18:231 s. 80). Det är alltså möjligt för Försvarmakten att anlita någon annan att utföra bevakningen för myndighetens räkning. Något förtydligande i denna del behövs inte.

Regeringen föreslår mot denna bakgrund att bestämmelserna om krav på intresseavvägning inte ska gälla vid sådan kamerabevakning som de berörda aktörerna i dag kan bedriva utan tillstånd. De bevakande aktörerna ska kunna fortsätta med den bevakningen under oförändrade förutsättningar.

Ytterligare undantag för kamerabevakning i gränsnära områden

Regeringens förslag innebär att systematiken i kamerabevakningslagen ändras och att särskilda förutsättningar gäller för bevakning som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag. *Tullverket* påpekar att den ändrade systematiken innebär att det behöver införas ett undantag från kravet på att tillämpa intresseavvägningen för bevakning i gränsnära områden som inte bedrivs i den brottsbekämpande verksamheten. Utredningen föreslår nämligen endast att sådan bevakning undantas om den bedrivs i verksamhet som omfattas av brottsdatalagen och Säkerhetspolisens datalag.

I samband med att lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden infördes tillkom en bestämmelse i 14 c § 3 kamerabevakningslagen om att bevakning i gränsnära områden som utförs av Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket är undantagen kravet på att genomföra en dokumenterad intresseavvägning. I förarbetena framförs att behovet av att kamerabevaka i de gränsnära områdena kan finnas även utanför brottsbekämpningen och att undantaget, för att undvika att gränsdragningsproblematik uppstår, bör gälla all kamerabevakning som de berörda myndigheterna bedriver i områdena (prop. 2022/23:109 s. 36).

Det kan konstateras att kamerabevakning som bedrivs i gränsnära områden av Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket kan utföras både i och utanför den brottsbekämpande verksamheten. För att förhållandena för aktuella myndigheter ska vara desamma även efter reformen behöver det alltså införas ett undantag från kravet på att tillämpa intresseavvägningen i verksamheter som inte omfattas av brottsdatalagen och Säkerhetspolisens datalag. Regeringen instämmer därför i Tullverkets synpunkter att ett sådant undantag bör införas. För att begränsa räckvidden av undantaget anser regeringen att det finns skäl att, i likhet med ordalydelsen i det hittills gällande undantaget, begränsa bestämmelsen till bevakning som bedrivs i gränsnära områden av Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket.

Regeringen anser sammanfattningsvis att det ska införas ett undantag för kamerabevakning som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver i gränsnära områden och som inte omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag.

Undantag för efterforskning av försvunna personer

Ett av de tillfälliga undantagen i 14 d § kamerabevakningslagen tar sikte på kamerabevakning som den som är räddningsledare enligt lagen om skydd mot olyckor bedriver under högst en månad, om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person.

Det anmäls ett stort antal försvinnanden varje år, men långt ifrån alla leder till att det inleds en räddningsinsats och det är endast i dessa fall som lagen om skydd mot olyckor blir tillämplig. Utredningen konstaterar att Polismyndigheten behöver bedriva kamerabevakning för att efterforska försvunna personer även när myndigheten inte är räddningsledare eller bistår räddningsledaren. Det gäller särskilt i de fall där en efterforskning av en försvunnen person påbörjats men en räddningsinsats ännu inte har inletts. I likhet med utredningen anser regeringen därför att undantaget bör utvidgas till att omfatta bevakning som bedrivs av Polismyndigheten även när myndigheten inte är räddningsledare eller bistår räddningsledaren. Detta åstadkoms genom att Polismyndigheten uttryckligen anges i bestämmelsen. På samma sätt som gäller när Polismyndigheten bedriver bevakning i syfte att förebygga olyckor får undantaget anses tillämpligt när en myndighet biträder Polismyndigheten (jfr prop. 2017/18:231 s. 85).

Det finns inte behov av att i övrigt förtydliga de tillfälliga undantagen

Regeringen har tidigare uttalat att det är räddningsledaren som får anses ansvarig för kamerabevakningen även om den utförs av en myndighet eller kommun som har en skyldighet att medverka i en räddningsinsats utan att vara räddningsledare enligt 6 kap. 7 § lagen om skydd mot olyckor. Den myndighet eller kommun som medverkar på detta sätt får alltså anses utföra bevakningen för räddningsledarens räkning. Detta innebär att undantaget från tillståndsplikten är tillämpligt om exempelvis Kustbevakningen eller Tullverket biträder räddningsledaren med kamerabevakning (se prop. 2012/13:115 s. 57 och prop. 2017/18:231 s. 85). Regeringen gör fortsatt samma bedömning. Eftersom tillämpningsområdet för undantagen är klart och tydligt finns det inte skäl att, som utredningen föreslår, uttryckligen ange myndighet och kommun som biträder räddningsledaren i bestämmelserna.

Med anledning av *Sjöräddningssällskapets* synpunkter vill regeringen framhålla att undantaget endast är tillämpligt på kommuner och myndigheter som är skyldiga att biträda räddningsledaren. Sjöräddningssällskapet omfattas alltså inte av undantaget. Regeringen bedömer att det i detta lagstiftningsärende inte finns skäl att föreslå en ändring som utvidgar undantaget till aktörer som inte är kommuner och myndigheter.

6.3 Viss kamerabevakning ska vara undantagen från upplysningskravet och rätten till information

Regeringens förslag: Kamerabevakning som Polismyndigheten bedriver och som är av vikt för att efterforska en försvunnen person ska vara undantagen från upplysningskravet och rätten till information.

Det ska tydliggöras att upplysning och information ska lämnas så snart det är möjligt vid bevakning som bedrivs från ett luftfartyg, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor.

Undantaget från upplysningskravet och rätten till information ska inte gälla om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

Utredningens förslag överensstämmer delvis med regeringens. Utredningen föreslår även att det ska förtydligas att de tillfälliga undantagen gäller för myndigheter eller kommuner som bistår Polismyndigheten eller räddningsledaren.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det.

Sveriges advokatsamfund framhåller att all kamerabevakning bör, så långt det är möjligt, föregås av tydlig information till de som kan komma att övervakas.

Brottsförebyggande rådet (Brå) framhåller att det bör övervägas om kravet på skyltning bör skärpas, förtydligas och standardiseras för att bättre nå den eftersträlvade nyttan med kamerabevakning.

Försvarsmakten efterfrågar bl.a. att undantaget som avser viss bevakning hos myndigheten ska utvidgas och inte längre vara begränsad till bevakning från fordon, fartyg och luftfartyg. *Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI)* efterfrågar samma utvidgning som Försvarsmakten och framhåller därutöver att myndigheten bör omfattas av undantaget.

Hovrätten för Övre Norrland påpekar att det saknas överväganden som redovisar behovet av ett permanent undantag när det gäller att efterforska försvunna personer och det bör övervägas om det i stället är tillräckligt att undantaget även i detta fall är tillfälligt.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 15 § kamerabevakningslagen ska upplysning om kamerabevakning lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt. Om ljud kan avlyssnas eller tas upp vid bevakningen, ska en särskild upplysning lämnas om detta. Paragrafen innehåller också en upplysning om att bestämmelser om rätten till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär finns i bl.a. EU:s dataskyddsförordning. I 16 § finns dock vissa undantag från kamerabevakningslagens krav på upplysning och information.

Från integritetssynpunkt är det som *Sveriges advokatsamfund* framhåller viktigt att den som blir bevakad informeras om bevakningen på ett tydligt sätt. Detta möjliggör för enskilda att anpassa sig till att platsen är kamerabevakad och, i många fall, välja om de vill bli föremål för sådan övervakning. Att bevakningen är känd är också av avgörande betydelse för att den ska vara effektiv i brottsförebyggande syfte. Undantaget från upplysningskravet och rätten till information i hittills gällande 16 § 5 och 6 kamerabevakningslagen är utformat i likhet med hittills gällande 10 § om undantag från tillståndskravet. I avsnitt 6.2 föreslås att undantaget från att göra en intresseavvägning ska utvidgas och även omfatta när Polismyndigheten bedriver bevakning för att det är av vikt att efterforska en försvunnen person. Däremot görs också bedömningen att det inte behöver förtydligas i bestämmelsen att den myndighet eller de kommuner som deltar i en räddningsinsats enligt 6 kap. 7 § lagen om skydd mot olyckor utan att vara räddningsledare omfattas av undantaget. Regeringen anser därför, av samma skäl som redovisas i avsnitt 6.2, att det finns anledning att utvidga undantaget från kraven på upplysning och information till att även omfatta bevakning som Polismyndigheten bedriver om det är av vikt för att efterforska en försvunnen person. Det finns däremot inte anledning att förtydliga att kommuner och myndigheter omfattas av undantaget när de bistår räddningsledaren eller Polismyndigheten. Det finns inte heller skäl att förtydliga och standardisera kravet på skyltning så som *Brå* efterfrågar.

Utredningen föreslår att undantaget från upplysningskravet och rätten till information ska vara tillfälligt i fråga om bevakning vid olyckor och permanent i fråga om bevakning vid efterforskande av försvunna personer. En konsekvens av detta blir att upplysning och information ska lämnas så snart som det är möjligt av de bevakande aktörerna endast när det gäller bevakning vid olyckor. *Hovrätten för Övre Norrland* anför att det saknas överväganden som redovisar behovet av ett permanent undantag när det gäller bevakning vid efterforskande av försvunna personer och att det bör

övervägas om det i stället är tillräckligt att undantaget även i detta fall är tillfälligt.

Det kan konstateras att det föreslagna tillfälliga undantaget avser kamerabevakning som bedrivs från luftfartyg vid olyckor. Det förslaget överensstämmer alltså med vad som föreslås i avsnitt 7.6 beträffande bl.a. Polismyndighetens användning av bevakning från luftfartyg. Ingen remissinstans invänder mot förslaget att det undantaget ska vara tillfälligt. Det finns därför skäl att behandla undantaget för kamerabevakning vid olyckor annorlunda än bevakning vid efterforskande av försvunna personer.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att kamerabevakning som Polismyndigheten bedriver och som är av vikt för att efterforska en försvunnen person ska vara undantagen från upplysningskravet och rätten till information. Det ska även tydliggöras att upplysning och information ska lämnas så snart det är möjligt vid bevakning som bedrivs från ett luftfartyg vid olyckor.

6.4 Det bör inte införas regler om yttrande av kommunen

Regeringens bedömning: Det behöver inte införas några regler om yttrande av kommunen när tillståndsplikten tas bort.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna instämmer i bedömningen eller har inga invändningar mot den.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) noterar att yttranderätten inte verkar ha haft någon större betydelse för kommunerna och har därför ingen erinran mot bedömningen. *Göteborgs kommun* ser inte något särskilt behov av fortsatt inflytande i andra aktörers kamerabevakning och *Laxå kommun* framhåller att samverkan kan ske på andra sätt.

Civil Rights Defenders anser att det är tveksamt om kommunernas rätt till inflytande bör avskaffas och pekar på att detta innebär minskade möjligheter för kommuninvånare att få information om och insyn i den kamerabevakning som bedrivs inom kommunen.

Skälen för regeringens bedömning: Av 12 § kamerabevakningslagen framgår att kommunen ska få tillfälle att yttra sig innan tillsynsmyndigheten beslutar om tillstånd till kamerabevakning om det av särskild anledning behövs ett yttrande. När lagen infördes övervägde regeringen om kravet på yttrande skulle tas bort, bl.a. med hänsyn till den begränsade nytta som kommunernas yttranden tycktes ha. Regeringen ansåg dock att det inte kunde uteslutas att ett yttrande av kommunen ändå kunde vara värdefullt vid tillståndsprövningen i vissa fall. En särskild anledning skulle t.ex. kunna vara om omfattande och varaktig bevakning ska ske av centrala stadsdelar eller bevakning ska ske av en plats där flera kommunala evenemang väntas äga rum (prop. 2017/18:231 s. 74).

Det framgår av utredningens kartläggning att kommunerna sällan haft några särskilda synpunkter när de har fått yttra sig i ärenden om tillstånd till kamerabevakning. Regeringen delar utredningens bedömning att detta

talat mot att införa ett krav på yttrande när tillståndsplikten tas bort. Att införa en skyldighet för de bevakande aktörerna att i vissa fall låta kommunen yttra sig om planerad kamerabevakning riskerar dessutom att motverka syftet med den reform som föreslås. Angelägen kamerabevakning kan fördröjas. Varken *SKR* eller någon av de kommuner som yttrar sig över bedömningen har några invändningar mot att förfarandet med yttranden upphör om tillståndsplikten tas bort.

Ett eventuellt behov av inflytande hos kommunerna kan vidare tillgodoses genom etablerade samverkansformer. Som utredningen och *Laxå kommun* pekar på finns det lagstöd för kommunerna att ingå överenskommelser om samverkan med relevanta aktörer i och med lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Regeringen anser därmed i likhet med utredningen, men till skillnad från *Civil Rights Defenders*, att det inte behövs några nya regler om yttrande av kommunen om tillståndsplikten tas bort. Genom att de bevakande aktörerna omfattas av upplysningskravet och rätten till information kommer allmänheten fortfarande att informeras om den kamerabevakning som bedrivs.

6.5 Det bör inte införas ett krav på yttrande från eller överenskommelse med en arbetstagarrepresentant

Regeringens bedömning: Det behöver inte införas något krav på yttrande från eller överenskommelse med en arbetstagarrepresentant när tillståndsplikten tas bort.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna instämmer i bedömningen eller har inga invändningar mot den.

Landsorganisationen i Sverige (LO), *Sveriges Akademikers Centralorganisation (Saco)* och *Sveriges lärare* invänder mot bedömningen och framför att om tillståndskravet tas bort krävs åtgärder för att garantera ett arbetstagarinflytande och uppnå ett tillräckligt integritetsskydd.

Arbetsmiljöverket efterfrågar en analys av vilka konsekvenser förslaget innebär utifrån skillnaden mellan skyddsombud och skyddskommitté samt förhandlingsskyldigheten i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet.

Skälen för regeringens bedömning: Kamerabevakning på arbetsplatser är mycket vanligt förekommande i vissa branscher och kan medföra särskilda risker för de anställdas personliga integritet. Även om kamerabevakning inte får bedrivas i syfte att bevaka anställda kan bevakning behövas i andra syften och många anställda måste då vistas regelbundet på platser som bevakas av arbetsgivaren. Samtidigt kan de anställda känna olust inför att invända mot kamerabevakningen eller påtala brister på grund av det särskilda beroendeförhållandet som anställningen innebär.

I kamerabevakningslagen finns ett krav på att den som ansöker om tillstånd till kamerabevakning av en arbetsplats ska ge in ett yttrande från skyddsombudet, skyddskommittén eller en organisation som företräder de anställda på arbetsplatsen tillsammans med ansökan. Utredningen gör bedömningen att motsvarande skyldighet inte behövs när tillståndskravet tas bort eftersom förhandlingsskyldigheten i lagen om medbestämmande i arbetslivet är tillräcklig för att tillförsäkra arbetstagarna ett tillräckligt integritetsskydd. Som *Arbetsmiljöverket* påpekar finns det dock en skillnad mellan en skyldighet att ha kontakt med ett skyddsombud och en skyddskommitté, som regleras i 6 kap. arbetsmiljölagen, respektive en förhandlingsskyldighet i förhållande till en arbetstagarorganisationen, som finns i lagen om medbestämmande i arbetslivet. *LO, Saco* och *Sveriges lärare* menar att det finns en risk att förslaget leder till att arbetstagares inflytande på arbetsplatsen försämras när skyldigheten inte längre föreligger i förhållande till skyddsombud och skyddskommittéer och anser att det bör införas ytterligare åtgärder för att garantera ett arbetstagarinflytande och uppnå ett tillräckligt integritetsskydd.

Det är enligt regeringen av stor vikt att arbetstagarnas intressen tillvaratas vid kamerabevakning på arbetsplatser. En utgångspunkt vid införandet av kamerabevakningslagen var att lagen skulle leda till ett förstärkt skydd för den personliga integriteten, särskilt vid kamerabevakning på arbetsplatser (prop. 2017/18:231 s. 34). När det gäller tillståndspliktig kamerabevakning av arbetsplatser tillvaratas arbetstagarnas intressen i ansökningsprocessen genom ett krav på yttrande från en arbetstagarrepresentant. För att tydliggöra och förstärka skyddet för arbetstagarnas intressen även när bevakningen inte är tillståndspliktig infördes i 21 § kamerabevakningslagen en bestämmelse som upplyser om arbetsgivares förhandlingsskyldighet enligt 11–14 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL). Som uttalas i förarbetena till kamerabevakningslagen måste bestämmelsen om förhandlingsskyldighet i 11 § MBL normalt anses gälla inför arbetsgivares beslut om kamerabevakning som innebär att anställda varaktigt eller regelbundet bevakas (prop. 2017/18:231 s. 103). Dessutom har arbetstagarorganisationerna en möjlighet att påkalla förhandling på eget initiativ enligt 12 § MBL.

Det kan konstateras att den befintliga regleringen i lagen om medbestämmande i arbetslivet ger förutsättningar för att integritetsskydd för anställda uppmärksammas och att regeringen tidigare har bedömt att detta är tillräckligt när kamerabevakning bedrivs på en arbetsplats dit allmänheten inte har tillträde. Arbetsgivare som inte är bundna av kollektivavtal har visserligen inte samma primära förhandlingsskyldighet enligt 11 § MBL. Däremot träffar arbetsmiljölagen alla arbetsgivare som har arbetstagare som utför arbete för dess räkning. I det löpande arbetsmiljöarbetet ingår att samverka med skyddsombud och arbetstagare för att upptäcka risker och brister i arbetsmiljön. Skillnaden i regleringen mellan en arbetstagarorganisation och ett skyddsombud eller en skyddskommitté har i sådana fall inte getts någon avgörande betydelse. Den bedömningen förändras inte nu när tillståndskravet föreslås tas bort och samma regler alltså kommer att gälla på arbetsplatser oavsett om allmänheten har tillträde dit eller inte. Enligt regeringens bedömning stärks dessutom integritetsskyddet för arbetstagare genom lagförslagen eftersom

det föreslagna kravet på en dokumenterad intresseavvägning kommer att träffa även sådan bevakning som tidigare inte var tillståndspliktig på arbetsplatser. Det medför också att tillsynsmyndigheten kommer att kunna besluta om sanktionsavgifter om en dokumenterad intresseavvägning inte görs. Till skillnad från bl.a. LO anser regeringen alltså att den befintliga regleringen innebär ett tillräckligt starkt integritetsskydd för arbetstagare. Något krav på yttrande från eller överenskommelse med en arbetstagarrepresentant bör därför inte införas när tillståndsplikten tas bort.

6.6 Det ska införas en ny rättslig grund för kommuner

Regeringens förslag: Kommuner ska få bedriva kamerabevakning i syfte att verka för att platser i kommunen dit allmänheten har tillträde är trygga och säkra. Bestämmelsen ska tas in i lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Utredningens förslag överensstämmer huvudsakligen med regeringens. Utredningen föreslår att kommuner ska få bedriva kamerabevakning i syfte att verka för trygga och säkra offentliga platser i kommunen.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det.

Integritetsskyddsmyndigheten instämmer i att det bör införas en bestämmelse som ger kommuner rättslig grund att kamerabevaka. Integritetsskyddsmyndigheten efterfrågar däremot att innebörden av uttrycket offentlig plats utvecklas närmare och att det bör göras en kartläggning vilket rättsligt stöd som finns för alla berörda aktörer när tillståndsplikten tas bort. Integritetsskyddsmyndigheten påpekar att det för övriga bevakande aktörer kan finnas en risk för att aktörerna saknar rättslig grund att bedriva kamerabevakning.

Danderyds kommun, som tillstyrker förslaget, påpekar att alla uppgifter som kommuner har enligt speciallagstiftning eller som omfattas av den kommunala kompetensen i 2 kap. kommunallagen (2017:725) redan omfattas av begreppet uppgift av allmänt intresse i artikel 6.1.e i EU:s dataskyddsförordning.

Landsorganisationen i Sverige (LO) och *Sveriges advokatsamfund* framför att den föreslagna rättsliga grunden för kommuner är för generell formulerad för att uppfylla kraven i den generella dataskyddsregleringen.

Riksidrottsförbundet framhåller att den föreslagna rättsliga grunden behöver möjliggöra för kamerabevakning vid idrottsanläggningar samt för bevakning som bedrivs av kommunala bolag vid idrottsarrangemang och av kommuner i syfte att undvika olyckor. *Svensk Kollektivtrafik* framför att en liknande bestämmelse bör införas för kollektivtrafikanläggningar som resecentra och busshållplatser.

Region Stockholm efterfrågar att det tydliggörs vilket rättsligt stöd regionerna har för att bedriva kamerabevakning och framför att det bör övervägas om motsvarande bestämmelse behöver införas för regionerna.

Brottsförebyggande rådet (Brå) påpekar att det bör tydliggöras att kommuners arbete med kamerabevakning ska integreras i kommunens övriga brottsförebyggande arbete och det bör övervägas att införa ett dokumentationskrav.

Skälen för regeringens förslag

Det bör införas en rättslig grund som innebär att kommuner får kamerabevaka i vissa fall

I avsnitt 4.2 redogörs för vilka förutsättningar som generellt måste vara uppfyllda för att en personuppgiftsansvarig ska få behandla personuppgifter enligt EU:s dataskyddsförordning. Kamerabevakning kan bedrivas enligt artikel 6.1 e om det är nödvändigt för utförandet av en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning. Grunden för behandlingen ska fastställas i enlighet med EU-rätten eller i medlemsstaternas nationella rätt. Sverige har i 2 kap. 2 § dataskyddslagen bl.a. angett att personuppgifter får behandlas för att utföra en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, av kollektivavtal eller av beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning. Kamerabevakning har hittills alltså kunnat bedrivas med stöd av rättslig grund som följer av lag eller annan författning eller Integritetsskyddsmyndighetens beslut att bevilja tillstånd.

Kommunerna bedriver en mängd olika verksamheter. De specifika verksamheterna regleras i olika lagar. Det kan exempelvis handla om skollagen (2010:800) eller lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Som *Danderyds kommun* framför kan det i dessa lagar ofta finnas en bestämmelse som innebär att verksamheten ska ansvara för t.ex. säkra miljöer, och kan då ligga till grund för att bedriva bevakning i viss omfattning. När det däremot är fråga om bevakning utanför ramen för dessa verksamheter finns det inga specifika bestämmelser som fastställer en uppgift av allmänt intresse som innebär att kommunen kan använda kamerabevakning i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet eller i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Regeringen instämmer därför i utredningens bedömning att det behöver införas en rättslig grund för att säkerställa kommunernas möjlighet att använda kamerabevakning i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brott och i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

Enligt *LO* och *Sveriges advokatsamfund* är den föreslagna bestämmelsen för vag och generellt formulerad för att uppfylla kraven i den generella dataskyddsregleringen.

Integritetsskyddsmyndigheten, som inte har några synpunkter på bestämmelsens utformning, noterar att det i betänkandet endast ges ett fåtal exempel på vilken typ av platser som avses med uttrycket offentliga platser, däribland gator och torg, bibliotek och resecentrum. Några närmare resonemang kring potentiella gränsdragningsproblem förs dock inte. Integritetsskyddsmyndigheten efterfrågar att innebörden av uttrycket utvecklas närmare för att ge tydlig vägledning till kommunerna avseende i vilka situationer den föreslagna bestämmelsen kan utgöra rättslig grund för kamerabevakning. Myndigheten anser att det exempelvis bör klargöras hur uttrycket offentliga platser förhåller sig till uttrycket plats dit allmänheten har tillträde samt om den föreslagna bestämmelsen är avsedd

att ge rättslig grund för bevakning av alla delar av till exempel ett resecentrum eller endast de platser som är tillgängliga för offentligheten.

Utredningen föreslår att kommuner ska få kamerabevaka i syfte att verka för trygga och säkra offentliga platser. Uttrycket offentlig plats förklaras inte närmare i betänkandet mer än att det avser gator, torg och parker. Offentlig plats finns däremot definierat i 1 kap. 2 § ordningslagen (1993:1617). Med sådan plats avses enligt den lagen 1) allmänna vägar, 2) gator, vägar, torg, parker och andra platser som i detaljplan redovisas som allmän plats och som har upplåtits för sitt ändamål, 3) områden som i detaljplan redovisas som kvartersmark för hamnverksamhet, om de har upplåtits för detta ändamål och är tillgängliga för allmänheten, samt 4) andra landområden och utrymmen inomhus som stadigvarande används för allmän trafik. I förarbetena anges exempelvis att större parkeringsplatser som är avsedda för allmänheten anses som offentliga platser. I de fall parkeringsplatsen är belägen i anslutning till en stormarknad, en idrottsplats eller en friluftsanläggning är den också att betrakta som en sådan plats. Uttrycket är emellertid inte avsett att omfatta ett idrotts- eller fritidsområde även om det då kan förekomma exempelvis gång-, cykel- eller ridvägar inom området som är att anse som offentliga platser. Även så kallade innetorg kan vara att betrakta som offentliga platser. Avgörande är då om genomgångstrafik av någon betydelse förekommer. Parkeringsgarage och parkeringshus är i allmänhet inte att betrakta som offentliga platser enligt fjärde punkten (prop. 1992/93:210 s. 55–58 och 237–340).

Det kan konstateras att uttrycket offentlig plats enligt ordningslagen har ett något snävare tillämpningsområde än uttrycket plats dit allmänheten har tillträde, som har funnits i kamerabevakningslagen under lång tid och avgränsat vilken bevakning som kräver tillstånd. Kommuner har alltså kunnat ansöka om tillstånd att bedriva kamerabevakning även på andra platser där allmänheten vistas än offentliga platser enligt ordningslagens definition. Uttrycket offentlig plats omfattar i den lagen inte heller alla de platser som utredningens kartläggning visar att kommuner behöver bevakas och som utredningen bedömer bör omfattas av regleringen, t.ex. bibliotek. Detsamma gäller idrottsanläggningar, som *Riksidrottsförbundet* framhåller bör omfattas av den föreslagna bestämmelsen. Ett tillämpningsområde som endast omfattar offentlig plats, så som det definieras i ordningslagen, framstår därför enligt regeringens uppfattning som alltför snävt för att uppnå syftet med reformen. Det framstår inte heller som lämpligt att i en bestämmelse som ska utgöra rättslig grund för kommuners kamerabevakning ge uttrycket en annan innebörd än vad det har i ordningslagen. En annan utformning av bestämmelsen behöver därför övervägas. Som utredningen konstaterar är det samtidigt viktigt att bestämmelsen inte ger kommuner en generell möjlighet att kamerabevaka.

Ett av syftena med reformen är att kommuner ska kunna använda kamerabevakning på ett enklare och mer effektivt sätt än vad dagens tillståndsförfarande tillåter. Regeringen anser därför att kamerabevakning ska få bedrivas på plats i kommunen dit allmänheten har tillträde. Uttrycket ska ha samma innebörd som det för närvarande har i kamerabevakningslagen. Med sådan plats avses exempelvis gator, torg och parker, men också bl.a. affärer, varuhus och banker så länge det inte är fråga om utrymmen för personal, lagring av varor, kontor, underhåll,

drift eller liknande (prop. 2017/18:231 s. 59). Den föreslagna bestämmelsen innebär att kommuner får en rättslig grund för att kamerabevaka på i huvudsak samma platser som dagens tillståndsförfarande tillåter. En grundläggande förutsättning för att kommuner ska kunna bedriva kamerabevakning är dock att bevakningen är nödvändig för att syftet med bevakningen ska uppnås (se prop. 2017/18:105 s. 60–61).

Bestämmelsen bör alltså ge kommuner en rättslig grund att bedriva kamerabevakning i syfte att verka för trygga och säkra platser i kommunen dit allmänheten har tillträde. Det innebär att kommunen bl.a. kan bevaka i syfte att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet eller i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Riksidrottsförbundet anför att bestämmelsen bör ge kommuner en rättslig grund för kamerabevakning som syftar till att undvika olyckor. Vilka åtgärder som kan vidtas till skydd mot olyckor följer i första hand av lagen om skydd mot olyckor. Det kan dock inte uteslutas att det finns situationer där den bestämmelse som nu föreslås kan vara tillämplig även vid bevakning som sker i sådana syften. Det får avgöras utifrån en bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet.

Den föreslagna bestämmelsen innebär endast att kommuner får en rättslig grund att bedriva kamerabevakning. Den medför inte något nytt ansvar för kommuner och påverkar inte den kommunala självstyrelsen. Kommunala bolag kommer inte att kunna tillämpa bestämmelsen. Att tillståndsplikten för kamerabevakning tas bort påverkar inte kommunala bolags möjligheter att bedriva kamerabevakning. Kommunala bolag som har en uppgift av allmänt intresse kommer att omfattas av kravet att göra en intresseavvägning och om bolaget inte har en sådan uppgift ska en bedömning göras enligt den generella dataskyddsregleringen. Till skillnad från Riksidrottsförbundet anser regeringen därför att det inte finns skäl att utvidga bestämmelsen till sådana bolag.

Utredningen föreslår att bestämmelsen placeras i lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Den av utredningen föreslagna placeringen är inte oproblematiserad eftersom bestämmelsen avviker från lagens innehåll och syfte i övrigt, vilket även utredningen pekar på. Utredningen bedömer dock att det saknas lämpliga alternativ. Flera remissinstanser, bl.a. *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, tillstyrker förslaget och ingen remissinstans invänder mot placeringen. Det saknas alltså underlag för att nu göra några andra ställningstaganden. Regeringen anser därför att det i det här fallet finns skäl att, i enlighet med utredningens förslag, placera bestämmelsen i lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Brå anser att det bör tydliggöras att kommuners arbete med kamerabevakning ska integreras i kommunens övriga brottsförebyggande arbete och att det bör finnas en tydlig koppling mellan den nya bestämmelsen och det arbetssätt som lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete i övrigt reglerar. *Brå* menar också att det bör övervägas att införa ett dokumentationskrav som skulle innebära att en kommun för varje enskild plats där det bedrivs kamerabevakning ska kunna motivera val av plats med utgångspunkt i de krav som ställs på kommunen i lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

Som konstateras ovan avviker den föreslagna bestämmelsen från lagens innehåll och syfte i övrigt. Avsikten med den nya bestämmelsen är inte heller att påverka det ansvar som reglerats i lagen vad gäller brottsförebyggande arbete. Det finns därför inte skäl att, som Brå föreslår, tydliggöra vare sig att kommuners arbete med kamerabevakning ska integreras i kommunens övriga brottsförebyggande arbete eller kopplingen mellan den nya bestämmelsen och de krav som ställs i lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Det finns inte heller skäl att införa ett sådant generellt dokumentationskrav, bl.a. eftersom kommuner kan bedriva kamerabevakning för andra syften än brottsförebyggande.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen att det ska införas en bestämmelse som innebär att kommuner får bedriva kamerabevakning i syfte att verka för trygga och säkra platser i kommunen dit allmänheten har tillträde. Regeringen anser till skillnad från bl.a. *Sveriges advokatsamfund* att bestämmelsen är förenlig med den generella dataskyddsregleringen. Bestämmelsen innebär endast att den rättsliga grunden för kommuner att bedriva kamerabevakning fastställs. Övriga förutsättningar enligt kamerabevakningslagen och EU:s dataskyddsförordning måste fortfarande vara uppfyllda för att kamerabevakning ska vara tillåten.

Det finns inte underlag att föreslå ytterligare bestämmelser som innebär en rättslig grund att bedriva kamerabevakning

Utredningen konstaterar att Integritetsskyddsmyndigheten i tillståndsförfarandet inte prövar om bevakningen har rättslig grund enligt den generella dataskyddsregleringen om sökanden är en myndighet. Det finns alltså enligt utredningen en risk för att bevakning som i dag bedrivs enligt ett beviljat tillstånd inte har rättslig grund enligt EU:s dataskyddsförordning, vilket krävs oaktat att stater i nationell rätt har ett tillståndsförfarande. Som utredningen påpekar är det främst osäkert om det finns en uppgift av allmänt intresse som följer av nationell rätt.

Utredningen gör bedömningen att detta inte kommer vara ett alltför utbrett problem. Utredningen har dock inte haft möjlighet att göra en sådan heltäckande översyn som *Integritetsskyddsmyndigheten* anser bör göras inför att tillståndsplikten tas bort. När det gäller regionerna konstaterar utredningen dock att de i huvudsak bedriver bevakning inom ramen för sådana verksamheter, t.ex. sjukvård och kollektivtrafik, där det redan finns bestämmelser som fastställer uppgifter av allmänt intresse som kan utgöra rättslig grund för kamerabevakning. *Region Stockholm* anser att det bör förtydligas vilka bestämmelser som avses och att det vid behov bör införas en ny bestämmelse även för regionerna. *Svensk Kollektivtrafik* förespråkar att en bestämmelse som motsvarar den som införs för kommuner också införs för kollektivtrafikens aktörer.

Eftersom en stor del av bevakningen som sker inom t.ex. kollektivtrafiken har varit undantagen tillståndsplikt bör inte aktörer inom det området påverkas nämnvärt när tillståndsplikten tas bort. Dessa aktörer har alltså inte kunnat bedriva kamerabevakning med stöd av ett beslut från Integritetsskyddsmyndigheten och därför varit tvungna att göra en bedömning av om de har rättslig grund enligt den generella

dataskyddsregleringen. Detsamma gäller hälso- och sjukvården när bevakningen sker av plats dit allmänheten inte har tillträde. Eftersom frågan om rättslig grund för kamerabevakning, för andra än kommuner, inte varit föremål för närmare överväganden av utredningen finns det inte underlag att behandla frågan närmare i detta lagstiftningsärende. Om det i tillämpningen visar sig att det i något undantagsfall skulle saknas rättslig grund kan det finnas anledning att återkomma till frågan i ett annat sammanhang.

7 Utökade möjligheter att kamerabevaka i brottsbekämpande verksamhet

7.1 Förutsättningar för kamerabevakning i verksamheter som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag

Regeringens förslag: Kamerabevakning i en verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag ska få bedrivas av en myndighet om det är nödvändigt för ett syfte som anges i de lagarna och intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans invänder mot förslaget.

Västra Götalandsregionen framför att det vore önskvärt att lagtexten är tydlig för att undvika gränsdragningsproblem när behandling sker med stöd av brottsdatalagen respektive annan registerlagstiftning.

Skälen för regeringens förslag: För den kamerabevakning som bedrivs av Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket gäller i dag särskilda regler. Framför allt är myndigheterna undantagna från tillståndskravet. Regeringen föreslår i avsnitt 5.3 att särskilda förutsättningar för kamerabevakning ska gälla i all brottsbekämpande verksamhet, dvs. inte bara för de nyss nämnda myndigheterna. Det innebär att gränsdragningen i kamerabevakningslagen ska göras på samma sätt som i den generella dataskyddsregleringen. Regeringen delar *Integritetsskyddsmyndighetens* uppfattning att detta bör uttryckas i bestämmelsen på så sätt att verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen ”omfattas” av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag i stället för utredningens förslag som tar sikte på verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen ”regleras” i nämnda lagar. Eftersom brottsdatalagen är subsidiär kan nämligen viss personuppgiftsbehandling omfattas av lagen samtidigt som den regleras i annan registerförfattning. Att gränsdragningen görs vid verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag framgår klart av den föreslagna bestämmelsen och behöver inte, som *Västra Götalandsregionen* efterlyser, förtydligas ytterligare.

I övrigt ska samma förutsättningar som i dag gäller hos bl.a. Polismyndigheten tillämpas för kamerabevakning som bedrivs av brottsbekämpande myndigheter. Det ska göras en intresseavvägning innan kamerabevakning påbörjas eller vid ändrade förhållanden i vissa fall, och bevakning ska endast få bedrivas om bevakningsintresset väger tyngre än intresset av att inte bli bevakad. Däremot föreslår regeringen att de myndigheter som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag ska kunna använda kamerabevakning i högre utsträckning än i dag och att de faktorer som särskilt ska beaktas vid intresseavvägningen ska ökas, se avsnitt 7.2.

Regeringen bedömer i avsnitt 6.1 att det finns ett behov av att förtydliga kopplingen mellan den generella dataskyddsregleringen och intresseavvägningen i kamerabevakningslagen när det gäller bevakning som bedrivs vid utförande av en uppgift av allmänt intresse i verksamhet som inte omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag. Behovet av förtydligande är inte lika påtagligt för myndigheter som har tillämpat kamerabevakningslagen tillsammans med t.ex. brottsdatalagen under en längre tid utan ett tillståndskrav. Däremot innebär förslaget att ytterligare myndigheter kommer att kunna kamerabevaka utan krav på tillstånd och i stället tillämpa den särskilda intresseavvägningen. Samma skäl som framförs i avsnitt 6.1 kan alltså i huvudsak motivera att kopplingen mellan den generella dataskyddsregleringen och intresseavvägningen tydliggörs i kamerabevakningslagen även i fråga om förutsättningar för bevakning som bedrivs i verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag. Ett sådant förtydligande klargör också vilka regler som ska tillämpas i vilken verksamhet enligt kamerabevakningslagen. Det medför att lagen blir mer förutsägbar och tillgänglig. Det bör därför framgå att bevakning får bedrivas om det är nödvändigt för ett syfte som anges i brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag. Bestämmelsen innebär inte att en ny rättslig grund för kamerabevakning införs. Myndigheterna är fortfarande begränsade till den uppgift de har och de rättsliga grunder som de har att tillämpa i den generella dataskyddsregleringen.

I dag får kamerabevakning under vissa förutsättningar ske av en plats dit allmänheten har tillträde. Regeringen föreslår i avsnitt 6.1 att uttrycket plats dit allmänheten har tillträde ska slopas i fråga om förutsättningar för bevakning som bedrivs i verksamhet som inte är brottsbekämpande. De skäl som anförs där är giltiga även för den brottsbekämpande verksamheten. Uttrycket plats dit allmänheten har tillträde bör därför slopas även när det gäller de särskilda reglerna för kamerabevakning som bedrivs i verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag.

7.2 Vid bedömningen av bevakningsintresset ska fler faktorer särskilt beaktas

Regeringens förslag: Vid bedömningen av bevakningsintresset ska i verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag särskilt beaktas om bevakningen behövs för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på

a) en brottsutsatt plats,

b) en plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom, eller

c) en plats där det med hänsyn till omständigheterna finns risk för allvarlig eller omfattande brottslighet,

2. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott och bevakningen sker på en plats som med hänsyn till omständigheterna har strategisk betydelse för att motverka allvarlig brottslighet eller brott som har samband med sådan brottslighet,

3. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar,

4. utöva kontrollverksamhet, eller

5. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska i verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag särskilt beaktas

1. hur bevakningen ska utföras,

2. om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas, och

3. vilket område som ska bevakas.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår att det med hänsyn till ”faktiska omständigheter” ska finnas angiven risk. Utredningen föreslår inte att det vid bedömningen av intresset av kamerabevakning särskilt ska beaktas om bevakningen behövs för att utöva kontrollverksamhet.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det. Det gäller bl.a. *Brottsförebyggande rådet (Brå)*, *Domstolsverket*, *Ekobrottsmyndigheten*, *Hovrätten för Övre Norrland*, *Fastighetsägarna*, *Tullverket*, *Falköpings kommun*, *Försvarets radioanstalt (FRA)*, *Justitiekanslern*, *Kammarrätten i Göteborg*, *Kammarrätten i Stockholm*, *Kronofogdemyndigheten*, *Kustbevakningen*, *Länsstyrelsen Västerbotten*, *Skatteverket*, *Sveriges Kommuner och Regioner*, *Statens skolinspektion*, *Säkerhetsföretagen*, *Säkerhetspolisen*, *Polismyndigheten* och *Åklagarmyndigheten*.

Ett antal remissinstanser ifrågasätter att det finns behov av att kamerabevaka på fler platser. *Civil Rights Defenders* anser att förslaget inte har grundats i forskning och erfarenhet eller kan anses vara ändamålsenligt. *Sveriges advokatsamfund* anser att bedömningen är för allmänt hållen och att olika typer av bevakning kan vara effektiv eller mindre effektiv i olika situationer. Advokatsamfundet efterfrågar därför att det i lag införs ett krav på att det vid all kamerabevakning beaktas vilken typ av övervakning det handlar om. *Institutet för mänskliga rättigheter* delar inte utredningens bedömning att förslaget är proportionerligt och avstyrker därför att det införs.

Ett antal remissinstanser har synpunkter på eller invändningar mot utformningen av förslaget. *Integritetsskyddsmyndigheten*, som delar utredningens bedömning att det finns skäl att ge brottsbekämpande

myndigheter förbättrade möjligheter att kamerabevaka, påpekar att förslaget riskerar att leda till bevakning vid förhållandevis låg risk för brott och att det bör övervägas om ytterligare kvalificering av risken är nödvändig. *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* anser att det bör övervägas om den föreslagna regleringen kan preciseras ytterligare i syfte att undvika omotiverade integritetsintrång. Civil Rights Defenders framför att de utvidgade möjligheterna till kamerabevakning utgör ett omotiverat intrång i den enskildes personliga integritet och att utredningen inte har gjort en gedigen proportionalitetsbedömning av de nya bedömningsgrunderna. *Institutet för mänskliga rättigheter* framhåller att det är otydligt hur uttrycken i förslaget ska förstås och att bestämmelserna inte lever upp till de krav som bör ställas på lagstiftning i form av tydlighet och förutsägbarhet. *Journalistförbundet* ifrågasätter om bestämmelserna är tillräckligt förutsebara och rättssäkra. Sveriges advokatsamfund framhåller att bör införas en dubbel kvalifikation i den framåtblickande riskbedömningen och att risken ska avse särskilt omfattande brottslighet. Advokatsamfundet ifrågasätter förslaget att bevakning ska få ske på strategiska platser och framför att det inte är godtagbart i ett demokratiskt samhälle.

Skälen för regeringens förslag

Det finns behov av att kunna kamerabevaka på fler platser än dagens regelverk tillåter

I avsnitt 6.1 föreslås att den intresseavvägning som i dag gäller vid tillstånd ska fortsätta tillämpas för kamerabevakning som sker i verksamhet som inte omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag. Även i verksamhet som omfattas av de lagarna bör, som utredningen föreslår, kamerabevakning föregås av en avvägning mellan bevakningsintresset och den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Den ordningen gäller redan vid kamerabevakning som bedrivs av Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket. Utgångspunkten bör vara att samma faktorer som beaktas särskilt vid tillståndsförfarandet också ska beaktas vid bedömningen av bevaknings- och integritetsintresset i verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag. Den intresseavvägning som utredningen föreslår är dock anpassad till behovet i den brottsbekämpande verksamheten, dvs. att bekämpa brott och upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

Sveriges advokatsamfund påpekar att effektiviteten av kamerabevakning kan variera beroende på typ av bevakning. Exempelvis kan olika typer av bevakning passa olika bra beroende på om syftet är att snabbt ingripa mot pågående brott eller utreda brott. Advokatsamfundet förespråkar därför att det bör framgå i lag att det vid all kamerabevakning ska beaktas vilken typ av bevakning det handlar om, dvs. om bevakningen sker i realtid och hur effektiv den valda bevakningsmetoden är i relation till syftet med bevakningen. Regeringen kan konstatera att den typen av omständigheter ska beaktas inom ramen för den föreslagna intresseavvägningen. Kamerabevakning får dessutom endast bedrivas om intresset av bevakning väger tyngre än integritetsintresset. Det finns därför inte skäl att införa mer detaljerade föreskrifter för bedömningen.

Sveriges advokatsamfund är vidare kritiskt till utredningens förslag i 14 § andra stycket 3 om att det vid intresseavvägningen även i fortsättningen ska beaktas om kamerabevakning behövs för att tillgodose ändamål som är jämförliga med de som listats tidigare i paragrafen. Advokatsamfundet anser att förslaget riskerar att leda till en ändamålsglidning genom att tillämpningsområdet riskerar att bli alltför stort och omöjligt att överblicka. Det kan konstateras att bestämmelsen förs över från den paragraf som hittills har reglerat förutsättningar för tillstånd. I det sammanhanget har den ansetts möjliggöra exempelvis myndigheters kamerabevakning i samband med övningar och testverksamhet som anknyter till de ändamål som anges särskilt i övriga punkter (prop. 2017/18:231 s. 144). En sådan möjlighet bör finnas även i fortsättningen. Regeringen delar inte advokatsamfundets farhåga om ändamålsglidning. Utredningens förslag bör därför genomföras.

Utgångspunkten är alltså att den intresseavvägning som ska göras av aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse i huvudsak ska vara densamma. I likhet med utredningen anser regeringen emellertid att det finns skäl att renodla de bedömningsgrunder som ska tillämpas vid intresseavvägning i verksamhet som omfattas av brottsdatalagen och Säkerhetspolisens datalag. Bedömningsgrunderna bör avse sådana bevakningsintressen som normalt sett gör sig gällande i den verksamheten. Regeringen anser dock att utredningens förslag är för snävt utformat. Utredningens förslag innebär att bedömningsgrunderna i 8 § andra stycket 1, 2 och 5 kommer att gälla även för verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag. Regeringen anser dock att det vid bedömningen av intresset av kamerabevakning därutöver också särskilt bör kunna beaktas om bevakningen behövs för att utöva kontrollverksamhet, dvs. den bedömningsgrund som finns i 8 § andra stycket 3. Det kan t.ex. röra sig om tullkontroller (prop. 2017/18:231 s. 144). För att t.ex. Tullverket även i fortsättningen ska kunna använda kamerabevakning i sådan kontrollverksamhet som omfattas av brottsdatalagen vid exempelvis flygplatser och hamnar behöver alltså intresseavvägningen kompletteras med en sådan bedömningsgrund. Utgångspunkten är dock fortfarande, precis som vid tillämpningen av brottsdatalagen, att kontrollverksamhet i allmänhet inte är brottsbekämpande och att de regler som gäller för bevakning utanför brottsdatalagens område ska tillämpas (jfr prop. 2017/18:232 s. 113 och SOU 2017:29 s. 198–203).

När det gäller de brottsbekämpande myndigheterna finns det därutöver anledning att överväga om de faktorer som särskilt ska beaktas vid bedömningen av bevakningsintresset motsvarar de behov som myndigheterna har. Utredningens kartläggning visar att den nuvarande utformningen av intresseavvägningen gör det svårt att kamerabevaka platser som för tillfället inte är brottsutsatta, men som ändå är strategiskt viktiga att bevaka. Den nuvarande utformningen av intresseavvägningen begränsar också myndigheternas möjligheter att bedriva kamerabevakning på en plats där det inte har begåtts brott, men där det vid en framåtblickande bedömning finns en risk för brottslig verksamhet. Utredningen bedömer därför att den nuvarande intresseavvägningen behöver justeras och föreslår att de brottsbekämpande myndigheternas möjligheter att bedriva kamerabevakning utvidgas.

Civil Rights Defenders är kritisk till förslaget att utvidga bedömningsgrunderna och menar att det inte är grundat i forskning och erfarenheter eller kan anses vara ändamålsenligt. *Civil Rights Defenders* är tveksam till om kamerabevakning är en tillräckligt effektiv åtgärd för att rättfärdiga de rättighetsinskränkningar som ökad bevakning innebär. Regeringen delar dock utredningens bedömning. Det är också en bedömning som en klar majoritet av remissinstanserna, bl.a. *Integritetsskyddsmyndigheten*, *Justitiekanslern* och *Sveriges Kommuner och Regioner*, instämmer i. Det är av avgörande betydelse att brottsbekämpningens verktyg är effektiva och ändamålsenliga. I likhet med utredningen anser regeringen att brottsbekämpande myndigheter bör ges möjlighet att bedriva kamerabevakning dels på platser där det vid en framåtblickande bedömning finns risk för brott, dels på platser som är av strategisk betydelse i arbetet mot den allvarliga brottsligheten, se vidare nedan. Möjligheterna till kamerabevakning kommer med en sådan ordning att bli bättre anpassade till brottsbekämpningens behov.

Även om förslaget innebär att bevakning kommer att kunna ske på fler platser vill regeringen särskilt framhålla att bevakningsintresset även fortsatt måste väga tyngre än integritetsintresset för att kamerabevakning ska få bedrivas. Om bevakningsintresset i ett enskilt fall i och för sig väger tungt kan alltså integritetsintresset beroende på omständigheterna väga tyngre.

Plats där det finns risk för allvarlig eller omfattande brottslighet

Vid den intresseavvägning som i dag görs vid tillståndsförfarandet ska det särskilt beaktas om bevakningen behövs bl.a. för att förhindra brottslig verksamhet på en "brottsutsatt plats". Som framgår ovan visar utredningens kartläggning att uttrycket begränsar myndigheternas möjligheter att använda kameror effektivt eftersom det ofta kräver att brott har begåtts och att det finns ett brottsoffer. I likhet med utredningen anser regeringen därför att det finns skäl att införa en ny bedömningsgrund som medger en framåtblickande riskbedömning. Genom en sådan riskbedömning kan brottsbekämpande myndigheter ta hänsyn till brottslighet som saknar brottsoffer och som är svåra att placera geografiskt.

En hypotetisk risk för brottslig verksamhet finns i princip på alla platser i samhället. Riskbedömningen för brottslig verksamhet på en plats behöver därför förenas med någon form av kvalificeringsrekvisit. Utredningen föreslår att bestämmelsen ska avse en plats där det med hänsyn till "faktiska" omständigheter finns risk för allvarlig eller omfattande brottslighet.

Som *Integritetsskyddsmyndigheten* påpekar innebär utredningens förslag att kamerabevakning kommer att kunna bedrivas vid förhållandevis låg risk för brottslig verksamhet. *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* anser att den föreslagna regleringen bör preciseras ytterligare i syfte att undvika omotiverade integritetsintrång. Det är i sammanhanget viktigt att framhålla att syftet med reformen är att kamerabevakning ska kunna användas i brottsbekämpningen i större omfattning än vad som är möjligt i dag. Brottsutvecklingen i Sverige är allvarlig och det har under de senaste åren skett en ökning av det dödliga skjutvapenvåldet i kriminella miljöer. Utredningens kartläggning visar att

behovet av att samla in information genom kamerabevakning har ökat kraftigt och att det är ett nödvändigt verktyg för att kunna bedriva effektiv brottsbekämpning. Regeringen anser därför att lagen bör göra det möjligt att bedriva kamerabevakning på en plats där det finns goda grunder att tro att det kommer att utövas brottslig verksamhet. Myndigheternas bedömning får dock inte bygga endast på spekulationer och allmänna bedömningar, utan måste grunda sig på faktiska omständigheter som föreligger vid bedömningstillfället. Detta behöver inte förtydligas i lagtexten. Som utredningen redovisar görs redan liknande riskbedömningar på flera andra områden, utan att det bedömts nödvändigt med ytterligare förtydliganden i lagtexten. Riskerna måste framstå som konkret med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. I likhet med utredningen, men till skillnad från *Sveriges advokatsamfund*, anser regeringen däremot att det inte bör ställas krav på viss sannolikhet för att risken ska förverkligas. En sådan utformning skulle innebära att kamerabevakning inte kan användas på ett sätt som motsvarar det behov som de brottsbekämpande myndigheterna har.

Risken ska avse allvarlig eller omfattande brottslighet. Bekämpandet av allvarlig brottslighet kan motivera ett större intrång i skyddet för den personliga integriteten. Uttrycket allvarlig brottslighet är inte nytt i kamerabevakningslagen. Med allvarlig brottslighet avses bl.a. angrepp på någons liv och allvarliga angrepp på hälsa eller trygghet, t.ex. grov våldsbrottslighet eller systematiska fall av sexuella övergrepp (prop. 2017/18:231 s. 148). Regeringen har i andra sammanhang uttalat att det inte är lämpligt att definiera allvarlig brottslighet eftersom det skulle riskera att påverka annan lagstiftning och skulle kunna få smittoeffekter i andra sammanhang som rör arbete mot allvarlig brottslighet (se bl.a. prop. 2015/16:167 s. 29). Regeringen gör samma bedömning i det här lagstiftningsärendet. Risken för allvarlig brottslighet på en viss plats ska bedömas utifrån en helhetsbedömning av de faktiska omständigheterna.

De brottsbekämpande myndigheterna bör vid intresseavvägningen även kunna ta hänsyn till mindre allvarlig brottslighet när de bedömer bevakningsintresset. Det är inte ovanligt att individer som begår mindre allvarlig brottslighet senare begår mer allvarlig brottslighet. Inte sällan begås också mindre allvarlig brottslighet inom ramen för ett kriminellt nätverk. Om mindre allvarlig brottslighet upptäcks tidigt kan andra åtgärder sättas in för att förebygga att personerna senare begår allvarligare brottslighet. Att kunna ta hänsyn till mindre allvarliga brott är alltså av vikt inte bara för att bekämpa dessa brott utan även för att bekämpa den allvarligare brottsligheten. Behovet av att bekämpa den organiserade brottsligheten kan motivera ett större intrång i den personliga integriteten. I likhet med utredningen anser regeringen dock att det vid mindre allvarliga brott bör vara fråga om en risk för omfattande brottslighet. Det går inte att uttala hur många brott som krävs för att det ska handla om en risk för omfattande brottslighet på en plats. Det är dock klart att det inte kan vara fråga om enstaka brott. Regeringen delar därför inte Sveriges advokatsamfunds uppfattning att uttrycket behöver kvalificeras ytterligare för att tydliggöra detta. Flera olika omständigheter bör tillsammans eller var för sig kunna innebära att kriteriet är uppfyllt. Det handlar främst om brottslighet som omfattar flera händelser, men det bör även kunna beaktas med vilken regelbundenhet som brotten riskerar att begås. Liksom när det

gäller allvarlig brottslighet ska det göras en helhetsbedömning av de faktiska omständigheter som ligger till grund för riskbedömningen.

Regeringen delar inte den uppfattning som framförs av *Institutet för mänskliga rättigheter* och *Journalistförbundet* att uttrycken i bestämmelsen är otydliga och brister i förutsebarhet. Uttrycken som används i förslaget anknyter på flera sätt till systematiken och terminologin i befintlig kamerabevakningslag och annan lagstiftning på närliggande områden. Exempelvis är riskbedömningar något som finns både i kamerabevakningslagen och annan lagstiftning som de brottsbekämpande myndigheterna är vana att tillämpa. Det handlar bl.a. om undantaget från att tillämpa intresseavvägningen i 14 d § 1 som innehåller en bedömning av den framtida risken för allvarlig brottslighet. Regeringen anser, till skillnad från *Civil Rights Defenders*, att den föreslagna bestämmelsen är tillräckligt avgränsad och innebär ett proportionerligt intrång i den personliga integriteten.

Sammanfattningsvis anser regeringen att det bör införas en ny bedömningsgrund som innebär att det vid bedömningen av bevakningsintresset särskilt ska beaktas om bevakningen behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en plats där det med hänsyn till omständigheterna finns risk för allvarlig eller omfattande brottslighet.

Plats som har strategisk betydelse för att motverka allvarlig brottslighet och brott som har samband med sådan brottslighet

Utredningen föreslår också att det vid bedömningen av bevakningsintresset särskilt ska beaktas om bevakningen behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott och bevakningen sker på en plats som med hänsyn till omständigheterna har strategisk betydelse för att motverka allvarlig brottslighet eller brott som har samband med sådan brottslighet.

Ett antal remissinstanser invänder mot förslaget. *Civil Rights Defenders* anser att formuleringarna inte är tillräckligt tydliga och tillfredsställande utifrån ett förutsebarhetsperspektiv. Även *Journalistförbundet* ifrågasätter om bestämmelsen uppfyller kraven på förutsebarhet. *Institutet för mänskliga rättigheter* påpekar att det inte framgår hur uttrycket strategisk plats ska förstås, vilket skapar en risk för att besluten blir godtyckliga och inte enhetliga. *Sveriges advokatsamfund* framför att förslaget inte är godtagbart i ett demokratiskt samhälle. Enligt *Sveriges advokatsamfund* innebär bestämmelsen att kamerabevakning kan bedrivas närmast godtyckligt på platser där det vistas ett stort antal oskyldiga människor. Några remissinstanser, däribland *Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten*, anser att innebörden av vissa uttryck i förslaget behöver utvecklas för att undvika omotiverade intrång i den personliga integriteten.

En given utgångspunkt är att regleringen ska vara förutsebar och att det alltså ska vara möjligt att avgöra i vilka situationer som kamerabevakning kan komma att aktualiseras. Samtidigt är det viktigt att framhålla att syftet med förslaget är att förebygga och förhindra brottslighet i ett tidigare skede än vad som är möjligt i dag. Till skillnad från *Sveriges advokatsamfund* anser regeringen därför att det inte finns skäl att justera de punkter som

utredningen föreslår ska placeras i 14 a § andra stycket och som delvis motsvarar innehållet i 8 § andra stycket. Det handlar om faktorer som särskilt ska beaktas vid bedömningen av bevakningsintresset, bl.a. om bevakningen behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en brottsutsatt plats eller på en annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom. Förslaget är ändamålsenligt utformat utifrån syftet med reformen.

Det kan först konstateras att en plats som har strategisk betydelse för att motverka allvarlig brottslighet inte är varje plats som har betydelse för den brottsbekämpande verksamheten. Det bör krävas att platsen är av central strategisk betydelse i det brottsbekämpande arbetet. Däremot krävs inte att det begås brott eller utövas allvarlig brottslighet på platsen. Det kan i stället handla om att det sker legala aktiviteter som utgör en delkomponent i ett brottsupplägg eller mindre allvarliga brott. En delkomponent i ett brottsupplägg kan exempelvis vara en transport av något eller någon som är nödvändigt för att utföra ett visst brott. Avgörande för bedömningen är att det finns konkreta omständigheter till stöd för att platsen anses vara central i arbetet för att förebygga, förhindra och utreda allvarlig brottslighet. Det innebär alltså att även mindre allvarliga brott kan motivera bevakningsintresset eller brott som är ett led i en brottskedja. De omständigheter som medför att platsen anses vara av strategisk betydelse för att motverka brottslighet måste vara konkreta och framstå som logiska.

Det ska handla om en specifik plats som är av strategisk betydelse. Vägnetet är exempelvis inte en specifik plats, men däremot kan en viss knutpunkt i vägnätet vara det. Få platser kan på grund av enbart deras karaktär anses vara strategiska platser. Det krävs som utgångspunkt att det finns ytterligare konkreta omständigheter till stöd för bedömningen att platsen är av strategisk betydelse för att motverka allvarlig brottslighet. Förutsättningarna kan dock variera beroende på typ av plats. Om den brottsbekämpande myndigheten har konkreta omständigheter som visar att en viss typ av plats normalt sett är central i arbetet för att motverka allvarlig brottslighet krävs inte ytterligare omständigheter av samma styrka för att det ska anses vara fråga om en plats som är av strategisk betydelse.

Avgörande för bestämmelsens tillämplighet är att det handlar om att motverka allvarlig brottslighet. På samma sätt som redogörs för ovan anser regeringen att det inte är lämpligt att i lagtexten närmare definiera vad som avses med sådan brottslighet.

För att kunna bekämpa den allvarliga brottsligheten på ett effektivt och ändamålsenligt sätt kan det finnas skäl att förebygga, förhindra och utreda även mindre allvarliga brott som på olika sätt kan sättas i samband med allvarlig brottslighet. Det kan argumenteras för att sådan bevakning redan omfattas av bestämmelsens första led, under förutsättning att det finns en koppling mellan platsens strategiska betydelse och arbetet att förebygga, förhindra och utreda allvarlig brottslighet. För att tydliggöra detta anser regeringen att det finns skäl att, som utredningen föreslår, föreskriva att platsen även kan vara av strategisk betydelse för att motverka brott som har samband med den allvarliga brottsligheten. Det kan avse att en brottsbekämpande myndighet behöver följa en brottskedja som ett led i

arbetet för att bekämpa allvarlig brottslighet. Det är brottet som ska ha samband med allvarlig brottslighet. Att en person har kopplingar till allvarlig brottslighet är alltså inte ensamt tillräckligt, men kan vara en omständighet som tyder på att ett brott har ett sådant samband. Sambandet ska vara konkret och bedömningen ska baseras på faktiska omständigheter.

Avslutningsvis kan det konstateras att utredningen föreslår att den nya bedömningsgrunden ska placeras i 14 a § andra stycket 1 d. Placeringen kan dock ifrågasättas eftersom uttrycket strategisk plats – till skillnad från punkterna a–c – även innefattar platser där det inte nödvändigtvis finns någon risk för att brott begås på själva platsen där bevakningen ska ske. Bestämmelsen behöver därför placeras i en ny egen punkt.

De uttryck som föreslås motsvarar det behov som de brottsbekämpande myndigheterna har och kommer att innebära att kamerabevakning kan användas på ett mer ändamålsenligt och effektivt sätt i den brottsbekämpande verksamheten. Regeringen delar inte Sveriges advokatsamfunds oro att förslaget kommer att leda till godtycklig kamerabevakning. Uttrycken som föreslås är enligt regeringen tydligt avgränsade.

Sammanfattningsvis anser regeringen att det bör införas en ny bedömningsgrund som innebär att det vid bedömningen av bevakningsintresset särskilt ska beaktas om bevakningen behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott och platsen där bevakningen sker med hänsyn till omständigheterna har strategisk betydelse för att motverka allvarlig brottslighet eller brott som har samband med sådan brottslighet.

7.3 Nuvarande permanenta undantag från intresseavvägningen ska omfatta fler aktörer

Regeringens förslag: Undantag ska gälla från kravet på att göra den särskilda intresseavvägningen i de fall där det i dag finns undantag från kravet på att göra en intresseavvägning.

Undantagen ska inte vara begränsade till att gälla vissa utpekade myndigheter utan ska gälla all verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det. Det gäller bl.a. *Brottsförebyggande rådet (Brå)*, *Ekobrottsmyndigheten*, *Hovrätten för Övre Norrland*, *Tullverket*, *Justitiekanslern*, *Kammarrätten i Göteborg*, *Kammarrätten i Stockholm*, *Kronofogdemyndigheten*, *Kustbevakningen*, *Länsstyrelsen Västerbotten*, *Skatteverket*, *Statens skolinspektion*, *Säkerhetsföretagen*, *Säkerhetspolisen*, *Polismyndigheten* och *Åklagarmyndigheten*.

Civil Rights Defenders, *Journalistförbundet* och *Tidningsutgivarna* anser att det inte finns tillräckliga skäl att utvidga undantagen från intresseavvägningen.

Skälen för regeringens förslag: I dag finns undantag från att tillämpa intresseavvägningen för vissa brottsbekämpande myndigheter. Det handlar exempelvis om undantag för kamerabevakning som Polismyndigheten bedriver vid automatisk hastighetsövervakning och bevakning som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver i fall som avses i 9 § 2 och 6–10. I likhet med utredningen anser regeringen att samtliga undantag, permanenta och tillfälliga, som gäller i dag fortsättningsvis ska gälla som undantag från den särskilda intresseavvägningen.

Som regeringen redogör för i avsnitt 5.3 bör samma reglering som utgångspunkt gälla för samtliga brottsbekämpande myndigheter. Vissa brottsbekämpande myndigheter har visserligen större behov av undantagen än andra, men möjligheterna bör som huvudregel vara desamma för att säkerställa en effektiv brottsbekämpning, särskilt vid samarbete mellan myndigheterna. Undantagen gäller dessutom bara från att tillämpa intresseavvägningen. De grundläggande förutsättningarna enligt den generella dataskyddsregleringen ska fortfarande vara uppfyllda. Det är därför endast de myndigheter som har ett faktiskt behov av att kamerabevaka enligt undantagen som kommer kunna tillämpa dem. Till skillnad från *Civil Rights Defenders*, *Journalistförbundet* och *Tidningsutgivarna* anser regeringen alltså att nuvarande undantag bör utvidgas till all verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag.

7.4 Ett nytt permanent undantag för att underlätta teknik med automatisk igenkänning av registreringsnummer

Regeringens förslag: Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska få bedriva kamerabevakning på vägar och andra platser som allmänt används för trafik med motorfordon utan något krav på en dokumenterad intresseavvägning. Undantaget ska förutsätta att bevakningen har till syfte att genom insamling av uppgifter om motorfordon förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer eller för att utreda och lagföra ett sådant brott.

Uppgifter som samlats in vid sådan bevakning ska alltid få behandlas i sex månader. Detta ska inte gälla för personuppgifter i form av bilder på enskilda. Uppgifterna ska endast få användas för de syften som bevakningen anordnades för.

Om det kommer fram misstankar om ett mindre allvarligt brott i samband med att en brottsbekämpande åtgärd vidtas till följd av behandling av uppgifterna, ska dessa uppgifter även få användas för att förhindra, utreda eller lagföra det brottet.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorians förslag anges inte för vilket syfte som bevakningen ska få ske. Vidare föreslås att behandling av de uppgifter som samlas in endast får ske för att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda eller lagföra brott för

vilka är föreskrivet fängelse i tre år eller mer. Det föreslås inte heller någon ventil för att förhindra, utreda eller lagföra mindre allvarliga brott som framkommer vid behandling av de uppgifter om motorfordon som samlas in. Promemorians förslag har också i övrigt en annan lagteknisk och språklig utformning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. Det gäller bl.a. *Justitiekanslern, Förvaltningsrätten i Stockholm, Hovrätten för Övre Norrland, Kammarrätten i Stockholm, Mobility Sweden* och *Trafikverket*. Bland andra *Laxå kommun* och *Stockholms kommun* framhåller att utvecklingen av den allvarliga brottsligheten behöver mötas med att polisen ges effektiva verktyg i brottsbekämpningen. *Brottsförebyggande rådet* konstaterar att promemorian noga vägt intresset av en effektivare brottsbekämpning mot eventuella inskränkningar i enskildas fri- och rättigheter men understryker vikten av de begränsningar som föreslås i promemorian för att intrånget i den personliga integriteten ska bli proportionerligt. Även *Riksdagens ombudsmän* anser att det i promemorian har gjorts grundliga överväganden om förslaget och att det på ett utförligt sätt behandlas hur de integritetsrisker som förslaget innebär ska vägas upp. *Transportstyrelsen*, som tillstyrker förslaget, påpekar att uppgifter om fordon kan vara integritetskänsliga och att t.ex. uppgifter om passerad betalstation och tidpunkt för passage vid uttag av trängselskatt skyddas av absolut sekretess.

Några remissinstanser avstyrker förslaget eller riktar invändningar mot det.

Civil Rights Defenders framhåller att även om insamlingen av personuppgifter begränsas till fordonsuppgifter innebär den fortfarande ett stort intrång i den personliga integriteten genom att polisen ges möjlighet att kartlägga enskilda personers förflyttningar. *Integritetsskyddsmyndigheten* anför att förslaget riskerar att leda till en generell och odifferentierad insamling av personuppgifter och att de fordonsuppgifter som samlas in genom kamerabevakningen är integritetskänsliga och ger en möjlighet att kartlägga enskilda personers förflyttningar och lokalisering i hela landet. Myndigheten framför samtidigt att den har förståelse för de skäl som ligger bakom förslaget och att det som alternativ kan övervägas att begränsa undantaget till tydligt avgränsade geografiska områden, exempelvis motorvägar, eller att införa en anpassad intresseavvägning. *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* ifrågasätter promemorians bedömning att det på förhand går att avgöra att intresset av att bedriva kamerabevakning regelmässigt överväger den enskildes intresse av att inte bli övervakad för den kamerabevakning som föreslås. Nämnden framhåller att förslaget möjliggör en mycket omfattande insamling av personuppgifter som till största delen kommer att omfatta personer som inte har koppling till brottslig verksamhet och anser att regleringen därför inte i tillräcklig utsträckning tillgodoser skyddet för den personliga integriteten. *Sveriges advokatsamfund* anser att det i promemorian saknas tillräckliga analyser i flera viktiga avseenden kring integritets-, informations- och rättssäkerhetsfrågor. Samfundet anser vidare att det av promemorians föreslagna lagtext inte tydligt framgår att bilder av enskilda inte ska få behandlas. *Region Stockholm* anser att det i promemorian inte tillräckligt tydligt framgår hur principen om

uppgiftsminimering ska efterlevas och hur de personer vars personuppgifter behandlas ska informeras.

Åklagarmyndigheten och *Ekobrottsmyndigheten* bedömer att förslagen riskerar att inte leda till avsett resultat på grund av de begränsningar som föreslås i promemorian. Åklagarmyndigheten anser att uttrycket ”brottslig verksamhet” bör användas så att även uppgifter i underrättelseverksamheten kan behandlas på ett ändamålsenligt sätt. *Polismyndigheten* avstyrker förslaget till en ny rättslig grund i polisens brottsdatalog och föreslår i stället att det införs en reglering likt den som gäller enligt lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden, så att *Polismyndigheten* alltid får behandla uppgifter om fordon som samlats in från kamerabevakning som bedrivs på platser som allmänt används för trafik med motorfordon i sex månader om det behövs i myndighetens brottsbekämpande uppdrag.

Säkerhetspolisen för fram att den absoluta merparten av myndighetens verksamhet rör nationell säkerhet och att det därför är nödvändigt att göra ändringar även i lagen (2019:1182) om *Säkerhetspolisens* behandling av personuppgifter om förslaget ska få effekt för myndigheten. *Tullverket*, tillstyrker förslaget i sak men invänder mot dess utformning och anser dessutom att förslaget bör gälla för samtliga brottsbekämpande myndigheter.

Flera remissinstanser, däribland *Centrum för Rättvisa*, *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* och *Säkerhetspolisen*, uppmärksammar att förslaget har samband med förslag som lämnas av 2023 års kamerabevakningsutredning och påtalar behovet av att det klargörs hur förslagen förhåller sig till varandra.

Skälen för regeringens förslag

Vad menas med ANPR-teknik?

ANPR-teknik (automatic number plate recognition, alltså automatisk igenkänning av registreringsnummer) innebär att en kamera automatiskt läser av och fotograferar ett passerande fordon och dess registreringsskylt. Även uppgifter om tid och plats för passagen kan registreras. Insamlade uppgifter kan jämföras mot uppgifter i andra register för att bevaka ett fordon som är intressant i ett polisiärt ärende, t.ex. för att fordonet är stulet eller för att det använts vid ett brott. Uppgifterna kan också lagras, vilket gör det möjligt att söka efter intressanta fordon i efterhand. Särskilda bestämmelser som underlättar användning av ANPR-teknik i områden som ligger nära Sveriges gränser finns i dag i lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden och i kamerabevakningslagen. Det finns också polisbilar som är utrustade med ANPR-teknik. I promemorian görs bedömningen att bevakning som sker genom en kamera i en polisbil inte faller in under kamerabevakningslagens tillämpningsområde, eftersom föraren i dessa fall startar och stänger av kameran och avgör vad som ska filmas genom att styra fordonet. Kameran anses därför vara manövrerad på platsen (jfr 3 § kamerabevakningslagen).

Det finns ett stort behov att kunna använda ANPR-teknik i brottsbekämpningen

Uppgifter om fordon och deras registreringsnummer har stor betydelse för Polismyndighetens och Säkerhetspolisens verksamhet. Sådana uppgifter kan användas för att lokalisera efterlysta personer och fordon, kartlägga fordon som förekommer i en brottsutredning och för att upptäcka och utreda brottslighet som inte var känd vid tidpunkten för insamlingen av uppgifterna. Uppgifterna kan vidare användas för att lokalisera och vidta åtgärder mot internationellt kända eller efterlysta fordon. Sådana uppgifter kan också användas i myndigheternas underrättelseverksamhet: ANPR-teknik kan underlätta kartläggning av fordon som misstänks ha samband med brottslig verksamhet eller ge underlag för nya underrättelser om individer, nätverk och modus kopplade till den organiserade och gränsöverskridande brottsligheten. I promemorian anges att myndigheternas målbild med att använda uppgifter som har samlats in genom kamerabevakning med ANPR-teknik sammanfattningsvis är att skapa en enhetlig och samlad förmåga som ska kunna tillhandahålla fordonsuppgifter och information om fordonsrörelser från utvalda strategiska platser i rätt tid och till rätt funktion.

Regeringen kan mot den bakgrunden konstatera att det finns ett påtagligt behov för Polismyndigheten och Säkerhetspolisen av att använda ANPR-teknik i sin verksamhet. Som framgår av promemorian är ANPR-teknik också ett verktyg som – även utanför gränsnära områden – är vanligt förekommande i andra europeiska länder, bland annat Finland, Norge och Danmark. Intresset av att samla in och på andra sätt behandla uppgifter för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda och lagföra brott väger mycket tungt, i synnerhet när det gäller den grova och organiserade brottsligheten. Behovet understryks bland annat av det ökade antalet skjutningar och sprängningar och de senaste årens försämrade säkerhetsläge. Regeringen anser i ljuset av den beskrivna samhällsutvecklingen att både Polismyndigheten och Säkerhetspolisen måste ges ändamålsenliga möjligheter att utnyttja modern teknik i sin verksamhet. Det har däremot inte framkommit att det i nuläget finns något motsvarande behov av att lättare kunna använda ANPR-teknik utanför gränsnära områden för någon annan brottsbekämpande myndighet. Det gäller även med beaktande av det som *Tullverket* anför om vikten av enhetliga regler för samtliga brottsbekämpande myndigheter. Om det på sikt visar sig finnas ett sådant behov kan det finnas skäl att återkomma till frågan.

Det bör införas en ny reglering som gör det lättare att använda ANPR-teknik

Regeringen anser alltså att det bör skapas bättre lagliga förutsättningar för Polismyndigheten och Säkerhetspolisen att använda ANPR-teknik även utanför gränsnära områden. De möjligheter att använda tekniken som i dag finns utanför sådana områden gäller framför allt när bevakningen sker genom kameror i polisbilar. Om fasta kameror används gäller som utgångspunkt kamerabevakningslagen. Det innebär begränsningar i flera avseenden, bl.a. med avseende på var bevakningen kan bedrivas. En ny reglering bör göra det möjligt att använda tekniken på fler platser än vad

som är möjligt i dag. Samtidigt måste en avvägning mellan å ena sidan samhällets behov av en effektiv brottsbekämpning till skydd för medborgarna och å andra sidan enskildas rätt till integritet och rättssäkerhet i förhållande till staten göras. Nya bestämmelser måste därför vara förutsebara, tydliga och precisa och vara nödvändiga, proportionerliga och i övrigt förenliga med skyddet för de grundläggande fri- och rättigheter som följer av regeringsformen, Europakonventionen och EU:s rättighetsstadga.

Promemorian föreslår att kamerabevakning på vägar, gator, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon ska kunna ske utan krav på att en dokumenterad intresseavvägning ska göras innan kamerabevakningen påbörjas. För att en sådan reglering ska vara proportionerlig görs det i promemorian bedömningen att det måste införas en begränsning i fråga om vilka personuppgifter som får behandlas, för vilka ändamål och hur länge.

Förslaget får ett blandat mottagande av remissinstanserna. Majoriteten av dem tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. Vissa remissinstanser, bl.a. *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* och *Civil Rights Defenders*, anser att förslaget innebär en alltför omfattande personuppgiftsbehandling och därför inte är proportionerligt medan många av de brottsbekämpande myndigheterna – både *Polismyndigheten* och *Säkerhetspolisen*, men även *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten* – tvärtom anser att förslaget inte är ändamålsenligt och att det behövs justeras i flera avseenden för att det ska fylla sitt syfte, nämligen att stärka Polismyndighetens och Säkerhetspolisens förmåga.

Det finns alltså olika hänsyn att beakta när det övervägs hur polisen lättare ska kunna använda ANPR-teknik i sin verksamhet. En helt central utgångspunkt för regeringen är då att de förslag som läggs fram måste vara till nytta för de brottsbekämpande myndigheterna. Det beror först och främst på det närmast akuta läget i Sverige med en systemhotande organiserad brottslighet och ett allvarligt försämrat säkerhetsläge, där statsstödda aktörer bedriver säkerhetshotande verksamhet på svenskt territorium. Som bl.a. *Stockholms kommun* påpekar måste myndigheterna därför ges effektiva verktyg. Men det beror också på att en så pass omfattande insamling och behandling av personuppgifter som en utökad användning av ANPR-teknik med nödvändighet innebär endast kan motiveras om den är ändamålsenlig bl.a. med avseende på att myndigheterna kan använda uppgifterna på ett effektivt sätt. Det finns därför enligt regeringens mening inte någon nödvändig motsättning mellan en effektiv och en proportionerlig reglering, även om regleringen i sig skulle medföra en omfattande behandling av personuppgifter. Frågan är då om promemorians förslag uppfyller de krav på effektivitet och proportionalitet som bör ställas eller vilka justeringar som krävs för att så ska bli fallet.

Kamerabevakning som sker för att samla in fordonsuppgifter i brottsbekämpande syfte bör undantas från en intresseavvägning ...

En hörnsten i promemorians förslag är att den kamerabevakning som krävs för att ANPR-teknik lättare ska kunna användas utanför gränsnära områden ska undantas från intresseavvägningen i kamerabevakningslagen.

Det finns redan ett antal undantag från intresseavvägningen för brottsbekämpande myndigheter i lagen. Flera remissinstanser uppmärksammar att sådana undantag har ansetts förutsätta att man redan när bevakningen anordnas kan bedöma att intresset av bevakning regelmässigt, och över tid, väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad (prop. 2022/23:109 s. 35). En allmän avvägning mellan bevaknings- och integritetsintresset ska alltså vara möjlig att göra på förhand. *Integritetsskyddsmyndigheten* och *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* ifrågasätter promemorians slutsats i denna del och anför bl.a. att det aktuella förslaget är av sådan omfattning att det inte är möjligt att göra en sådan proportionalitetsbedömning i lagstiftningen som innebär att det inte behövs en intresseavvägning i det enskilda fallet. Båda myndigheterna pekar på att de nuvarande undantagen är av mindre omfattning och t.ex. gäller bevakning vid automatisk hastighetsövervakning eller i gränsnära områden.

Regeringen håller med remissinstanserna i så måtto att nya undantag från intresseavvägningen alltså bör förutsätta att bevakningsintresset väger så pass tungt att det inte behövs någon intresseavvägning i det enskilda fallet. Regeringen kan däremot inte hålla med om att det i detta fall inte går att göra den bedömningen. Vad det handlar om är att väga olika omständigheter mot varandra: Hur tungt talar bevakningsintresset för ett undantag? Var ska bevakningen bedrivas? Vilka uppgifter samlas in genom bevakningen och hur känsliga är de? Det bör också vara möjligt att beakta hur de uppgifter som samlats in sedan får användas. Det bör i det sammanhanget nämnas att utgångspunkten för kamerabevakning som bedrivs enligt kamerabevakningslagen annars är att det material som samlas in genom bevakningen fritt kan användas inom de ramar som ställs upp av övrigt dataskyddsregelverk. För brottsbekämpande myndigheters del innebär det att material från kamerabevakning normalt sett kan användas bl.a. för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller för att utreda och lagföra brott, dvs. i hela den brottsbekämpande verksamheten.

När promemorians förslag bedöms med dessa utgångspunkter kan regeringen inte se annat än att det i promemorian, som också framhålls av *Riksdagens ombudsmän* och *Brottsförebyggande rådet*, har gjorts grundliga överväganden om förslaget och att promemorian på ett utförligt sätt behandlar hur de integritetsrisker som förslaget innebär ska vägas upp. Det finns ett påtagligt behov av att lättare kunna använda ANPR-teknik i polisens verksamhet och sådan teknik kan på flera sätt bidra till att motverka brottslighet och att utreda och lagföra begångna brott. Det är också, som konstateras i promemorian, mycket svårt att utforma en reglering som redan vid tidpunkten när kamerabevakningen anordnas begränsar var tekniken får användas samtidigt som syftet bakom förslaget – att effektivare motverka brottslighet – uppfylls. Om det finns en misstanke om att ett fordon ska användas vid ett brott men det inte är känt var brottet ska ske riskerar tekniken att bli betydligt mindre effektiv om man ställer upp ett krav på att bevakningen bara får bedrivas i vissa områden eller på vissa vägsträckor. De senaste åren har det vid flera tillfällen förekommit att gärningsmän hyrts in för att utföra skjutningar och sprängningar i andra delar av landet än där de själva bor eller vistas. Det kan för att förhindra ett sådant brott finnas ett behov av att kunna följa hur

ett misstänkt fordon rör sig även över längre sträckor. Ett annat exempel där det behovet kan finnas är när utländska s.k. stödligor passerar en gräns och åker vidare in i landet. I dag finns det goda förutsättningar att med hjälp av ANPR-teknik upptäcka misstänkta fordon med koppling till sådana ligor i gränsnära områden men däremot inte på andra platser i landet. Regeringen delar därför promemorians bedömning att regleringen inte bör bli för bunden till en viss plats. Ett undantag från intresseavvägningen tillgodoser det behovet.

Vid bedömningen av vad som ligger i andra vågskålen – hur stort integritetsintrång en användning av ANPR-teknik medför – bör det beaktas att bevakningen föreslås få ske på vägar, gator, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon, alltså i vägnätet. Det är inte platser där integritetsintresset gör sig gällande med särskild styrka. Vägar är tvärtom platser där människor i betydande utsträckning kan antas förvänta sig att bli föremål för bevaknings- och kontrollåtgärder av olika slag. Trafikanter är i allmänhet medvetna om att det på vägar finns ett stort antal kameror för olika ändamål, t.ex. uttag av trängselskatt, automatisk hastighetskontroll och trafikövervakning. Även kamerabevakning som sker just för automatisk hastighetskontroll är undantaget från kravet att göra en intresseavvägning. Att övervakning av vägnätet sker är alltså i sig vanligt förekommande. Ibland kan dock bevakningen komma att ske på platser som i och för sig allmänt används för trafik med motorfordon, men som ändå kan anses mer integritetskänsliga, t.ex. för att bevakningen sker på en väg nära ett torg eller ett bostadsområde. Även detta måste tas hänsyn till när regleringen utformas.

Oavsett på vilken väg bevakningen bedrivs är syftet med den att samla in uppgifter om motorfordon. Sådana uppgifter hör inte till de mer känsliga kategorierna av personuppgifter. Till exempel är själva syftet med en registreringsskylt att den ska synas och kunna kontrolleras och ett registrerat fordon får bara användas om det är försett med registreringsskyltar i föreskriven ordning (3 kap. 5 § förordningen [2019:383] om fordons registrering och användning). Uppgifter om fordon kan normalt endast indirekt härledas till en fysisk person, dvs. först genom en jämförelse med uppgifter från andra källor. Typiskt sett kommer ett registreringsnummer ge uppgift om vem som äger fordonet. Uppgifterna kan alltså inte ensamma användas i syfte att identifiera en person. Så länge en identifierbar ansiktsbild på en förare eller passagerare inte samlas in och bearbetas biometriskt utgör således uppgifter om fordon inte en känslig personuppgift enligt brottsdatalogens bestämmelser.

Sammantaget anser regeringen att det är både nödvändigt och proportionerligt att från intresseavvägningen i kamerabevakningslagen undanta sådan bevakning i vägnätet som sker för att underlätta användningen av ANPR-teknik. Undantaget bör begränsas till bevakning som sker på vägar, gator, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon (jfr 2 § förordningen [2001:651] om vägtrafikdefinitioner). En förutsättning för att helt undanta sådan kamerabevakning från en intresseavvägning bör dock vara, i likhet med den bedömning som görs i promemorian och som framhålls av flera remissinstanser, att det ställs upp särskilda villkor för det insamlade materialet i fråga om vilka personuppgifter som får behandlas, för vilka

ändamål och hur länge. Enligt regeringens mening bör kopplingen mellan insamlingen av uppgifter och den efterföljande behandlingen komma till tydligt uttryck i lagtexten. Det behövs för att bevakningen inte ska bli för omfattande och för att det ska bli tydligt att det bara är när bevakningen sker för att samla in uppgifter om motorfordon som undantaget från intresseavvägningen gäller. Det säkerställer också att den nya möjligheten till bevakning motsvarar de behov som framförts av polisen. Regeringen behandlar nedan vilka villkor som ska gälla för behandlingen.

... men mer kvalificerade villkor bör gälla för behandlingen än behandling av fordonsuppgifter som samlats in i gränsnära områden ...

Att undanta Polismyndigheten och Säkerhetspolisen från kravet på att en intresseavvägning ska göras innan bevakningen påbörjas innebär att ANPR-teknik kan användas i hela landet. Vid en sådan omfattande behandling av personuppgifter måste bland annat en bedömning göras om behandlingen är proportionerlig och förenlig med principen om uppgiftsminimering. Det gäller särskilt när behandlingen, som här, även rör personer som inte har någon koppling till brottslig verksamhet, vilket framhålls av bl.a. *Civil Rights Defenders*. Som föreslås i promemorian bör det därför införas en reglering av vilka personuppgifter som får användas, för vilket ändamål och hur länge för att förslaget ska vara förenligt med dataskyddsregleringen och kraven på att behandlingen ska vara nödvändig och proportionerlig. Promemorian föreslår att personuppgifter som rör motorfordon och som har samlats in genom sådan kamerabevakning ska få behandlas endast om syftet med behandlingen är att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslighet som innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i tre år eller mer eller för att utreda eller lagföra sådana brott. Uppgifterna ska alltid få behandlas i sex månader efter det att uppgifterna samlades in. Personuppgifter i form av bilder av enskilda ska dock inte omfattas av regleringen.

Det är särskilt frågan om hur de uppgifter som samlas in sedan ska få behandlas som delar remissinstanserna i två läger. *Polismyndigheten* anser att de villkor som föreslås i promemorian är alltför begränsande och föreslår i stället att det införs en reglering likt den som gäller enligt lagen om polisiära befogenheter i gränsnära områden. Även *Åklagarmyndigheten* och *Ekobrottsmyndigheten* anser att de villkor som ställs upp i promemorian är för snäva och framhåller särskilt att begränsningen till att behandling endast ska få ske för att bekämpa brott för vilket det är föreskrivet fängelse tre år eller mer i straffskalan riskerar att leda till att förslaget inte uppfyller sitt syfte. Dessutom anser åklagarmyndigheterna att det vidare begreppet brottslig verksamhet bör användas så att tekniken kan användas på ett ändamålsenligt sätt även i underrättelseverksamhet. Några andra remissinstanser, bl.a. *Integritetsskyddsmyndigheten*, anser däremot att de villkor som föreslås i promemorian är en förutsättning för att förslaget ska vara proportionerligt.

Det är viktigt att nya verktyg som införs ska kunna användas av myndigheterna på ett effektivt sätt. När det gäller den alternativa utformning som *Polismyndigheten* föreslår kan det konstateras att även kamerabevakning som sker i gränsnära områden är undantaget kravet på en intresseavvägning (14 c § 3 kamerabevakningslagen). För material som

samlas in genom sådan bevakning gäller att bl.a. Polismyndigheten och Säkerhetspolisen alltid får behandla uppgifter om fordon – men inte i form av bilder av enskilda – i sex månader, om det behövs i myndighetens brottsbekämpande uppdrag (13 § lagen om polisiära befogenheter i gränsnära områden). Det möjliggör att ANPR-teknik kan användas för att motverka all form av brottslighet i dessa områden.

De särskilda befogenheter som gäller i gränsnära områden har dock motiverats med dessa områdets särskilda karaktär. Förutom att befogenheterna gäller på ett begränsat antal platser – flygplatser, hamnar och järnvägsstationer, broar för vägtrafik till eller från utlandet, gränsövergångsställen på allmänna vägar och områden i närheten av dessa platser – är behovet av att vidta åtgärder mot brottslighet och olovlig vistelse särskilt starkt i gränsnära områden. Förutsättningarna att vidta åtgärder kan också vara bättre i dessa områden än i resten av landet (prop. 2022/23:109 s. 13). Så kan inte sägas vara fallet för alla de platser där bevakning nu föreslås få ske. När ANPR-teknik kan användas i hela landet innebär det vidare en möjlighet att kartlägga och övervaka enskilda fordons förflyttningar och lokalisering på ett mer ingående sätt än vad som tidigare varit möjligt. Regeringen anser därför att det inte vore proportionerligt att införa en i princip motsvarande reglering som i gränsnära områden i hela landet. För att möta polisens behov av effektiva verktyg bör samtidigt de villkor som ska gälla för behandlingen inte avvika från den regleringen i vidare mån än vad som är nödvändigt för att förslaget ska vara proportionerligt. Det finns klara fördelar om den teknik och de lösningar som används när ANPR-teknik nyttjas i gränsnära områden också kan användas i resten av landet.

... nämligen att den sker för att motverka brottslighet med två års fängelse eller mer i straffskalan ...

I fråga om vilka villkor som ska gälla för behandlingen delar regeringen till en början promemorians bedömning om att regleringen i princip endast bör göra det möjligt att behandla personuppgifter som rör motorfordon. Det gör det möjligt att använda ANPR-teknik samtidigt som bestämmelsen får en teknikneutral utformning. Uppgifter om motorfordon kan bland annat vara bilder på fordons registreringsskyltar med tillhörande uppgift om tid och plats för fordonets passage av kameran. Det kan även vara uppgifter om fordonets färg och utseende i övrigt, registreringsland och modell. Däremot bör inte uppgifter om identifierbara förare eller passagerare i ett fordon som samlats in genom bevakningen få behandlas med stöd av den nya regleringen. Möjligheten att behandla sådana bilder bör i stället, i likhet med vad som gäller i gränsnära områden, bedömas utifrån det dataskyddsrättsliga regelverket i övrigt. Detta bör, som *Sveriges advokatsamfund* uppmärksammar, komma till tydligt uttryck i lagtexten. Att enbart uppgifter om motorfordon ska få behandlas enligt förslaget innebär ett mindre integritetsintrång och överensstämmer i allt väsentligt med vad som gäller för behandling av uppgifter om fordon i gränsnära områden. Därigenom anser regeringen också att den dataskyddsrättsliga principen om uppgiftsminimering iakttas. Att insamlade uppgifter om motorfordon blir föremål för omfattande behandling är mindre känsligt från integritetssynpunkt än behandling av många andra typer av

personuppgifter (jfr prop. 2022/23:109 s. 40). Regleringen hindrar inte att andra uppgifter behandlas tillsammans med de uppgifter som samlas in genom själva kamerabevakningen. Det kan till exempel handla om ägaruppgifter i vägtrafikregistret, uppgifter i polisens register om vem som utöver ägaren setts eller bedöms bruka ett fordon eller uppgifter om att ett fordon misstänks användas i brottslig verksamhet.

Förutom att behandlingen begränsas till att avse uppgifter om motorfordon bör även ändamålet med behandlingen begränsas till vissa närmare angivna ändamål. I lagen om polisiära befogenheter i gränsnära områden anges att syftet med behandlingen av de personuppgifter som samlas in genom kamerabevakning ska vara att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott. Det gör det möjligt att använda tekniken såväl i underrättelseverksamhet som i brottsutredningar. Detsamma bör gälla även för den reglering som nu föreslås.

Med tanke på att insamling nu ska kunna ske i hela landet bedömer regeringen, i likhet med promemorians förslag, att det dessutom bör krävas att behandlingen avgränsas till vissa brott och viss brottslig verksamhet. I promemorian föreslås att behandling av de uppgifter som samlas in endast får ske för att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda eller lagföra ett brott för vilka är föreskrivet fängelse i tre år eller mer. Som framhålls i promemorian finns en liknande avgränsning i lagen (2018:1180) om flygpasageraruppgifter i brottsbekämpningen, som reglerar överföring och behandling av PNR-uppgifter (uppgifter om varje enskild passagerare som har lämnats vid bokning av en flygresa och vid incheckning) i brottsbekämpande syfte.

Även med beaktande av att insamlingen av PNR-uppgifter och fordonsuppgifter i stort sett fyller samma syfte kan regeringen instämma i *Polismyndighetens* och *Åklagarmyndighetens* synpunkt om att begränsningen framstår som alltför snäv. De uppgifter som ska få samlas in och behandlas enligt förslaget måste anses mindre känsliga än PNR-uppgifter, som bland annat omfattar resenärers namn, adress och kontaktuppgifter, fullständig resplan och betalnings- och bagageinformation. Genom sådana uppgifter, som kan sparas så länge som i fem år, kan en persons resvanor, rörelsemönster och resesällskap kartläggas (prop. 2017/18:234 s. 31). De uppgifter som kan samlas in genom det nu aktuella förslaget rör däremot motorfordon och kan endast indirekt härledas till en fysisk person. Även om förslaget i denna lagrådsremiss visserligen i någon mån också möjliggör att en persons rörelser och levnadsvanor kartläggs väger det tungt att brottsbekämpande myndigheter i dag har ett betydligt större behov av information än tidigare. Som regeringen framhåller i propositionen Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen krävs det mönsterbrytande åtgärder för att bryta den allvarliga utvecklingen (2024/25:65 s. 67). Tidigare bedömningar av vad som är en godtagbar balans mellan en effektiv brottsbekämpning och den personliga integriteten kan därför inte utan vidare ligga till grund för vad som i dag är proportionerliga åtgärder. När det gäller fordonsuppgifter har uppgifter om passerad betalstation och tidpunkt för passage vid uttag av trängselskatt och infrastrukturavgifter, som administreras av Transportstyrelsen, ansetts så integritetskänsliga att de omfattas av absolut sekretess (prop. 2003/04:105 s. 90 och 103 och prop. 2023/14:25 s. 88 och

173). Från och med den 1 april 2025 ska dock även sådana uppgifter kunna lämnas till brottsbekämpningen. Det har regeringen nyligen föreslagit i en ny lag om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna. Enligt lagen ska ett antal myndigheter, däribland Transportstyrelsen, lämna en uppgift till en brottsbekämpande myndighet om uppgiften behövs i den myndighetens brottsbekämpande uppdrag. Den intresseavvägning som ska göras vid utlämnandet ger utrymme för att lämna ut även sådana uppgifter som skyddas av absolut sekretess (prop. 2024/25:65 s. 206).

Att polisen genom egen insamling av uppgifter om fordon kan få del av fordonsrörelser och positioner bör sammantaget inte förutsätta att behandlingen begränsas till fullt så allvarlig brottslighet som föreslås i promemorian. Enligt regeringen får det anses proportionerligt att behandling av insamlade uppgifter får ske för att motverka brott med två års fängelse eller mer i straffskalan. Därigenom kommer även de flesta brott enligt brottsbalken omfattas, t.ex. misshandel, sexuellt övergrepp, stöld, tillgrepp av fortkaffningsmedel, häleri och skadegörelse. Även smugglingsbrott och försök till sådana brott enligt lagen (2000:1225) om straff för smuggling omfattas. Dessutom omfattas de allvarligaste trafikbrotten enligt lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, dvs. grov vårdslöshet i trafik och grovt rattfylleri. En sådan avgränsning ger goda möjligheter att använda tekniken på ett ändamålsenligt och effektivt sätt samtidigt som rent bagatellartad brottslighet faller utanför. Med en sådan avgränsning blir det lättare att använda ANPR-teknik för att rikta insatser mot brottslighet som är omfattande eller som bedrivs i organiserad form eller systematiskt, även om de enskilda brotten sedda var för sig inte är särskilt allvarliga. I likhet med den bedömning som görs i promemorian bör tekniken kunna användas på ett ändamålsenligt sätt även i underrättelseverksamheten. Begränsningen bör därför formuleras så att behandling ska ske för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilka det är föreskrivet fängelse i två år eller mer eller för att utreda eller lagföra sådana brott (jfr 1 kap. 2 § brottsdatalogen och 13 § lagen om polisiära befogenheter i gränsnära områden).

... om det inte vid behandlingen kommer fram uppgifter i ett enskilt fall om ett mindre allvarligt brott

Den konstruktion – att uppgifter som samlas in endast får behandlas för vissa ändamål – som föreslås i promemorian ger ett skydd mot att behandlingen går utöver de ändamål som från början motiverat insamlingen. I vissa fall skulle den dock kunna leda till resultat som kan framstå som otillfredsställande eller till och med stötande. Om polisen med utgångspunkt i de insamlade uppgifterna genomför någon åtgärd i sitt brottsbekämpande uppdrag – t.ex. ett förhör – och det i samband med det framkommer misstankar om ett brott som faller utanför de begränsande villkor som föreslås gälla innebär konstruktionen att uppgifterna inte längre får användas. Det skulle t.ex. kunna leda till att uppgifter som fått användas för att utreda ett brott som från börjat rubricerats som grov vårdslöshet i trafik inte längre får användas om brottet under utredningens

gång skulle rubriceras som vårdslöshet i trafik. Det framstår inte som en rimlig ordning.

I 5 kap. 3 § lagen (2018:1180) om flygpassageraruppgifter i brottsbekämpningen finns en ventil som tar sikte på situationer där det vid behandling av PNR-information för att bekämpa allvarlig brottslighet framkommer misstankar om ett konkret mindre allvarligt brott. Om det i samband med en brottsbekämpande åtgärd som vidtas till följd av behandling av PNR-information kommit fram uppgifter om ett annat brott, får informationen även användas för att förhindra, utreda eller lagföra det brottet. Enligt regeringen bör en motsvarande möjlighet införas för behandling av uppgifter om motorfordon som samlats in enligt den föreslagna bestämmelsen. Det bör då inte ställas något krav på brottets allvarlighetsgrad för att uppgifterna i en sådan situation ska få användas för att förhindra, utreda eller lagföra brottet.

Uppgifterna ska få behandlas under sex månader ...

Personuppgifter som rör fordon och som har samlats in genom kamerabevakning i ett gränsnära område får alltid behandlas av bl.a. Polismyndigheten och Säkerhetspolisen i sex månader efter det att uppgifterna samlades in. I promemorian föreslås att motsvarande reglering ska gälla för personuppgifter om motorfordon som samlas in genom kamerabevakning som bedrivs på platser som allmänt används för trafik med motorfordon. En skillnad mellan regleringen i gränsnära områden och den som föreslås i denna lagrådsremiss är att det geografiska tillämpningsområdet nu är väsentligt större. Samtidigt balanseras riskerna för den personliga integriteten av att uppgifterna om motorfordon bara får användas för ett visst, begränsat ändamål. Det bör dessutom beaktas att om tiden för vilken lagring och behandling av uppgifter får ske är för kort finns det en risk för att polisen inte hinner bearbeta uppgifterna i tillräcklig utsträckning för att användningen ska fylla det syfte som ligger till grund för kamerabevakningen. Uppgifterna måste få användas under en tillräckligt lång tid för att användningen ska vara meningsfull. Regeringen anser sammantaget att promemorians förslag är väl avvägt och att det alltså är proportionerligt att personuppgifter om motorfordon som samlats in genom kamerabevakning på platser som allmänt används för trafik med motorfordon alltid ska få behandlas i sex månader efter det att de samlades in. Vid själva insamlingen och lagringen av uppgifterna behöver det därmed inte prövas om uppgifterna behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse två år eller mer eller för att utreda och lagföra ett sådant brott. När uppgifterna behandlas för att användas i den brottsbekämpande verksamheten måste det dock prövas om behandlingen sker för ett sådant ändamål.

När lagrat material bearbetas och analyseras för ett mer avgränsat ändamål kan materialet lagras under längre tid, om det t.ex. behövs i en förundersökning eller för ett närmare angivet underrättelseärende. Det behövs ingen särskild reglering om detta.

... men det allmänna regelverket gäller i övrigt för behandlingen ...

Att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska få bedriva kamerabevakning på platser som allmänt används för trafik med motorfordon utan att en intresseavvägning först görs innebär inte att bevakningen i övrigt är oreglerad. Utöver de begränsande villkor som föreslås måste behandlingen, som all annan personuppgiftsbehandling, i övrigt ske i överensstämmelse med den dataskyddsrättsliga regleringen. Till exempel behöver, som *Region Stockholm* undrar över, upplysning om bevakningen lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt (15 § kamerabevakningslagen). För att de villkor som ställs upp för behandlingen ska iakttas i praktiken kan det vidare finnas behov av tekniska lösningar och integritetsfrämjande åtgärder vid bevakningen och insamlingen av uppgifter. Det får t.ex. inte förekomma att uppgifter i form av bilder på enskilda behandlas utan att det finns stöd för det i det övriga dataskyddsrättsliga regelverket. Det behöver dock inte införas några särskilda bestämmelser om detta utöver de särskilda villkor för behandlingen som nu föreslås. Den personuppgiftsansvarige ska när medlen för behandlingen bestäms och vid behandlingen, genom lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder, se till att nödvändiga skyddsåtgärder integreras i behandlingen (inbyggt dataskydd), 3 kap. 3 § brottsdatalagen och 5 kap. 2 § Säkerhetspolisens datalag.

... vilket gör det möjligt att använda ANPR-teknik även i andra sammanhang

Enligt promemorian bör en särskild rättslig grund införas för Polismyndigheten och Säkerhetspolisens användning och lagring av personuppgifter som samlats in genom kamerabevakning på platser som allmänt används för trafik med motorfordon. *Polismyndigheten* ser för sin del inte något behov av en sådan bestämmelse. Flera remissinstanser tar också upp att det är oklart hur förslaget förhåller sig till de allmänna kraven på polisens personuppgiftsbehandling och hur den föreslagna bevakningen förhåller sig till de förslag som lämnas av utredningen.

Regeringen kan konstatera att såväl polisens brottsdatalag som Säkerhetspolisens datalag redan ger rättslig grund för myndigheterna att behandla de uppgifter som är nödvändiga för att myndigheterna ska kunna utföra sina brottsbekämpande uppdrag (2 kap. 1 § i respektive lag). Bestämmelsen bör därför inte formuleras som en särskild rättslig grund, utan som villkor för hur vissa personuppgifter som rör motorfordon ska få behandlas av vardera myndigheten. Som *Säkerhetspolisen* uppmärksammar måste en sådan bestämmelse även införas i myndighetens registerlag för att förslaget ska få effekt för Säkerhetspolisens verksamhet.

Genom att bestämmelsen inte formuleras som en särskild rättslig grund blir det tydligare att den inte innebär något hinder mot att ANPR-teknik kan användas även när insamlingen sker genom sådan kamerabevakning som inte faller in under kamerabevakningslagens bestämmelse om undantag från kravet på en intresseavvägning. Det innebär till en början att i den mån den kamerabevakning som bedrivs inte faller in under kamerabevakningslagen, t.ex. för att kameran används i en polisbil och därmed anses manövrerad på platsen, kan ANPR-teknik fortsätta användas

på samma sätt som i dag. En förutsättning för det är förstås att den personuppgiftsbehandling som sker i övrigt i samband med att tekniken används är förenlig med det dataskyddsrättsliga regelverket.

Det innebär vidare att ANPR-teknik kan användas även i samband med sådan kamerabevakning som förutsätter en intresseavvägning. I denna lagrådsremiss föreslås att det vid intresseavvägningen särskilt ska beaktas om bevakningen behövs för att bekämpa brottslighet på en plats som har strategisk betydelse för att motverka allvarlig brottslighet eller brott som har samband med sådan brottslighet. Sådana platser kan t.ex. finnas i delar av vägnätet. Om polisen sätter upp kameror i anslutning till vägar efter att ha gjort en intresseavvägning kan ANPR-teknik användas även i det fallet. Till skillnad från bevakning som sker utan att en intresseavvägning görs gäller då inte de särskilda villkor för behandlingen som redogörs för ovan. Det kan då t.ex. finnas förutsättningar att i större utsträckning även samla in och fortsätta behandla bilder på enskilda i fordon eller som syns nära vägen. Det finns heller inget som hindrar att en och samma kamera används både för bevakning med det mer begränsade syftet att samla in uppgifter om enbart motorfordon (då utan att en intresseavvägning görs) och för bevakning med vidare syften (då efter en intresseavvägning) där även ANPR-teknik används. I vilken utsträckning behandling av bilder av enskilda och andra personuppgifter som kan samlas in genom kamerabevakning kan bedömas vara nödvändig och stå i proportion till de integritetsintrång som behandlingen innebär kan emellertid skifta kraftigt, bl.a. beroende på var bevakningen äger rum. Det bör vara upp till polisen att göra dessa avvägningar med utgångspunkt i de allmänna reglerna om personuppgiftsbehandling i brottsdatalagen och polisens brottsdatalag eller Säkerhetspolisens datalag. När det gäller den bevakning av motorfordon som nu föreslås ska den anordnas så att det i princip är uppgifter om motorfordon som samlas in genom bevakningen. Det kan därför väntas vara förhållandevis sällsynt att de insamlade uppgifterna visar en identifierbar person. Om så ändå skulle vara fallet kan det t.ex. anses vara nödvändigt att behandla sådana uppgifter för att kunna samla in uppgifter om motorfordon, för att tekniskt behandla bilder i syfte att maskera eventuella identifierbara personer eller för att radera de insamlade uppgifterna.

7.5 De tillfälliga undantagen från intresseavvägningen ska utökas

Regeringens förslag: Tillfälliga undantag från kravet på att tillämpa intresseavvägningen ska gälla för all verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag vid

– kamerabevakning som bedrivs under högst tre månader, om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet eller brott som har samband med sådan brottslighet, och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott,

– kamerabevakning som bedrivs i brådskande fall och under högst två veckor, om det av särskild anledning finns risk för brottslighet som inte

är ringa, och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslighet eller utreda eller lagföra sådana brott, och

- kamerabevakning som bedrivs i brådskande fall och under högst två veckor, om det av särskild anledning finns risk för störningar av allmän ordning och säkerhet, och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra, upptäcka eller begränsa verkningarna av sådana störningar.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. Det gäller bl.a. *Brottsförebyggande rådet (Brå)*, *Domstolsverket*, *Ekobrottsmyndigheten*, *Hovrätten för Övre Norrland*, *Fastighetsägarna*, *Tullverket*, *Falköpings kommun*, *Försvarets radioanstalt (FRA)*, *Justitiekanslern*, *Kammarrätten i Göteborg*, *Kammarrätten i Stockholm*, *Kronofogdemyndigheten*, *Kustbevakningen*, *Länsstyrelsen Västerbotten*, *Skatteverket*, *Sveriges Kommuner och Regioner*, *Statens skolinspektion*, *Säkerhetsföretagen*, *Säkerhetspolisen*, *Polismyndigheten* och *Åklagarmyndigheten*.

Integritetsskyddsmyndigheten påpekar att förslaget innebär att bevakning kommer att bedrivas i större omfattning utan en noggrann proportionalitetsbedömning och att det bör tydliggöras i lagstiftningsarbetet att utgångspunkten är att en dokumenterad intresseavvägning ska tas fram så snart det är möjligt. *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* lämnar liknade synpunkter och efterfrågar att undantagen motiveras väl i det fortsatta lagstiftningsarbetet för att undvika att de tillämpas slentrianmässigt.

Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet framhåller att det framstår som rimligt att bevakning i brådskande situationer bör underlättas när Polismyndigheten gör bedömningen att det framstår som nödvändigt. Universitetet menar dock att det bör vara möjligt att föra förteckning och dokumentation över sådana brådskande åtgärder även i efterhand.

Sveriges advokatsamfund framför att det endast bör tillåtas en initial bevakning utan intresseavvägning i två veckor och att det anges att ett nytt undantag inte kan tillämpas direkt efter ett tidigare beslut.

Journalistförbundet och *Tidningsutgivarna* är kritiska till förslaget och motsätter sig att det införs. *Civil Rights Defenders* ifrågasätter utredningens bedömning att föreslagna undantag är proportionerliga eftersom tillfälliga undantag för andra brott än allvarliga skulle innebära ett heltäckande undantag. *Civil Rights Defenders* framför också att uttrycket brott som har samband med sådan brottslighet saknar en tydlig definition och avgränsning.

Skälen för regeringens förslag

Det finns behov av utökade tillfälliga undantag

Enligt det nuvarande tillfälliga undantaget 14 d § 1 kamerabevakningslagen får Polismyndigheten och Säkerhetspolisen kamerabevaka, utan att göra en intresseavvägning, om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott. Sådan bevakning får pågå i högst tre

månader. Detta innebär att om bevakningen ska ske under längre tid måste en intresseavvägning göras.

Utredningens kartläggning visar att undantaget främst används för att bevaka med drönare (UAS) eller andra tillfälliga tekniska lösningar. Det är särskilt rekvisitetet allvarlig brottslighet som begränsar möjligheten att tillämpa undantaget och därmed möjligheten att använda kamerabevakning i brådskande fall, framför allt vid bevakning med drönare. Exempelvis kan bevakning inte användas när en gärningsperson avviker från brottsplatsen, vid en tillfälligt riktad insats mot brottslighet eller vid en hastigt uppkommen lokal ordningsstörning om det inte är fråga om allvarlig brottslighet.

Utredningen gör bedömningen att de brottsbekämpande myndigheterna har behov av nya och utvidgade undantag från kravet på att göra en intresseavvägning i dessa fall. För att den brottsbekämpande verksamheten ska kunna bedrivas på ett effektivt och ändamålsenligt sätt är det av avgörande betydelse att lagstiftningen motsvarar myndigheternas behov. Regeringen instämmer därför i utredningens bedömning.

Det nuvarande undantaget ska utvidgas till att omfatta även risk för brott som har samband med allvarlig brottslighet

Regeringen konstaterar i avsnitt 7.2 att även behov av att bekämpa mindre allvarlig brottslighet bör kunna väga tungt vid intresseavvägningen under förutsättning att brottet har samband med allvarlig brottslighet. Mot bakgrund av att det har blivit allt viktigare att bekämpa mindre allvarlig brottslighet för att i längden kunna bekämpa allvarlig brottslighet instämmer regeringen i utredningens bedömning att det finns anledning att i vissa fall, med tydliga begränsningar, tillåta att sådan kamerabevakning sker utan krav på att göra en intresseavvägning.

Genom att, som utredningen föreslår, utvidga undantaget till att även omfatta risk för brott som har samband med allvarlig brottslighet kan även platser bevakas där det finns risk för brottslighet som t.ex. ingår i en brottskedja som i sin helhet är att bedöma som allvarlig brottslighet, men där de enskilda brotten inte är att anse som allvarliga. Regeringen delar utredningens bedömning att det är av stor vikt att de brottsbekämpande myndigheterna ges verktyg att förebygga, förhindra eller upptäcka även mindre allvarliga brott eller utreda eller lagföra sådana brott. I likhet med utredningen anser regeringen dock att det finns skäl att begränsa bedömningsgrunden på så sätt att brottet ska ha samband med allvarlig brottslighet. På samma sätt som regeringen föreslår i avsnitt 7.2 bör det krävas att det finns ett konkret samband mellan brottet och den allvarliga brottsligheten och att bedömningen baseras på faktiska omständigheter. Det är upp till de brottsbekämpande myndigheterna att i varje enskilt fall göra en bedömning av om förutsättningarna för att tillämpa undantaget är uppfyllt. Utformningen av undantaget innebär däremot att de brottsbekämpande myndigheterna inte kan tillämpa det vid bevakning av en strategisk plats där det inte begås några brott.

Till skillnad från *Sveriges advokatsamfund* anser regeringen att det inte finns skäl att begränsa undantaget till två veckor. Det finns inte heller skäl att i bestämmelsen ange att ett nytt undantag inte kan tillämpas direkt efter ett tidigare beslut. Om det uppkommer nya omständigheter som innebär

att förutsättningarna för att tillämpa undantaget är uppfyllda bör bevakande aktörer ha den möjligheten. Regeringen vill dock framhålla att det bör handla om undantagsfall. I likhet med *Integritetsskyddsmyndigheten* anser regeringen att undantagets tillfälliga karaktär innebär att de brottsbekämpande myndigheterna så snart som möjligt ska göra en intresseavvägning.

Sammanfattningsvis föreslår regeringen, i likhet med utredningen, att det nuvarande undantaget från att tillämpa intresseavvägningen ska utvidgas till att omfatta även situationer där det av särskild anledning finns risk för brott som har samband med allvarlig brottslighet.

Det ska införas nya undantag för bevakning vid brådskande situationer och under en kortare tid

Utredningen föreslår vidare att kamerabevakning som avser mindre allvarlig brottslighet eller störningar av allmän ordning och säkerhet ska kunna bedrivas under två veckor utan krav på att tillämpa den särskilda intresseavvägningen.

Som *Civil Rights Defenders* pekar på har frågan om undantag från kravet på att tillämpa intresseavvägningen vid mindre allvarlig brottslighet aktualiserats i tidigare lagstiftningsärenden. I samband med införandet av kamerabevakningslagen uttalade regeringen att en sådan utvidgning i praktiken skulle innebära ett heltäckande undantag, om än tidsbegränsat. Eftersom frågan var så pass omfattande skulle den övervägas inom den då pågående utredningen på området (prop. 2017/18:231 s. 84). När Polismyndigheten lyfte frågan igen i samband med att myndigheten undantogs från tillståndskravet uttalade regeringen att det underlag som fanns i lagstiftningsärendet inte var tillräckligt för att införa ytterligare lättnader (prop. 2018/19:147 s. 50–51).

Brottsutvecklingen i Sverige har gått åt fel håll sedan fråga behandlades i de tidigare lagstiftningsärendena. Under de senaste åren har det t.ex. skett en ökning av det dödliga skjutvapenvåldet i kriminella miljöer. Utredningen bedömer att det för att bekämpa allvarlig brottslighet är viktigt att kunna bekämpa även mindre allvarlig brottslighet och att det finns ett stort behov av att de brottsbekämpande myndigheterna i vissa specifika fall av mindre allvarlig brottslighet kan bedriva kamerabevakning utan att först göra en intresseavvägning. För att sådan bevakning ska vara proportionerlig måste den begränsas till sådana brådskande situationer då myndigheten inte hinner göra en dokumenterad intresseavvägning. Exempel på situationer av detta slag är att en gärningsperson avviker från en brottsplats eller en hastigt uppkommen lokal ordningsstörning. Det är naturligt att det i ett sådant initialt skede i ett brådskande fall inte alltid finns underlag för att göra bedömningen att det handlar om allvarlig brottslighet. Genom att bevakning sätts in snabbt får myndigheterna mer information om situationen och kan snabbare ingripa för att situationen inte ska eskalera. Det kan vara ett viktigt verktyg för att motverka att risk för allvarlig brottslighet ens uppstår. Samma skäl gör sig enligt regeringen gällande om det i brådskande fall finns risk för störningar av allmän ordning och säkerhet. Regeringen instämmer därför i utredningens bedömning att det finns skäl att införa undantag från intresseavvägningen som tar sikte på brådskande fall när det finns risk för

brottslighet som inte är allvarlig eller störningar av allmän ordning och säkerhet.

Undantagen måste vara noggrant avgränsade och utformas så att inte regelverket om intresseavvägning, och i förlängningen skyddet för den personliga integriteten, kringgås. Till att börja med bör undantag från kravet på intresseavvägning avgränsas så att de endast gäller i brådskande fall. Att det ska handla om brådskande fall innebär att planerad tillfällig bevakning inte omfattas. Undantagen kan inte heller tillämpas vid brådskande situationer som uppkommer på grund av myndigheternas eget agerande. Myndigheterna bör planera och organisera sin verksamhet på ett sådant sätt att brådskande situationer inte uppkommer i onödan.

Vidare bör bevakning med stöd av undantagen endast få pågå under mycket kort tid. Regeringen anser att den av utredningen föreslagna tiden om högst två veckor är väl avvägd. Att undantaget gäller i högst två veckor innebär att om behovet att bevaka med stöd av undantaget upphör dessförinnan ska bevakningen avslutas. Regeringen delar *Integritets- skyddsmyndighetens* uppfattning att det vanligtvis bör vara möjligt för de brottsbekämpande myndigheterna att göra en intresseavvägning innan den tiden går ut. Som angetts ovan anser regeringen, till skillnad från *Sveriges advokatsamfund*, att det saknas skäl att i bestämmelsen ange att ett nytt undantag inte kan tillämpas direkt efter ett tidigare beslut. Som *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* framför är det däremot viktigt att de brottsbekämpande myndigheterna dokumenterar sina överväganden i enlighet med gällande regelverk.

Undantaget som avser risk för brottslighet bör också, som utredningen föreslår, begränsas på så sätt att risken ska avse brottslighet som inte är ringa. Brottslighet som bara har böter i straffskalan är att anse som ringa. Detsamma gäller även om fängelse ingår i straffskalan, om den faktiska påföljden kan förväntas bli böter.

En ytterligare förutsättning för att kamerabevakning ska vara tillåten utan intresseavvägning är att den bara får ske för vissa särskilt angivna syften. När det gäller kamerabevakning vid risk för viss brottslighet ska det krävas att syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslighet eller utreda eller lagföra sådana brott. I fråga om undantaget vid risk för störningar av allmän ordning eller säkerhet ska det krävas att syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra, upptäcka eller begränsa verkningarna av sådana störningar.

Regeringen föreslår sammanfattningsvis att det ska införas två nya tillfälliga undantag från kravet på att tillämpa intresseavvägningen. Det handlar om kamerabevakning som bedrivs i brådskande fall och under högst två veckor om det av särskild anledning finns risk för brottslighet som inte är ringa eller störningar av allmän ordning och säkerhet.

Befintliga undantag ska gälla för all verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag

I avsnitt 5.3 föreslås att all verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag ska omfattas av samma regler. Detta bör även gälla undantagen från att tillämpa intresseavvägningen, av samma skäl som redovisas i det avsnittet.

7.6 Undantag från upplysningskravet och rätten till information

Regeringens förslag: Det ska införas nya undantag som innebär att upplysning om kamerabevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär inte behöver lämnas i verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag vid

– bevakning som bedrivs från ett civilt fordon som används i verksamheten, om syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka brottsliga angrepp på fordonet eller utreda eller lagföra sådana angrepp, och

– bevakning som bedrivs från ett luftfartyg i brådskande fall.

Undantagen ska gälla i all verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag oavsett vilken myndighet som bedriver bevakningen.

Det ska tydliggöras i kamerabevakningslagen att undantag som gäller bevakning via luftfartyg endast är av tillfällig karaktär, vilket innebär att upplysning och information ska lämnas så snart det är möjligt.

Undantagen ska inte gälla om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår en annan utformning av undantaget för bevakning som bedrivs från ett civilt fordon.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. Det gäller bl.a. *Brottsförebyggande rådet (Brå)*, *Domstolsverket*, *Ekobrottsmyndigheten*, *Hovrätten för Övre Norrland*, *Fastighetsägarna*, *Falköpings kommun*, *Försvarets radioanstalt (FRA)*, *Justitiekanslern*, *Kammarrätten i Göteborg*, *Kammarrätten i Stockholm*, *Kronofogdemyndigheten*, *Kustbevakningen*, *Länsstyrelsen Västerbotten*, *Skatteverket*, *Sveriges Kommuner och Regioner*, *Statens skolinspektion*, *Säkerhetsföretagen*, *Säkerhetspolisen* och *Åklagarmyndigheten*.

Polismyndigheten är positiv till förslaget och framför att ett alternativ till att drönarpiloten använder varselväst kan vara att myndigheten använder blåljus på drönaren. *Tullverket* efterfrågar vissa förtydliganden beträffande vilka myndigheter som ska kunna tillämpa undantaget som avser bevakning från civila fordon.

Civil Rights Defenders avstyrker att det införs utökade undantag från upplysningskravet och rätten till information och ifrågasätter om förslagen är proportionerliga. *Journalistförbundet* anser inte att de tillfälliga undantagen bör utvidgas och ifrågasätter om bevakning från civila fordon inte snarare är att betrakta som hemlig kameraövervakning. *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* påpekar att det finns vissa betänkligheter med undantaget vid bevakning från civila fordon ur ett rättssäkerhetsperspektiv.

Integritetsskyddsmyndigheten, *Sveriges advokatsamfund* och *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* ifrågasätter behovet av undantag vid bevakning från luftfartyg och avstyrker därför förslaget. De föreslår vidare

att förslaget om undantag för bevakning från civila fordon avgränsas ytterligare. Säkerhets- och integritetsskyddsnamnden avstyrker förslaget om undantag för bevakning från civila fordon införs eftersom det inte är tydligt vilka tillfällen undantaget är avsett att träffa.

Skälen för regeringens förslag

Bevakning som bedrivs från ett civilt fordon

Bevakning som bedrivs från ett fordon omfattas i huvudsak inte av kamerabevakningslagen, eftersom kamerorna som utgångspunkt är manövrerade på platsen när det finns tjänstemän i eller på fordonet. När tjänstemännen lämnar fordonet och kamerorna fortfarande är i gång anses dock kamerorna inte längre vara manövrerade på platsen (jfr 3 § 1 kamerabevakningslagen). I dessa fall omfattas bevakningen alltså av kamerabevakningslagens krav på att man ska upplysa om bevakningen genom skyltning eller på annat verksam sätt.

Utredningen föreslår att det införs ett undantag från kraven på skyltning och information i verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag vid kamerabevakning som bedrivs från ett civilt fordon som används i brottsbekämpande verksamhet, om bevakningen sker i syfte att skydda fordonet från brottsligt angrepp.

Utredningen bedömer att det finns starka skäl för att ett civilt fordon som används i brottsbekämpningen ska kunna fortsätta vara civilt även om tjänstemännen är tvungna att tillfälligt lämna det. Eftersom fordonet ska vara civilt är det av naturliga skäl inte möjligt för myndigheterna att uppfylla upplysningsskyldigheten utan att samtidigt avslöja att det är ett fordon som ingår i verksamheten, även om syftet med själva bevakningen inte är att den ska vara dold. Det är enligt regeringen rimligt att det införs ett undantag för sådana situationer. Ett sådant undantag måste, som flera remissinstanser framhåller, utformas noggrant för att inte kringgå reglerna om hemlig kameraövervakning. Regeringen anser, i likhet med utredningen men till skillnad från *Civil Rights Defenders* och *Journalistförbundet*, att ett avgränsat och rättssäkert undantag är möjligt att åstadkomma.

För det första bör undantaget endast gälla vid bevakning som bedrivs från ett civilt fordon som används i verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen och Säkerhetspolisens datalag. Med civilt fordon avses ett transportmedel som används i verksamheten, t.ex. en bil, motorcykel eller snöskoter, och som inte genom logotyp eller färg avslöjar att det är ett fordon som ingår i den verksamheten. Regeringen delar *Tullverkets* uppfattning att undantaget bör ta sikte på civila fordon som används i sådan verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag. Detta bör förtydligas i den föreslagna lagtexten genom att ordet brottsbekämpande tas bort.

Vidare bör, som utredningen föreslår, undantaget begränsas till bevakning som syftar till att skydda fordonet från brottsliga angrepp. Eftersom kamerabevakning föreslås vara undantagen från informations- och upplysningskravet går det i och för sig att ifrågasätta om bevakningen i sig kan skydda fordonet från brottsliga angrepp. Kamerabevakning från ett civilt fordon bör i stället i första hand vara av värde för att utreda brottsliga angrepp på fordonet. Samtidigt kan det inte uteslutas att teknik gör det

möjligt att använda kamerabevakning för att i realtid avvärja och därigenom förebygga angrepp. Bevakningen bör därför få bedrivas om syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka brottsliga angrepp på fordonet eller utreda eller lagföra ett sådant angrepp. Om bevakningen sker i andra syften måste skyltning ske. Undantaget ska inte gälla om ljud ska avlyssnas eller tas upp.

En särskild fråga är om undantaget bör avgränsas genom att kamerabevakning förutsätter att fordonets larm har aktiverats. Ett antal remissinstanser, däribland *Integritetsskyddsmyndigheten* och *Sveriges advokatsamfund*, menar att en sådan avgränsning krävs för att inte gränsen mellan kamerabevakning och hemlig kameraövervakning ska suddas ut. Integritetsskyddsmyndigheten och Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden föreslår också att undantaget begränsas till bevakning som utförs på det sätt som i dag sker från målade polisbilar, dvs. att en buffringsfunktion används och att aktiv inspelning endast sätts i gång om fordonets larm aktiveras.

Regeringen har förståelse för synpunkterna och instämmer i att undantaget bör omgärdas av begränsningar för att värna skyddet för den personliga integriteten. Samtidigt kan det konstateras att den generella dataskyddsregleringen ger ett gott skydd. Frågor om hur den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen leder till ska avgränsas regleras i det allmänna regelverket om personuppgiftsbehandling. Exempelvis får inte fler personuppgifter behandlas än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen (2 kap. 8 § brottsdatalogen). Kamerabevakningen måste därför vara avgränsad bl.a. på så sätt att inte fler personuppgifter än vad som behövs för att uppnå syftet med bevakningen samlas in. Den kamerabevakning som bedrivs behöver även vara förenlig med den intresseavvägning som finns i kamerabevakningslagen. Regeringen anser inte att det finns skäl att i de bestämmelser som reglerar undantag från upplysningskravet och rätten till information i kamerabevakningslagen ange de närmare förutsättningarna för bevakningen. Regleringen i kamerabevakningslagen bör dessutom så långt som möjligt vara teknikneutral.

Regeringen vill dock framhålla att det är viktigt att en klar gräns fortfarande kan dras mellan kamerabevakning och hemlig kameraövervakning. Undantaget omfattar alltså inte en rätt att försöka dölja kamerabevakningen och får inte heller tillämpas på ett sådant sätt som innebär ett kringgående av reglerna om hemlig kameraövervakning.

Sammanfattningsvis bör ett undantag från upplysningskravet och rätten till information för den registrerade gälla vid sådan kamerabevakning som bedrivs från ett civilt fordon som används i verksamhet som omfattas av brottsdatalogen eller Säkerhetspolisens datalag, om syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka brottsliga angrepp på fordonet eller utreda eller lagföra sådana angrepp.

Bevakning som bedrivs från ett luftfartyg i brådskande fall

Enligt 16 § 2 kamerabevakningslagen omfattas inte Polismyndigheten och Säkerhetspolisen av upplysnings- och informationskravet vid bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet och syftet med bevakningen

är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott.

Det är alltså redan enligt gällande reglering möjligt att underlåta lämna information vid risk för allvarlig brottslighet. Utredningens kartläggning visar dock att rekvisitet allvarlig brottslighet begränsar användandet av undantaget på ett sätt som inte är ändamålsenligt. Utredningen föreslår därför att det nuvarande undantaget ersätts med ett som innebär att upplysning och information inte behöver lämnas i verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag vid bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg. Det föreslagna undantaget innebär alltså att hänvisningen till allvarlig brottslighet utgår. Sådan kamerabevakning ska dock få bedrivas endast om det är nödvändigt för de ändamål som anges i brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag, dvs. bl.a. för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet och utreda eller lagföra brott. Upplysning och information om bevakningen ska enligt förslaget lämnas så snart det är möjligt.

Regeringen konstaterar, i likhet med utredningen, att det i ett inledande skede, när behovet av att snabbt inleda bevakning med hjälp av drönare kan vara som störst, ofta saknas underlag för att göra en bedömning av om det handlar om allvarlig brottslighet eller inte. I det skedet är det viktigt att regleringen i kamerabevakningslagen inte hindrar myndigheternas möjligheter att snabbt påbörja bevakningen. Som utredningens kartläggning visar kan den nuvarande utformningen av undantaget alltså begränsa de brottsbekämpande myndigheternas möjligheter att använda kamerabevakning med hjälp av drönare på ett effektivt och ändamålsenligt sätt.

Några remissinstanser, bl.a. *Civil Rights Defenders Integritetsskyddsmyndigheten* och *Sverige advokatsamfund*, ifrågasätter om det finns behov av det föreslagna undantaget och därmed om det är proportionerligt. Integritetsskyddsmyndigheten anser att föreslagna undantaget innebär att bevakningen närmar sig ett hemligt tvångsmedel för mindre allvarlig brottslighet, vilket inte kan anses godtagbart.

Vid bevakning med drönare är möjligheterna att få upp skyltar, klistermärken eller avspärningar i utkanten av det område som ska bevakas begränsade i brådskande fall. Även när det inte är brådskande kan det vara svårt. Både utredningen och Integritetsskyddsmyndigheten bedömer emellertid att kraven kan uppfyllas genom att drönaren märks med myndighetens logotyp, att polisen som styr drönaren bär myndighetens varselväst och att upplysning och information lämnas på myndighetens webbplats. Som Integritetsskyddsmyndigheten påpekar bör det därmed i regel vara relativt enkelt att uppfylla kraven på upplysning och information även i hastigt uppkomna situationer. Det går dock inte att utesluta att det kan finnas tillfällen då de brottsbekämpande myndigheterna vid tillfällig bevakning, i vart fall inledningsvis, inte hinner vidta ens de nämnda åtgärderna samtidigt som det framstår som nödvändigt att bevakningen genast kan komma till stånd. Den brottsbekämpande verksamheten är mångfasetterad och av naturliga skäl går det inte att förutse exakt vilka utmaningar som myndigheterna kommer att ställas inför.

Regeringen bedömer därför, till skillnad från bl.a. Integritetsskyddsmyndigheten och Sveriges advokatsamfund, men i likhet med

utredningen, att det kan finnas tillfällen då de brottsbekämpande myndigheterna vid tillfällig bevakning inte ens hinner vidta de åtgärder som Integritetsskyddsmyndigheten beskriver. Regeringen vill dock särskilt framhålla att det är viktigt att upplysningskravet och rätten till information uppfylls i den mån det är möjligt. Det kan t.ex. innebära att piloten bär varselväst med myndighetens namn, att drönaren märks med myndighetens logotyp eller att drönaren utformas med blåljus. Att undantaget endast kan användas vid tillfällig bevakning i brådskande fall innebär att planerad tillfällig bevakning inte omfattas. Vid planerad bevakning som är tillfällig bör myndigheterna ha tid att vidta de åtgärder som krävs för att efterleva upplysnings- och informationskravet vid bevakning via drönare.

Vid tillämpning av undantaget är det endast omständigheter som är hänförliga till tidsaspekten som får beaktas. Undantaget kan exempelvis inte tillämpas av det skälet att upplysning om bevakningen skulle inverka menligt på myndighetens verksamhet eller på grund av att piloten av säkerhetsskäl inte bör bära varselväst. Undantaget kan däremot tillämpas inom ramen för en förundersökning om det uppstår en brådskande eller oförutsedd situation. Regeringen vill dock framhålla att det är viktigt att en klar gräns fortfarande kan dras mellan kamerabevakning och hemlig kameraövervakning. Undantaget omfattar alltså inte en rätt att försöka dölja kamerabevakningen och får inte heller tillämpas på ett sådant sätt som innebär ett kringgående av reglerna om hemlig kameraövervakning. Undantaget gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp.

Med hänsyn till de angivna begränsningarna av undantagets räckvidd anser regeringen att förslaget är proportionerligt.

Sammanfattningsvis föreslår alltså regeringen att undantaget från upplysningskravet och rätten till information för den registrerade i verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag vid sådan kamerabevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg bör utvidgas på så sätt att det inte längre begränsas till viss typ av brottslighet. Det innebär att de brottsbekämpande myndigheterna får bevaka utan krav på att upplysning och information ska lämnas genom skyltning eller på annat verksamt sätt i fler fall än tidigare.

Befintliga undantag ska gälla för all verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag

I avsnitt 5.3 föreslås att all verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag ska omfattas av samma regler. Detta bör även gälla för undantag från upplysningskravet och rätten till information, av samma skäl som redovisas i det avsnittet.

8 Verktyg för en effektiv tillsyn

8.1 Det bör inte införas en anmälningsplikt

Regeringens bedömning: Tillståndsplikten bör inte ersättas med en anmälningsplikt.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna som yttrar sig i denna del instämmer i bedömningen eller har inga invändningar mot den. Det gäller bl.a. *Ale kommun, Göteborgs stad, Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Stockholm, Justitiekanslern, Integritetsskyddsmyndigheten, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Laxå kommun, Kronofogdemyndigheten, Staffanstorps kommun, Skatteverket* och *Svensk kollektivtrafik*.

Brottsförebyggande rådet (Brå) anser att det kan finnas anledning överväga om verksamheter som inte är brottsbekämpande ska omfattas av en anmälningsplikt till Polismyndigheten.

Ett antal remissinstanser avstyrker eller är kritiska till att det inte införs en anmälningsplikt. *Centrum för rättvisa* framför att det innebär betydande risker för den personliga integriteten att ta bort tillståndskravet och en anmälningsplikt skulle ge tillsynsmyndigheten bättre förutsättningar att bedriva en effektiv tillsyn. *Sveriges advokatsamfund* lämnar liknande synpunkter och anser att en anmälningsplikt bör införas för att underlätta tillsynen och säkerställa att aktörer planerar och genomför bevakningen på ett rättssäkert sätt. *Civil Rights Defenders* påpekar att avskaffandet av tillståndsplikten kommer ställa högre krav på tillsynsverksamheten och att tillsynsmyndigheten måste känna till att kamerabevakning äger rum för att kunna ingripa. *Sjöbo kommun* framhåller att en anmälningsplikt bör införas för att minska risken för otillåten kamerabevakning. *Sveriges akademikers centralorganisation (Saco)* anser att det finns risk för att kamerabevakning används för lättvindigt på arbetsplatser och att tillsynen försvåras om en anmälningsplikt inte införs. *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* och *Journalistförbundet* framför att en anmälningsplikt skulle innebära ökade möjligheter till insyn i användningen av kamerabevakning och därigenom underlätta för journalister och forskare. Stockholms universitet föreslår att en alternativ ordning hade kunnat vara att de aktörer som bedriver kamerabevakning får lämna årliga digitala deklARATIONER till tillsynsmyndigheten

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) poängterar att en anmälningsplikt skulle innebära en översikt över pågående kamerabevakning vilket vore önskvärt ur ett forskningsperspektiv och för den samhällsvetenskapliga forskningen kring integritet, övervakning och rättssäkerhet.

Skälen för regeringens bedömning: Utredningen överväger om dagens tillståndsplikt bör ersättas med en anmälningsplikt och redogör för hur en anmälningsplikt skulle kunna utformas. Utredningen bedömer dock

att en sådan plikt inte bör införas. Eftersom anmälningsplikten, om den infördes, skulle ersätta tillståndsplikten har utgångspunkten för övervägandena varit att en anmälningsplikt skulle gälla i förhållande till tillsynsmyndigheten. Det saknas skäl att i det här lagstiftningsärendet, som *Brå* efterfrågar, överväga om viss kamerabevakning bör anmälas till Polismyndigheten.

Regeringen konstaterar att det i och för sig finns skäl som talar för en anmälningsplikt av ett slag som innebär att aktörerna ska anmäla ny kamerabevakning till tillsynsmyndigheten innan den påbörjas. Som bl.a. *Centrum för rättvisa* framför skulle sådana anmälningar ge tillsynsmyndigheten överblick över vilken kamerabevakning som pågår och om en bevakning framstår som tveksam skulle tillsynsmyndigheten snabbt kunna inleda ett tillsynsärende, utreda bevakningen närmare och vidta de åtgärder som kan vara befogade. Som bl.a. *FOI* och *Journalistförbundet* framhåller kan en anmälningsplikt också innebära ökade möjligheter för journalister eller forskare som vill granska och utvärdera effektiviteten av kamerabevakning.

Det kan samtidigt ifrågasättas om en anmälningsplikt är nödvändig för att tillsynsmyndigheten ska kunna utföra sitt uppdrag på ett effektivt sätt eller om andra, mindre betungande åtgärder, kan fylla samma funktion. Utredningen gör bedömningen att den generella dataskyddsregleringen och de integritetsfrämjande förslag som lämnas innebär att nyttan av en anmälningsplikt inte är påtaglig ur ett integritetsskyddsperspektiv. Den bedömningen ifrågasätts av ett antal remissinstanser bl.a. *Civil Rights Defenders*, men inte av tillsynsmyndigheten. Som utredningen framhåller kan Integritetsskyddsmyndigheten även utan en anmälningsplikt få information om vilken kamerabevakning som respektive myndighet utför, bl.a. eftersom den som är ansvarig för kamerabevakningen föreslås vara skyldig att föra en förteckning över den bevakning som bedrivs, se följande avsnitt. Det är också något som Integritetsskyddsmyndigheten själv förordar. *Justitiekanslern* har samma uppfattning och konstaterar att utredningens bedömning framstår som väl avvägd beträffande vilka verktyg som kan antas vara mest verkningsfulla för att värna integritetsskyddet.

Regeringen instämmer i utredningens bedömning och anser, till skillnad från bl.a. *Sveriges advokatsamfund* och *Saco*, att en anmälningsplikt inte bör införas. En anmälningsplikt skulle inte medföra en tillräcklig förenkling och inte heller undanröja de problem som kravet på tillstånd för med sig. Det gäller även om det skulle införas en alternativ ordning med årliga digitala deklARATIONER i enlighet med vad *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* föreslår.

8.2 Det ska införas ett förteckningskrav

Regeringens förslag: Den som är ansvarig för kamerabevakningen ska föra en förteckning över pågående bevakning. Förteckningen ska innehålla uppgift om

1. adress eller annan jämförbar uppgift för den plats som bevakas,
2. typ av plats som bevakas,

3. syftet med bevakningen,
4. huruvida bevakningen omfattar ljudupptagning eller annan särskild teknik, och
5. att en bedömning enligt intresseavvägningen har gjorts och vilket datum den senaste bedömningen gjordes.

Förteckningen ska uppdateras om en ny bevakning inleds, om bevakningen eller förhållandena ändras på så sätt att en intresseavvägning behöver göras och om bevakningen upphör.

Om en bevakning upphör ska en förteckning bevaras i minst fem år. Förteckningen ska på begäran lämnas till tillsynsmyndigheten.

Kravet ska endast gälla bevakning som är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse i en verksamhet som inte omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag.

Bevakning som i dag är undantagen kravet på tillstånd ska undantas från kravet på förteckning. Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket ska helt undantas från kravet.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det.

Brottsförebyggande rådet (Brå) och *Laxå kommun* anser att förteckningskravet bör omfatta ytterligare uppgifter. Brå framför att det bör finnas möjlighet att dela en förteckning mellan myndigheter på begäran.

Sveriges kommuner och regioner (SKR) efterfrågar ett förtydligande av hur förteckningskravet förhåller sig till artikel 30 i EU:s dataskyddsförordning och ifrågasätter utredningens bedömning att sekretess kan gälla för uppgifterna i förteckningen. *Statens institutionsstyrelse (SiS)* anser att behovet av sekretess för uppgifterna i en förteckning som har överlämnats till tillsynsmyndigheten behöver beläggas ytterligare i det fortsatta arbetet.

Tidningsutgivarna (TU) framhåller vikten av att möjligheten att granska behålls och att det är viktigt att bl.a. media kan granska effekterna av kamerabevakningen. *Journalistförbundet* anser av samma skäl att även de brottsbekämpande myndigheterna bör omfattas av förteckningskravet. Liknande synpunkter lämnas av *BLF Fotograferna*.

Trafikverket anser att förslaget kräver ytterligare utredning.

Försvarsmakten ifrågasätter om det är lämpligt att en myndighet skapar en samlad förteckning över dess kamerabevakning när en central del i säkerhetsskyddsarbetet består i att sektionera skyddsvärd information.

Skälen för regeringens förslag

Ett förteckningskrav är ett ändamålsenligt verktyg

Som konstateras i föregående avsnitt är en anmälningsplikt inte ett ändamålsenligt verktyg för en effektiv tillsyn. Eftersom tillståndskravet föreslås tas bort behöver det säkerställas att tillsynsmyndigheten på annat sätt snabbt kan få tillgång till information om vilken bevakning en aktör bedriver för att avgöra om tillsyn bör inledas. Utredningen föreslår därför att den som är ansvarig för kamerabevakningen ska föra en förteckning över pågående bevakning som tillsynsmyndigheten kan begära att få ta del av. Utifrån uppgifterna i förteckningen kan tillsynsmyndigheten avgöra

om en tillsyn behöver inledas. På så sätt tjänar kravet som ett verktyg för effektiv tillsyn.

Regeringen konstaterar att ett förteckningskrav, till skillnad från en anmälningsplikt, innebär att onödig information inte lämnas in till tillsynsmyndigheten. Ett förteckningskrav innebär i och för sig att tillsynsmyndigheten behöver begära ut förteckningen för att få tillgång till informationen. Ett sådant krav framstår ändå som en mer välvägd metod än en anmälningsplikt med hänsyn till den administrativa bördan en anmälningsplikt skulle innebära för tillsynsmyndigheten.

De uppgifter som ska finnas med i en förteckning bör vara begränsade men tillräckliga för att ge indikationer på om bevakningen som bedrivs är riskfylld, vilket har betydelse för om en tillsyn bör inledas. Utredningen föreslår att förteckningen ska innehålla uppgifter om adress eller annan jämförbar uppgift för den plats som bevakas, typ av plats som bevakas, syftet med bevakningen, om bevakningen omfattar ljudupptagning eller annan särskild teknik, och om en bedömning enligt intresseavvägningen har gjorts och vilket datum den senaste bedömningen gjordes. Det kan konstateras att utformningen av förteckningskravet innebär en avvägning mellan sådana uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för att bedriva en effektiv tillsyn och den administrativa bördan för de bevakande aktörerna. I likhet med en stor majoritet av remissinstanserna anser regeringen att utredningens förslag är väl avvägt i den delen och att utredningen föreslår en lämplig avgränsning. Det finns inte skäl att utvidga regleringen med ytterligare uppgifter som *Brå* och *Laxå kommun* föreslår.

För att förteckningen ska uppfylla syftet bör det krävas att den ska uppdateras om en ny bevakning inleds, om bevakningen eller förhållandena ändras på så sätt att en ny intresseavvägning behöver göras och om bevakningen upphör.

För att effektivisera tillsynen ska tillsynsmyndigheten inte behöva inleda tillsyn mot en aktör för att få ta del av förteckningen. Det bör därför framgå av en bestämmelse att förteckningen på begäran ska lämnas till tillsynsmyndigheten. Eftersom tillsyn inte behöver avse bevakning som pågår vid tidpunkten för tillsynen ska en förteckning som innehåller uppgifter om en bevakning som upphört bevaras i minst fem år efter att bevakningen upphörde. Den tiden överensstämmer med möjligheten att besluta om sanktionsavgift. Det har inte heller framkommit några skäl som ger anledning att överväga en kortare tid, t.ex. behov av gallring.

I likhet med *Brå* anser regeringen att det kan finnas behov för myndigheter att dela förteckningen sinsemellan. Regeringen bedömer dock att det inte behöver införas en särskild reglering om det. Om det skulle uppkomma ett behov i ett enskilt fall bör nödvändiga uppgifter kunna utbytas mellan myndigheter med stöd av befintliga bestämmelser.

Regeringen instämmer i utredningens bedömning att ett förteckningskrav är förenligt med den generella dataskyddsregleringen. Som *SKR* framhåller kan en bevakande aktör däremot inte anses uppfylla kravet på ett register över behandling enligt artikel 30 i EU:s dataskyddsförordning enbart genom att föra en förteckning. De uppgifterna som föreslås finnas i en förteckning motsvarar inte alla uppgifter som behöver finnas enligt EU:s dataskyddsförordning.

Med anledning av *Försvarsmaktens* synpunkter vill regeringen förtydliga att det självklart är viktigt att myndigheter hanterar skyddsvärd

information i enlighet med gällande lagstiftning. Regeringen bedömer att en god informations säkerhet kan upprätthållas även med det föreslagna förteckningskravet och delar därför inte i Försvarmaktens oro.

Sammanfattningsvis anser regeringen att ett förteckningskrav är en mer ändamålsenlig lösning än en anmälningsplikt och att ett sådant krav bör införas. Regeringen delar inte *Trafikverkets* uppfattning att förslaget kräver ytterligare utredning.

Bevakning som i dag är undantagen kravet på tillstånd ska undantas från kravet på att föra förteckning

För de aktörer som i dag inte omfattas av tillståndskravet skulle ett förteckningskrav innebära en administrativ börda de inte har i dag och på så sätt inte innebära en lättnad, vilket är utgångspunkten för reformen. Detta gäller till att börja med för Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket, både i den brottsbekämpande verksamheten och i övrig verksamhet. Det finns ytterligare ett antal platser och verksamheter m.m. där permanenta undantag gäller från dagens tillståndskrav. Det handlar exempelvis om bevakning av skyddsobjekt och viss bevakning som Försvarmakten och Trafikverket bedriver. Det framstår enligt regeringen inte som ändamålsenligt att införa ett förteckningskrav för sådan bevakning som i dag är undantagen kravet på tillstånd. I likhet med utredningen bedömer regeringen därför att sådan bevakning bör vara undantagen från förteckningskravet.

Några frågor om sekretess för uppgifterna hos aktörerna och tillsynsmyndigheten

Utredningen gör bedömningen att uppgifter i en förteckning kan omfattas av sekretess beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Det handlar om sekretess enligt 15 kap. 2 § och 18 kap. 8 § OSL.

SKR ifrågasätter utredningens bedömning att sekretess kan gälla för uppgifter i en förteckning enligt 18 kap. 8 § 1 OSL. Enligt den bestämmelsen gäller sekretess för uppgift som lämnar eller kan bidra till upplysning om säkerhets- eller bevakningsåtgärd, om det kan antas att syftet med åtgärden motverkas om uppgiften röjs och åtgärden avser byggnader eller andra anläggningar, lokaler eller inventarier. Eftersom kamerabevakning kan vara en säkerhets- eller bevakningsåtgärd bedömer regeringen att sekretess kan gälla för uppgifter i en förteckning beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Enligt de nämnda sekretessbestämmelserna gäller dock en presumtion för att uppgifterna är offentliga. Utgångspunkten är alltså att uppgifter om kamerabevakning är offentliga. Uppgifterna i en förteckning kommer därför endast i undantagsfall att omfattas av sekretess. Som *TU* påpekar kommer det alltså fortfarande finnas möjlighet att granska kamerabevakning som bedrivs.

SiS anser att behovet av sekretess för uppgifter i en förteckning som överlämnas till tillsynsmyndigheten behöver belysas ytterligare. Med anledning av synpunkten vill regeringen framföra följande. Om tillsynsmyndigheten får en sekretessreglerad uppgift från en annan myndighet i verksamhet som avser tillsyn, blir sekretessbestämmelsen tillämplig på uppgiften även hos den mottagande myndigheten (11 kap. 1 § OSL). Sekretess gäller också hos Integritetsskyddsmyndigheten i

ärende om tillstånd eller tillsyn som enligt lag eller annan författning ska handläggas av myndigheten, för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs (32 kap. 1 § OSL). Därutöver gäller de sekretessbestämmelser som utredningen pekar på, 15 kap. 2 § och 18 kap. 8 § OSL, hos alla myndigheter, dvs. även hos Integritetsskyddsmyndigheten.

8.3 Bedömningen enligt intresseavvägningen ska dokumenteras

Regeringens förslag: Aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse ska dokumentera bedömningen enligt intresseavvägningen.

Kravet ska gälla både när bedömningen ska göras inför påbörjandet av en ny bevakning och på grund av ändrade förhållanden. Dokumentationskravet ska gälla oavsett om bevakningen sker i en verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag eller annan verksamhet.

Den dokumenterade bedömningen ska bevaras i minst fem år efter att bevakningen upphört.

Kamerabevakning som är undantagen från kravet på att göra en intresseavvägning ska även vara undantagen från dokumentationskravet.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens. Utredningen föreslår inte att det ska framgå av lagtexten att den dokumenterade bedömningen ska bevaras i minst fem år efter att bevakningen upphört.

Remissinstanserna: Ingen remissinstans invänder mot förslaget att intresseavvägningen ska dokumenteras. Ett antal remissinstanser framför synpunkter på vad som bör ingå i dokumentationen. *Integritetsskyddsmyndigheten* anser att det bör övervägas om det uttryckligen ska framgå att den rättsliga grunden ska anges i dokumentationen. *Sveriges advokatsamfund* menar att det bör ingå en bedömning av alternativa åtgärder och en redogörelse om varför kamerabevakning är den mest lämpliga lösningen i varje enskilt fall. *Rädda barnen* understryker vikten av att det i dokumentationen tydligt framgår om och hur barn kan påverkas, om hänsyn tagits till att barn ses som särskilt skyddsvärda subjekt och vad som framkommit vid en prövning av barnets bästa enligt artikel 3 i barnkonventionen. *Luleå kommun* framhåller att krav bör ställas på att det görs en individuell och organisatorisk risk- och konsekvensbedömning.

Skälen för regeringens förslag: Utredningen föreslår att intresseavvägningen ska dokumenteras. En tydlig dokumentation kan vara till stor nytta vid tillsyn. I stället för att begära upplysningar från den som bevakar kan tillsynsmyndigheten i ett första skede begära att få ta del av den dokumentation som ligger till grund för kamerabevakningen. Ett krav på dokumentation innebär dessutom att aktörerna tvingas att formulera och

sammanställa sina överväganden, vilket i sig minskar risken för ogenomtänkt eller omotiverad bevakning.

Ett dokumentationskrav innebär en viss administrativ börda för de bevakande aktörerna. För de som i dag omfattas av tillståndskravet innebär det dock en lättnad jämfört med dagens regelverk. För Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket innebär det ingen större skillnad jämfört med dagens ordning eftersom myndigheterna i de flesta fall omfattas av en dokumentationsplikt redan i dag. Ingen remissinstans invänder mot förslaget. Regeringen anser, i likhet med utredningen, att intresseavvägningen bör dokumenteras. En bestämmelse om detta ska tas in i lagen.

Utredningen föreslår inte att det ska framgå av bestämmelsen att den dokumenterade bedömningen ska bevaras. Som ett antal remissinstanser, bl.a. *Malmö kommun* och *Region Stockholm*, framhåller är syftet med dokumentationskravet att bidra till en mer effektiv tillsynsprocess. Tillsyn behöver dock inte avse bevakning som pågår vid tidpunkten för tillsynen, utan kan även avse bevakning som upphört. Den dokumenterade bedömningen bör därför bevaras viss tid efter att bevakningen upphörde. Eftersom tillsynsmyndigheten föreslås kunna ta ut sanktionsavgift om den som bedriver bevakning bryter mot kravet på att dokumentera bedömningen enligt intresseavvägningen, se avsnitt 8.4, innebär en skyldighet att bevara dokumentationen en ökad förutsebarhet och därmed ökad rättssäkerhet för de bevakande aktörerna. Den dokumenterade bedömningen bör bevaras i minst fem år efter att bevakningen upphörde. Den tiden överensstämmer med möjligheten att besluta om sanktionsavgift.

Ett antal remissinstanser, bl.a. *Integritetsskyddsmyndigheten* och *Sveriges advokatsamfund*, föreslår att bestämmelsen ska innehålla mer detaljerade krav på dokumentationen. När dokumentationskravet infördes för bevakning som bedrivs av Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket uttalade regeringen att det inte behövdes några detaljerade föreskrifter om vad dokumentationen ska innehålla (prop. 2018/19:147 s. 43). Regeringen gör samma bedömning nu och anser att detaljerade föreskrifter om vad den föreslagna utökade dokumentationsplikten bör innehålla inte behövs. Så länge den återspeglar den bedömning som har gjorts ska den kunna utformas på det sätt som den som upprättar dokumentationen bedömer är lämpligt. Att dokumentationen ska återspegla bedömningen innebär samtidigt att de krav som gäller för bedömningen även gäller för dokumentationen. En första förutsättning för att kamerabevakning ska få bedrivas är att det finns en rättslig grund och att bevakningen är nödvändig för att utföra uppgiften (se avsnitt 6.1). Den rättsliga grunden blir alltså en viktig del av både bedömningen och dokumentationen. Därutöver ska dokumentationen återspegla den helhetsbedömning som myndigheten har gjort, utifrån de faktorer som särskilt ska beaktas.

Kravet på att göra en intresseavvägning kommer att träffa aktörer med olika typer av verksamhet, behov och erfarenhet. Även dokumentationen och vilka omständigheter som anges i den kommer därför att variera mellan aktörer och typ av verksamhet. En naturlig utgångspunkt är dock att dokumentationen ska innehålla en beskrivning av den planerade eller pågående bevakningen och förhållandena på platsen, uppgift om den

rättsliga grund som aktören tillämpar och uppgift om datum. Det är också naturligt att dokumentationen innehåller en bedömning, utifrån förhållandena på platsen, av bevakningsintresset, riskerna för intrång i den personliga integriteten och att bevakningsintresset bedömts väga tyngre än integritetsintresset. Bedömningarna bör vidare innehålla slutsatser om bevaknings- respektive integritetsintresset väger lätt, relativt tungt eller tungt. Så som intresseavvägningen är utformad ska bedömningen göras i det enskilda fallet av kamerabevakning och avse en plats. Dokumentation av bedömningen bör dock kunna inkludera flera platser, så länge det framgår tydligt vilken bedömning som avser vilken plats.

8.4 En ny grund för sanktionsavgift ska införas

Regeringens förslag: Tillsynsmyndigheten ska få ta ut en sanktionsavgift om den som bedriver bevakning bryter mot kravet på att dokumentera bedömningen enligt intresseavvägningen respektive bryter mot kravet på att föra en förteckning över pågående bevakning. Möjligheten till sanktionsavgifter för den som bryter mot tillståndskravet eller inte följer ett villkor i ett beslut om tillstånd ska tas bort.

Den lägre avgiftsnivån som föreskrivs i EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen och brottsdatalagen ska användas.

Utredningens förslag överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: En stor majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inga invändningar mot det.

Almega Utbildning (tidigare Friskolornas riksförbund), Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Svensk Kollektivtrafik och Söderköpings kommun avstyrker förslaget och menar att införandet av en sanktionsavgift inte blir den lättnad som reformen är tänkt att innebära. Det är inte heller proportionerligt att införa en sanktionsavgift vid formella brister. SKR framför att det redan enligt den generella dataskyddsregleringen finns möjligheter att ta ut sanktionsavgifter vid överträdelse av bestämmelser som har betydelse för den personliga integriteten.

Skälen för regeringens förslag

En sanktionsavgift ska kunna tas ut av de berörda aktörerna

Vid vissa överträdelse av bestämmelserna i kamerabevakningslagen får tillsynsmyndigheten ta ut en sanktionsavgift av den som bedriver kamerabevakning. En sådan avgift får tas ut bl.a. av den som bryter mot kravet på tillstånd. Vid beslut om sanktionsavgift ska vissa bestämmelser i brottsdatalagen, eller EU:s dataskyddsförordning och dataskyddslagen, tillämpas.

För att understryka intresseavvägningens betydelse föreslår regeringen, i likhet med utredningen, att tillsynsmyndigheten ska kunna ta ut en sanktionsavgift av den som bedriver kamerabevakning och bryter mot kraven på dokumenterad bedömning eller förteckningskravet. En ny grund för sanktionsavgift föreslås alltså. Samtidigt finns det inte skäl att ha kvar möjligheterna att ta ut en sanktionsavgift om den som bedriver

kamerabevakning bryter mot tillståndskravet eller villkor som har meddelats i ett sådant tillstånd när tillståndsplikten tas bort. Möjligheten till sanktionsavgifter i sådana situationer bör därför tas bort.

Ett antal remissinstanser har invändningar mot förslaget. De pekar på att införandet av en sanktionsavgift inte blir den lättnad som förslaget om slopad tillståndsplikt är tänkt att innebära och att det inte är proportionerligt att införa en sanktionsavgift vid formella brister. Regeringen konstaterar att en sanktionsavgift kan tas ut redan i dag om exempelvis tillståndspliktig kamerabevakning bedrivs utan tillstånd. Kravet på intresseavvägning är tänkt att ersätta dagens tillståndsplikt. När tillståndskravet togs bort för bl.a. Polismyndigheten infördes också en möjlighet att ta ut sanktionsavgift vid överträdelser av den dokumenterade intresseavvägningen (prop. 2018/19:147 s. 45 och 46). De skäl som anfördes i det lagstiftningsärendet gör sig gällande på motsvarande sätt nu. Regeringen anser därför i likhet med utredningen, men till skillnad från bl.a. *Almega Utbildning*, att det är lämpligt och ändamålsenligt att införa en möjlighet för tillsynsmyndigheten att ta ut en sanktionsavgift. Regeringen delar inte heller *SKR:s* uppfattning att det är tillräckligt med de sanktionsmöjligheter som finns i den generella dataskyddsregleringen.

Sanktionsavgiften ska knytas till kraven på dokumenterad bedömning och förteckningskravet

Regeringen föreslår således att tillsynsmyndigheten ska kunna ta ut en sanktionsavgift av den som bedriver kamerabevakning och som bryter mot kraven på dokumenterad bedömning och förteckningskravet.

Dokumentationen är ett centralt inslag i de regler som föreslås och kravet på intresseavvägning blir knappast meningsfullt om avvägningen inte dokumenteras. Det är inte heller rimligt att en tillsynsprocess riskerar att kretsa kring frågan om en muntlig eller på annat sätt odokumenterad bedömning har gjorts och vad den bedömningen i så fall har innefattat.

En sanktionsavgift ska till att börja med kunna tas ut om den bevakande aktören inte har gjort en dokumenterad bedömning innan kamerabevakningen påbörjas. Detsamma gäller om aktören inte har upprättat en förteckning eller att förteckningen inte är uppdaterad eller saknar information om bevakning som bedrivs. Vidare ska en sanktionsavgift kunna tas ut i vissa fall när en ny dokumenterad bedömning inte har gjorts trots att bevakningen eller förhållandena på platsen har ändrats. I vissa fall kommer den bevakande aktören alltså att behöva ta ställning till om förhållandena är sådana att det krävs en ny intresseavvägning. Om den bedömningen i efterhand anses felaktig kan en sanktionsavgift tas ut. Bestämmelserna i den generella dataskyddsregleringen om sanktionsavgift när en konsekvensbedömning inte har gjorts är utformade på motsvarande sätt. De bevakande aktörerna måste enligt de reglerna själva bedöma om en viss typ av personuppgiftsbehandling kan antas medföra särskild risk för intrång i den registrerades personliga integritet. Om aktören bedömer risken för intrång felaktigt, och därför inte gör någon konsekvensbedömning, kan en sanktionsavgift tas ut. Samma sak bör enligt regeringen gälla i fråga om intresseavvägningen. Att en sanktionsavgift kan tas ut i dessa situationer tydliggör att den aktör som bedriver bevakningen noggrant måste följa

utvecklingen på den plats som bevakas och vara beredd att ompröva bevakningen om förhållandena på något sätt ändras. Den bevakande aktör som förlitar sig på den ursprungliga intresseavvägningen och låter bevakningen pågå utan att följa utvecklingen på platsen riskerar att drabbas av en sanktionsavgift.

Regeringens förslag innebär att en sanktionsavgift kan tas ut om en dokumenterad bedömning enligt intresseavvägningen inte har gjorts. Däremot kan en sanktionsavgift inte tas ut enligt kamerabevakningslagen bara på den grunden att tillsynsmyndigheten finner att bedömningen i sig är felaktig. Om tillsynsmyndigheten skulle komma fram till att bedömningen är felaktig, och att förutsättningarna för kamerabevakning inte är uppfyllda, kan tillsynsmyndigheten använda sina befogenheter enligt den generella dataskyddsregleringen. Om kamerabevakningen strider mot någon bestämmelse i den generella dataskyddsregleringen, kan en sanktionsavgift i vissa fall tas ut direkt med stöd av de reglerna. Det kan t.ex. handla om att bevakningen saknar rättslig grund eller legitimt ändamål.

Exakt vad som krävs för att en dokumenterad bedömning ska anses ha gjorts får överlåtas till rättstillämpningen att avgöra. Vilka krav som i allmänhet bör ställas på bedömningen och dokumentationen berörs i avsnitt 8.3. En alltför bristfällig dokumentation kan i yttersta fall likställas med att en dokumenterad bedömning inte har gjorts. Ett exempel kan vara att dokumentationen endast redovisar vilket ändamål bevakningen har och att bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset.

Den lägre avgiftsnivån ska tillämpas

I förarbetena till kamerabevakningslagen har regeringen uttalat att nivån på sanktionsavgifterna av enhetlighetsskäl bör vara densamma vid överträdelser av kamerabevakningslagen som vid överträdelser av motsvarande bestämmelser i de allmänna reglerna om behandling av personuppgifter. Eftersom kravet på tillstånd har ansetts utgöra en precisering av bestämmelserna om konsekvensbedömning och förhandssamråd har avgiftsnivån vid överträdelser av tillståndskravet satts till samma nivå som vid underlåten konsekvensbedömning och uteblivet förhandssamråd (prop. 2017/18:231 s. 73). För myndigheter innebär detta att det är den lägre avgiftsnivån enligt dataskyddslagen och brottsdatalagen, med ett högsta belopp på fem miljoner kronor, som ska tillämpas. För andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse är det den lägre nivån upp till 10 000 000 euro eller, om det gäller ett företag, upp till två procent av den totala globala årsomsättningen under föregående budgetår, beroende på vilket värde som är högst.

Kraven på en dokumenterad intresseavvägning ersätter tillståndskravet. Det är därför rimligt att den lägre avgiftsnivån ska tillämpas även vid överträdelser av kraven på dokumenterad bedömning. Samma avgiftsnivå bör gälla för förteckningskravet. I likhet med utredningen anser regeringen därför att denna avgiftsnivå ska gälla för den nya möjligheten till sanktionsavgift.

9 Möjligheten för Polismyndigheten att göra uppgifter från kamerabevakning gemensamt tillgängliga

Regeringens förslag: Uppgifter som samlas in genom kamerabevakning ska få göras gemensamt tillgängliga enligt polisens brottsdatalog. Uppgifterna ska inte få behandlas längre än sex månader efter det att de samlades in.

Promemorians förslag överensstämmer delvis med regeringens. I promemorian föreslås att tillgången till uppgifter som samlats in genom kamerabevakning och som gjorts gemensamt tillgängliga ska begränsas till särskilt angivna tjänstemän som är i behov av uppgifterna för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller för att förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda och lagföra ett brott för vilket är föreskrivet fängelse i tre år eller mer.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det.

Polismyndigheten tillstyrker förslaget om att införa en särskild bestämmelse som gör det möjligt att göra kamerabevakningsmaterial gemensamt tillgängligt. Polismyndigheten avstyrker däremot förslaget om att endast särskilt angivna tjänstemän ska ha tillgång till sådant material och att materialet endast ska få användas för att bekämpa allvarlig brottslighet. Enligt Polismyndigheten kan uppgifter från kamerabevakning redan göras gemensamt tillgängliga med tillämpning av befintlig reglering och förslaget riskerar därför att bli verkningslöst om alltför långtgående begränsningar införs. *Tullverket* delar bedömningen att det behövs integritetsfrämjande åtgärder om uppgifter från kamerabevakning ska få göras gemensamt tillgängliga men framhåller samtidigt att det finns risk för att förslaget i sin nuvarande utformning inte kommer att leda till avsett resultat.

Sveriges advokatsamfund ställer sig bakom förslaget om att endast särskilt angivna tjänstemän ska ha tillgång till sådant material och att materialet endast ska få användas för att bekämpa allvarlig brottslighet men anser samtidigt att motsvarande begränsning borde införas även för annan slags åtkomst. Även *Transportstyrelsen* delar bedömningen att tillgång till uppgifter bör begränsas till de tjänstemän som är i behov av uppgifterna. *Integritetsskyddsmyndigheten* anser att det bör förtydligas vilka särskilt angivna tjänstemän som ska få tillgång till uppgifterna.

Civil Rights Defenders avstyrker förslaget och anför bl.a. att sannolikheten för att uppgifterna kommer att användas i ett annat syfte än det som de ursprungligen samlades in för ökar om förslaget genomförs. *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* anför att förslaget i promemorian inte kan godtas utan en närmare analys med hänsyn till den ökade risken för intrång i den personliga integriteten. *Integritetsskyddsmyndigheten* anser den att lagringstid som föreslås i promemorian behöver

sänkas från sex till i vart fall tre månader för att förslaget ska vara proportionerligt.

Skälen för regeringens förslag

Uppgifter som samlats in genom kamerabevakning bör kunna göras gemensamt tillgängliga ...

Polismyndigheten bedriver kamerabevakning på flera olika sätt, bl.a. med fasta och tillfälliga egna kameror, samt i samverkan med externa aktörer. En stor del av det kameramaterial som Polismyndigheten har tillgång till lagras i myndighetens nationella kameraplattform. I promemorian anges det att Polismyndigheten har framfört att det finns oklarheter kring om myndigheten har laglig grund att göra personuppgifter som inhämtats genom kamerabevakning gemensamt tillgängliga.

Möjligheterna att göra personuppgifter gemensamt tillgängliga i Polismyndighetens verksamhet regleras i 3 kap. 2 § polisens brottsdatalog. Med gemensamt tillgängliga uppgifter avses inte sådana uppgifter som endast ett fåtal personer har rätt att ta del av (3 kap. 1 § första stycket polisens brottsdatalog). Av bestämmelsen framgår att uppgifter får göras gemensamt tillgängliga om de kan antas ha samband med misstänkt brottslig verksamhet, under förutsättning att den misstänkta verksamheten innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i ett år eller mer eller sker systematiskt (punkten 1) samt om de behövs för övervakningen av en person som kan antas komma att begå brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer och är allvarligt kriminellt belastad eller kan antas utgöra ett hot mot andras personliga säkerhet (punkten 2). Detta innebär att personuppgifter i många fall får göras gemensamt tillgängliga för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, dvs. i underrättelseverksamhet (prop. 2009/10:85 s. 131–136). Även uppgifter som behandlas i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet får göras gemensamt tillgängliga (3 kap. 2 § polisens brottsdatalog första stycket 7). Det kan till exempel behövas inför kommenderingar vid särskilda händelser där ordningsstörningar befaras, t.ex. en fotbollsmatch eller en demonstration (se prop. 2017/18:269 s. 163). Med stöd av dessa bestämmelser får även vissa uppgifter om personer som inte misstänks för delaktighet i brottslig verksamhet göras gemensamt tillgängliga. Detta gäller exempelvis uppgifter om den som har informerat Polismyndigheten om misstänkt brottslig verksamhet, om en person som äger en lokal där misstänkt brottslig verksamhet bedrivs, om anhöriga eller andra som genom sitt samröre med den misstänkte kan vara av intresse i underrättelsearbetet samt uppgifter hos vem en bevakad person är anställd eller att den bevakade personen regelbundet besöker vissa personer. En förutsättning är att uppgifterna har koppling till misstänkt brottslig verksamhet eller att det finns ett behov av uppgifterna för övervakning av vissa personer. För att skydda den enskildes integritet i dessa fall finns bl.a. bestämmelser som förhindrar att uppgifterna ges omotiverad spridning (se prop. 2009/10:85 s. 135–136 och 138).

Polismyndigheten behöver på ett effektivt sätt kunna använda information som samlats in genom kamerabevakning. En del i att använda information effektivt är att den ska kunna göras gemensamt tillgänglig. På så sätt kan informationsflödet inom och mellan myndigheterna förstärkas.

Som konstateras i promemorian kan i många fall personuppgifter som samlas in genom kamerabevakning göras gemensamt tillgängliga med stöd av polisens brottsdatalag redan i dag. Som dock också redovisas i promemorian är det inte säkert att lagen i dag tillåter att uppgifter görs gemensamt tillgängliga i den utsträckning som behövs för att kamerabevakning ska vara ett effektivt verktyg. Ett skäl till det är att stora mängder uppgifter samlas in när kamerabevakning bedrivs. Det är oundvikligt att insamlingen omfattar överskottsinformation och att det i vart fall i ett inledande skede inte är möjligt att skilja ut sådana uppgifter som är direkt relevanta för det ändamål som kamerabevakningen bedrivs för från de som inte är det. Detta innebär att Polismyndigheten kan behöva behandla uppgifter som rör personer som inte kan knytas till någon av de befintliga punkterna i 3 kap. 2 § polisens brottsdatalag när myndigheterna behandlar uppgifter från kamerabevakning för olika ändamål. Särskilt kan det vara svårt att i ett inledande skede och innan uppgifterna hunnit granskas bedöma att uppgifter som samlas in har samband med en viss brottslig verksamhet (jfr 3 kap. 2 § 1).

Enligt regeringens mening står det klart att det finns ett påtagligt behov av att uppgifter som samlats in från kamerabevakning kan göras gemensamt tillgängliga. Mot bakgrund av de förslag som föreslås i denna lagrådsremiss om förbättrade möjligheter för bl.a. Polismyndigheten att bedriva kamerabevakning och det ökade antal kameror som Polismyndigheten väntas införskaffa och sätta upp de närmaste åren är det av stor vikt att det finns ett tydligt rättsligt stöd för att göra uppgifter som samlas in från kamerabevakning gemensamt tillgängliga. Regeringen anser därför, i likhet med promemorian, att det bör införas en ny punkt i 3 kap. 2 § polisens brottsdatalag och som särskilt anger att uppgifter som samlats in från kamerabevakning får göras gemensamt tillgängliga. Inte bara material som samlats in från bevakning som bedrivs med stöd av kamerabevakningslagen bör få göras gemensamt tillgängligt, utan även material som samlats in med stöd av någon annan författning. Det kan t.ex. röra material från sådan bevakning som inte omfattas av kamerabevakningslagen för att kamerorna manövreras på platsen för bevakningen (jfr 3 § den lagen).

Något motsvarande behov finns inte för Säkerhetspolisens del, eftersom Säkerhetspolisen får göra personuppgifter gemensamt tillgängliga om det behövs för att utföra någon av de uppgifter som anges i 2 kap. 1 § Säkerhetspolisens datalag, dvs. i praktiken i hela myndighetens verksamhet (3 kap. 2 § den lagen).

... men några särskilda bestämmelser om åtkomstbegränsning behövs inte ...

I promemorian föreslås att tillgången till material från kamerabevakning som gjorts gemensamt tillgängligt ska begränsas till särskilt angivna tjänstemän som är i behov av uppgifterna för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda och lagföra ett brott för vilket är föreskrivet fängelse i tre år eller mer. Enligt promemorian är det nödvändigt att införa en begränsning av den personkrets som får tillgång till uppgifterna eftersom material från kamerabevakning innehåller en stor mängd personuppgifter.

Polismyndigheten avstyrker de begränsningar som föreslås i promemorian och uppger att myndigheten redan gör uppgifter från kamerabevakning gemensamt tillgängliga med tillämpning av befintlig reglering och att förslaget därför riskerar att bli verkningslöst. Även *Tullverket* ifrågasätter om förslaget i sin nuvarande utformning kommer att leda till avsett resultat. *Sveriges advokatsamfund* och *Transportstyrelsen* ställer sig bakom förslaget och framhåller att tillgång till uppgifter ska begränsas till de tjänstemän som är i behov av uppgifterna. Bland annat *Civil Rights Defenders* avstyrker att uppgifter från kamerabevakning ska få göras gemensamt tillgängliga och anför bl.a. att sannolikheten för att uppgifterna kommer att användas i ett annat syfte än det som de ursprungligen samlades in för ökar om uppgifter görs gemensamt tillgängliga.

Regeringen konstaterar att det är viktigt att det material från kamerabevakning som samlas in kan användas av Polismyndigheten och andra brottsbekämpande myndigheter på ett ändamålsenligt sätt. Om, som Polismyndigheten påpekar, alltför begränsande villkor ställs upp för behandlingen av uppgifter som samlats in genom kamerabevakning och gjorts gemensamt tillgängliga, riskerar förslaget att bli verkningslöst och i värsta fall till och med försämra myndigheternas förmåga. Det är enligt regeringens mening inte ett alternativ. Om uppgifter från kamerabevakning inte kan komma rätt funktion i myndigheten till del i rätt tid riskerar även legitimiteten i själva kamerabevakningen att ifrågasättas: det är inte rimligt om uppgifter från kamerabevakning som från början anordnats för bekämpa brottslighet i praktiken sedan inte kan användas i underrättelseverksamheten eller för att utreda och lagföra brott på grund av alltför snäva villkor för behandlingen. Om material från kamerabevakning inte kan delas på ett effektivt sätt kan det t.ex. bli svårare att vidta åtgärder med anledning av materialet i rätt tid, t.ex. att förhindra ett brott innan det sker. Det kan också leda till att personuppgifter behandlas under en längre tid än vad som annars hade skett, t.ex. för att inkomna uppgifter inte kunnat bedömas och då avfärdas.

Frågan blir då om det med hänsyn till den personliga integriteten ändå finns skäl att begränsa tillgången till uppgifter som görs gemensamt tillgängliga på det sätt utredningen föreslår. En utgångspunkt vid dessa överväganden är att regleringen om gemensamt tillgängliga uppgifter gäller utöver de allmänna krav på Polismyndighetens personuppgiftsbehandling som följer av brottsdatalagen och polisens brottsdatalag. Att uppgifter görs gemensamt tillgängliga innebär alltså inte att det ställs lägre krav på myndighetens behandling av de personuppgifter som förekommer i materialet. Tvärtom är kraven i vissa avseenden högre ställda än när uppgifter behandlas utan att vara gemensamt tillgängliga. När det gäller insamlingen av materialet är det noga reglerat i kamerabevakningslagen när kamerabevakning får anordnas. Uppgifter från kamerabevakning får sedan behandlas av Polismyndigheten endast om det finns rättslig grund för behandlingen och den behövs ske för vissa närmare angivna ändamål. Innan uppgifter behandlas för nya ändamål ska det som utgångspunkt säkerställas att det finns en rättslig grund för den nya behandlingen och om det är nödvändigt och proportionerligt att personuppgifterna behandlas för det nya ändamålet (2 kap. 4 § första stycket brottsdatalagen). Det ska också, innan personuppgifter som behandlas med stöd brottsdatalagen

behandlas för ett ändamål utanför lagens tillämpningsområde, säkerställas att det är nödvändigt och proportionerligt att personuppgifterna behandlas för det ändamålet (2 kap. 22 § samma lag). Regeringen delar därför inte *Civil Right Defenders* farhåga att förslaget ökar risken för att sannolikheten för att uppgifterna kommer att användas i ett annat syfte än det som de ursprungligen samlades in för.

Regeringen ser heller inte något behov av att särskilt begränsa tillgången till uppgifter som samlats in från kamerabevakning till särskilt angivna tjänstemän. Det är visserligen viktigt, som både *Sveriges advokatsamfund* och *Transportstyrelsen* framhåller, att tillgång till uppgifter begränsas till de tjänstemän som är i behov av uppgifterna. Den personuppgiftsansvarige – här Polismyndigheten – ska dock alltid se till att tillgången till personuppgifter begränsas till vad var och en behöver för att kunna fullgöra sina arbetsuppgifter (2 kap. 6 § polisens brottsdatalog). Dessutom ska när myndigheten tilldelar behörighet för åtkomst till personuppgifter särskilt beaktas behovet av uppgifterna, utbildning och erfarenhet (3 kap. 5 § brottsdataförordningen). Myndigheten ska även ha rutiner för tilldelning, förändring, borttagning och regelbunden uppföljning av behörigheter för åtkomst till personuppgifter (3 kap. 6 § samma förordning). Enligt regeringen är denna reglering tillräcklig för att motverka otillbörliga intrång i de registrerades rättigheter samtidigt som den ger Polismyndigheten nödvändig flexibilitet i sitt arbete.

När det sedan gäller frågan om uppgifter endast bör få göras gemensamt tillgängliga för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda och lagföra ett brott för vilket är föreskrivet fängelse i tre år eller mer konstaterar regeringen att detta skulle innebära en begränsning i förhållande till dagens reglering och hur den tillämpas. Till exempel kan uppgifter som förekommer i ett ärende om utredning av eller lagföring för brott alltid göras gemensamt tillgängliga, och detta oavsett hur uppgifterna har samlats in (3 kap. 2 § första stycket 3 polisens brottsdatalog). Även i underrättelseverksamheten görs i dag en stor mängd uppgifter gemensamt tillgängliga. Regeringen anser att det i grunden är en rimlig ordning att material från kamerabevakning kan komma att delas inom myndigheten även när det inte handlar om allvarlig brottslighet. Det kan t.ex. vara en förutsättning för att även s.k. mängdbrott ska kunna utredas och lagföras. I underrättelseverksamheten kan också uppgifter om mindre allvarlig brottslighet vara en förutsättning för att grövre brottslighet ska kunna kartläggas. Ett exempel är att uppgifter om enskilda narkotikaöverlåtelser som sedda var för sig inte är särskilt allvarliga tillsammans kan ge en bredare bild av hur narkotikamarknaden i ett visst område fungerar. Vad det nu är fråga om är dessutom endast om redan insamlat material enklare ska kunna delas inom myndigheten och påverkar inte förutsättningarna att bedriva kamerabevakning eller att samla in material från kamerabevakning som bedrivs av någon annan.

Sammantaget anser regeringen att de begränsningar som promemorian föreslår inte är nödvändiga för att personuppgifter som samlats in genom kamerabevakning ska få göras gemensamt tillgängligt. Regeringen anser, till skillnad från *Tullverket*, inte heller att det finns behov av att införa krav på andra integritetsfrämjande åtgärder om uppgifter från kamerabevakning får göras gemensamt tillgängliga. Enligt regeringens mening ställer brottsdatalogen och polisens brottsdatalog redan upp tillräckliga krav i

detta avseende. Utöver de bestämmelser om behörighetstilldelning som nämns ovan måste Polismyndigheten, genom lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder, bl.a. säkerställa och kunna visa att behandlingen av personuppgifter är författningsenlig och att den registrerades rättigheter skyddas, att nödvändiga skyddsåtgärder integreras i behandlingen och att det förs loggar över behandlingen (3 kap. 2, 3 och 5 §§ brottsdatalagen). I polisens brottsdatalag finns dessutom en bestämmelse som begränsar vilka sökningar som får göras i uppgifter som gjorts gemensamt tillgängliga (3 kap. 5 §).

Det kan avslutningsvis nämnas att Polismyndigheten, som *Säkerhets- och integritetsskyddsmyndigheten* uppmärksammar, gett in en hemställan om ändring av bestämmelserna om gemensamt tillgängliga uppgifter i polisens brottsdatalag (Ju2024/01720). Hemställan bereds i Regeringskansliet. Det hindrar inte att det nu aktuella förslaget genomförs utan regeringen får vid behov återkomma till frågan om hur material från kamerabevakning ska få behandlas.

... däremot bestämmelser om lagringstid ...

En viktig fråga är hur länge uppgifter som görs gemensamt tillgängliga ska få behandlas. En bestämmelse om längsta lagringstid måste säkerställa att uppgifterna inte får behandlas längre än nödvändigt. Detta följer av principen om lagringsminimering (jfr 1 kap. 17 § första stycket brottsdatalagen och artikel 4.3 dataskyddsdirektivet).

En bestämmelse om att material från kamerabevakning som bedrivs med stöd av kamerabevakningslagen eller annan författning får göras gemensamt tillgängligt innebär att både obearbetat och strukturerat material kan göras tillgängligt. Detta innebär att det är fråga om lagring och bearbetning av en stor mängd personuppgifter av olika karaktär.

Som redovisas i promemorian tillämpar Polismyndigheten i dagsläget en ordning där obearbetat material från kamerabevakning vanligen lagras under två månader, om det inte sker för ett specifikt ändamål eller ärende. Uppfattningen grundar sig i den tidigare gällande kameraövervakningslagen, som tillät att bild- eller ljudmaterial från kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde som huvudregel fick bevaras under högst två månader (32 § kameraövervakningslagen [2013:460]).

Att någon tidsgräns för lagring numera inte anges i lagen innebär enligt regeringens mening att det bör vara möjligt att i större utsträckning göra olika bedömningar av tillåten lagringstid och att två månader inte längre är en självklar gräns. Till detta kommer att det till följd av den mycket allvarliga situationen i samhället i fråga om organiserad brottslighet och grova våldsbrott samt det försämrade säkerhetsläget i dag finns ett större behov av effektiva verktyg för de brottsbekämpande myndigheterna. När det gäller organiserad brottslighet och grova våldsbrott finns det ett ökat behov av att uppgifter får göras gemensamt tillgängliga under en inte alltför begränsad tid. Sådan brottslighet är nämligen mer komplex att bekämpa och föregås ibland av underrättelsearbete med obestämbar varaktighet. Ofta behöver Polismyndigheten lägga ett större pussel under en längre tid för att kartlägga och utreda organiserad brottslighet, där många brott och indicier läggs ihop i ett större sammanhang som leder till

effektivare bekämpning av den organiserade brottsligheten. Det finns också ett betydande värde i att kunna rikta insatser mot brottsligheten i ett tidigare skede än i dag, för att till exempel kunna förhindra allvarliga våldsdåd och sprängningar. För att underrättelseverksamheten ska kunna bedrivas på ett effektivt sätt behöver uppgifter från bl.a. kamerabevakning kunna lagras och bearbetas under en längre tid än ett par månader. Samtidigt är det av stor vikt att bl.a. principen om lagringsminimering och skyddet för den personliga integriteten respekteras.

I promemorian föreslås att uppgifter som samlats in genom kamerabevakning med stöd av kamerabevakningslagen eller annan författning som gjorts gemensamt tillgängliga ska få behandlas i sex månader. *Integritetsskyddsmyndigheten* anser att den lagringstid som föreslås i promemorian behöver sänkas från sex till i vart fall tre månader för att förslaget ska vara proportionerligt. Myndigheten påpekar samtidigt att den har förståelse för att det kan finnas behov av att hantera kameramaterial mer samlat, men framhåller att förslaget innebär att ett mycket omfattande material som dessutom kan vara helt obearbetat görs gemensamt tillgängligt. Regeringen instämmer i att dessa omständigheter bör beaktas när lagringstiden för materialet bestäms. Samtidigt bör det beaktas att polisens brottsdatalog i många fall möjliggör att personuppgifter som gjorts gemensamt tillgängliga behandlas längre tid än så. Om personuppgifterna har samband med sådan brottslig verksamhet som anges i 3 kap. 2 § första stycket 1 får de, om de behandlas i ett ärende, behandlas i upp till ett år efter det att ärendet avslutades (4 kap. 7 § första stycket). Om personuppgifterna inte behandlas i ett ärende får behandlingen ske i upp till tre år efter utgången av det kalenderår då registreringen avseende personen gjordes. Personuppgifter som kan antas ha samband med brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer får behandlas i upp till fem år efter utgången av det kalenderår då registreringen gjordes (4 kap. 7 § andra stycket). Vid en avvägning mellan intresset av en effektiv brottsbekämpning och integritetsintressena instämmer regeringen i att material från kamerabevakning bör få lagras under sex månader och att en sådan reglering får anses vara proportionerlig och nödvändig för att Polismyndigheten effektivt ska kunna bedriva sitt uppdrag.

När väl material från kamerabevakning har bearbetats och analyserats för ett mer avgränsat ändamål kan materialet lagras under längre tid, om det t.ex. behövs i en förundersökning eller om de kan antas ha samband med viss misstänkt brottslig verksamhet. Det finns då inget hinder att material görs gemensamt tillgängligt med stöd av någon annan bestämmelse i 3 kap. 2 § polisens brottsdatalog.

Det bör slutligen även införas hänvisningar till den nya bestämmelsen om lagringstid för kamerabevakningsmaterial i den bestämmelse som anger var det finns det finns bestämmelser om hur länge vissa typer av gemensamt tillgängliga uppgifter får behandlas (4 kap. 6 §) och i de bestämmelser som innehåller en upplysning om att regeringen kan meddela vissa föreskrifter (4 kap. 12 och 13 §§).

... men det behövs inte några bestämmelser om direktåtkomst eller sekretess

Genom att uppgifter som samlats in genom kamerabevakning görs gemensamt tillgängliga kan även andra brottsbekämpande myndigheter ges direktåtkomst till uppgifterna (3 kap. 7 § polisens brottsdatalag). Regeringen anser att det är en önskvärd konsekvens av förslaget. Ett effektivt och framgångsrikt arbete mot brottsligheten i samhället förutsätter att man kan dra nytta av den samlade kunskap som finns inte bara inom olika delar av polisorganisationen utan också hos andra brottsbekämpande myndigheter. I myndigheternas brottsbekämpande uppdrag gäller samma grundläggande regler om hur en brottsutredning bedrivs. En bestämmelse om direktåtkomst reglerar endast formen för utlämnande av uppgifter och direktåtkomst kan därför endast medges till uppgifter som inte omfattas av sekretess. De myndigheter som det nu är fråga om kan dock trots sekretess till skydd för enskildas personliga förhållanden ta del av personuppgifter som gjorts gemensamt tillgängliga, om myndigheten behöver uppgifterna för ett syfte som omfattas av brottsdatalagen (2 kap. 8 § polisens brottsdatalag). Bestämmelsen är utformad som en uppgiftsskyldighet. Uppgifter i brottsbekämpningen har samma sekretesskydd hos myndigheterna och skyddet vid behandling av personuppgifter är i stort sett detsamma hos myndigheterna. Vid direktåtkomst överförs sekretessen hos den myndigheten som uppgiften finns hos till den mottagande myndigheten (11 kap. 4 § OSL).

Vidare gäller att uppgifter om enskildas personliga förhållanden som samlats in genom kamerabevakning omfattas av sekretess, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men (32 kap. 3 § OSL). Sådana uppgifter får emellertid lämnas ut till vissa angivna brottsbekämpande myndigheter om de behövs för att utreda ett begånget brott för vilket fängelse är föreskrivet eller för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket fängelse är föreskrivet (32 kap. 3 a § OSL).

Det behövs alltså inga ytterligare bestämmelser som bryter sekretess för att uppgifter ska kunna delas vidare till aktuella myndigheter. Det behövs heller inte några nya bestämmelser om sekretess till skydd vare sig för myndigheternas verksamhet eller för enskilda när uppgifter delas vidare och behandlas hos de aktuella myndigheterna.

10 Enskildas möjligheter att lämna material från kamerabevakning till polisen

Regeringens bedömning: Promemorians förslag om att enskilda ska få behandla personuppgifter som samlats in från kamerabevakning för att lämna till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen bör inte genomföras.

Promemorians bedömning överensstämmer inte med regeringens. Promemorian föreslår att enskilda ska få behandla personuppgifter som

samlats in från kamerabevakning för att lämna till Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker förslaget eller invänder inte mot det. Några remissinstanser, bl.a. *Uppsala kommun*, uppmärksammar frågor om hur bestämmelsen förhåller sig till det övriga dataskyddsrättsliga regelverket. Flera remissinstanser avstyrker förslaget, bl.a. *Polismyndigheten*, *Säkerhetspolisen* och *Tullverket*, och påpekar att en liknande bestämmelse, men som inte är begränsad till material från kamerabevakning, föreslås i betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69).

Skälen för regeringens bedömning: I promemorian föreslås att det i dataskyddslagen ska införas en ny rättslig grund för enskilda. Enligt förslaget ska enskilda få behandla personuppgifter som samlats in från kamerabevakning för att lämna sådana uppgifter som begärs av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen för att utreda ett begånget brott för vilket fängelse är föreskrivet eller för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket fängelse är föreskrivet. Flera remissinstanser, bl.a. *Polismyndigheten*, *Säkerhetspolisen* och *Tullverket*, uppmärksammar att det i betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen – En ny huvudregel (SOU 2023:69) föreslås en liknande bestämmelse, som dock inte är begränsad till kamerabevakningsmaterial och som gäller uppgiftslämnande till alla brottsbekämpande myndigheter. Regeringen föreslår i propositionen Ökat informationsflöde till brottsbekämpningen att förslaget i betänkandet genomförs (prop. 2024/25:65).

De brottsbekämpande myndigheterna har ett behov av förbättrade möjligheter att hämta in uppgifter från enskilda både på underrättelsestadiet och när en förundersökning har inletts. Sådan information är nödvändig för att de ska kunna bedriva den brottsbekämpande verksamheten på ett effektivt sätt. Som också konstateras i promemorian finns det ett stort behov att ta del av material från kamerabevakning som bedrivs av enskilda och tydligare rättsliga förutsättningar kan bidra till att sådant material snabbare och oftare lämnas till myndigheterna. Redan den bestämmelse som föreslås i den nämnda propositionen gör dock det möjligt för enskilda att efter en begäran behandla personuppgifter som samlats in genom kamerabevakning för att lämna ut dessa till en brottsbekämpande myndighet, även om kamerabevakningen från början anordnats för ett annat syfte än att motverka brottslighet (samma prop. s. 234). I propositionen föreslås dessutom att kommuner och regioner ska lämna en uppgift – dvs. även material från kamerabevakning – till en brottsbekämpande myndighet, om uppgiften behövs i den brottsbekämpande verksamheten. Den bestämmelse som föreslås i promemorian behövs alltså inte och förslaget bör därför inte genomföras.

11 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

11.1 Ikraftträdande

Regeringens förslag: Författningsförslagen ska träda i kraft den 1 maj 2025.

Utredningens förslag överensstämmer inte med regeringens. Utredningen föreslår att förslagen ska träda i kraft den 1 juli 2025.

Remissinstanserna: *Svensk kollektivtrafik* framför att förslagen borde träda i kraft den 1 januari 2025. Övriga remissinstanser uttalar sig inte särskilt i frågan.

Promemorians förslag överensstämmer inte med regeringens. Promemorian föreslår att förslagen ska träda i kraft den 1 januari 2025.

Remissinstanserna uttalar sig inte i frågan.

Skälen för regeringens förslag: Det är angeläget att förslagen träder i kraft så snart som möjligt. Förslagen föreslås därför träda i kraft den 1 maj 2025.

11.2 Övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Tillstånd till kamerabevakning som har beslutats före ikraftträdandet ska upphöra att gälla vid utgången av april 2025.

Tillsynsmyndigheten ska fortfarande få ta ut en sanktionsavgift av de bevakande aktörerna om aktörerna före den 1 maj 2025 bedrivit kamerabevakning och brutit mot tillståndskravet eller inte följt villkor i ett beslut om tillstånd.

Utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens.

Remissinstanser: Ingen remissinstans yttrar sig särskilt i frågan.

Skälen för regeringens förslag

Befintliga tillstånd bör upphöra

När de föreslagna lagändringarna träder i kraft och tillståndsplikten upphör kommer de bevakande aktörerna att ha ett visst antal tillstånd som har beslutats tidigare och som fortfarande gäller. Dessa tillstånd bör enligt regeringens mening upphöra att gälla när de nya reglerna träder i kraft.

Den intresseavvägning som regeringen föreslår behöver bara göras innan bevakning påbörjas av en plats som inte har varit bevakad tidigare eller om en ny bedömning behövs på grund av vissa betydande förändringar (se avsnitt 6.1). Den kamerabevakning som sker med stöd av tillstånd kan därmed i regel fortsätta utan att det behöver göras någon ny intresseavvägning. Det ska dock i sammanhanget framhållas att det även fortsättningsvis krävs att det finns en rättslig grund enligt den generella

dataskyddsuregleringen för att behandla de personuppgifter som samlas in. Detta är också något som ska framgå av den dokumenterade intresseavvägningen, se avsnitt 8.3. De aktörer som kommer att omfattas av förteckningskravet behöver dessutom upprätta en förteckning över pågående kamerabevakning.

En särskild fråga som utredningen berör är om myndigheterna kommer att behöva genomföra konsekvensbedömningar och förhandssamråd med tillsynsmyndigheten som en följd av att deras tillstånd upphör att gälla.

Kravet på tillstånd till kamerabevakning har setts som en precisering av EU:s dataskyddsdirektivs och dataskyddsförordnings bestämmelser om konsekvensbedömning (prop. 2017/18:231 s. 73). När det gäller kravet på förhandssamråd behöver myndigheterna i dag inte lämna in någon separat begäran om samråd i de fall då tillståndsplikten gäller, eftersom ett sådant samråd enligt Integritetsskyddsmyndighetens uppfattning ingår i tillståndsprövningen.

Frågan om de berörda aktörerna kommer att behöva genomföra konsekvensbedömningar och förhandssamråd när deras tillstånd upphör att gälla måste bedömas mot denna bakgrund. Tillståndsprövningen har som framgått ansetts motsvara eller innefatta både konsekvensbedömning och förhandssamråd. Mot den bakgrunden är det en rimlig utgångspunkt att kraven på konsekvensbedömning och förhandssamråd aktualiseras först om förhållandena ändras på ett sådant sätt att de överväganden som gjordes vid tillståndsprövningen framstår som överspelade. Frågan om när konsekvensbedömning och förhandssamråd krävs får dock ytterst avgöras i rättslämpningen utifrån en tolkning av EU:s dataskyddsförordning eller brottsdatalagen och det underliggande dataskyddsdirektivet.

Sanktionsavgift vid tidigare överträdelser av tillståndsplikten?

Tillsynsmyndigheten får i dag ta ut en sanktionsavgift om kamerabevakning bedrivs i strid med tillståndskravet eller inte följer villkor i ett beslut om tillstånd (25 § 1 och 2 kamerabevakningslagen). En sådan sanktionsavgift kan beslutas upp till fem år efter den dag då överträdelserna ägde rum eller, om den som begått överträdelserna har fått tillfälle att yttra sig inom fem år, ännu senare. Detta följer av 26 § kamerabevakningslagen jämförd med 6 kap. 7 § brottsdatalagen och 6 kap. 4 § dataskyddslagen.

När de nya reglerna träder i kraft kommer en sanktionsavgift inte längre att kunna tas ut av de berörda aktörerna i dessa situationer, eftersom tillståndsplikten tas bort. Det framstår dock som rimligt att en sanktionsavgift ska kunna tas ut även efter ikraftträdandet, om någon av aktörerna dessförinnan har bedrivit kamerabevakning och brutit mot tillståndskravet eller inte följt villkor i ett tillståndsbeslut. Regeringen föreslår därför, i likhet med utredningen, en särskild övergångsbestämmelse av den innebörden.

Några ytterligare övergångsbestämmelser behövs inte

Det kan tänkas att en tillståndsansökan från någon av aktörerna är föremål för prövning hos tillsynsmyndigheten när de nya reglerna träder kraft eller att ett beslut i fråga om tillstånd har överklagats och ska prövas i domstol. I dessa fall kommer ändamålet med ansökan eller överklagandet att

förfalla, eftersom tillstånd inte längre krävs för kamerabevakningen. Ärendet eller målet kan då avslutas genom ett avskrivningsbeslut. Någon särskild övergångsbestämmelse om detta behövs inte. Något behov av ytterligare övergångsbestämmelser finns inte heller i övrigt.

12 Konsekvenser

12.1 Konsekvenser för brottsligheten och det brottsförebyggande arbetet

Regeringens bedömning: Förslagen medför positiva effekter för det brottsförebyggande arbetet och för den brottsbekämpande verksamheten i övrigt.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* framför att det saknas stöd att förslagen kommer att leda till en mer effektiv brottsbekämpning och anser att lagstiftningen bör utvärderas i det avseendet.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker bedömningen eller invänder inte mot den. *Flens kommun* framhåller att förslagen kommer att bidra till en ökad säkerhet och trygghet för kommunens invånare.

Skälen för regeringens bedömning

Generellt om konsekvenserna för det brottsförebyggande arbetet och brottsligheten i övrigt

En utgångspunkt för förslagen är att kamerabevakning fyller en viktig funktion i brottsbekämpningen. Det handlar inte bara om att bevakningen kan ha en preventiv effekt i fråga om viss brottslighet. Bevakningen kan också vara värdefull för t.ex. att skapa en lägesbild av en potentiell eller faktiskt brottsplats eller för att överblicka var ordningshållande resurser behöver sättas in. Bilder från kamerabevakning kan också vara till stor nytta vid utredning av brott och som bevis i domstol.

Regeringens förslag är att en särskild intresseavvägning ska göras för bevakning som bedrivs i verksamhet som omfattas av brottsdatalogen eller Säkerhetspolisens datalag och att antalet platser där bevakningsintresset kan väga tungt utökas. Detta ger alltså myndigheterna möjlighet att bevaka fler platser som är viktiga ur ett brottsbekämpande perspektiv. Förslaget om fler undantag från att tillämpa den särskilda intresseavvägningen innebär att behöriga myndigheter i fler fall kan inleda kamerabevakning när det finns ett tillfälligt och brådskande behov. Motsvarande gäller också förslagen om utökade undantag från upplysningskravet och rätten till information. Förslaget om ett permanent undantag från intresseavvägningen för att underlätta användningen av ANPR-teknik kommer också leda till att Polismyndighetens och Säkerhetspolisens

arbete med att bekämpa, utreda och lagföra brott förbättras och effektiveras. Förslaget att verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag ska omfattas av samma reglering och att myndigheter inom ramen för sådan verksamhet ska ha samma möjligheter att bedriva kamerabevakning för också med sig positiva konsekvenser för samarbetet mellan de brottsbekämpande myndigheterna, vilket i sin tur leder till en mer effektiv brottsbekämpning.

Sammantaget innebär förslagen att berörda myndigheter kommer att kunna använda kamerabevakning på ett mer ändamålsenligt sätt än i dag. Regelverket kommer att medge större flexibilitet, särskilt i fråga om brådskande behov av kamerabevakning. De utökade möjligheterna och förenklingarna kan antas leda till att myndigheterna kommer att använda sig av kamerabevakning som ett verktyg i större utsträckning. En följd av att fler platser bevakas är att förutsättningarna för att utreda och lagföra brott kan förbättras. Regeringen delar inte *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitets* uppfattning att förslagen inte kommer att innebära positiva effekter för det brottsbekämpande arbetet. Bilder från kamerabevakning är ofta starka bevis. Det är dessutom fråga om bevis som kan ha en särskild betydelse om vittnen på grund av exempelvis rädsla eller tystnadskultur i ett visst område inte vågar berätta vad de har sett. Samtliga förslag förväntas förbättra förutsättningarna för att bekämpa både allvarlig och mindre allvarlig brottslighet. Att ingripa mot det senare leder också till bättre möjligheter att komma åt allvarlig brottslighet. Regeringen utesluter inte att det på sikt finns skäl att utvärdera kamerabevakningens effekt på det brottsbekämpande arbetet, men anser att det inte finns tillräckliga skäl för att redan i det här skedet ta ställning till den frågan.

Genom att förutsättningarna för att bekämpa och lagföra brott med hjälp av kamerabevakning förbättras kan förslagen på sikt bidra till att tryggheten i samhället ökar, att brottsligheten minskar och att fler brott förhindras. Detta kan också antas få betydelse för rättstryggheten i samhället. Effekterna för det brottsförebyggande arbetet och brottsligheten ska inte heller underskattas när det gäller förslagen som rör andra aktörer än de brottsbekämpande myndigheterna. Att tillståndsplikten helt tas bort kommer att innebära att dessa aktörer genom att kamerabevaka i större utsträckning kan bidra till att brottsligheten minskar.

Särskilt om unga lagöverträdare och brott mot barn

Enligt barnkonventionen åtar sig konventionsstaterna att skydda barn från att både begå brott själva och utsättas för brott och alla former av utnyttjande som kan skada barnet i något avseende. Till exempel ska konventionsstaterna vidta lämpliga åtgärder för att skydda barn från olaglig användning av t.ex. narkotika och från alla former av sexuell utnyttjande och sexuella övergrepp samt vidta åtgärder för att förhindra bortförande och försäljning av eller handel med barn.

Utredningen redogör för att antalet unga lagförbrytare har ökat i samhället. Det är inte ovanligt att unga begår både allvarliga och mindre allvarliga brott inom ramen för kriminella nätverk. Regeringens förslag för kamerabevakning i brottsbekämpningen kan antas leda till att fler brott som begås av eller annars involverar barn kommer kunna upptäckas,

utredas och lagföras. Eftersom förslagen innebär att de brottsbekämpande myndigheterna också kan ta hänsyn till mindre allvarlig brottslighet kan det antas att ungas lagöverträdelser kan upptäckas tidigare och möjliggöra att andra insatser sätts in, vilket i sin tur kan antas leda till att det kan förebyggas och förhindras att unga begår fler och allvarligare brott.

Regeringens bedömning om att de utökade möjligheterna till kamerabevakning kan antas leda till att fler brott kan förebyggas, förhindras, utredas och lagföras inkluderar också brott mot barn.

12.2 Konsekvenser för enskilda

Regeringens bedömning: Skyddet för den personliga integriteten kommer inte att försvagas på något påtagligt sätt när tillståndsplikten tas bort och de brottsbekämpande myndigheterna får utökade möjligheter att kamerabevaka.

Förslagen är förenliga med grundläggande fri- och rättigheter.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Civil Rights Defenders* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* invänder mot bedömningen att integritetsskyddet i allt väsentligt kommer att förbli lika starkt som i dag. *Civil Rights Defenders* efterfrågar en analys av förslagets inverkan på människors integritet och behovet av ytterligare integritetsskyddande åtgärder.

Brottsförebyggande rådet (Brå) anser att förslagen innebär en lämplig avvägning mellan skyddet för den personliga integriteten och behovet att bedriva kamerabevakning. Tillsynsmyndighetens tillsyns- och vägledningsarbete spelar dock en viktig roll. *Justitiekanslern*, som inte invänder mot bedömningen, framhåller att det kan finnas anledning att på sikt följa upp och utvärdera utfallet av den nya regleringen för att se om reglerna har fått en ändamålsenlig och proportionerlig utformning liksom om det behöver vidtas ytterligare eller andra åtgärder för att tillgodose ett tillräckligt skydd för den personliga integriteten.

Arbetsmiljöverket anser att det finns behov av en analys av den eventuella påverkan på arbetsmiljön av förslagen i den fortsatta beredningen av ärendet. *Landsorganisationen i Sverige (LO)* menar att utredningens bedömning av förslagets konsekvenser för arbetsmiljön är otillräcklig. *Barnombudsmannen* saknar en analys av vilka konsekvenser förslagen får för barn kopplat till olika relevanta rättigheter. *Länsstyrelsen i Skåne* efterlyser att förslagets konsekvenser för barn analyseras. *Myndigheten för delaktighet* framhåller vikten av att analysera hur förslagen kan komma att påverka personer med funktionsnedsättning.

Institutet för mänskliga rättigheter framhåller att förslagen bör tidsbegränsas så att förslagets effekter ska kunna utvärderas efter en tid. *Justitiekanslern*, *Skellefteå tingsrätt* och *Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden* lyfter också frågan om att förslagen bör utvärderas.

Centrum för rättvisa efterfrågar att förslagen analyseras och bedöms i förhållande till kraven i Europakonventionen, EU-rätten och grundlagen. *Institutet för mänskliga rättigheter* efterfrågar en analys av förslagets

konsekvenser för åtnjutande av andra mänskliga rättigheter såsom yttrandefriheten samt mötes- och demonstrationsfriheten.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker bedömningen eller invänder inte mot den. *Kiruna kommun* bedömer att de negativa effekterna av förslaget uppvägs av de positiva effekter det innebär men att det får förutsättas att den enskildes rätt säkerställs genom de myndigheter som ska utöva tillsyn över berörda verksamheter. *Centrum för rättvisa* anser att de utvidgningar av de brottsbekämpande myndigheternas möjlighet att bedriva kamerabevakning som föreslås bör tidsbegränsas och att det bör göras en helhetsbedömning av hur förslagen sammantaget förhåller sig till grundläggande fri- och rättigheter. Bl.a. *Civil Rights Defenders* anser att en genomgripande översyn av den svenska dataskyddsregleringen bör genomföras för att säkerställa att regleringen är ändamålsenlig, förutsägbar och systematisk. *Justitiekanslern* lyfter fram att det på senare tid lagts fram flera förslag som rör kamerabevakning och informationsflöde mellan myndigheter, vilket medför svårigheter att bedöma de sammantagna konsekvenserna för enskildas personliga integritet. *Sveriges advokatsamfund* anser att promemorian har tillmätt behovet av åtgärderna och deras effektivitet alltför stor betydelse på bekostnad av integritets-, informations säkerhets- och rätts- säkerhetsfrågorna.

Skälen för regeringens bedömning

Generellt om konsekvenserna för den personliga integriteten

Tillståndsförfarandet ger ett särskilt integritetsskydd på så sätt att en myndighet, Integritetsskyddsmyndigheten, bedömer om det finns förutsättningar för kamerabevakning i en viss situation.

Som utredningen konstaterar får det antas att aktörerna kommer att använda sig av kamerabevakning i något större utsträckning än tidigare om reglerna förenklas genom att tillståndsplikten tas bort och myndigheterna som bedriver verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag får utökade möjligheter att använda kamerabevakning. Det betyder att enskilda kommer att bevakas i något större utsträckning när de vistas på allmänna platser. Detta skulle kunna uppfattas som en försämring från integritetssynpunkt.

Det ska samtidigt framhållas att de allmänna reglerna om behandling av personuppgifter innebär att aktörerna måste göra noggranna analyser innan kamerabevakning påbörjas. Förslagen innebär inte något utökat utrymme för kamerabevakning som bedrivs i verksamhet som inte omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag. Tillsynsmyndigheten har till uppgift att övervaka aktörernas tillämpning av regelverket och kan ingripa på olika sätt om de bedriver kamerabevakning som inte lever upp till dataskyddsregleringen. Som framgår av avsnitt 5.1 anser regeringen i likhet med utredningen, men till skillnad från bl.a. *Civil Rights Defenders*, att de risker som uppstår kan motverkas med tydlig lagstiftning, tillsyn och vägledning. Effekten av att tillståndsplikten tas bort ska inte heller överdrivas. Kamerabevakning är inte något självändamål för aktörerna. Det finns enligt regeringens mening

inte anledning att befara att kamerabevakning som inte är nödvändig kommer att ske.

Förslag som rör kamerabevakning i verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag innebär däremot utökade möjligheter att bedriva kamerabevakning i sådan verksamhet. De faktorer som särskilt ska beaktas vid bedömningen av bevakningsintresset utökas, vilket innebär att de bevakande aktörerna kommer att kunna bedriva bevakning på fler platser än i dag. Innebörden av intresseavvägningen, dvs. att bevakningsintresset ska väga tyngre än integritetsintresset, ändras dock inte. Aktörerna ska alltså tillmäta skyddet för den personliga integriteten samma tyngd som tidigare. Förslagen som innebär utökade undantag från att tillämpa intresseavvägningen innebär att bevakning i fler brådskande och tillfälliga fall får bedrivas utan en intresseavvägning görs innan bevakningen påbörjas. Förslagen är begränsade till att avse en kort tids bevakning. Om bevakningen behöver pågå längre än den angivna tiden ska en intresseavvägning göras. Förslaget att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen inte ska behöva tillämpa intresseavvägningen vid kamerabevakning som sker för att underlätta användningen av ANPR-teknik innebär en viss ökad risk för intrång i den enskildes personliga integritet. Denna risk begränsas och balanseras dock genom att det föreslås bestämmelser om vilka typer av personuppgifter som får behandlas samt för vilka ändamål och hur länge. Syftet med förslagen är att effektivisera brottsbekämpningen. Med hänsyn till förslagets syfte och de begränsningar som föreslås bedömer regeringen att förslagen är proportionerliga.

Ett annat förslag som lämnas är att personuppgifter från kamerabevakning ska få göras gemensamt tillgängliga inom Polismyndigheten. Förslaget medför även att andra brottsbekämpande myndigheter får ges direktåtkomst till uppgifterna. Även om förslaget innebär att personuppgifter blir tillgängliga för flera personer anser regeringen att regleringen i brottsdatalagen och polisens brottsdatalag ställer upp tillräckliga krav till skydd för den personliga integriteten. Utöver bestämmelser om behörighetstilldelning måste Polismyndigheten, genom lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder, bl.a. säkerställa och kunna visa att behandlingen av personuppgifter är författningsenlig och att den registrerades rättigheter skyddas, att nödvändiga skyddsåtgärder integreras i behandlingen och att det förs loggar över behandlingen (3 kap. 2, 3 och 5 §§ brottsdatalagen). I polisens brottsdatalag finns dessutom en bestämmelse som begränsar vilka sökningar som får göras i uppgifter som gjorts gemensamt tillgängliga (3 kap. 5 §). Med anledning av det som *Sveriges advokatsamfund* anför om vikten av informationssäkerhet vill regeringen vidare betona att det redan följer av brottsdatalagen att den personuppgiftsansvarige ska vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas, särskilt mot obehörig eller otillåten behandling och mot förlust, förstöring eller annan oavsiktlig skada (3 kap. 8 §).

Tillsynsmyndigheten har till uppgift att övervaka tillämpningen av regelverket och kan ingripa på olika sätt om kamerabevakning bedrivs trots att intresset av bevakningen inte väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Tillsynsmyndigheten kan också ingripa om

de bevakande aktörerna tillämpar de föreslagna utökade undantagen trots att de inte är tillämpliga. Tillsynsverksamheten underlättas också genom förslagen om att intresseavvägningen ska dokumenteras och att det ska föras en förteckning över de bevakning som bedrivs. Förbättrade möjligheter att bedriva en effektiv tillsyn stärker skyddet för den personliga integriteten.

Kamerabevakningslagens krav på tydlig skyltning eller annan verksam upplysning om kamerabevakning kommer fortsatt att gälla som huvudregel. Förslagen medför inte heller några förändringar i fråga om hur bild och ljud som tas upp vid kamerabevakning får användas. Det bör slutligen framhållas att kamerabevakning inte bara har negativa följder för den personliga integriteten. Som *Barnombudsmannen* påpekar kan kamerabevakning, om den medför ökad trygghet och minskad brottslighet på en utsatt plats, anses förstärka skyddet för den personliga integriteten.

Ett antal remissinstanser, däribland *Justitiekanslern*, lyfter frågan om att det kan finnas anledning att på sikt följa upp och utvärdera utfallet av den nya regleringen för att se om reglerna har fått en ändamålsenlig och proportionerlig utformning liksom om det behöver vidtas ytterligare åtgärder för att tillgodose ett tillräckligt skydd för den personliga integriteten. *Centrum för rättvisa* och *Institutet för mänskliga rättigheter* framhåller att förslagen bör tidsbegränsas för att det ska kunna utvärderas om förslagen har fått avsedd effekt. Regeringen utesluter inte att det på sikt finns skäl att utvärdera kamerabevakningens effekt på den personliga integriteten, men anser att det inte finns tillräckliga skäl för att redan i det här skedet ta ställning till den frågan. Det finns därför inte heller skäl att tidsbegränsa lagförslagen.

Sammanfattningsvis bedömer regeringen, till skillnad från bl.a. *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet*, att integritetsskyddet inte kommer att försvagas på ett påtagligt sätt om tillståndsplikten tas bort och de brottsbekämpande myndigheterna får utökade möjligheter att kamerabevaka. Den befintliga regleringen och de föreslagna skyddsåtgärderna innebär att skyddet för den enskildes personliga integritet i allt väsentligt kommer att vara lika starkt som i dag.

Särskilt om konsekvenser för barns personliga integritet

Barnombudsmannen saknar en analys av vilka konsekvenser förslagen får för barn kopplat till olika relevanta rättigheter. *Länsstyrelsen i Skåne* efterlyser också att förslagens konsekvenser för barn analyseras.

Sedan 1 januari 2020 gäller barnkonventionen som lag i Sverige. All lagstiftning som berör barn ska utformas i överensstämmelse med barnkonventionens bestämmelser. För svenskt vidkommande räknas enligt artikel 1 varje människa under 18 år som barn. Av artikel 3 följer att vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, ska i första hand det beaktas som bedöms vara barnets bästa. Vid en bedömning av vad som är barnets bästa ingår att ta hänsyn till samtliga grundläggande principer och barnkonventionen i sin helhet. Genom artikel 16 fastslås vidare att inget barn får utsättas för godtyckliga ingripanden i sitt privatliv. Ett barns privatliv skyddas även genom artikel 8 i Europakonventionen och artikel 7 i EU:s rättighetsstadga. Rätten till

skydd för privatliv är dock inte absolut utan får inskränkas. Utöver skyddet i barnkonventionen är barn också angivna som särskilt skyddsvärda subjekt enligt EU:s dataskyddsförordning.

Kamerabevakning kan bedrivas på platser där barn vistas och alltså kan barn bli föremål för kamerabevakning. Om barn vanligtvis vistas på en plats som en aktör avser att kamerabevaka ska detta beaktas särskilt enligt intresseavvägningen, se avsnitt 6.1.

Till att börja med ska det framhållas att den grundläggande förutsättningen för kamerabevakning som inte omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag inte ändras. Även om tillståndskravet avskaffas krävs alltså att bevakningen ska vara nödvändig och att intresset av bevakningen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Kravet på att göra en sådan intresseavvägning – som också ska dokumenteras – föreslås utökas på så sätt att bevakning på en plats dit allmänheten inte har tillträde ska omfattas. Ett exempel på en sådan plats där bevakning ofta bedrivs är skolor, där barn vistas dagligen. Även om bevakning på dessa platser redan i dag ska föregås av bedömningar enligt den generella dataskyddsregleringen förtydligas nu hur en proportionalitetsbedömning ska göras. Sådan bevakning ska också omfattas av förteckningskravet vilket underlättar tillsynen och aktörernas egen kontroll. Regeringens förslag förstärker alltså skyddet för den personliga integriteten för barn. I och med att en intresseavvägning ska göras även inför bevakning på plats dit allmänheten inte har tillträde tydliggörs att huvudmannen behöver ta ställning till integritetsintresset. Kamerabevakning får inte heller bedrivas om integritetsintresset väger tyngre än bevakningsintresset. Kamerabevakning kan dessutom medföra ökad trygghet och därigenom anses förstärka skyddet för den personliga integriteten.

Särskilt om konsekvenser för arbetsmiljön och arbetstagares personliga integritet

Arbetsmiljöverket anser att det finns behov av en analys av den eventuella påverkan på arbetsmiljön av förslagen i den fortsatta beredningen av ärendet. *LO* framför att det är väl belagt att ökad övervakning på arbetsplatser leder till en försämrad arbetsmiljö och ökade risker för skador och sjukdomar.

Som utredningen konstaterar är arbetsplatser generellt platser där integritetshänsynen gör sig starkt gällande eftersom personer har en skyldighet att vistas där i princip varje arbetsdag. Det går inte heller att utesluta att en ökad användning av kameror kan få konsekvenser för den sociala och organisatoriska arbetsmiljön. Det kan finnas arbetstagare som tycker det är obehagligt att det finns kameror samtidigt som andra kan uppleva en ökad trygghet. Som utredningens kartläggning visar efterfrågar exempelvis personal på sjukhusen mer kamerabevakning. Eftersom uttrycket plats dit allmänheten har tillträde tas bort kommer fler arbetsplatser att omfattas av det föreslagna kravet på intresseavvägning. Även om bevakning på dessa platser redan i dag föregås av bedömningar enligt den generella dataskyddsregleringen förtydligas nu hur en proportionalitetsbedömning ska göras. Sådan bevakning ska också omfattas av krav på dokumentation och förteckningskrav vilket underlättar

exempelvis tillsynen. I och med att den föreslagna intresseavvägningen ska göras även inför bevakning på plats dit allmänheten inte har tillträde tydliggörs att arbetsgivare behöver ta ställning till integritetsintresset även vid sådan bevakning. Kamerabevakning får inte heller bedrivas om integritetsintresset väger tyngre än bevakningsintresset. Kamerabevakning kan dessutom medföra ökad trygghet och därigenom anses förstärka skyddet för den personliga integriteten.

Särskilt om konsekvenser för personer med funktionsnedsättning

Som *Myndigheten för delaktighet* framför kan en ökad kamerabevakning i samhället komma att påverka personer med funktionsnedsättning i särskilt stor utsträckning eftersom gruppen ofta befinner sig i integritetskänsliga situationer, exempelvis vid besök hos primärvården, möten med kommunens handläggare eller deltagande i daglig verksamhet. För personer med vissa typer av funktionsnedsättningar kan det också vara svårt att förstå hur kamerabevakning genomförs eller i vilket syfte. Denna otydlighet kan bidra till att skapa en rädsla hos den enskilde att ha kontakt med olika verksamheter. Samtidigt är huvudregeln fortfarande att bevakande aktörer ska upplysa om kamerabevakning och av den generella dataskyddsregleringen följer en skyldighet för aktörerna att informera om den personuppgiftsbehandling som bevakningen innebär (15 § kamerabevakningslagen). Vidare har den offentliga förvaltningen en skyldighet att förse personer med funktionsnedsättning med information som är avsedd för allmänheten i tillgängligt form enligt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Den befintliga regleringen ger därför förutsättningar för att personer med funktionsnedsättning ska få det stöd och den hjälp som personen behöver.

En förväntad följd av regeringens förslag är att kamerabevakning i samhället kommer att öka något. Detta kan leda till ökad trygghet för personer som vistas i offentliga miljöer. Eftersom personer med funktionsnedsättning är mer våldsutsatta än andra kan ökad trygghet i offentliga miljöer bidra till att även personer med funktionsnedsättning kan delta på mer likartade villkor som andra i samhället.

Förslagets förenlighet med grundläggande fri- och rättigheter

Centrum för rättvisa efterfrågar att förslagen analyseras och bedöms i förhållande till kraven i Europakonventionen, EU-rätten och grundlagen. *Institutet för mänskliga rättigheter* efterfrågar en analys av förslagets konsekvenser för åtnjutande av andra mänskliga rättigheter såsom yttrandefriheten samt mötes- och demonstrationsfriheten. Kamerabevakningen kan få konsekvenser även för andra rättigheter. FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter kallar detta för en "chilling effect". När kameror sätts upp finns risken att människor blir mer medvetna om vad de säger och gör, vilket kan innebära att de begränsar sig själva.

Sammantaget innebär förslagen i denna lagrådsremiss att fler personer kommer att bli föremål för kamerabevakning och att fler personuppgifter därmed kommer att behandlas av de bevakande aktörerna. Förslagen innebär alltså ett intrång i enskildas grundläggande fri- och rättigheter som skyddas enligt 2 kap. 6 § regeringsformen och artikel 8 i

Europakonventionen. Den regleringen redogör utredningen för i avsnitt 3 i betänkandet.

Regeringen har i samband med varje enskilt förslag vägt behovet av en ökad användning av kamerabevakning i brottsbekämpningen eller behovet av en ökad flexibilitet i regleringen mot det intrång i rättighetsskyddet som åtgärderna innebär för enskilda. Vid denna intresseavvägning har regeringen konstaterat att det finns ett påtagligt behov av att komma till rätta med en ökad gängkriminalitet och negativ brottsutveckling och att den utökade möjligheten som teknikutvecklingen innebär behöver tas till vara så långt det är möjligt, utan att det görs oproportionerliga ingrepp i rättighetsskyddet. Kamerabevakning är ett viktigt verktyg för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott. Det kan exempelvis handla om att identifiera personer som begått brott, men också om att använda kamerabevakning förebyggande för att öka den generella tryggheten i samhället. Behovet av att i större utsträckning kunna använda kamerabevakning är så pass stort att det är motiverat att inskränkningar görs i enskildas fri- och rättigheter. Samtliga förslag är nödvändiga och motiverade utifrån syftet. De är också väl avvägda i förhållande till det ingrepp i rättighetsskyddet som förslagen innebär. Regeringen bedömer att det saknas mindre ingripande alternativ för att uppnå syftet. Förslagen är även utformade på ett sådant sätt att de skyddar enskilda från godtyckliga ingrepp och tillgodoser ändamål som är godtagbara i ett demokratiskt samhälle. Förslagen är därmed förenliga med regeringsformen och Europakonventionen. Detta gäller såväl de enskilda förslagen sett var för sig som sett till förslagens samlade effekter.

Med anledning av Institutet för mänskliga rättigheters synpunkter vill regeringen framhålla att de förslag som läggs fram inte på något sätt påverkar tillämpningen av reglerna kring yttrande-, mötes- och demonstrationsfriheterna. Kamerabevakning kommer fortsatt att endast få bedrivas av aktuella aktörer om bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset. Kamerabevakning kommer inte att kunna bedrivas i syfte att hindra allmänheten från att utnyttja sina grundläggande fri- och rättigheter. Som framgått ovan ska det också finnas upplysningar om att kamerabevakning. Den som inte vill bli bevakad har alltså möjlighet att undvika detta. Regeringen bedömer därför att förslagen inte kommer att påverka möjligheten att utnyttja yttrande-, mötes- och demonstrationsfriheterna. Inte heller i övrigt bedöms förslagen ha några konsekvenser som bör redovisas särskilt.

12.3 Ekonomiska konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen leder inte till ökade kostnader för berörda myndigheter, kommuner eller övriga aktörer som berörs.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Tullverket* och *Polismyndigheten* instämmer i bedömningen, men framhåller att det kommer krävas ekonomiska resurser för att myndigheter ska kunna utnyttja de utökade möjligheterna till kamerabevakning.

Integritetsskyddsmyndigheten invänder mot bedömningen och framför att förslagen innebär ekonomiska konsekvenser för myndigheten genom ett ökat behov av tillsyn och vägledning i omfattningen två årsarbetskrafter. Även *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet* ifrågasätter bedömningen och anser att tillsynsmyndigheten bör få mer resurser till sitt förfogande.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser tillstyrker bedömningen eller invänder inte mot den. *Integritetsskyddsmyndigheten* bedömer att förslagen innebär ett ökat behov i tillsynsverksamheten samt hantering av förhandssamråd och klagomål motsvarande två årsarbetskrafter. *Kammarrätten i Stockholm* delar promemorians bedömning att eventuella kostnadsökningar bör kunna rymmas inom domstolarnas befintliga anslag, men påpekar att finns anledning att bevaka måltillströmningen.

Skälen för regeringens bedömning

Ekonomiska och andra konsekvenser för dem som bedriver verksamhet som inte omfattas av brottsdatalagen eller rör nationell säkerhet

Förslaget om att slopa tillståndskravet för kamerabevakning kommer att medföra minskade kostnader för de myndigheter och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse och som i dag omfattas av kravet. De minskade kostnaderna är hänförliga till att aktörerna inte behöver lägga tid och resurser på tillståndsansökningar och annan administration med anledning av tillståndsförfarandet. Aktörerna kommer samtidigt att få vissa nya kostnader för att göra och dokumentera de intresseavvägningar som föreslås samt föra förteckning över pågående bevakning. Förslagen innebär dock ingen skyldighet för aktörerna att bedriva bevakning utan möjliggör endast att det kan ske på ett enklare sätt. Regeringens förslag bedöms därför inte i sig medföra några ökade kostnader för berörda myndigheter.

Att tillståndsplikten tas bort innebär att kamerabevakning kommer att kunna användas på ett mer flexibelt och verksamhetsanpassat sätt än i dag. Detta innebär samtidigt ett krav på ökat ansvarstagande för berörda aktörer. Det kommer även framöver att finnas en omfattande reglering som styr när och under vilka förutsättningar en bevakning får ske. Innan en bevakning kan påbörjas måste aktören också enligt förslagen ha bedömt att bevakningen är förenlig med intresseavvägningen. Bevakningen måste också vara förenlig med övrig reglering i kamerabevakningslagen, t.ex. när det gäller krav på skyltning. Att tillståndsplikten tas bort innebär dock en klar lättnad för verksamheterna eftersom de inte längre behöver avvakta ett tillstånd utan i stället snabbt kan agera på uppkomna behov. I en del fall kommer dock regleringen om förhandssamråd att aktualiseras. Även i sådana fall bedöms förfarandet bli mer verksamhetsanpassat och flexibelt än i dag, bl.a. mot bakgrund av att ett förhandssamråd kan få betydelse för fler bevakningar än just den som förhandssamrådet gäller. Även om den generella dataskyddsregleringen och vissa av förslagen medför viss administration bedöms den administrativa bördan i samband med kamerabevakning totalt sett minska när tillståndsförfarandet tas bort. Att möjligheterna att påbörja kamerabevakning förenklas väntas dessutom medföra positiva effekter i fråga om utvecklingen av metoden i

verksamheterna. Därmed skapas goda förutsättningar för en ökad nytta med metoden, vilket i förlängningen gynnar samhället i stort.

För de aktörer som i dag bedriver kamerabevakning på platser dit allmänheten inte har tillträde kommer förslagen om krav på dokumenterad intresseavvägningen att innebära en viss ökad administrativ börda. Samtidigt ska bedömningar enligt den generella dataskyddsregleringen göras redan i dag och förslaget innebär därför en lättnad i stort på så sätt att gränsdragningsproblem undanröjs och aktörerna får tydligare ramar för hur en proportionalitetsbedömning ska göras. Det innebär i sin tur att risken minskar för att otillåten bevakning bedrivs.

Särskilt om ekonomiska och andra konsekvenser för kommunerna

När tillståndskravet tas bort kommer det inte att finnas något krav på att kommunerna i vissa fall ska få yttra sig om kamerabevakning som andra aktörer avser påbörja i kommunen. Kommunernas medverkan och möjlighet att komma med synpunkter får i stället tillgodoses inom ramen för en allmän samverkan. Även om kommunerna i dag har rätt att yttra sig i vissa tillståndsärenden har de inte något bestämmande inflytande över sådan kamerabevakning som andra aktörer avser påbörja inom kommunen.

Förslaget om att det ska införas en ny rättslig grund för kamerabevakning för kommunerna innebär inte några nya skyldigheter för kommunerna. Den nya regeln förslås endast för att kommunerna ska kunna bedriva kamerabevakning av offentliga miljöer även efter att tillståndsplikten tas bort.

Regeringen bedömer att dessa förändringar inte medför ökade kostnader för kommunerna. Förslagen påverkar inte heller den kommunala självstyrelsen.

Ekonomiska och andra konsekvenser för myndigheter vars verksamhet omfattas av brottsdatalagen eller rör nationell säkerhet

Förslaget om att en särskild intresseavvägning ska göras för kamerabevakning som bedrivs i verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller Säkerhetspolisens datalag kommer att innebära utökade möjligheter att bedriva kamerabevakning på fler platser. Förslagen som innebär fler undantag från att tillämpa den särskilda intresseavvägningen kommer att underlätta för myndigheterna när en tillfällig och brådskande bevakning ska påbörjas. Undantaget från kravet att tillämpa intresseavvägningen vid kamerabevakning av Polismyndigheter eller Säkerhetspolisen som sker för att underlätta användningen av ANPR-teknik kommer också innebära en tydligare och enklare reglering för myndigheterna. Förslagen om utökade undantag från upplysningskravet och rätten till information kommer att undanröja flera problem som tidigare har inneburit ovisshet kring hur bevakning med t.ex. luftfartyg kan bedrivas. Förslagen innebär sammantaget både stora utökade möjligheter att bevaka och vissa administrativa lättnader.

Regeringens förslag innebär sammantaget utökade möjligheter och förenklade förutsättningar att bedriva kamerabevakning, men inte några skyldigheter för myndigheterna att faktiskt utöka bevakningen. Eventuella ökade kostnader för att kunna bedriva kamerabevakning ryms inom

befintliga ekonomiska ramar. För Polismyndighetens del, som är den brottsbekämpande myndighet vars bevakning är mest omfattande, innebär förslagen inte heller någon skyldighet att utöka bevakningen. Regeringen har dock i myndighetens regleringsbrev för 2024 gett myndigheten i uppdrag att särskilt redovisa hur myndigheten säkerställer en kontinuerlig ökning av antalet bevakningskameror till minst 2 500 vid utgången av 2024. Regeringen föreslår vidare i budgetpropositionen för 2025 att Polismyndighetens anslag ökas med 200 miljoner kronor för år 2025 för att stärka myndighetens kameraförmåga. För 2026–2029 beräknas anslaget öka med motsvarande belopp (prop. 2024/25:1, UO4). Polismyndigheten föreslås alltså tillföras medel för att de förslag som nu läggs fram ska få effekt i verksamheten.

Ekonomiska och andra konsekvenser för tillsynsmyndigheten

Integritetsskyddsmyndigheten är ensam tillstånds- och tillsynsmyndighet enligt kamerabevakningslagen. Förslagen innebär att myndigheten inte längre kommer att behöva pröva tillståndsansökningar, vilket medför minskade kostnader. I vissa fall kan förhandssamråd med Integritetsskyddsmyndigheten aktualiseras och då kommer myndigheten att få utföra ett arbete som delvis motsvarar det som i dag görs inom ramen för tillståndsförfarandet. Förfarandet med förhandssamråd bör dock inte ta lika stora resurser i anspråk som dagens tillståndsförfarande.

Att tillståndsplikten tas bort innebär samtidigt att behovet av tillsyn, och kostnaderna för sådan tillsyn, kommer att öka. Samtidigt kommer myndigheten under en övergångsperiod att behöva ta fram vägledningar. *Integritetsskyddsmyndigheten* anger att behoven i tillsynsverksamheten kommer att öka mer än vad de minskar i tillståndsverksamheten och vad som ryms i tidigare höjningar av anslaget. Det handlar om två årsarbetskrafter.

Regeringen anser, i likhet med *Brottsförebyggande rådet (Brå)* och *Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet*, att det är angeläget att tillsynsmyndigheten har de resurser som krävs för att den ska kunna fullgöra sina uppgifter. Förslagen kan väntas ge upphov till vissa ökade kostnader för Integritetsskyddsmyndigheten. Samtidigt kan, som utredningen framhåller, de ökade kostnaderna för tillsyn och vägledning i allt väsentligt kompenseras av minskade kostnader för tillståndsprövningen. I budgetpropositionen för 2025 föreslås dessutom Integritetsskyddsmyndighetens anslag ökas med 30 miljoner kronor från och med 2025 bl.a. på grund av ett utökat behov av tillsyn över kamerabevakning med anledning av ändringarna i kamerabevakningslagen (prop. 2024/25:1, UO1). Regeringen anser mot den bakgrunden att de eventuella kostnader för Integritetsskyddsmyndigheten som förslagen kan leda till kan hanteras av myndigheten med de tillskott som nu föreslås.

Ekonomiska konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna

Förslagen innebär att Integritetsskyddsmyndigheten inte längre kommer att fatta några beslut som gäller tillstånd för att bedriva kamerabevakning. Antalet tillståndsbeslut som kan överklagas till allmän förvaltningsdomstol kommer alltså att minska. I vilken utsträckning

förslagen kan komma att medföra fler tillsynsrelaterade mål hos domstolarna är svårt att förutse. Att tillståndsplikten tas bort skulle kunna leda till något fler mål om t.ex. förelägganden, eftersom tillsynsmyndighetens granskning till större del kommer att ske i efterhand, efter att bevakningen har påbörjats. En typ av mål kan alltså bli något vanligare samtidigt som en annan blir ovanligare. Vid en samlad bedömning kommer de allmänna förvaltningsdomstolarnas verksamhet och kostnader sannolikt inte att påverkas nämnvärt av regeringens förslag. Förslagen bedöms rymmas inom befintliga ekonomiska ramar.

12.4 Övriga konsekvenser

Regeringens bedömning: Förslagen kan bidra till att öka tryggheten i samhället, vilket kan ge positiva effekter för jämställdheten mellan kvinnor och män.

I övrigt har förslagen inga konsekvenser som bör redovisas särskilt.

Utredningens bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Fortifikationsverket* anser att förslagets konsekvenser bör bedömas mot bakgrund av eventuell närhet till bildupptagning av myndighetens anläggningar och personal samt verksamhet som bedrivs av relaterade myndigheter inom Fortifikationsverkets bestånd.

Promemorians bedömning överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna yttrar sig inte särskilt över bedömningen.

Skälen för regeringens bedömning: En förväntad följd av regeringens förslag är att kamerabevakning i samhället kommer att öka något. Detta kan leda till ökad trygghet för personer som vistas i offentliga miljöer. Eftersom kvinnor upplever otrygghet vid utvistelse i större utsträckning än män kan ökad trygghet i offentliga miljöer bidra till mer likartade villkor för kvinnor och män i samhället. Förslagen kan alltså ha positiva konsekvenser för jämställdheten.

Fortifikationsverket konstaterar att utredningen inte bedömer förslagets konsekvenser i de fall kamerabevakning sker på platser som ligger i anslutning till anläggningar och områden som ägs av Fortifikationsverket och nyttjas av totalförsvaret.

De förslag som regeringen lämnar är inte avsedda att ändra karaktären av den kamerabevakning som bedrivs. Det finns enligt regeringens mening inte anledning att anta förslagen kommer att leda till ökad bildupptagning på ett sätt som kan påverka Fortifikationsverkets verksamhet. När det gäller uppgifter i förteckningar över pågående kamerabevakning och uppgifter som inhämtas genom bevakningen kan de omfattas av sekretess, se avsnitt 8.2. Förslagen bör därmed innebära begränsade konsekvenser för Fortifikationsverkets verksamhet.

13 Författningskommentar

13.1 Förslaget till lag om ändring i kamerabevakningslagen (2018:1200)

Kamerabevakning vid utförande av en uppgift av allmänt intresse

Förutsättningar för kamerabevakning

7 § *Vid utförande av en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning får kamerabevakning bedrivas om*

- 1. bevakningen är nödvändig för att utföra uppgiften, och*
- 2. förutsättningarna i 8 och 9 §§ är uppfyllda.*

För kamerabevakning som en myndighet bedriver i en verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) eller lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter gäller i stället bestämmelserna i 14 §.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om förutsättningarna för kamerabevakning vid utförande av en uppgift av allmänt intresse. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Av *första stycket* framgår att kamerabevakning får bedrivas vid utförande av en uppgift av allmänt intresse om bevakningen är nödvändig för att utföra uppgiften och förutsättningarna i 8 och 9 §§ är uppfyllda. Bestämmelsen reglerar kamerabevakning som bedrivs både av en myndighet och någon annan än en myndighet. Det innebär att även enskilda aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse omfattas av bestämmelsen. Uppgiften av allmänt intresse ska följa av lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som meddelats med stöd av lag eller annan författning. Bestämmelsen är i denna del utformad i nära anslutning till 2 kap. 2 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning som anger förutsättningarna för när ett allmänt intresse kan utgöra en rättslig grund för behandling av personuppgifter enligt EU:s dataskyddsförordning.

Uttrycket allmänt intresse är unionsrättsligt men vid tolkningen kan ledning sökas i hur uttrycket ska förstås enligt annan svensk lagstiftning (se t.ex. prop. 2017/18:105 s. 55–59). Uppgiften av allmänt intresse ska vara fastställd på det sätt som anges i paragrafen för att kravet på tillstånd ska gälla. Myndighetsutövning är en uppgift av allmänt intresse. Nödvändighetsrekvisitet ska tolkas på samma sätt som enligt den generella dataskyddsregleringen, se prop. 2017/18:105 s. 60–61.

Av 11 och 13 §§ framgår att kamerabevakning i vissa fall får bedrivs trots att förutsättningarna i 8 och 9 §§ inte är uppfyllda.

Enligt *andra stycket* gäller särskilda förutsättningar för kamerabevakning som en myndighet bedriver i verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) eller

lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter. Förutsättningarna för kamerabevakning i sådan verksamhet finns i 14 §. Den särskilda regleringen kan alltså endast tillämpas av en myndighet. Om en enskild aktör skulle bedriva verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen gäller första stycket.

8 § *Kamerabevakning enligt 7 § får endast bedrivas om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.*

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska det särskilt beaktas om bevakningen behövs för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på

a) en brottsutsatt plats, eller

b) en annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom,

2. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar,

3. utöva kontrollverksamhet,

4. förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor, eller

5. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska det särskilt beaktas

1. hur bevakningen ska utföras,

2. om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas, och

3. vilket område som ska bevakas.

Av paragrafen framgår dels att bevakning som avses i 7 § får bedrivas endast om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad, dels vad som särskilt ska beaktas vid intresseavvägningen. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Ändringen i *första stycket* är en följd av att kravet på tillstånd för kamerabevakning tas bort. Ändringen innebär att den intresseavvägning som hittills har gällt som ett krav på tillstånd till kamerabevakning i stället ska gälla som en förutsättning för sådan bevakning som avses i 7 §. Intresseavvägningen ska göras på motsvarande sätt som hittills har gällt i tillståndsförfarandet (prop. 2017/18:231 s. 142–145).

Av 11 och 13 §§ framgår att kamerabevakning i vissa fall får bedrivas utan att en intresseavvägning enligt denna paragraf görs.

Övriga ändringar är endast redaktionella.

9 § *Innan kamerabevakning enligt 7 § påbörjas ska den som är personuppgiftsansvarig för bevakningen bedöma om förutsättningarna i 8 § är uppfyllda.*

En ny bedömning ska göras

1. *innan bevakningen ändras på ett betydande sätt som ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet, eller*

2. *om förhållandena på den plats som bevakas ändras på ett betydande sätt som minskar intresset av bevakningen eller ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet.*

Bedömningen ska dokumenteras och bevaras i minst fem år efter att bevakningen upphört.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om när en intresseavvägning ska göras och att den bedömning som görs ska dokumenteras. Övervägandena finns i avsnitt 6.1 och 8.3.

Av *första stycket* framgår att den som ska påbörja kamerabevakning som avses i 7 § först måste bedöma om de förutsättningar som anges i 8 § är uppfyllda, dvs. om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Den som ska kamerabevaka är alltså skyldig att göra en intresseavvägning innan kamerabevakningen påbörjas.

Andra stycket innehåller bestämmelser om när en ny bedömning ska göras vid pågående bevakning. En ny intresseavvägning ska enligt *punkt 1* göras innan bevakningen ändras på ett betydande sätt som ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet. En utökning av det område som bevakas är typiskt sett en sådan betydande ändring som ökar risken för integritetsintrång, i vart fall om utökningen är mer än marginell. Även en marginell utökning av det område som bevakas kan dock kräva en ny bedömning, om den innebär att en mer integritetskänslig del av platsen börjar bevakas, t.ex. ingången till en vårdcentral. Även att kameror riktas om kan vara en betydande ändring som ökar risken för integritetsintrång. Andra exempel är att bevakningen kompletteras med ljudupptagning, att bevakning som bara har skett natttid börjar bedrivas även dagtid eller att en tidigare oidentifiering genom maskering tas bort. Det kan också handla om att bevakningens ändamål ändras (jfr prop. 2018/19:147 s. 64–65).

Enligt *punkt 2* ska en ny bedömning även göras när förhållandena på den plats som bevakas ändras på ett betydande sätt. En ny bedömning krävs dock bara om förändringen innebär att behovet av bevakningen minskar eller att risken för intrång i den enskildes personliga integritet ökar. Det kan exempelvis handla om att brottsligheten på den plats som bevakas minskat och att minskningen beror på andra faktorer än bevakningen i sig. Det kan också handla om att risken för ordningsstörningar på en viss plats minskat, t.ex. för att en arena inte längre används för en viss typ av evenemang. I andra fall kan betydande förändringar på platsen medföra att risken för integritetsintrång ökar. Det kan exempelvis handla om att en förskola eller ett sjukhus byggs vid den plats som bevakas. Skyldigheten att göra en ny bedömning inträder först när förhållandena på platsen ändras.

Enligt *tredje stycket* ska bedömningen som har gjorts enligt första eller andra stycket dokumenteras. Dokumentationen ska återspegla den bedömning som den bevakande aktören har gjort. Det betyder att de krav som gäller för bedömningen även gäller för dokumentationen. Dokumentationen och vilka omständigheter som anges i den kan variera mellan aktörer och typ av verksamhet. En naturlig utgångspunkt är dock att dokumentationen ska innehålla en beskrivning av den planerade eller pågående bevakningen och förhållandena på platsen, uppgift om den rättsliga grund som tillämpas och uppgift om datum. Det är också naturligt att dokumentationen innehåller en bedömning, utifrån förhållandena på platsen, av bevakningsintresset, av riskerna för intrång i den personliga integriteten och av om bevakningsintresset bedömts väga tyngre än integritetsintresset. Dokumentationen bör vidare innehålla slutsatser om bevaknings- respektive integritetsintresset väger lätt, relativt tungt eller

tungt. Dokumentationen ska därutöver spegla den helhetsbedömning som har gjorts, utifrån de faktorer som särskilt ska beaktas. Så som intresseavvägningen är utformad ska bedömningen göras i det enskilda fallet och avse en plats. Dokumentationen bör dock kunna inkludera flera platser, så länge det framgår tydligt vilken bedömning som avser vilken plats.

Den dokumenterade bedömningen ska bevaras i minst fem år efter att bevakningen upphörde.

Av 25 § 1 framgår att tillsynsmyndigheten får ta ut en sanktionsavgift av den som bryter mot kraven på dokumenterad bedömning.

Av 11 och 13 §§ framgår att kamerabevakning i vissa fall får bedrivas utan att en intresseavvägning har gjorts och dokumenterats.

Krav på förteckning över pågående bevakning

10 § *Den som är personuppgiftsansvarig för kamerabevakning som bedrivs enligt 7 § ska föra en förteckning över pågående bevakning. Förteckningen ska innehålla uppgift om*

- 1. adress eller annan jämförbar uppgift för den plats som bevakas,*
- 2. typ av plats som bevakas,*
- 3. syftet med bevakningen,*
- 4. huruvida bevakningen omfattar ljudupptagning eller annan särskild teknik, och*
- 5. att en bedömning enligt 9 § har gjorts och när den senaste bedömningen gjordes.*

Förteckningen ska uppdateras om en ny bevakning inleds, om bevakningen eller förhållandena ändras på det sätt som anges i 9 § andra stycket och om bevakningen upphör.

En förteckning som innehåller uppgifter om en bevakning som har upphört ska bevaras i minst fem år efter att bevakningen upphört.

Förteckningen ska på begäran lämnas till tillsynsmyndigheten.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om krav på att pågående kamerabevakning ska förtecknas. Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

Av *första stycket* följer att den som är personuppgiftsansvarig för kamerabevakning som bedrivs enligt 7 § ska föra en förteckning över pågående bevakning. Bestämmelsen innehåller även en uppräkningslista över vilka uppgifter en förteckning ska innehålla.

Enligt *punkt 1* ska förteckningen innehålla uppgift om adress eller annan jämförbar uppgift för den plats som bevakas. Uppgiften ska vara hänförlig till den plats som bevakas, inte kamerans eller kamerornas placering. Någon uppgift om kamerans exakta upptagningsområde behöver inte anges. Med annan jämförbar uppgift avses t.ex. namn på platsen såsom namnet på ett torg eller en skola.

Av *punkt 2* framgår att uppgift om vilken typ av plats som bevakas ska anges, t.ex. skola, vårdinrättning, fritidsanläggning, gata eller torg.

I *punkt 3* anges att uppgift om syftet med bevakningen ska framgå av förteckningen. I första hand bör uttrycken i 8 § andra stycket användas. Om bevakningen sker i andra syften bör det anges särskilt.

Enligt *punkt 4* ska det anges om bevakningen omfattar ljudupptagning eller annan särskild teknik. Med annan särskild teknik avses både teknik som kan öka risken för integritetsintrång, t.ex. ansiktsgenkänning, och

integritetsvänlig teknik, t.ex. pixelering, eller aktiveringsfunktioner så som detektion av ljud av glaskross eller skottlossning.

Enligt *punkt 5* ska det i förteckningen framgå att en bedömning enligt 9 § har gjorts och när den senaste bedömningen gjordes.

Andra stycket innehåller en bestämmelse om att förteckningen ska uppdateras om en ny bevakning inleds, om bevakningen eller förhållandena ändras på det sätt som anges i 9 § andra stycket eller om bevakningen upphör.

Enligt *tredje stycket* ska en förteckning som innehåller uppgifter om en bevakning som har upphört bevaras i minst fem år efter upphörandet.

Av *fjärde stycket* framgår att förteckningen på begäran ska lämnas till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten behöver alltså inte inleda ett tillsynsärende för att få ta del av förteckningen.

Av 25 § 2 framgår att tillsynsmyndigheten får ta ut en sanktionsavgift av den som bryter mot förteckningskravet.

Av 11–13 §§ framgår att viss kamerabevakning eller bevakning som vissa aktörer bedriver inte omfattas av förteckningskravet.

Undantag för viss kamerabevakning

11 § *Bestämmelserna i 8–10 §§ gäller inte vid*

1. *kamerabevakning* som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 5 eller 6, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

2. *kamerabevakning* som Försvarsmakten bedriver från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan bevakning,

3. *kamerabevakning* som Trafikverket bedriver

a) av vägtrafik,

b) av sjötrafik vid en rörlig bro,

c) vid en betalstation eller kontrollpunkt som avses i bilagorna till lagen (2004:629) om trängselskatt och som sker för att samla in uppgifter som behövs för att beslut om trängselskatt ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan skatt betalas, eller

d) vid en betalstation på allmän väg som används vid uttag av infrastrukturavgifter med stöd av lagen (2024:172) om infrastrukturavgifter på väg och som sker för att samla in uppgifter som behövs för att beslut om infrastrukturavgift ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan avgift betalas,

4. *kamerabevakning* i en vägtunnel med övervakningssystem som avses i lagen (2006:418) om säkerhet i vägtunnlar och som bedrivs av någon annan tunnelhållare än Trafikverket,

5. *kamerabevakning* som har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller olyckor eller begränsa verkningarna av sådana störningar eller inträffade olyckor, om bevakningen sker

a) i ett färdmedel som används i kollektivtrafik på väg, järnväg, vatten, spårväg eller i tunnelbana,

b) av ett stations-, terminal- eller hållplatsområde avsett för resande med kollektivtrafik på väg, järnväg, vatten, spårväg eller i tunnelbana,

c) av en plats vid järnvägs-, spårvägs- eller tunnelbanespår, eller

d) av ett flygplatsområde,

6. *kamerabevakning* i en lokal där det bedrivs postverksamhet eller av området omedelbart utanför in- och utgångar till en sådan lokal, om bevakningen har till

syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott,

7. kamerabevakning i ett parkeringshus, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott,

8. kamerabevakning som sker för säkerheten i trafiken eller arbetsmiljön från ett fordon, en maskin eller liknande för att förbättra sikten för föraren eller användaren,

9. kamerabevakning i en butikslokal där det bedrivs apoteksverksamhet, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott, och

10. kamerabevakning som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver i gränsnära områden som avses i 2 § lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden, eller av tillfartsvägar till sådana gränsnära områden som avses i 2 § 3 eller 4 samma lag, om bevakningen bedrivs inom 20 kilometer från området.

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från kravet att genomföra och dokumentera en intresseavvägning enligt 8 och 9 §§ och från kravet att föra en förteckning enligt 10 §. Paragrafen motsvarar i huvudsak de undantag från kravet på tillstånd som hittills har gällt enligt 9 §. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Undantagen ska förstås och tillämpas på motsvarande sätt som i tillståndsförfarandet (prop. 2017/18:231 s. 146–147 och prop. 2019/20:109 s. 47–50). Undantaget i hittillsvarande 9 § 1 tas bort med anledning av att tillståndsförfarandet slopas och att det särskilda regelverk som hittills har gällt enbart för vissa utpekade brottsbekämpande myndigheter nu ska gälla i all verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) eller lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter.

Undantaget i *punkt 10* motsvarar undantaget från att tillämpa intresseavvägningen i gränsnära områden som hittills har gällt i verksamhet utanför brottsdatalagens tillämpningsområde enligt 14 c § 3. Bestämmelsen innebär att Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket, i verksamhet som inte omfattas av brottsdatalagen eller lagen om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter, inte behöver tillämpa bestämmelserna i 8–10 §§ vid bevakning som bedrivs i gränsnära områden eller av tillfartsvägar till sådana gränsnära områden om bevakningen bedrivs inom 20 kilometer från området (prop. 2022/23:109 s. 53–54). För verksamhet som omfattas av brottsdatalagen eller lagen om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter finns ett motsvarande undantag i 14 c § 3.

I övrigt görs endast redaktionella ändringar.

12 § *Bestämmelserna i 10 § gäller inte för kamerabevakning som bedrivs av Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket.*

Paragrafen, som är ny, innehåller en bestämmelse om undantag från kravet att föra en förteckning enligt 10 §. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Enligt paragrafen behöver Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket inte föra en förteckning över pågående kamerabevakning.

Tillfälliga undantag för viss kamerabevakning

13 § *Bestämmelserna i 8–10 §§ gäller inte vid kamerabevakning som Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor bedriver under högst en månad, om bevakningen är av vikt för att*

1. avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor, eller
2. efterforska en försvunnen person.

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillfälliga undantag från kraven på att genomföra och dokumentera en intresseavvägning och från kravet på att föra en förteckning över pågående bevakning. Paragrafen motsvarar huvudsakligen hittillsvarande 10 § första stycket 1 och 2 samt 14 d § punkt 2 och 3. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Bestämmelserna innebär att Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor i vissa undantagsfall och under viss tid kan bedriva kamerabevakning utan att genomföra och dokumentera en intresseavvägning och utan att upprätta en förteckning över pågående bevakning. Om bevakningen ska fortsätta efter det att tiden har löpt ut ska 8–10 §§ tillämpas. I så fall måste en intresseavvägning genomföras och dokumenteras. De som är skyldiga att föra en förteckning måste i så fall också upprätta en sådan. Förteckningskravet gäller inte för Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket, se 12 §.

Undantagen är tillämpliga även när en myndighet eller en kommun biträder räddningsledaren enligt 6 kap. 7 § lagen om skydd mot olyckor. Motsvarande gäller när en myndighet biträder Polismyndigheten.

Undantagen ska förstås och tillämpas på motsvarande sätt som hittillsvarande 10 § första stycket 1 och 2 samt 14 d § punkt 2 och 3 (prop. 2017/18:231 s. 147–148).

Kamerabevakning i verksamheter som omfattas av brottsdatalagen eller rör nationell säkerhet

14 § *I en verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) eller lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter får kamerabevakning bedrivas av en myndighet om*

1. bevakningen är nödvändig för ett syfte som anges i de lagarna, och
2. förutsättningarna i 14 a och 14 b §§ är uppfyllda.

Paragrafen, som är ny, anger förutsättningarna för kamerabevakning i verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) eller lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Paragrafen gäller för alla behöriga myndigheter enligt brottsdatalagen och för myndigheter som bedriver verksamhet som omfattas av lagen om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter. Den innebär att kamerabevakning i verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen eller lagen om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter får bedrivas om bevakningen är nödvändigt för ett syfte som anges i de lagarna och om förutsättningarna i 14 a och 14 b §§ är

uppfyllda. Det handlar om verksamhet som bedrivs av behöriga myndigheter i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder. Det handlar också om verksamhet i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Detsamma gäller vid behandling av personuppgifter som rör nationell säkerhet i Säkerhetspolisens verksamhet, eller när Polismyndigheten har tagit över en arbetsuppgift som rör nationell säkerhet från Säkerhetspolisen. Det avgörande för att kamerabevakningen ska omfattas av paragrafen är inte i vilken registerförfattning personuppgiftsbehandlingen regleras, utan att den omfattas av nämnda lagar.

Paragrafen gäller endast för myndigheter, se kommentaren till 7 §.

Nödvändighetsrekvisitet ska tolkas på samma sätt som enligt den generella dataskyddsregleringen (prop. 2017/18:232 s. 117 och prop. 2018/19:163 s. 65).

Av 14 c och 14 d §§ framgår att kamerabevakning i vissa fall får bedrivas trots att förutsättningarna i 14 a och 14 b §§ inte är uppfyllda.

14 a § *Kamerabevakning enligt 14 § får endast bedrivas om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.*

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska *det särskilt beaktas om bevakningen behövs för att*

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på

a) en brottsutsatt plats,

b) en plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom, eller

c) en plats där det med hänsyn till omständigheterna finns risk för allvarlig eller omfattande brottslighet,

2. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott och bevakningen sker på en plats som med hänsyn till omständigheterna har strategisk betydelse för att motverka allvarlig brottslighet eller brott som har samband med sådan brottslighet,

3. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar,

4. utöva kontrollverksamhet, eller

5. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska *det särskilt beaktas*

1. hur bevakningen ska utföras,

2. om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas, och

3. vilket område som ska bevakas.

Av paragrafen framgår dels att bevakning som avses i 14 § får bedrivas endast om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad, dels vad som särskilt ska beaktas vid intresseavvägningen. Övervägandena finns i avsnitt 7.1 och 7.2.

Paragrafen ändras med anledning av att tillståndsförfarandet tas bort och med anledning av att det särskilda regelverk som hittills har gällt enbart för vissa utpekade brottsbekämpande myndigheter nu ska gälla i alla myndigheters verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas

av brottsdatalagen (2018:1177) eller lagen (2019:1182) om SÄkerhetspolisens behandling av personuppgifter.

Av *första stycket* följer att kamerabevakning i verksamhet som anges i 14 §, dvs. sådan verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen eller lagen om SÄkerhetspolisens behandling av personuppgifter, får bedrivas endast om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

I *andra stycket* regleras vad som särskilt ska beaktas vid bedömningen av intresset av kamerabevakning.

Punkt 1 a och b, 3, 4 och 5 motsvarar de bedömningsgrunder som hittills har gällt enligt 8 § andra stycket 1, 2, 3 och 5 vid tillstånd att bedriva kamerabevakning respektive för bevakning som bedrivs av Kustbevakningen, Polismyndigheten, SÄkerhetspolisen och Tullverket. Bedömningsgrunderna ska som utgångspunkt förstås och tillämpas på motsvarande sätt som hittills har gällt (prop. 2017/18:231 s. 142–144). En förutsättning är dock att bevakningen avser verksamhet som omfattas av paragrafen. Det innebär t.ex. att det endast är sådan kontrollverksamhet som omfattas av brottsdatalagen som regleras i paragrafen. För övrig kontrollverksamhet gäller i stället bestämmelsen i 8 §.

Enligt *punkt 1 c*, som är ny, ska det vid bedömningen av intresset av kamerabevakning särskilt beaktas om bevakningen behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en plats där det med hänsyn till omständigheterna finns risk för allvarlig eller omfattande brottslighet. Det innebär att myndigheten kan göra en framåtblickande bedömning av risken för brottslighet på platsen. Det krävs inte att brott tidigare har begåtts där. Bedömningen får inte bygga på spekulationer och allmänna bedömningar, utan måste grundas på faktiska omständigheter som föreligger vid bedömningstillfället. Risken ska framstå som konkret med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. De faktiska omständigheterna ska kunna kopplas till en viss plats.

Frågan om den brottsliga verksamheten som risken avser är allvarlig avgörs utifrån en helhetsbedömning där t.ex. straffvärdet är en relevant omständighet. Med allvarlig brottslighet avses bl.a. angrepp på någons liv och allvarliga angrepp på hälsa eller trygghet, t.ex. grov våldsbrottslighet eller systematiska fall av sexuella övergrepp (prop. 2017/18:231 s. 148). Vid bedömningen av om det finns risk för omfattande brottslighet kan hänsyn tas till mindre allvarliga brott, s.k. mängdbrottslighet, som ska vara av en viss omfattning. Risk för enstaka mindre allvarliga brott kan alltså inte beaktas. Frågan om den brottsliga verksamheten är omfattande avgörs genom en helhetsbedömning utifrån faktorer som exempelvis hur många eller hur ofta, alternativt med vilken regelbundenhet, brott kan förväntas begås.

Av *punkt 2*, som är ny, framgår att det vid bedömningen av intresset av kamerabevakning även särskilt ska beaktas om bevakningen behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott och bevakningen sker på en plats som har strategisk betydelse för att motverka allvarlig brottslighet eller brott som har samband med sådan brottslighet. För att en plats ska vara av strategisk betydelse krävs att det finns faktiska omständigheter till stöd för att den är central i arbetet för att bekämpa allvarlig brottslighet. Det krävs inte att det begås faktiska

brott eller utövas allvarlig brottslighet på platsen. Det kan handla om att det i och för sig sker legala aktiviteter som utgör en delkomponent i ett brottsupplägg eller mindre allvarliga brott. En delkomponent i ett brottsupplägg kan exempelvis vara en transport av något eller någon som är nödvändigt för att utföra ett visst brott. De omständigheter som medför att platsen anses vara av strategisk betydelse för att motverka brottslighet måste vara konkreta. Med allvarlig brottslighet avses detsamma som i punkten 1 c. Med brott som har samband med allvarlig brottslighet avses brott som kan kopplas till allvarlig brottslighet och ingår som ett led i det. Det kan handla om en kedja av mindre allvarliga brott som i sin helhet anses som allvarlig.

Tredje stycket reglerar vad som särskilt ska beaktas vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Utformningen är oförändrad i förhållande till den intresseavvägning som enligt hittillsvarande 8 § tredje stycket gjorts vid prövningen av om tillstånd till kamerabevakning ska meddelas och som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket har gjort enligt hittillsvarande lydelse av 14 a § (prop. 2017/18:231 s. 144–145).

Av 14 c och 14 d §§ framgår att kamerabevakning i vissa fall får bedrivas utan särskild prövning enligt förutsättningarna i denna paragraf.

14 b § Innan kamerabevakning enligt 14 § påbörjas ska den som är personuppgiftsansvarig för bevakningen bedöma om förutsättningarna i 14 a § är uppfyllda.

En ny bedömning ska göras

1. innan bevakningen ändras på ett betydande sätt som ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet, *eller*

2. om förhållandena på den plats som bevakas ändras på ett betydande sätt som minskar intresset av bevakningen eller ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet.

Bedömningen ska dokumenteras och bevaras i minst fem år efter att bevakningen upphört.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när en intresseavvägning ska göras samt att den ska dokumenteras och bevaras. Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

Paragrafen ändras med anledning av att det särskilda regelverk som hittills har gällt enbart för vissa utpekade brottsbekämpande myndigheter nu ska gälla i alla myndigheters verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) eller lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter.

Ändringen i *tredje stycket* innebär att en myndighet är skyldig att bevara den dokumenterade bedömningen i minst fem år efter att bevakningen upphörde.

Av 25 § 1 framgår att tillsynsmyndigheten får ta ut en sanktionsavgift av den som bryter mot kraven på dokumenterad bedömning.

Av 14 c och d §§ framgår att viss bevakning i vissa fall får bedrivas utan att en intresseavvägning först genomförs och dokumenteras.

Övriga ändringar av paragrafen är endast redaktionella.

14 c § Bestämmelserna i 14 a och 14 b §§ gäller inte vid kamerabevakning

1. vid automatisk hastighetsövervakning,

2. i fall som avses i 11 § 1 och 5–9,

3. i gränsnära områden som avses i 2 § lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden, eller av tillfartsvägar till sådana gränsnära områden som avses i 2 § 3 eller 4 samma lag, om bevakningen bedrivs inom 20 kilometer från området, och

4. som Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen bedriver av väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon, om bevakningen har till syfte att genom insamling av uppgifter om motorfordon förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer eller utreda eller lagföra ett sådant brott.

Paragrafen reglerar undantag från kravet att tillämpa intresseavvägningen. Övervägandena finns i avsnitt 7.3 och 7.4.

I paragrafen görs följdändringar med anledning av den ändrade systematiken i kamerabevakningslagen.

I paragrafen görs även ett tillägg i form av en ny *punkt 4*. Den nya punkten innebär att kravet på intresseavvägning i lagen inte gäller för sådan kamerabevakning som Polismyndigheten och Säkerhetspolisen bedriver av väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon, om bevakningen har till syfte att genom insamling av uppgifter om motorfordon förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer eller utreda eller lagföra ett sådant brott. De platser som omfattas av undantaget ska allmänt användas för trafik med motorfordon. Begreppet väg har samma innebörd som i 2 § förordningen (2001:651) om vägtrafikdefinitioner, jfr NJA 2009 s. 266.

Bevakningen ska alltså anordnas så att det i princip är uppgifter om motorfordon som samlas in genom den. Med uppgifter om motorfordon avses bl.a. ett motorfordons registreringsnummer, registreringsland och modell och utseende i övrigt. Det kan också handla om uppgifter om plats och tidpunkt för ett motorfordons passage av en kamera. Insamlingen kan både ske genom fotografier eller genom rörlig bild. Med motorfordon avses detsamma som i 2 § lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner. Bevakningen ska ha till syfte att genom insamling av uppgifter om motorfordon förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer eller utreda eller lagföra ett sådant brott. En motsvarande begränsning för användningen av de uppgifter som samlas in genom bevakningen finns i 2 kap. 15 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter (polisens brottsdatalag) och 2 kap. 22 § lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter, se kommentarerna till de paragraferna.

Undantaget utesluter inte att bevakningen även leder till att andra uppgifter samlas in, om det krävs för att kameran ska kunna ta upp uppgifter om motorfordon. I så fall måste dock de begränsningar som följer av 2 kap. 15 § polisens brottsdatalag eller 2 kap. 22 § lagen om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter och det övriga dataskyddsrättsliga regelverket iakttas vid den fortsatta behandlingen av materialet. Att undantaget från intresseavvägningen inte gäller all kamerabevakning som kan bedrivas på vägar eller andra platser som allmänt används för trafik med motorfordon medför att det på samma plats

kan bedrivas både bevakning som omfattas av undantaget (där särskilda villkor gäller för behandlingen av det insamlade materialet) och bevakning som förutsätter att en intresseavvägning enligt 14 a § har gjorts (där sådana villkor inte gäller).

14 d § Bestämmelserna i 14 a och 14 b §§ gäller inte vid *kamerabevakning som bedrivs*

1. under högst tre månader, om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet *eller brott som har samband med sådan brottslighet*, och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott, och

2. i brådskande fall och under högst två veckor, om det av särskild anledning finns risk för

a) brottslighet som inte är ringa, och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott, eller

b) störningar av allmän ordning och säkerhet, och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra, upptäcka eller begränsa verkningarna av sådana störningar.

I paragrafen finns bestämmelser om tillfälliga undantag från kravet på att göra en intresseavvägning och dokumentera den. Övervägandena finns i avsnitt 7.5.

Paragrafen innebär att kamerabevakning i vissa undantagsfall och under viss tid kan bedrivas utan att det behöver bedömas särskilt om intresset av bevakningen väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Om myndigheterna vill fortsätta bevakningen efter det att tiden har löpt ut ska 14 a och 14 b §§ tillämpas. Det innebär att en intresseavvägning ska göras och dokumenteras.

Punkt 1 ändras på så sätt att undantaget kan tillämpas i all verksamhet som omfattas av 14 §. Bestämmelsen ändras också på så sätt att kamerabevakning kan bedrivas utan att en bedömning enligt intresseavvägningen har gjorts om det av särskild anledning finns risk för brott som har samband med allvarlig brottslighet och bevakningen ska ske i de syften som anges. Med brott som har samband med allvarlig brottslighet avses detsamma som i 14 a §, se kommentaren till den paragrafen.

Punkt 2 a, som är ny, innebär att kamerabevakning kan bedrivas i brådskande fall under högst två veckor, om det av särskild anledning finns risk för brottslighet som inte är ringa. Bestämmelsen får endast tillämpas för bevakning i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott. Att brottsligheten inte är ringa betyder att rekvisitet inte bör anses uppfyllt om bara böter ingår i straffskalan. Även om fängelse ingår i straffskalan, bör rekvisitet i allmänhet inte heller anses uppfyllt om den faktiska påföljden kan förväntas bli böter.

Punkt 2 b, som är ny, innebär att kamerabevakning kan bedrivas i brådskande fall och under högst två veckor, om det av särskild anledning finns risk för störningar av allmän ordning och säkerhet. Bestämmelsen får endast tillämpas om bevakningen sker i syfte att förebygga, förhindra, upptäcka eller begränsa verkningarna av sådana störningar.

Undantagen i *punkt 2 a* och *2 b* kan endast tillämpas i brådskande fall, dvs. om en intresseavvägning inte hinner göras. Det kan handla om att en gärningsperson avviker från en brottsplats eller en hastigt uppkommen ordningsstörning. Bevakningen får endast pågå under den begränsade tid det bör ta för myndigheterna att göra en intresseavvägning, dock längst två veckor. Om bevakningen behöver pågå under en längre tid ska en intresseavvägning göras innan dessa två veckor löpt ut.

15 § Uppllysning om kamerabevakning *som omfattas av denna lag* ska lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt.

Om ljud kan avlyssnas eller tas upp vid bevakningen, ska en särskild uppllysning lämnas om detta.

Bestämmelser om rätten till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär finns i EU:s dataskyddsförordning och andra föreskrifter som anges i 6 §.

Paragrafen innehåller dels en bestämmelse om en skyldighet för den som bedriver kamerabevakning att upplysa om bevakningen, dels en upplysningsbestämmelse om rätten enligt EU:s dataskyddsförordning till information om den personuppgiftsbehandling som bevakningen innebär.

Ändringen i paragrafen görs för att förtydliga att upplysningskravet gäller för all kamerabevakning som omfattas av denna lag (jfr 3–5 §§).

16 § Uppllysning om kamerabevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas vid *bevakning som*

1. sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 5 eller 6, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

2. *bedrivs av Försvarsmakten* från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan bevakning, *eller*

3. *bedrivs av Polismyndigheten* eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person.

Undantagen i första stycket gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om undantag från kravet på uppllysning om kamerabevakning och den rätt till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Bestämmelserna i hittills gällande första stycket 1 om bevakning vid automatisk hastighetsövervakning och första stycket 2 om bevakning i brådskande fall från luftfartyg placeras i 16 b § respektive 16 c §. Bestämmelsen i hittills gällande första stycket 5 om bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg och är av vikt för att bl.a. avvärja en överhängande fara för olycka placeras i 16 a §.

Punkt 3 ändras på så sätt att Polismyndigheten läggs till. Det innebär att uppllysning och information inte behöver lämnas vid kamerabevakning som bedrivs av Polismyndigheten om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person. Polismyndigheten omfattas därför av

undantaget även om myndigheten inte har inlett en insats enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Undantagen i paragrafen gäller all kamerabevakning som omfattas av kamerabevakningslagen oavsett i vilken verksamhet bevakningen bedrivs (jfr 3–5 §§).

16 a § *Upplysning om kamerabevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas vid bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg av Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor.*

Upplysning och information ska lämnas så snart det är möjligt.

Undantagen i första stycket gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om tillfälliga undantag från kravet på upplysning om kamerabevakning och den rätt till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär. Paragrafen motsvarar i huvudsak vad som hittills har gällt enligt 16 § första stycket 5. Övervägandena finns i avsnitt 6.3.

Av *första stycket* följer att undantagen i paragrafen gäller för kamerabevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg av Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka.

Bestämmelsen motsvarar undantagen från kravet på upplysning om kamerabevakning och den rätt till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär som hittills har gällt enligt 16 § första stycket 5. Ingen ändring i sak är avsedd (prop. 2017/18:231 s. 153).

Enligt *andra stycket* ska upplysning och information lämnas så snart det är möjligt. Det innebär att undantaget är av tillfällig karaktär.

Av *tredje stycket* följer att undantaget inte gäller om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen. Bestämmelsen motsvarar vad som hittills har gällt enligt 16 § andra stycket och någon ändring i sak är inte avsedd.

Undantag från upplysningskravet och rätten till information i verksamheter som omfattas av brottsdatalagen eller rör nationell säkerhet

16 b § *Upplysning om kamerabevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas i en verksamhet som avses i 14 § vid bevakning som bedrivs*

1. vid automatisk hastighetsövervakning, eller

2. från ett civilt fordon som används i verksamheten, om syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka brottsliga angrepp på fordonet eller utreda eller lagföra sådana angrepp.

Undantagen i första stycket gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om undantag från kravet på upplysning om kamerabevakning och den rätt till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Första stycket anger att undantagen i paragrafen endast gäller för kamerabevakning som bedrivs i verksamhet som avses i 14 §. Det innebär att undantagen kan tillämpas i en myndighets verksamhet som omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) eller lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter.

Undantaget i *punkt 1* motsvarar vad som hittills har gällt enligt 16 § första stycket 1. Ingen ändring i sak är avsedd.

Enligt *punkt 2* behöver inte upplysning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär lämnas vid bevakning som bedrivs från ett civilt fordon som används i verksamheten. Med civilt fordon avses ett transportmedel som används i sådan verksamhet som avses i 14 §, t.ex. en bil, motorcykel eller snöskoter, och som inte genom logotyp eller färg avslöjar att det är ett fordon som ingår i den verksamheten. Undantaget får endast tillämpas om bevakningen sker i syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottsliga angrepp på fordonet eller utreda eller lagföra sådana angrepp. Om bevakningen ska ske i andra syften måste upplysning genom skyltning eller på annat verksam sätt ske.

Enligt *andra stycket* gäller inte undantagen om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen. Bestämmelsen motsvarar vad som hittills har gällt enligt 16 § andra stycket och någon ändring i sak är inte avsedd.

16 c § *Upplysning om kamerabevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas i en verksamhet som avses i 14 § vid bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg.*

Upplysning och information ska lämnas så snart det är möjligt.

Undantagen i första stycket gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

Paragrafen, som är ny, innehåller bestämmelser om tillfälliga undantag från kravet på upplysning om kamerabevakning och den rätt till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär. Paragrafen motsvarar delvis vad som hittills har gällt enligt 16 § första stycket 2. Övervägandena finns i avsnitt 7.6.

Enligt *första stycket* gäller undantag från kravet på upplysning om kamerabevakningen och den rätt till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär i verksamhet som avses i 14 §, dvs. en myndighets verksamhet som omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) eller lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter. Undantaget gäller endast för bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg, t.ex. drönare. Exempel på situationer av detta slag är att en gärningsperson avviker från en brottsplats eller en hastigt uppkommen lokal ordningsstörning.

Vid tillämpning av undantaget är det endast omständigheter som är hänförliga till tidsaspekten som får beaktas.

Enligt *andra stycket* ska upplysning och information lämnas så snart det är möjligt. Det innebär att undantaget är av tillfällig karaktär.

Av *tredje stycket* följer att undantagen från kravet på upplysning och information i första stycket inte gäller om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen. Bestämmelsen motsvarar vad som hittills har gällt enligt 16 § andra stycket och någon ändring i sak är inte avsedd.

19 § Innan tillsynsmyndigheten beslutar om *ett* sådant undantag som avses i 17 §, ska den kommun där kamerabevakningen ska ske få tillfälle att yttra sig, om det av särskild anledning behövs ett yttrande.

Paragrafen innehåller en bestämmelse om kommuners rätt att yttra sig i ett ärende hos tillsynsmyndigheten om ansökan om undantag i enskilda fall från upplysningskravet och rätten till information. Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Paragrafen ändras genom att uttrycket plats dit allmänheten har tillträde tas bort. Det är en följdändring av att det uttrycket tas bort från övriga bestämmelser i lagen där det tidigare har förekommit. Ändringen innebär att kommuner ska få tillfälle att yttra sig även över undantag som avser platser dit allmänheten inte har tillträde.

Övriga ändringar av paragrafen är endast redaktionella.

25 § Tillsynsmyndigheten får ta ut en sanktionsavgift av den som bedriver kamerabevakning och

1. bryter mot kraven på dokumenterad bedömning i 9 eller 14 b §,
2. bryter mot kravet på förteckning över pågående kamerabevakning i 10 §,
3. bryter mot upplysningskravet i 15 §, eller
4. inte följer villkor i ett beslut om undantag som har meddelats med stöd av 20 §.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när tillsynsmyndigheten får ta ut en sanktionsavgift av den som bedriver kamerabevakning. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Paragrafen ändras genom att hittillsvarande punkt 1 och 2 upphävs med anledning av att tillståndskravet tas bort.

I *punkt 1*, som delvis motsvarar hittillsvarande punkt 3, görs en hänvisning till 9 §. Det innebär att tillsynsmyndigheten får ta ut en sanktionsavgift av den som bedriver kamerabevakning och bryter mot kravet på att göra en intresseavvägning och dokumentera den enligt 9 eller 14 b §.

Det är avsaknaden av en dokumenterad intresseavvägning som kan leda till en sanktionsavgift och inte utfallet av avvägningen. Det finns alltså inte grund för att ta ut en sanktionsavgift enligt denna punkt om aktören i fråga bedriver kamerabevakning trots att förutsättningarna enligt 8 eller 14 a § inte är uppfyllda. Om tillsynsmyndigheten bedömer att intresset av bevakningen inte väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad, får myndigheten i stället använda sig av de befogenheter som framgår av 24 §. Om den dokumenterade intresseavvägningen är alltför bristfällig kan det i yttersta fall likställas med att en dokumenterad bedömning över huvud taget inte har gjorts. En sanktionsavgift kan då tas ut med stöd av förevarande bestämmelse. Så kan vara fallet t.ex. om det inte alls framgår vilka överväganden som har gjorts beträffande intresset

av kamerabevakningen och den enskildes intresse av att inte bli bevakad. Ett exempel skulle kunna vara att aktören endast har angett ett ändamål för bevakningen och konstaterat att bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset, utan att motivera varför.

Enligt *punkt 2*, som är ny, kan tillsynsmyndigheten ta ut en sanktionsavgift om en aktör bedriver kamerabevakning och inte följer kravet på att föra förteckning över pågående kamerabevakning enligt 10 §. Det som kan medföra sanktionsavgift är exempelvis om en förteckning inte har upprättats trots att bevakning som omfattas av kravet bedrivs eller om en förteckning inte är uppdaterad och saknar information om bevakning som bedrivs.

Tillsynsmyndigheten avgör om det är proportionerligt att utfärda en sanktionsavgift eller om det är mer lämpligt att använda andra korrigerande befogenheter som framgår av 24 §.

Övriga ändringar av paragrafen är endast redaktionella.

27 § Vid sådana överträdelser som avses i 25 § 1 och 2 ska avgiftens storlek bestämmas med tillämpning av artikel 83.4 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, eller, i fråga om myndigheter, med tillämpning av den lägre avgiftsnivån i 6 kap. 2 § andra stycket lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) ska avgiftens storlek i stället bestämmas med tillämpning av 6 kap. 3 § första stycket den lagen.

Vid sådana överträdelser som avses i 25 § 3 och 4 ska avgiftens storlek bestämmas med tillämpning av artikel 83.5 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, eller, i fråga om myndigheter, med tillämpning av den högre avgiftsnivån i 6 kap. 2 § andra stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen ska avgiftens storlek i stället bestämmas med tillämpning av 6 kap. 3 § andra stycket den lagen.

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilka avgiftsnivåer som ska tillämpas när en sanktionsavgift bestäms. Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

Ändringen i *första stycket* innebär att den lägre avgiftsnivån enligt den reglering som nämns ska tillämpas när en sanktionsavgift tas ut av den som bedriver kamerabevakning och bryter mot kraven på dokumenterad intresseavvägning eller förteckningskravet.

Övriga ändringar av paragrafen är följdändringar på grund av de ändringar som görs i 25 §.

29 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. När ett beslut överklagas, är tillsynsmyndigheten motpart i domstolen.

Beslut om undantag enligt 20 § får överklagas även av den kommun där bevakningen ska ske och, om bevakningen ska avse en arbetsplats, av en organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Paragrafen innehåller bestämmelser om rätten att överklaga beslut enligt lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5.1.

Paragrafen ändras på så sätt att möjligheten att överklaga ett beslut om tillstånd tas bort. Ändringen är en följd av att tillståndsplikten avskaffas.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2025.
2. Tillstånd till kamerabevakning som har beslutats enligt kameraövervakningslagen (2013:460) eller kamerabevakningslagen (2018:1200) upphör att gälla vid utgången av april 2025.
3. Bestämmelserna i 25 och 27 §§ i den äldre lydelsen gäller för överträdelser före ikraftträdandet av
 - a) kravet på tillstånd till kamerabevakning, eller
 - b) villkor i beslut om tillstånd enligt någon av de upphävda 13 och 14 §§.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser behandlas i avsnitt 11.

Av *punkt 1* framgår att lagen träder i kraft den 1 maj 2025.

Av *punkt 2* framgår att befintliga tillstånd till kameraövervakning eller kamerabevakning, som har meddelats enligt kameraövervakningslagen (2013:460) eller kamerabevakningslagen (2018:1200), upphör att gälla vid utgången av april 2025.

Av *punkt 3* framgår att tillsynsmyndigheten även efter ikraftträdandet får ta ut en sanktionsavgift av de bevakande aktörerna om någon av dem före dess har bedrivit kamerabevakning och då brutit mot tillståndskravet i hittillsvarande 7 § eller inte följt villkor i ett beslut om tillstånd som har meddelats med stöd av de upphävda 13 och 14 §§. Under hur lång tid i efterhand en sådan avgift får tas ut framgår av 26 §, jämförd med 6 kap. 4 § lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning eller 6 kap. 7 § brottsdatalagen (2018:1177).

13.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

2 kap. Grundläggande bestämmelser om behandling av personuppgifter

15 § Personuppgifter som rör motorfordon och som samlas in vid sådan bevakning som avses i 14 c § 4 kamerabevakningslagen (2018:1200) får alltid behandlas i sex månader. Detta gäller dock inte för personuppgifter i form av bilder på enskilda.

Uppgifterna får endast användas för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet som innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer, eller
2. utreda eller lagföra ett sådant brott.

Om det kommer fram misstankar om ett brott för vilket det inte är föreskrivet fängelse i två år eller mer i samband med att en brottsbekämpande åtgärd vidtas till följd av användning av uppgifter som avses i första stycket, får uppgifterna även användas för att förhindra, utreda eller lagföra det brottet.

Paragrafen, som är ny, reglerar hur vissa personuppgifter som rör motorfordon får behandlas. Övervägandena finns i avsnitt 7.4.

Av *första stycket första meningen* framgår att personuppgifter som rör motorfordon och som har samlats in vid sådan kamerabevakning av väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon och som enligt 14 c § 4 kamerabevakningslagen inte

omfattas av ett krav på en intresseavvägning får behandlas under sex månader från det att de samlades in. Det är endast när uppgifter om motorfordon samlats in genom sådan bevakning som bestämmelsen är tillämplig. Om sådana uppgifter har samlats in på något annat sätt gäller i stället de allmänna reglerna i brottsdatalagen och denna lag för behandlingen. Uppgifter om motorfordon har samma betydelse som i 14 c § 4 kamerabevakningslagen, se kommentaren till den paragrafen. Bestämmelsen är teknikneutral och gör det bl.a. möjligt att behandla uppgifter som samlats in genom teknik för automatisk igenkänning av registreringsnummer, s.k. ANPR-teknik. Av *första stycket andra meningen* framgår att personuppgifter i form av bilder av enskilda inte får behandlas med stöd av paragrafen. Med uttrycket bilder på enskilda avses sådana bilder av enskilda som direkt eller indirekt kan identifiera en person (jfr prop. 2022/23:109 s. 52). Möjligheten att behandla sådana bilder får i stället bedömas utifrån det övriga dataskyddsrättsliga regelverket. Det kan t.ex. anses vara nödvändigt att behandla sådana uppgifter för att kunna samla in uppgifter om motorfordon, för att tekniskt behandla bilder i syfte att maskera eventuella identifierbara personer eller för att radera de insamlade uppgifterna.

Vid bl.a. insamling och lagring av uppgifter om motorfordon innebär paragrafen att det inte behöver prövas om uppgifterna behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott av visst slag. När uppgifterna behandlas vidare för att användas i den brottsbekämpande verksamheten måste det dock prövas om behandlingen sker för ett sådant ändamål som anges i andra och tredje styckena. Efter att tidsperioden har gått ut får uppgifter inte längre behandlas med stöd av bestämmelsen. Det hindrar inte att uppgifterna behandlas under en längre tid än så om det finns annat stöd i lagen för det. Det kan t.ex. handla om att uppgifterna behövs i en förundersökning eller ett särskilt underrättelseärende. Uppgifterna får göras gemensamt tillgängliga under den tid som de får behandlas (3 kap. 2 § 9 och 4 kap. 11 a §).

Bestämmelsen träffar bara de uppgifter som har samlats in genom kamerabevakning och som finns i sådant material. Bestämmelsen är därmed inte tillämplig på uppgifter som kommer fram t.ex. genom att material från kamerabevakning jämförs med olika register. Om det vid en sådan jämförelse tas fram en uppgift om vem som är ägare till eller brukare av ett motorfordon eller att ett visst fordon misstänks ha använts vid ett brott hindrar bestämmelsen alltså inte att även den uppgiften får behandlas.

För att uppgifter ska få användas för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet – dvs. i underrättelseverksamhet – måste enligt *andra stycket* den brottsliga verksamheten innefatta brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer. När uppgifterna används i underrättelseverksamheten ligger det i sakens natur att det inte alltid är möjligt att göra någon mer ingående bedömning av den brottsliga verksamheten. Uppgifterna får även användas för att utreda eller lagföra ett brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer.

Paragrafens *tredje stycke* innebär en möjlighet att förhindra, utreda och lagföra mindre allvarliga brott som kommer fram i samband med att en brottsbekämpande åtgärd görs till följd av användning av uppgifter om motorfordon som myndigheten har samlat in genom sådan

kamerabevakning som avses i 14 c § 4 kamerabevakningslagen (jfr 5 kap. 3 § lagen [2018:1180] om flygpasageraruppgifter i brottsbekämpningen). Om uppgifterna leder till att en brottsbekämpande åtgärd genomförs som rör sådan brottslig verksamhet eller ett sådant brott som avses i andra stycket och det då framkommer misstankar om ett konkret mindre allvarligt brott, får uppgifterna alltså även användas för att förhindra, utreda eller lagföra det brottet. Ett exempel är att det under utredningen av t.ex. grovt rattfylleri framkommer misstankar om att körningen i stället utgjort vårdslöshet i trafik. Med en brottsbekämpande åtgärd avses t.ex. ett förhör, en husrannsakan, en brottsplatsundersökning, ett beslag, en spaningsoperation eller en fordonskontroll. Huruvida en förundersökning har inletts är inte avgörande.

3 kap. Gemensamt tillgängliga uppgifter

2 § Följande personuppgifter får göras gemensamt tillgängliga:

1. Uppgifter som kan antas ha samband med misstänkt brottslig verksamhet, om den misstänkta verksamheten

- a) innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i ett år eller mer, eller
- b) sker systematiskt.

2. Uppgifter som behövs för övervakningen av en person som

a) kan antas komma att begå brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer, och

b) är allvarligt kriminellt belastad eller kan antas utgöra ett hot mot andras personliga säkerhet.

3. Uppgifter som förekommer i ett ärende om utredning av eller lagföring för brott.

4. Uppgifter som förekommer i ett ärende om uppbörd.

5. Uppgifter som förekommer i ett ärende om kontaktförbud eller om personskydd.

6. Uppgifter som har rapporterats till Polismyndighetens ledningscentraler.

7. Uppgifter som behandlas i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet.

8. Uppgifter som behandlas i syfte att fullgöra internationella åtaganden, om det krävs för att den aktuella förpliktelsen ska kunna fullgöras.

9. Uppgifter som har samlats in genom kamerabevakning.

Dna-profiler får inte göras gemensamt tillgängliga. Att sådana uppgifter får behandlas i särskilda register följer av 5 kap.

Tillgången till uppgifter som görs gemensamt tillgängliga med stöd av första stycket 2 ska begränsas till särskilt angivna tjänstemän som har till uppgift att arbeta med övervakningen. Information om att en person är föremål för övervakning får dock göras tillgänglig för andra.

Paragrafen anger vilka personuppgifter som får göras gemensamt tillgängliga. Övervägandena finns i avsnitt 9.

I paragrafen görs ett tillägg i första stycket i form av en ny *punkt 9*. Genom den nya punkten får uppgifter som samlats in genom kamerabevakning göras gemensamt tillgängliga. Med kamerabevakning avses såväl bevakning som omfattas av kamerabevakningslagen som annan bevakning som innebär att kameror tar upp bildmaterial. Även material som spelats in med kameror som inte omfattas av kamerabevakningslagen, t.ex. för att kamerorna manövreras på platsen för bevakningen, får alltså göras gemensamt tillgängligt. Den nya punkten

hindrar inte att material från kamerabevakning görs gemensamt tillgängligt enligt någon annan punkt, om det finns förutsättningar för det.

4 kap. Längsta tid som personuppgifter får behandlas

6 § Personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 § första stycket 1, 2 eller 5–9 får som längst behandlas under den tid som anges i 7–11 a §§.

Bestämmelsen i 2 kap. 17 § andra stycket brottsdatalagen (2018:1177) gäller inte vid tillämpningen av 7–11 a §§.

I paragrafen anges var det finns bestämmelser om hur länge vissa typer av gemensamt tillgängliga uppgifter får behandlas. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Paragrafen ändras genom dels att den nya 3 kap. 2 § första stycket 9 läggs till i första stycket, dels att den nya bestämmelsen i 11 a § läggs till i första och andra stycket. Av ändringen följer att material från kamerabevakning som gjorts gemensamt tillgängligt får behandlas under den tid som anges i 11 a § och att bestämmelsen i 2 kap. 17 § andra stycket brottsdatalagen inte gäller vid sådan behandling.

11 a § Personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 § första stycket 9 får inte behandlas längre än sex månader efter det att de samlades in.

Paragrafen, som är ny, anger att personuppgifter som samlats in genom kamerabevakning och som gjorts gemensamt tillgängliga inte får behandlas längre än sex månader. Överväganden finns i avsnitt 9.

Paragrafen innebär att personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av den nya 3 kap. 2 § första stycket 9 inte får behandlas längre än sex månader efter det att de samlades in. Det gör det möjligt att behandla och lagra både obearbetat och strukturerat material från kamerabevakning i sex månader. Efter att tidsperioden har gått ut får uppgifter inte längre behandlas med stöd av bestämmelsen. Det hindrar inte att uppgifter från kamerabevakning behandlas under en längre tid än så om det finns annat stöd i lagen för det. Det kan t.ex. handla om att uppgifterna behövs i en förundersökning eller ett särskilt underrättelseärende. Det finns i så fall heller inget hinder mot att uppgifterna görs gemensamt tillgängliga med stöd av någon annan punkt i 3 kap. 2 §.

12 § Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att vissa kategorier av personuppgifter får fortsätta att behandlas för ändamål inom denna lags tillämpningsområde under längre tid än vad som anges i 3, 4 eller 7–11 a §.

I paragrafen finns en upplysning om att regeringen kan meddela föreskrifter om att vissa kategorier av personuppgifter får fortsätta att behandlas för ändamål inom lagens tillämpningsområde under längre tid än vad som anges i 3, 4 eller 7–11 §. Överväganden finns i avsnitt 9.

Genom ändringen läggs den nya bestämmelsen i 11 a § till i uppräknningen av paragrafer.

13 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. att personuppgifter får behandlas för arkivändamål av allmänt intresse eller vetenskapliga, statistiska eller historiska ändamål under längre tid än vad som anges i 2 § första stycket eller 7–11 a §, och

2. begränsning av behandlingen av personuppgifter för ändamål inom denna lags tillämpningsområde vid digital arkivering.

I paragrafen finns en upplysning om att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, kan meddela vissa föreskrifter. Övervägandena finns i avsnitt 9.

Genom ändringen läggs den nya bestämmelsen i 11 a § till i uppräknningen av paragrafer i punkten 1.

13.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter

2 kap. Grundläggande bestämmelser om behandling av personuppgifter

22 § Personuppgifter som rör motorfordon och som samlas in vid sådan bevakning som avses i 14 c § 4 kamerabevakningslagen (2018:1200) får alltid behandlas i sex månader. Detta gäller dock inte för personuppgifter i form av bilder på enskilda.

Uppgifterna får endast användas för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottlig verksamhet som innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer, eller

2. utreda eller lagföra ett sådant brott.

Om det kommer fram misstankar om ett brott för vilket det inte är föreskrivet fängelse i två år eller mer i samband med att en brottsbekämpande åtgärd vidtas till följd av användning av uppgifter som avses i första stycket, får uppgifterna även användas för att förhindra, utreda eller lagföra det brottet.

Paragrafen, som är ny, reglerar hur vissa personuppgifter som rör motorfordon får behandlas. Överväganden finns i avsnitt 7.4.

Paragrafen motsvarar 2 kap. 15 § lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område, se kommentaren till den paragrafen.

13.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

Kommuners rätt att bedriva kamerabevakning i vissa fall

14 § Kommuner får bedriva kamerabevakning i syfte att verka för att platser i kommunen dit allmänheten har tillträde är trygga och säkra.

Paragrafen, som är ny, utgör en rättslig grund för kommuner att bedriva kamerabevakning i offentliga miljöer. Övervägandena finns i avsnitt 6.6.

Enligt paragrafen får kommuner bedriva kamerabevakning i syfte att verka för att platser i kommunen dit allmänheten har tillträde är trygga och säkra. Det innebär att kamerabevakning kan ske bl.a. i sådan verksamhet som kommuner bedriver som syftar till att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet eller att upprätthålla allmän ordning och säkerhet. Även kamerabevakning i syfte att förebygga olyckor inkluderas. Bestämmelsen är inte avsedd att påverka kommuners ansvar för det brottsförebyggande arbetet.

För att kamerabevakning ska få bedrivas med stöd av bestämmelsen krävs, enligt den generella dataskyddsregleringen, att bevakningen är nödvändig för att utföra uppgiften (prop. 2017/18:105 s. 60–61).

Med plats dit allmänheten har tillträde avses detsamma som enligt hittillsvarande 7 § kamerabevakningslagen (prop. 2017/18:231 s. 141). Exempelvis avses gator, torg och parker samt transportmedel för allmänna kommunikationer och ankomst- och avgångshallar för passagerare som använder sådana transportmedel. Ytterligare exempel är utrymmen för allmänheten hos myndigheter, på vårdinrättningar och i simhallar.

13.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden

12 § Bestämmelser om kamerabevakning i gränsnära områden finns i 12 och 14 c §§ kamerabevakningslagen (2018:1200).

Paragrafen innehåller en upplysning om att bestämmelser om kamerabevakning i gränsnära områden finns kamerabevakningslagen. Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Paragrafen ändras på så sätt att en hänvisning till 12 § kamerabevakningslagen läggs till. Ändringen är en följd av de ändringar som görs i kamerabevakningslagen som innebär att bestämmelser om kamerabevakning i gränsnära områden numera även finns i 12 § i den lagen.

Sammanfattning av betänkandet Kamerabevakning i offentlig verksamhet – lättnader och utökade möjligheter (SOU 2024:27)

Uppdraget

Kamerabevakningslagen (2018:1200) reglerar viss kameraanvändning i samhället. Lagen är ett komplement till EU:s dataskyddsförordning¹² och genomför EU:s dataskyddsdirektiv¹³ i vissa delar. Förordningen och brottsdatalagen (2018:1177) ska tillämpas parallellt med kamerabevakningslagen.

Enligt lagen gäller som huvudregel ett krav på tillstånd för att aktörer som bedriver offentlig verksamhet ska få använda kamerabevakning som innebär personbevakning på platser dit allmänheten har tillträde. För att tillstånd ska beviljas krävs att bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset enligt den s.k. intresseavvägningen. Ett antal brottsbekämpande myndigheter är helt undantagna tillståndskravet och ska i stället självständigt bedöma om de kan bedriva kamerabevakning enligt nämnda intresseavvägning.

Vårt uppdrag är i huvudsak uppdelat i två delar. I den första delen går uppdraget ut på att föreslå åtgärder som kan underlätta användandet av kamerabevakning för kommuner, regioner och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse. I uppdraget ingår att kartlägga och analysera behovet av förenklade regler och utifrån kartläggningen och analysen föreslå förenklningar. Utgångspunkten för uppdraget i denna del är att tillståndsplikten för nämnda aktörer ska tas bort helt eller i förhållande till vissa centrala syften.

I den andra delen av vårt uppdrag ska vi se över utformningen av den lagstadgade intresseavvägningen för att den bättre ska svara mot behovet av att kamerabevaka i syfte att bekämpa brott och upprätthålla allmän ordning och säkerhet. I denna del ingår att analysera behovet av utökade möjligheter att bevaka i nämnda syften och oavsett ställningstagande i sak föreslå åtgärder som innebär sådana utökade möjligheter samtidigt som integritetsskyddet beaktas. Genom tilläggsdirektiv har vi också i uppdrag att föreslå åtgärder som särskilt underlättar för Polismyndighetens kamerabevakning. Vi ska kartlägga och analysera Polismyndighetens behov av förenklad hantering inför påbörjandet av kamerabevakning och

¹² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

¹³ Europaparlamentets och Rådets direktiv (EU) 2016/680 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF.

att i fler fall undantas från kravet på upplysning och rätten till information samt lämna nödvändiga författningsförslag. Bilaga 1

Under förutsättning att det rymms inom tiden för uppdraget är vi oförhindrade att ta upp och lämna förslag i frågor som har samband med de frågeställningar som ska utredas särskilt.

Behovet av lättnader för vissa verksamheter

Vår kartläggning visar att kommuner, regioner och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse behöver lättnader i form av förenklade regler vid kamerabevakning. Bevakning som dessa aktörer bedriver omfattas i huvudsak av EU:s dataskyddsförordnings tillämpningsområde.

Tillståndsförfarandet medför flera problem. De mest framträdande är att förfarandet innebär en betydande administrativ börda, att utvecklingen av aktörernas bevakning hämmas och att effektiviteten i att utföra en uppgift av allmänt intresse eller myndighetsutövning kan motverkas. Behovet av förenklade regler tar primärt sikte på vissa centrala syften, men det finns även behov av att bevaka i andra syften och behoven är föränderliga. Beroende på om tillståndskravet ska tas bort helt eller delvis behövs det integritetsskyddande åtgärder.

I fråga om myndigheter tar våra direktiv endast upp behov av lättnader för kommunala och regionala sådana. Vi identifierar dock att det bör finnas ett behov av ett förenklat förfarande även för statliga myndigheter.

Behovet av lättnader och utökade möjligheter i brottsbekämpande verksamhet

Vår kartläggning visar att framför allt Polismyndigheten men även andra brottsbekämpande myndigheter behöver utökade möjligheter att kamerabevaka och ett ännu enklare förfarande, särskilt vid bevakning som bedrivs inom ramen för brottsdatalogens tillämpningsområde eller motsvarande reglering för Säkerhetspolisen. Sverige har i flera år stått inför flera utmaningar i den brottsbekämpande verksamheten, t.ex. i fråga om organiserad brottslighet och terrorhot. Behovet av att samla in information genom kamerabevakning har ökat kraftigt och det är ett nödvändigt verktyg för att kunna bedriva en effektiv brottsbekämpning.

I fråga om utökade möjligheter till kamerabevakning är det främst vad som ska beaktas särskilt enligt kamerabevakningslagens intresseavvägning som inte är ändamålsenligt utformat ur ett brottsbekämpande perspektiv. En del av problematiken är att myndigheterna inte kan göra en framåtblickande bedömning av behovet av bevakning på en viss plats. I huvudsak krävs att brott tidigare har begåtts på platsen i viss omfattning för att behovet av bevakning ska anses väga tungt. Vidare är det också problematiskt att bedömningen endast får vara relaterad till att brott begås på platsen. Det finns även platser som kan ha strategisk betydelse för den brottsbekämpande verksamheten men där faktiska brott inte begås.

Vid kartläggningen har det också kommit fram att de brottsbekämpande myndigheterna vid tillfälliga och brådskande behov av kamerabevakning inte hinner genomföra en intresseavvägning och att de nuvarande undantagen från intresseavvägningen är för begränsande för att effektivt kunna använda kamerabevakning som ett verktyg i sådana situationer. Även upplysningskravet och rätten till information i kamerabevakningslagen ställer till problem i den brottsbekämpande verksamheten, särskilt i fråga om bevakning via UAS (unmanned aerial system, i allmänhet kallat drönare) och från civila fordon.

Generella utgångspunkter för reformmöjligheterna

Regleringen i kamerabevakningslagen har dubbelt syfte då den ska tillgodose behovet av kamerabevakning för berättigade ändamål och skydda fysiska personer mot otillbörligt intrång i den personliga integriteten vid sådan bevakning. Våra förslag föregås i huvudsak av en avvägning mellan behov och integritet. För dessa avvägningar ser vi vissa generella utgångspunkter.

Kamerabevakning utgör som utgångspunkt ett intrång i grundläggande fri- och rättigheter. De rättigheter som främst är av intresse för uppdraget är rätten till skydd för privatlivet och den personliga integriteten samt rätten till skydd för personuppgifter. Dessa rättigheter garanteras i bl.a. Europakonventionen¹⁴ och regeringsformen. Det finns två sidor av enskildas grundläggande rättigheter; dels enskildas rätt att bli fredade från kränkningar från statens sida, dels statens plikt att tillförsäkra enskilda ett skydd mot kränkningar från andra enskilda. Staten är skyldig att upprätta ett ramverk som tillgodoser dessa delvis konkurrerande intressen.

Enligt vår analys av kartläggningen behövs lättnader för och utökade möjligheter till kamerabevakning. Det är dock förenat med svårigheter att mäta effektivitet och nytta av kamerabevakning. Forskningsresultat finns endast i begränsad omfattning. Däremot finns det anledning att lägga vikt vid berörda aktörers egna effektivitets- och nyttobeskrivningar. Främst utifrån dessa bedömer vi att kamerabevakning är ett effektivt verktyg i brottsbekämpande verksamhet och kan vara ett effektivt verktyg även i annan verksamhet.

Att förenkla förfarandet och utöka möjligheterna för användning av kamerabevakning innebär ökade risker för intrång i den personliga integriteten. Det är dock proportionerligt att införa sådana regler under förutsättning att lagstiftningen även fortsättningsvis innehåller integritetsskyddande åtgärder och omgärdas av rättssäkerhetsgarantier.

Våra förslag ska genomföras i form av ändringar i kamerabevakningslagen

Det finns inget krav enligt EU-rätten att särskilt reglera användandet av kamerabevakning i nationell rätt. Den generella dataskyddsregleringen ger

¹⁴ Europeiska konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

i sig ett långtgående integritetsskydd vid sådan bevakning. Användandet av kamerabevakning skulle därför uteslutande kunna regleras av bestämmelserna i den regleringen.

Ett annat alternativ är att införa bestämmelser om kamerabevakning i annan befintlig nationell dataskyddslagstiftning. Det skulle kunna vara en bra lösning eftersom det skulle tydliggöra att bevakning enligt EU:s dataskyddsförordning ställer vissa krav, medan bevakning enligt brottsdatalagen kan ställa andra krav. Detta är enligt oss inte tydligt i dagens kamerabevakningslag, vilket är problematiskt. En sådan lösning skulle dock kräva ett helhetsgrepp om den nationella dataskyddslagstiftningen och eventuellt även annan reglering än kamerabevakningslagen.

Utifrån den kartläggning vi gjort ser vi ett behov av att gå fram med försiktighet. Lättnader som innebär ett större ansvarstagande för aktörerna ställer också krav på tydlig lagstiftning. Mot denna bakgrund anser vi att det för närvarande finns skäl för att fortsatt ha en särskild reglering i kamerabevakningslagen. Regleringen bör dock genomgå stora förändringar i syfte att få till stånd lättnader i förfarandet respektive utökade möjligheter att bedriva kamerabevakning i vissa syften. Det hade funnits fördelar med att göra dessa förändringar i en ny genomarbetad kamerabevakningslag, men med de förutsättningar våra direktiv ger oss är det vår slutsats att förslagen bör genomföras i form av ändringar i gällande kamerabevakningslag.

Tillståndskravet ska avskaffas helt

Tillståndskravet har funnits länge i svensk rätt och är en extra säkerhetsåtgärd som ger ett starkt integritetsskydd. Samtidigt medför förfarandet flera negativa effekter för de som omfattas av det. Sedan tillståndskravet infördes har behoven av kamerabevakning i de verksamheter som omfattas av våra direktiv förändrats och skyddet för den personliga integriteten har allmänt stärkts, särskilt genom dataskyddsreformen 2018. Den generella dataskyddsregleringen ger ett långtgående preventivt och korrigerande integritetsskydd. Visserligen identifierar vi vissa integritetsrisker med att ta bort tillståndsförfarandet, men dessa kan motverkas på andra sätt än genom krav på tillstånd.

Sammantaget väger skälen mot ett tillståndsförfarande tyngre än skälen för ett sådant förfarande. Att endast ta bort tillståndskravet i förhållande till vissa centrala syften skulle skapa gränsdragningsproblem som försvårar regleringen. Vi bedömer i stället att tillståndskravet bör avskaffas helt för de verksamheter som nämns i våra direktiv. Effekten av detta skulle bli att endast statliga myndigheter som inte redan är undantagna tillståndskravet fortsatt kommer att omfattas av det. Samma avvägning mellan behov och integritet kan göras i förhållande till dessa myndigheter, som dessutom bedriver generellt sett mindre integritetskänslig bevakning. Det är inte rationellt att behålla tillståndskravet endast för sådan bevakning.

Vi föreslår därför att tillståndsförfarandet ska slopas helt för alla som i dag omfattas av det, men att förutsättningar för kamerabevakning i offentlig verksamhet fortsatt ska regleras i kamerabevakningslagen.

En ändrad systematik i fråga om förutsättningar för kamerabevakning

Tidigare ändringar i kamerabevakningslagen som avser aktörer i offentlig verksamhet har i huvudsak inneburit att det införts undantag från tillståndskravet. Vi föreslår nu att tillståndskravet ska slopas helt för bevakning som bedrivs av dessa aktörer.

Behovet av att kamerabevaka skiljer sig åt i olika verksamheter. Det finns ett särskilt starkt behov att bevaka i brottsbekämpande verksamhet. Lagändringar som innebär utökade möjligheter att bedriva bevakning i syfte att bekämpa brott och upprätthålla allmän ordning och säkerhet bör riktas mot den brottsbekämpande verksamheten. Samtliga brottsbekämpande myndigheter bör också ha samma förutsättningar att bedriva kamerabevakning i den brottsbekämpande verksamheten. Med anledning av detta bör förutsättningar för bevakning i sådan verksamhet regleras särskilt i kamerabevakningslagen. Uppdelningen bör ta sin utgångspunkt i den skiljelinje som dras mellan brottsdatalagen och EU:s dataskyddsförordning, men även brottsbekämpande verksamhet som inte omfattas av brottsdatalagen bör omfattas av de särskilda reglerna. Gränsen bör därför dras vid tillämpningsområdet för brottsdatalagen och lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter (säpodatalagen).

Vi föreslår alltså att systematiken i kamerabevakningslagen ändras på så sätt att vissa regler endast gäller för brottsbekämpande myndigheter i brottsbekämpande verksamhet. Andra regler ska gälla endast för myndigheter och andra än myndigheter som utför en uppgift av allmänt intresse, i annan verksamhet än brottsbekämpande. Bestämmelser som inte anges gälla endast för någon av dessa aktörer ska gälla för all bevakning oavsett vem som bedriver den.

Nuvarande intresseavvägningen ska gälla för kamerabevakning i verksamhet som inte är brottsbekämpande

All kamerabevakning ska alltid vara förenlig med bestämmelserna i den generella dataskyddsregleringen för att vara tillåten. Den främsta anledningen till vårt förslag om att förutsättningar för kamerabevakning fortsatt ska regleras i kamerabevakningslagen är att den generella regleringen saknar tydliga bestämmelser om hur en proportionalitetsbedömning ska göras vid kamerabevakning.

Syftet med intresseavvägningen i kamerabevakningslagen är att säkerställa att en proportionalitetsbedömning görs i det enskilda fallet av kamerabevakning. Det garanterar att det har gjorts en avvägning mellan

bevakningsintresset och enskildas integritetsintresse. Regleringen innehåller även kriterier kring hur intresseavvägningen ska genomföras och vad som särskilt ska beaktas. Utformningen av den nuvarande intresseavvägningen är ändamålsenlig för bevakning som bedrivs i verksamhet som inte är brottsbekämpande. Vi föreslår därför att nuvarande intresseavvägning fortsatt ska gälla för bevakning som aktörer i offentlig verksamhet som inte är brottsbekämpande bedriver. Skillnaden från dagens reglering är alltså att aktörerna ska göra bedömningen själva utanför ramen för ett tillståndsförfarande.

När en myndighet söker tillstånd prövar tillsynsmyndigheten inte om bevakningen är förenlig med bestämmelserna om rättslig grund i den generella dataskyddsregleringen. Det är i praktiken redan i dag upp till den bevakande myndigheten att bedöma om den bevakning den avser att bedriva har rättslig grund enligt den generella dataskyddsregleringen, vilket inte uttryckligen framgår av kamerabevakningslagen. Det är enligt oss inte heller rimligt att intresseavvägningen ska tillämpas i förhållande till samtliga rättsliga grunder i den generella dataskyddsregleringen. Vi föreslår därför att det ska förtydligas att bevakning får bedrivas om det är nödvändigt för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i myndighetsutövning och att sådan bevakning ska föregås av en bedömning enligt intresseavvägningen i kamerabevakningslagen.

Begreppet *plats dit allmänheten har tillträde* har skapat gränsdragningsproblem som försvårar tillämpningen av kamerabevakningslagen. Vi föreslår därför att begreppet slopas och att bevakning som sker på alla typer av platser ska omfattas av krav på att tillämpa intresseavvägningen.

Bedömningen enligt intresseavvägningen ska göras innan bevakningen påbörjas. Vi föreslår dessutom att den kamerabevakande aktören ska göra en ny intresseavvägning innan den genomför betydande förändringar av pågående bevakning.

I dag finns permanenta och tillfälliga undantag från tillståndskravet. Bevakning som bedrivs enligt undantagen omfattas inte av något krav på att tillämpa intresseavvägningen. Vi bedömer att permanenta undantag från kravet på att kamerabevakning ska föregås av en intresseavvägning inte borde behövas. Det finns dock inte tid att inom ramen för vårt uppdrag avgöra vilka konsekvenser det skulle få att ta bort undantagen, särskilt i fråga om det skulle innebära en lättnad eller inte för de aktörer som bedriver bevakning enligt undantagen. Vi föreslår därför att både permanenta och tillfälliga undantag från dagens tillståndskrav fortsättningsvis ska gälla som undantag från att tillämpa intresseavvägningen. Vi föreslår också vissa förändringar av de tillfälliga undantagen.

En ny rättslig grund för kommuner

Tillsynsmyndigheten har i tillståndsförfarandet inte prövat om kamerabevakningen har rättslig grund enligt den generella dataskyddsregleringen. Enligt artikel 6.1 e i EU:s dataskyddsförordning (uppgift av allmänt intresse eller myndighetsutövning) måste den rättsliga grunden vara fastställd i enlighet med unionsrätten eller nationell rätt. Så som vi har

uppfattat det bedrivs kamerabevakning sällan som ett led i myndighetsutövning. Då krävs i stället att det finns en uppgift av allmänt intresse som är fastställd i unionsrätt eller nationell rätt. Det är osäkert om det finns en uppgift av allmänt intresse fastställd för all den kamerabevakning som olika verksamheter enligt kartläggningen har behov av att bedriva.

Vi tror inte att detta kommer vara ett allt för utbrett problem när tillståndskravet tas bort, men det finns en viss risk att vissa verksamheter kommer att inse att en rättslig grund saknas. Utifrån förutsättningarna för vårt uppdrag har det inte funnits tid att göra en heltäckande översyn i frågan. Däremot identifierar vi att kommuner saknar en tydlig fastställd uppgift av allmänt intresse som kan ligga till grund för bevakning av kommunens offentliga miljöer. Kommunerna nämns i våra direktiv som en aktör som har goda förutsättningar att bidra till minskad brottslighet. Vi anser att det är av vikt att kommunerna genom våra förslag ges möjlighet att bevaka sina offentliga miljöer i detta syfte och föreslår därför att en rättslig grund för sådan bevakning införs i lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete.

En särskild intresseavvägning för kamerabevakning i brottsbekämpande verksamhet

För att möjligheterna att bedriva kamerabevakning i syfte att bekämpa brott och upprätthålla allmän ordning och säkerhet ska utökas, anser vi att bevakning som omfattas av brottsdatalagen och säpodatalagens tillämpningsområde ska bedömas enligt särskilda regler i kamerabevakningslagen. Vi föreslår att bevakning som bedrivs i sådan verksamhet, oavsett vilken brottsbekämpande myndighet som ska bevaka, ska bedömas enligt en särskild intresseavvägning.

Utformningen av den särskilda intresseavvägningen ska ha sin utgångspunkt i den nuvarande och för att bevakningen ska vara tillåten ska bevakningsintresset fortfarande väga tyngre än integritetsintresset. Den särskilda intresseavvägningen ska dock anpassas på så sätt att det i fråga om bevakningsintresset särskilt ska beaktas om bevakningen behövs för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en
 - a) brottsutsatt plats,
 - b) plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom,
 - c) plats där det med hänsyn till faktiska omständigheter finns risk för allvarlig eller omfattande brottslighet, eller
 - d) plats som med hänsyn till faktiska omständigheter har strategisk betydelse för att motverka allvarlig brottslighet eller brott som har samband med sådan brottslighet,
2. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar, eller
3. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Förändringen innebär att bevakningsintresset kan väga särskilt tungt på fler platser än enligt den intresseavvägning som gäller i dag (punkt 1 c och d). Det som ska beaktas särskilt i fråga om integritetsintresset förändras inte från dagens utformning. Det som ska beaktas i den särskilda intresseavvägningen kommer därmed att svara bättre mot behovet av att kamerabevaka i syfte att bekämpa brott och upprätthålla allmän ordning och säkerhet, samtidigt som integritetsintresset beaktas tillräckligt.

Vi anser att det finns skäl att tydliggöra kopplingen mellan rättslig grund och intresseavvägningen även för bevakning som bedrivs i brottsbekämpande verksamhet samt att slopa begreppet *plats dit allmänheten har tillträde*.

Utvidgade och nya tillfälliga undantag från att tillämpa intresseavvägningen i brottsbekämpande verksamhet

Huvudregeln för brottsbekämpande myndigheter ska enligt våra förslag vara att kamerabevakning ska föregås av en bedömning enligt en särskild intresseavvägning. Undantag från kravet på att tillämpa intresseavvägningen finns i dag för vissa av de brottsbekämpande myndigheterna. Dessa undantag har motiverats med att lagstiftaren anser att bevakning som undantas som utgångspunkt är proportionerlig vilket möjliggör mer summariska bedömningar avseende proportionalitet i det enskilda fallet. Sådana undantag bör avgränsas noggrant. Vi har bedömt att de nuvarande undantagen ska gälla också från den särskilda intresseavvägningen samt att alla brottsbekämpande myndigheter ska omfattas av samtliga undantag.

Vi föreslår även utökade undantag från att tillämpa den särskilda intresseavvägningen vid tillfällig kamerabevakning. För sådan bevakning gäller undantag i dag om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet. Vi föreslår att detta undantag ska kunna tillämpas också när risken avser brott som har samband med allvarlig brottslighet.

Utöver detta föreslår vi två nya undantag för tillfällig kamera-bevakning i brådskande fall. Dessa undantag tillåter myndigheterna att bedriva sådan bevakning – utan att göra en intresseavvägning – om det av särskild anledning finns risk för brottslighet som inte är ringa respektive om det av särskild anledning finns risk för störningar av allmän ordning och säkerhet. Bevakning enligt de nya undantagen får endast bedrivas under en kortare tid. Om bevakningen ska bedrivas i samma syfte under en längre tid måste en intresseavvägning göras.

Utvidgade och nya undantag från upplysningskravet och rätten till information i brottsbekämpande verksamhet

Bevakning enligt kamerabevakningslagen ska bedrivas öppet. Upplysningskravet och rätten till information utgör en möjlighet för den enskilde att tillvarata sina intressen i samband med kamerabevakning. Upplysning ska enligt lagen lämnas genom skyltning eller på annat verksam sätt.

Det finns vissa praktiska svårigheter med att skylta om bevakning som bedrivs via UAS (drönare). Sådan bevakning bedrivs ofta tillfälligt i stora områden och i brådskande fall. Det kan då vara svårt att få upp skyltning om bevakningen på ett ändamålsenligt sätt. Vi anser att ett verksamt och tillräckligt sätt att upplysa och informera om bevakning via UAS är att vidta följande åtgärder.

- UAS:en är märks med myndighetens logga,
- piloten som styr UAS:en bär myndighetens varselväst, och
- upplysning och information lämnas på myndighetens webbplats.

Det kan dock finnas tillfällen då de brottsbekämpande myndigheterna vid tillfällig bevakning inte hinner vidta ens de nämnda åtgärderna. Det finns redan i dag undantag för bevakning via luftfartyg (inklusive UAS). Undantaget är dock begränsat till att gälla vid bevakning i brådskande fall om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet. Vi föreslår att undantaget ska ändras på så sätt att det gäller för all bevakning via UAS som bedrivs i brådskande fall i brottsbekämpande verksamhet. Undantaget ska vara av tillfällig karaktär vilket innebär att tillräcklig upplysning och information ska lämnas så snart det är möjligt.

Det finns också svårigheter med att skylta eller på annat verksamt sätt upplysa och informera om bevakning som sker från ett civilt fordon som används i brottsbekämpningen. Det är av självklara skäl inte möjligt för myndigheterna att skylta med att de bedriver bevakning från fordonet utan att också avslöja att det är ett fordon som ingår i den brottsbekämpande verksamheten. Bevakning från ett civilt fordon omfattas endast av kamerabevakningslagen om fordonet är obemannat, vilket inträffar om personal tillfälligt lämnar det. Vi föreslår att ett undantag från upplysningskravet och rätten till information ska införas för sådana tillfällen och att det endast ska få tillämpas om bevakningen då bedrivs i syfte att skydda fordonet från brottsligt angrepp.

De föreslagna undantagen innebär enligt vår uppfattning inte ett krånglande av regleringen om hemlig kameraövervakning.

Det behövs ingen anmälningsplikt

Ett viktigt syfte med tillståndskravet är att garantera ett starkt integritetsskydd vid kamerabevakning. Ett alternativ när tillståndskravet slopas är att införa någon form av anmälningsplikt och i förlängningen minimera integritetsrisker genom en effektiv tillsyn. En anmälningsplikt skulle kunna utformas så att en bevakande aktör ska informera tillsynsmyndigheten endast om ett fåtal uppgifter. En sådan anmälningsplikt borde i och för sig inte vara särskilt administrativt betungande för den bevakande aktören. Däremot anser vi att behovet av en anmälningsplikt från ett integritetsperspektiv inte är särskilt påtagligt. De befogenheter som tillsynsmyndigheten har enligt den generella dataskyddslagstiftningen är redan omfattande. Nyttan för tillsynsmyndigheten skulle också vara begränsad och det skulle kräva stora resurser att administrera systemet. Integritetsskyddsmyndigheten anser för sin del att det inte bör införas en

anmälningsplikt. Vi har inte anledning att göra någon annan bedömning och föreslår därför inte någon anmälningsplikt. Bilaga 1

Däremot behövs andra verktyg för en effektiv tillsyn

I stället för en anmälningsplikt föreslår vi att det ska införas ett krav på att den bevakande aktören ska föra en förteckning över pågående bevakning som på begäran ska lämnas till tillsynsmyndigheten. Förteckningen ska innehålla uppgifter som kan indikera om bevakningen som bedrivs innebär särskilda risker för skyddet av den personliga integriteten. På detta sätt undviks att överflödigt information lämnas till tillsynsmyndigheten.

Förteckningskravet ska endast gälla för bevakning som bedrivs i verksamhet som inte är brottsbekämpande och det ska inte gälla för sådan bevakning som i dag är undantagen tillståndskravet. Detta innebär att Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket undantas helt.

Utöver förteckningskravet föreslår vi att den bedömning som görs enligt någon av intresseavvägningarna ska dokumenteras. Kravet ska gälla både när bedömningen ska göras inför påbörjandet av en ny bevakning och på grund av ändrade förhållanden. Detta förslag underlättar tillsynsverksamheten men det tvingar också aktörerna att formulera och sammanställa sina överväganden, vilket minskar risken för ogenomtänkt eller omotiverad kamerabevakning.

Vidare föreslår vi att tillsynsmyndigheten ska ha möjlighet att ta ut en sanktionsavgift om den som bedriver bevakning bryter mot förtecknings- eller dokumentationskravet.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2025. Samtidigt ska tidigare beslutade tillstånd upphöra att gälla.

Konsekvenser

Våra förslag förenklar för myndigheter och andra aktörer som bedriver kamerabevakning i verksamhet som inte är brottsbekämpande och medför att kamerabevakning kommer att kunna användas på ett mer flexibelt och verksamhetsanpassat sätt än i dag. Eftersom förslagen inte innebär några skyldigheter att bedriva kamerabevakning förväntas de inte påverka den kommunala självstyrelsen. För brottsbekämpande myndigheter innebär förslagen vissa lättnader i förfarandet och en betydande utökning av möjligheterna att bedriva kamerabevakning. Förslagen kan därför förväntas medföra positiva effekter för det brottsförebyggande arbetet och för bekämpningen av brottslighet i övrigt.

Förslaget att tillståndskravet ska avskaffas kan medföra vissa risker för den personliga integriteten, men dessa minimeras genom det skydd som dataskyddsregleringen ger och genom förslagen om ytterligare

integritetsskydd i kamerabevakningslagen. Förslagen om utökade möjligheter för de brottsbekämpande myndigheterna innebär också vissa risker för enskilda, men är proportionerliga då syftet är att effektivisera brottsbekämpningen. I den utsträckning våra förslag medför färre brott och ökad trygghet innebär de också ett förstärkt skydd för enskildas personliga trygghet och integritet. Förslaget om att slopa begreppet *plats dit allmänheten har tillträde* innebär att fler platser ska omfattas av vissa integritetsskyddande åtgärder vilket medför ett förstärkt skydd, särskilt för barns och arbetstagares personliga integritet.

Förslagen förväntas inte medföra några betydande ekonomiska konsekvenser för Integritetsskyddsmyndigheten och förväntas inte påverka de allmänna förvaltningsdomstolarnas verksamhet nämnvärt.

Förslagen är förenliga med EU-rätten och andra relevanta internationella rättsakter till skydd för den personliga integriteten.

Förslag till lag om ändring i kamerabevakningslagen (2018:1200)

Härigenom föreskrivs i fråga om kamerabevakningslagen (2018:1200)

dels att 11–14 §§ ska upphöra att gälla,

dels att rubrikerna närmast före 8, 11–14 §§ ska utgå,

dels att nuvarande 9 § ska betecknas 12 § och nuvarande 10 § ska betecknas 13 §,

dels att 12 och 13 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubrikerna närmast före 9 § ska sättas närmast före 12 §, rubriken närmast före 10 § ska sättas närmast före 13 §, rubrikerna närmast före 14 a § ska sättas närmast före 14 § och ha följande lydelse,

dels att 7, 8, 11, 14 a–d, 15, 16, 19, 25, 27 och 29 §§ och rubrikerna närmast före 7 och 16 §§ ska ha följande lydelse

dels att det ska införas nio nya paragrafer, 5 a, 9, 10, 11, 14, 14 e och 16 a–c §§, och närmast före 9, 10, 11, 14b, 14 e och 16 a–c §§ en rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 a §

Bestämmelserna i 7–13, 16 och 16 a §§ gäller endast för bevakning som bedrivs av myndigheter och någon annan än en myndighet vid utförande av en uppgift av allmänt intresse, i verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen inte regleras i brottsdatalagen (2018:1177) eller lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter. Bestämmelsen i 16 § 1 gäller även för vissa andra privata subjekt.

Bestämmelserna i 14–14 e och 16 b–c §§ gäller endast för bevakning som bedrivs av myndigheter i verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen regleras i brottsdatalagen eller lagen om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter.

Övriga bestämmelser gäller för all bevakning som omfattas av lagen oavsett vem som bedriver den.

Tillstånd till kamerabevakning**Förutsättningar för kamerabevakning i viss verksamhet som inte är brottsbekämpande****Krav på tillstånd****Laglighet och intresseavvägning**

Tillstånd till kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde krävs, om bevakningen ska bedrivas av

1. en myndighet, eller

2. någon annan än en myndighet vid utförande av en uppgift av allmänt intresse som följer av lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som meddelats med stöd av lag eller annan författning.

Förutsättningar för tillstånd

Tillstånd till kamerabevakning ska ges om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska det särskilt beaktas om bevakningen behövs för att

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en brottsutsatt plats eller på en annan plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom,

2. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar,

3. utöva kontrollverksamhet,

7 §

Kamerabevakning i verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen inte regleras i brottsdatalagen (2018:1177) eller lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter får om det är nödvändigt och förutsättningarna i 8 § är uppfyllda bedrivas

1. av en myndighet vid utförande av en uppgift av allmänt intresse som är fastställd i lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning, eller som ett led i myndighetsutövning enligt lag eller annan författning, eller

2. av någon annan än en myndighet vid utförande av en uppgift av allmänt intresse som är fastställd i lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som har meddelats med stöd av lag eller annan författning.

8 §

Kamerabevakning enligt 7 § får endast bedrivas om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

4. förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor eller begränsa verkningarna av inträffade olyckor, eller

5. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska det särskilt beaktas

1. hur bevakningen ska utföras,
2. om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas, och
3. vilket område som ska bevakas.

Dokumentationskrav

9 §¹

Innan kamerabevakning enligt 7 § påbörjas ska den som är personuppgiftsansvarig för bevakningen bedöma om förutsättningarna i 8 § är uppfyllda.

En ny bedömning ska göras

1. innan bevakningen ändras på ett betydande sätt som ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet, och

2. om förhållandena på den plats som bevakas ändras på ett betydande sätt som minskar intresset av bevakningen eller ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet.

Den bedömning som har gjorts enligt första eller andra stycket ska dokumenteras.

Förteckningskrav

10 §²

Den som är personuppgiftsansvarig för kamerabevakning som bedrivs enligt 7 § ska föra en förteckning över pågående bevakning. Förteckningen ska innehålla uppgift om

- 1. adress eller annan jämförbar uppgift för den plats som bevakas,*
- 2. typ av plats som bevakas,*
- 3. syftet med bevakningen,*

¹ Nuvarande 9 § ska betecknas 12 § genom denna lag.

² Nuvarande 10 § ska betecknas 13 § genom denna lag.

4. bevakningen omfattar ljudupptagning eller annan särskild teknik, och

5. en bedömning enligt 9 § har gjorts och vilket datum den senaste bedömningen gjordes.

Förteckningen ska uppdateras om en ny bevakning inleds, om bevakningen ändras på så sätt som anges i 9 § andra stycket eller om bevakningen upphör.

En förteckning som innehåller uppgifter om en bevakning som har upphört ska bevaras i minst fem år efter att bevakningen upphört.

En förteckning ska på begäran lämnas till tillsynsmyndigheten.

Ansökan om tillstånd

11 §

En ansökan om tillstånd till kamerabevakning ska göras skriftligen hos tillsynsmyndigheten.

Ansökan ska innehålla

1. uppgift om den som ska bedriva bevakningen och i förekommande fall den som ska ha hand om bevakningen för tillståndshavarens räkning,

2. uppgift om bevakningens ändamål,

3. en beskrivning av bevakningen, särskilt den utrustning som ska användas, var utrustningen ska placeras, det område eller typ av område som ska bevakas och de tider då bevakning ska ske,

4. en bedömning av behovet av bevakningen och bevakningens proportionalitet i förhållande till ändamålet,

5. en bedömning av riskerna för intrång i den personliga integriteten och en beskrivning av de åtgärder som planeras för att hantera riskerna, och

6. uppgift om de omständigheter i övrigt som är av betydelse för prövningen av ärendet.

Om sökanden inte är en myndighet, ska ansökan innehålla uppgift om den lag eller annan författning, kollektivavtal eller beslut som utgör den rättsliga grunden för kamerabevakningen.

Om bevakningen avser en arbetsplats, ska ett yttrande från ett skyddsombud, en skyddskommitté eller en organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen lämnas in tillsammans med ansökan.

Konsekvensbedömning och förhandssamråd

11 §³

För kamerabevakning som omfattas av regleringen i EU:s dataskyddsförordning finns bestämmelser om när

1. en konsekvensbedömning ska göras i artikel 35, och
2. förhandssamråd ska begäras hos tillsynsmyndigheten i artikel 36.

Yttrande från kommunen

12 §

Innan tillsynsmyndigheten beslutar om tillstånd till kamerabevakning ska den kommun där bevakningen ska ske få tillfälle att yttra sig, om det av särskild anledning behövs ett yttrande.

Undantag från tillståndskravet

9 §⁴

Tillstånd till kamerabevakning krävs inte vid

1. bevakning som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver,
2. bevakning som sker för att skydda en byggnad, en annan an-

Undantag för viss kamerabevakning

12 §⁵

Bestämmelserna i 8–10 §§ gäller inte vid

1. bevakning som sker för att skydda en byggnad, en annan an-

³ Nuvarande 11 § ska upphöra genom denna lag.

⁴ Senaste lydelse 2020:519.

⁵ Nuvarande 12 § ska upphöra genom denna lag.

läggning eller ett område som enligt 4 § 5 eller 6, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

3. bevakning som Försvarsmakten bedriver från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan bevakning,

4. bevakning som Trafikverket bedriver

a) av vägtrafik,

b) av sjötrafik vid en rörlig bro,

c) vid en betalstation eller kontrollpunkt som avses i bilagorna till lagen (2004:629) om trängselskatt och som sker för att samla in uppgifter som behövs för att beslut om trängselskatt ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan skatt betalas, eller

d) vid en betalstation på allmän väg som används vid uttag av infrastrukturavgifter enligt lagen (2014:52) om infrastrukturavgifter på väg och som sker för att samla in uppgifter som behövs för att beslut om infrastrukturavgift ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan avgift betalas,

5. bevakning i en vägtunnel med övervakningssystem som avses i lagen (2006:418) om säkerhet i vägtunnlar och som bedrivs av någon annan tunnelhållare än Trafikverket,

6. bevakning som har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller olyckor eller begränsa verkningarna av sådana störningar eller inträffade olyckor, om bevakningen sker

läggning eller ett område som enligt 4 § 5 eller 6, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

2. bevakning som Försvarsmakten bedriver från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan bevakning,

3. bevakning som Trafikverket bedriver

a) av vägtrafik,

b) av sjötrafik vid en rörlig bro,

c) vid en betalstation eller kontrollpunkt som avses i bilagorna till lagen (2004:629) om trängselskatt och som sker för att samla in uppgifter som behövs för att beslut om trängselskatt ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan skatt betalas, eller

d) vid en betalstation på allmän väg som används vid uttag av infrastrukturavgifter enligt lagen (2014:52) om infrastrukturavgifter på väg och som sker för att samla in uppgifter som behövs för att beslut om infrastrukturavgift ska kunna fattas och för att kontrollera att sådan avgift betalas,

4. bevakning i en vägtunnel med övervakningssystem som avses i lagen (2006:418) om säkerhet i vägtunnlar och som bedrivs av någon annan tunnelhållare än Trafikverket,

5. bevakning som har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott, förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller olyckor eller begränsa verkningarna av sådana störningar eller inträffade olyckor, om bevakningen sker

a) i ett färdmedel som används i kollektivtrafik på väg, järnväg, vatten, spårväg eller i tunnelbana,

b) av ett stations-, terminal- eller hållplatsområde avsett för resande med kollektivtrafik på väg, järnväg, vatten, spårväg eller i tunnelbana,

c) av en plats vid järnvägs-, spårvägs- eller tunnelbanespår, eller

d) av ett flygplatsområde,

7. bevakning i en lokal där det bedrivs postverksamhet eller av området omedelbart utanför in- och utgångar till en sådan lokal, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott,

8. bevakning i ett parkeringshus, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott,

9. bevakning som sker för säkerheten i trafiken eller arbetsmiljön från ett fordon, en maskin eller liknande för att förbättra sikten för föraren eller användaren, och

10. bevakning i en butikslokal där det bedrivs apoteksverksamhet, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott

a) i ett färdmedel som används i kollektivtrafik på väg, järnväg, vatten, spårväg eller i tunnelbana,

b) av ett stations-, terminal- eller hållplatsområde avsett för resande med kollektivtrafik på väg, järnväg, vatten, spårväg eller i tunnelbana,

c) av en plats vid järnvägs-, spårvägs- eller tunnelbanespår, eller

d) av ett flygplatsområde,

6. bevakning i en lokal där det bedrivs postverksamhet eller av området omedelbart utanför in- och utgångar till en sådan lokal, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott,

7. bevakning i ett parkeringshus, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott,

8. bevakning som sker för säkerheten i trafiken eller arbetsmiljön från ett fordon, en maskin eller liknande för att förbättra sikten för föraren eller användaren, och

9. bevakning i en butikslokal där det bedrivs apoteksverksamhet, om bevakningen har till syfte att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott.

Bestämmelsen i 10 § gäller inte för bevakning som bedrivs av Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket.

Beslut om tillstånd

13 §

I ett beslut om tillstånd till kamerabevakning ska det anges vem som ska bedriva bevakningen och i förekommande fall vem som ska ha hand om bevakningen för tillståndshavarens räkning.

Beslutet ska förenas med villkor om hur kamerabevakningen får anordnas.

Villkoren ska avse

*1. bevakningens ändamål,
2. den utrustning som får användas och var utrustningen får placeras,*

3. det område eller typ av område som får bevakas och de tider då bevakning får ske, och

4. upplysning om bevakningen, bevarande eller annan behandling av bilder eller ljud och andra förhållanden som har betydelse för att skydda enskildas personliga integritet, om sådana villkor behövs för tillståndet.

Ett tillstånd får meddelas för en begränsad tid.

Tillfälliga undantag från tillståndskravet

10 §⁶

Kamerabevakning får ske utan att en ansökan om tillstånd har gjorts

1. under högst en månad, vid bevakning som bedrivs av den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor, eller

2. under högst en månad, vid bevakning som bedrivs av den som är räddningsledare enligt lagen om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person.

Tillfälliga undantag för viss kamerabevakning

13 §⁷

Bestämmelserna i 8–10 §§ gäller inte

1. under högst en månad, vid bevakning som bedrivs av *Polismyndigheten*, den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor *eller av den myndighet eller kommun som bistår Polismyndigheten eller räddningsledaren*, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor, eller

2. under högst en månad vid bevakning som bedrivs av *Polismyndigheten*, den som är räddningsledare enligt lagen om skydd mot olyckor *eller av den myndighet eller kommun som bistår Polismyndigheten eller räddningsledaren*, om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person.

⁶ Senaste lydelse 2019:1163.

⁷ Nuvarande 13 § ska upphöra genom denna lag.

Om en ansökan om tillstånd görs inom den tid som anges i första stycket, får bevakningen bedrivas utan tillstånd till dess att ansökan har prövats.

Ändrade förhållanden

14 §

Om förutsättningarna för ett tillstånd ändras, får tillsynsmyndigheten besluta om nya villkor eller, om förutsättningarna för tillstånd inte längre är uppfyllda, återkalla tillståndet.

**Kustbevakningens,
Polismyndighetens,
Säkerhetspolisens och Tullverkets
kamerabevakning**

**Särskilda förutsättningar
för kamerabevakning i
brottsbekämpande verksamhet**

**Förutsättningar för
kamerabevakning**

Laglighet och intresseavvägning

14 §⁸

Kamerabevakning i verksamhet för vilken personuppgiftsbehandlingen regleras i brottsdatalagen (2018:1177) eller lagen (2019:1182) om Säkerhetspolisens behandling av personuppgifter får bedrivas om det är nödvändigt för de ändamål som anges i de lagarna och förutsättningarna i 14 a § är uppfyllda.

14 a §⁹

Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen och Tullverket får bedriva kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde endast om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

Kamerabevakning enligt 14 § får endast bedrivas om intresset av sådan bevakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli bevakad.

⁸ Nuvarande 14 § ska upphöra genom denna lag.

⁹ Infördes genom 2019:1163.

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska 8 § andra stycket tillämpas.

Vid bedömningen av intresset av kamerabevakning ska *det särskilt beaktas om bevakningen behövs för att*

1. förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra brott på en

a) brottsutsatt plats,

b) plats där det av särskild anledning finns risk för angrepp på någons liv, hälsa eller trygghet eller på egendom,

c) plats där det med hänsyn till faktiska omständigheter finns risk för allvarlig eller omfattande brottslighet, eller

d) plats som med hänsyn till faktiska omständigheter har strategisk betydelse för att motverka allvarlig brottslighet eller brott som har samband med sådan brottslighet,

2. förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet eller begränsa verkningarna av sådana störningar, eller

3. tillgodose andra därmed jämförliga ändamål.

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska 8 § tredje stycket tillämpas

Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli bevakad ska *det särskilt beaktas*

1. hur bevakningen ska utföras,

2. om teknik som främjar skyddet av den enskildes personliga integritet ska användas, och

3. vilket område som ska bevakas.

Dokumentationskrav

14 b §¹⁰

Innan Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket påbörjar kamerabevakning av en plats dit allmänheten har tillträde ska myndigheten bedöma om de förutsättningar som anges i 14 a § är uppfyllda.

En ny bedömning ska göras

Innan kamerabevakning enligt 14 § påbörjas ska den myndighet som är ansvarig för bevakningen bedöma om de förutsättningar som anges i 14 a § är uppfyllda.

1. innan myndigheten ändrar bevakningen på ett betydande sätt som ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet, och

2. om förhållandena på den plats som bevakas ändras på ett betydande sätt som minskar intresset av bevakningen eller ökar risken för intrång i den enskildes personliga integritet.

Den bedömning som har gjorts enligt första eller andra stycket ska dokumenteras.

14 c §¹¹

Bestämmelserna i 14 a och 14 b §§ gäller inte vid

1. kamerabevakning som *Polismyndigheten bedriver* vid automatisk hastighetsövervakning, 1. kamerabevakning som *bedrivs* vid automatisk hastighetsövervakning,

2. kamerabevakning som *Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver* i fall som avses i 9 § 2 och 6–10, och 2. kamerabevakning som *bedrivs* i fall som avses i 12 § 1 och 5–9, och

3. kamerabevakning som *Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver* i gränsnära områden som avses i 2 § lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden, eller av tillfartsvägar till sådana gränsnära områden som avses i 2 § 3 eller 4 samma lag, om bevakningen bedrivs inom 20 kilometer från området. 3. kamerabevakning som *bedrivs* i gränsnära områden som avses i 2 § lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden, eller av tillfartsvägar till sådana gränsnära områden som avses i 2 § 3 eller 4 samma lag, om bevakningen bedrivs inom 20 kilometer från området.

14 d §¹²

Bestämmelserna i 14 a och 14 b §§ gäller inte vid

1. kamerabevakning som *Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen bedriver* under högst tre månader, om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott, 1. kamerabevakning som *bedrivs* under högst tre månader, om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet *eller brott som har samband med sådan brottslighet*, och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott,

2. kamerabevakning som *Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor bedriver* under högst en månad, om bevak- 2. kamerabevakning som *bedrivs* i brådskande fall och under högst två veckor, om det av särskild anledning finns risk för brottslighet som inte är ringa, och

¹¹ Infördes genom 2019:1163.

¹² Infördes genom 2019:1163.

ningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor, och

3. kamerabevakning som den som är räddningsledare enligt lagen om skydd mot olyckor bedriver under högst en månad, om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person.

syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslighet eller utreda eller lagföra sådana brott, eller

3. kamerabevakning som bedrivs i brådskande fall och under högst två veckor, om det av särskild anledning finns risk för störningar av allmän ordning och säkerhet, och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra, upptäcka eller begränsa verkningarna av sådana störningar.

Konsekvensbedömning och förhandssamråd

14 e §

Bestämmelser om när en konsekvensbedömning ska göras och förhandssamråd ska begäras hos tillsynsmyndigheten finns i

1. 3 kap. 7 § brottsdatalagen (2018:1177), och

2. 5 kap. 6 § lagen (2019:1182) om SÄkerhetspolisens behandling av personuppgifter.

15 §

Upplysning om kamerabevakning ska lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt.

Om ljud kan avlyssnas eller tas upp vid bevakningen, ska en särskild upplysning lämnas om detta.

Bestämmelser om rätten till information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär finns i EU:s dataskyddsförordning och andra föreskrifter som anges i 6 §.

Undantag från upplysningskravet och rätten till information

Undantag från upplysningskravet och rätten till information i viss verksamhet som inte är brottsbekämpande

Undantag för viss kamerabevakning

Upplysning om kamerabevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas vid

1. bevakning som Polismyndigheten bedriver vid automatisk hastighetsövervakning,

2. bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen, om det av särskild anledning finns risk för allvarlig brottslighet och syftet med bevakningen är att förebygga, förhindra eller upptäcka sådan brottslig verksamhet eller utreda eller lagföra sådana brott,

3. bevakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 5 eller 6, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

4. bevakning som Försvarmakten bedriver från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan bevakning,

5. bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg av Polismyndigheten eller den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor, och

6. bevakning som bedrivs av den som är räddningsledare enligt lagen om skydd mot olyckor, om

Upplysning om kamerabevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas *i verksamhet som avses i 7 §* vid

1. bevakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 5 eller 6, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

2. bevakning som Försvarmakten bedriver från ett fordon, fartyg eller luftfartyg som ett led i en militär insats eller militär övning eller som behövs för att prova utrustning för sådan bevakning, och

3. bevakning som bedrivs av Polismyndigheten, den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778)

¹³ Senaste lydelse 2020:519.

bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person. om skydd mot olyckor eller av den myndighet eller kommun som bistår Polismyndigheten eller räddningsledaren, om bevakningen är av vikt för att efterforska en försvunnen person.

Undantagen i första stycket gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

Tillfälliga undantag för viss kamerabevakning

16 a §

Upplysning om kamerabevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas i verksamhet som avses i 7 § vid bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg av Polismyndigheten, den som är räddningsledare enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor eller av den myndighet eller kommun som bistår Polismyndigheten eller räddningsledaren, om bevakningen är av vikt för att avvärja en överhängande fara för olycka, begränsa verkningarna av en inträffad olycka eller minska risken för nya olyckor.

Upplysning och information ska lämnas så snart det är möjligt.

Undantaget i första stycket gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

Undantag från upplysningskravet och rätten till information i brottsbekämpande verksamhet

Undantag för viss kamerabevakning

16 b §

Upplysning om kamerabevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas i verksamhet som avses i 14 § vid

1. bevakning som sker för att skydda en byggnad, en annan anläggning eller ett område som enligt 4 § 5 eller 6, 5 § 1–5 eller 6 § första stycket skyddslagen (2010:305) har förklarats vara skyddsobjekt, om bevakningen endast omfattar skyddsobjektet eller ett område i dess omedelbara närhet,

2. bevakning som bedrivs vid automatisk hastighetsövervakning, och

3. bevakning som bedrivs från ett civilt fordon som används i brottsbekämpande verksamhet, om bevakningen sker i syfte att skydda fordonet från brottsligt angrepp.

Undantagen i första stycket gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

Tillfälliga undantag för viss kamerabevakning

16 c §

Upplysning om kamerabevakning och information om den personuppgiftsbehandling som kamerabevakningen innebär behöver inte lämnas i verksamhet som avses i 14 § vid bevakning som bedrivs i brådskande fall från ett luftfartyg.

Upplysning och information ska lämnas så snart det är möjligt.

Undantaget i första stycket gäller inte om ljud ska avlyssnas eller tas upp vid kamerabevakningen.

19 §

Innan tillsynsmyndigheten beslutar om sådant undantag som avses i 17 §, ska den kommun där kamerabevakningen ska ske få tillfälle att yttra sig, om bevakningen avser en plats dit allmänheten har tillträde och det av särskild anledning behövs ett yttrande.

Innan tillsynsmyndigheten beslutar om sådant undantag som avses i 17 §, ska den kommun där kamerabevakningen ska ske få tillfälle att yttra sig, om det av särskild anledning behövs ett yttrande.

25 §¹⁴

¹⁴ Senaste lydelse 2019:1163.

Tillsynsmyndigheten får ta ut en sanktionsavgift av den som bedriver kamerabevakning och

1. bryter mot tillståndskravet i 7 §,

2. inte följer villkor i ett beslut om tillstånd som har meddelats med stöd av 13 eller 14 §,

3. bryter mot kraven på dokumenterad bedömning i 14 b §,

4. bryter mot upplysningskravet i 15 §, eller

5. inte följer villkor i ett beslut om undantag som har meddelats med stöd av 20 §.

1. bryter mot kraven på dokumenterad bedömning i 9 och 14 b §§,

2. bryter mot kravet på förteckning över pågående kamerabevakning i 10 §,

3. bryter mot upplysningskravet i 15 §, eller

4. inte följer villkor i ett beslut om undantag som har meddelats med stöd av 20 §.

27 §¹⁵

Vid sådana överträdelser som avses i 25 § 1–3 ska avgiftens storlek bestämmas med tillämpning av artikel 83.4 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, eller, i fråga om myndigheter, med tillämpning av den lägre avgiftsnivån i 6 kap. 2 § andra stycket lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) ska avgiftens storlek i stället bestämmas med tillämpning av 6 kap. 3 § första stycket den lagen.

Vid sådana överträdelser som avses i 25 § 4 och 5 ska avgiftens storlek bestämmas med tillämpning av artikel 83.5 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, eller, i fråga om myndigheter, med tillämpning av den högre avgiftsnivån i 6 kap. 2 § andra stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen ska avgiftens

Vid sådana överträdelser som avses i 25 § 1 och 2 ska avgiftens storlek bestämmas med tillämpning av artikel 83.4 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, eller, i fråga om myndigheter, med tillämpning av den lägre avgiftsnivån i 6 kap. 2 § andra stycket lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen (2018:1177) ska avgiftens storlek i stället bestämmas med tillämpning av 6 kap. 3 § första stycket den lagen.

Vid sådana överträdelser som avses i 25 § 3 och 4 ska avgiftens storlek bestämmas med tillämpning av artikel 83.5 i EU:s dataskyddsförordning, i den ursprungliga lydelsen, eller, i fråga om myndigheter, med tillämpning av den högre avgiftsnivån i 6 kap. 2 § andra stycket lagen med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning. Vid kamerabevakning som omfattas av brottsdatalagen ska avgiftens

storlek i stället bestämmas med storlek i stället bestämmas med Bilaga 2
tillämpning av 6 kap. 3 § andra tillämpning av 6 kap. 3 § andra
stycket den lagen. stycket den lagen.

29 §

Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. När ett beslut överklagas, är tillsynsmyndigheten motpart i domstolen.

Beslut om *tillstånd till kamera- bevakning och* om undantag enligt 20 § får överklagas även av den kommun där bevakningen ska ske och, om bevakningen ska avse en arbetsplats, av en organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen. Beslut om undantag enligt 20 § får överklagas även av den kommun där bevakningen ska ske och, om bevakningen ska avse en arbetsplats, av en organisation som företräder arbetstagarna på arbetsplatsen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2025.
 2. Tillstånd till kamerabevakning som har beslutats enligt kamerabevakningslagen (2013:460) eller kamerabevakningslagen (2018:1200) upphör att gälla vid utgången av juni 2025.
 3. Tillsynsmyndigheten får fortfarande ta ut en sanktionsavgift enligt 25 § 1 och 2 i dess lydelse innan ikraftträdandet av denna lag om den som bedrivit bevakning före ikraftträdandet har brutit mot tillståndskravet eller inte följt villkor i ett beslut om tillstånd som har meddelats med stöd av 13 eller 14 §§ i dess lydelse innan ikraftträdandet av denna lag.

Förslag till lag om ändring i lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete ska införas en ny paragraf, 14 §, och närmast före 14 § en ny rubrik av följande lydelse.

Kommuners rätt att vidta åtgärder i vissa fall

14 §

Kommuner får bedriva kamerabevakning i syfte att verka för trygga och säkra offentliga platser i kommunen.

För sådan bevakning gäller bestämmelserna i kamerabevakningslagen (2018:1200) och i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

Remissvar har lämnats av Ale kommun, Almega Utbildning (tidigare Friskolornas riksförbund), Alvesta kommun, Arbetsdomstolen, Arbetsgivarverket, Arbetsmiljöverket, Barnombudsmannen, BLF Fotograferna, Boverket, Brottsförebyggande rådet, Centrum för rättvisa, Civil Rights Defenders, Dals-Eds kommun, Danderyds kommun, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Energiföretagen, Falköpings kommun, Fastighetsägarna, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk, Försvarets radioanstalt, Försvarmakten, Förvaltningsrätten i Stockholm, Göteborgs kommun, Hovrätten för Övre Norrland, Institutet för mänskliga rättigheter, Integritetsskyddsmyndigheten, Justitiekanslern, Jönköpings kommun, Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Stockholm, Kiruna kommun, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Kustbevakningen, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lantmäteriet, Laxå kommun, Luftfartsverket, Luleå kommun, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Länsstyrelsen i Östergötlands län, Länsstyrelsen i Västra Götalands län, Migrationsverket, Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Myndigheten för yrkeshögskolan, Polismyndigheten, Region Jämtland Härjedalen, Region Stockholm, Region Östergötland, Riksdagens ombudsmän, Riksidrottsförbundet, Rädda Barnen, Statens institutionsstyrelse, Sjöbo kommun, Sjöfartsverket, Sjöräddningssällskapet, Skatteverket, Skellefteå tingsrätt, Socialstyrelsen, Staffanstorps kommun, Statens skolinspektion, Statens skolverk, Stockholms kommun, Stockholms universitet (juridiska fakultetsnämnden), Svensk Kollektivtrafik, Svenska bankföreningen, Svenska Journalistförbundet, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Akademikers Centralorganisation (SACO), Sveriges Allmännytt, Sveriges Kommuner och Regioner, Säkerhetsbranschen, Säkerhetsföretagen, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, Säkerhetspolisen, Söderköpings kommun, Södertälje kommun, Totalförsvarets forskningsinstitut, Trafikverket, Transportföretagen, Transportstyrelsen, Tidningsutgivarna (TU), Tullverket, Universitetssjukhuset Örebro, Västra Götalandsregionen och Åklagarmyndigheten.

AB Svensk Bilprovning, Avesta kommun, Borgholms kommun, Dorotea kommun, Filipstads kommun, Flens kommun, Förvaltningsrätten i Härnösand, Förvaltningsrätten i Malmö, Hudiksvalls kommun, Hyresgästföreningen, Hässleholms kommun, Infranord AB, Jernhusen AB, Karlskrona kommun, Karolinska universitetssjukhuset, Luleå tekniska universitet, Lysekils kommun, Mora kommun, Norrlands universitetssjukhus, Postnord AB, Region Skåne, RISE Research Institutes of Sweden AB, Sobona, SOS Alarm Sverige AB, Sunne kommun, SVEDAB, Svenskt Näringsliv, Sveriges Television AB, Swedavia AB, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Tågföretagen, Uppsala kommun, Utgivarna, Västerås kommun, Åmåls kommun och Åre

Bilaga 3

kommun har avstått från att lämna synpunkter på förslagen i betänkandet eller har inte svarat på remissen.

Synpunkter har också lämnats av Malmö kommun, MKB fastighets AB och Sveriges Lärare.

Sammanfattning av promemorian

Förbättrade möjligheter för polisen att använda kamerabevakning (Ds 2024:11) i relevanta delar

I denna promemoria lämnas förslag som syftar till förbättrade förutsättningar för Polismyndigheten och Säkerhetspolisen att använda kamerabevakning i sin verksamhet.

Nedan följer en kortfattad beskrivning av de lämnade förslagen.

Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ska få bedriva kamerabevakning på platser som allmänt används för trafik med motorfordon utan att användningen föregås av en dokumenterad intresseavvägning

Polismyndigheten och Säkerhetspolisen ges möjlighet att bedriva kamerabevakning på vägar, gator, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon utan att dessförinnan behöva göra en dokumenterad intresseavvägning. Syftet är att effektivisera Polismyndighetens och Säkerhetspolisens brotts-bekämpande arbete, och att möjliggöra en bredare användning av ANPR-teknik (*automatic number plate recognition*), vilket enligt den analys som görs i denna promemoria är viktig för att bekämpa den grova brottsligheten.

Att Polismyndigheten och Säkerhetspolisen får bedriva kamerabevakning på platser som allmänt används för trafik med motorfordon utan att en intresseavvägning först görs innebär inte att bevakningen är oregerad. Kamerabevakningen måste ske i överensstämmelse med övrig dataskyddsrättslig reglering. Det måste t.ex. finnas en rättslig grund för den behandling av personuppgifter som bevakningen innebär. Utöver rättslig grund måste insamlingen även ske för ett konkret ändamål i varje specifikt fall.

En ny reglering om behandling av personuppgifter som samlats in av Polismyndigheten och Säkerhetspolisen genom kamerabevakning på platser som allmänt används för trafik med motorfordon

För att väga upp den integritetsförlust som en utökning av möjligheterna till kamerabevakning innebär införs en begränsning av vilka personuppgifter som får användas samt för vilka ändamål och hur länge användningen får ske. Detta sker genom att en ny rättslig grund införs för behandling av sådana uppgifter. Personuppgifter som har samlats in genom kamerabevakning på platser som allmänt används för trafik med motorfordon och som rör fordon får behandlas av Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen endast om syftet med behandlingen är att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda eller lagföra brott för vilket det är föreskrivet fängelse i tre år eller mer. Materialet får alltid behandlas i sex månader efter att det har samlats in. Detta gäller dock inte för personuppgifter i form av bilder av enskilda.

Uppgifterna får användas så länge användningen sker för ändamål som anges i bestämmelsen. Efter att den angivna tiden har gått ut får möjligheten att fortsätta att använda uppgifterna avgöras med stöd av annan tillämplig dataskyddsrättslig reglering.

Uppgifter från kamerabevakning ska kunna göras gemensamt tillgängliga

Uppgifter som samlats in genom kamerabevakning med stöd av kamerabevakningslagen (2018:1200) eller annan författning ska få göras gemensamt tillgängliga. Tillgången till sådana uppgifter ska begränsas till särskilt angivna tjänstemän som är i behov av uppgifterna för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda och lagföra ett brott för vilket är föreskrivet fängelse i tre år eller mer. Uppgifterna får behandlas i sex månader från det att de samlades in.

Genom att personuppgifter som samlats in genom kamera-bevakning görs gemensamt tillgängliga kan Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Ekobrottsmyndigheten, Åklagarmyndigheten, Tullverket, Kustbevakningen och Skatteverket medges direkt-åtkomst i vissa fall till uppgifterna. En bestämmelse om direkt-åtkomst reglerar endast formen för utlämnande av uppgifter och är inte sekretessbrytande. Direktåtkomst kan därför endast medges till uppgifter som inte omfattas av sekretess.

Förslag till lag om ändring i kamerabevakningslagen (2018:1200)

Härigenom föreskrivs att 14 c § kamerabevakningslagen (2018:1200) ska ha följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 c §¹

Bestämmelserna i 14 a och 14 b §§ gäller inte vid

1. kamerabevakning som Polismyndigheten bedriver vid automatisk hastighetsövervakning,

2. kamerabevakning som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver i fall som avses i 9 § 2 och 6–10 och

3. kamerabevakning som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver i gräns-nära områden som avses i 2 § lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden, eller av tillfartsvägar till sådana gränsnära områden som avses i 2 § 3 eller 4 samma lag, om bevakningen bedrivs inom 20 kilometer från området.

kamerabevakning som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver i fall som avses i 9 § 2 och 6–10,

3. kamerabevakning som Kustbevakningen, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Tullverket bedriver i gräns-nära områden som avses i 2 § lagen (2023:474) om polisiära befogenheter i gränsnära områden, eller av tillfartsvägar till sådana gränsnära områden som avses i 2 § 3 eller 4 samma lag, om bevakningen bedrivs inom 20 kilometer från området och

4. annan kamerabevakning som Polismyndigheten eller Säkerhetspolisen bedriver av väg, gata, torg och annan led eller plats som allmänt används för trafik med motorfordon.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse SFS 2023:477.

Förslag till lag om ändring i lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalagens område

dels att 2 kap. 2 §, 3 kap. 2 §, 4 kap. 6, 12 och 13 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 2 kap. 1 a och 4 kap. 11 a §, med följande lydelse

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 a §

Personuppgifter som rör motorfordon och som har samlats in genom kamerabevakning som bedrivs med stöd av 14 c § 4 kamerabevakningslagen (2018:1200) får behandlas av Polismyndigheten och Säkerhetspolisen endast om syftet med behandlingen är att förebygga, förhindra, upptäcka, utreda eller lagföra brott för vilket det är föreskrivet fängelse i tre år eller mer. Sådan behandling får alltid ske i sex månader efter det att uppgifterna samlades in.

Första stycket gäller inte för personuppgifter i form av bilder av enskilda.

2 §

Förutsättningarna för att behandla personuppgifter som behandlas med stöd av 1 § för nya ändamål regleras i 2 kap. 4 och 22 §§ brottsdatalagen (2018:1177).

Förutsättningarna för att behandla personuppgifter som behandlas med stöd av 1 eller 1 a § för nya ändamål regleras i 2 kap. 4 och 22 §§ brottsdatalagen (2018:1177).

3 kap.

2 §¹

Följande personuppgifter får göras gemensamt tillgängliga:

1. Uppgifter som kan antas ha samband med misstänkt brottslig verksamhet, om den misstänkta verksamheten

a) innefattar brott för vilket det är föreskrivet fängelse i ett år eller mer, eller

- b) sker systematiskt.
2. Uppgifter som behövs för övervakningen av en person som
- a) kan antas komma att begå brott för vilket det är föreskrivet fängelse i två år eller mer, och
- b) är allvarligt kriminellt belastad eller kan antas utgöra ett hot mot andras personliga säkerhet.
3. Uppgifter som förekommer i ett ärende om utredning av eller lagföring för brott.
4. Uppgifter som förekommer i ett ärende om uppbörd.
5. Uppgifter som förekommer i ett ärende om kontaktförbud eller om personskydd.
6. Uppgifter som har rapporterats till Polismyndighetens ledningscentraler.
7. Uppgifter som behandlas i syfte att upprätthålla allmän ordning och säkerhet.
8. Uppgifter som behandlas i syfte att fullgöra internationella åtaganden, om det krävs för att den aktuella förpliktelsen ska kunna fullgöras.

9. Uppgifter som har samlats in genom kamerabevakning med stöd av kamerabevakningslagen (2018:1200) eller annan författning.

Dna-profiler får inte göras gemensamt tillgängliga. Att sådana uppgifter får behandlas i särskilda register följer av 5 kap.

Tillgången till uppgifter som görs gemensamt tillgängliga med stöd av första stycket 2 ska begränsas till särskilt angivna tjänstemän som har till uppgift att arbeta med övervakningen. Information om att en person är föremål för övervakning får dock göras tillgänglig för andra.

Tillgången till uppgifter som görs gemensamt tillgängliga med stöd av första stycket 9 ska begränsas till särskilt angivna tjänstemän som är i behov av uppgifterna för att upprätthålla allmän ordning och säkerhet eller förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda och lagföra brott för vilket det är föreskrivet fängelse i tre år eller mer.

4 kap.

6 §²

Personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 § första stycket 1, 2 eller 5–8 får som längst behandlas under den tid som anges i 7–11 §§.

Bestämmelsen i 2 kap. 17 § andra stycket brottsdatalagen

Personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 § första stycket 1, 2 eller 5–9 får som längst behandlas under den tid som anges i 7–11 a §§.

Bestämmelsen i 2 kap. 17 § andra stycket brottsdatalagen

² Senaste lydelse SFS 2019:435.

(2018:1177) gäller inte vid tillämpningen av 7–11 §§.

(2018:1177) gäller inte vid tillämpningen av 7–11 a §§.

11 a §

Personuppgifter som har gjorts gemensamt tillgängliga med stöd av 3 kap. 2 § första stycket 9 får inte behandlas längre än sex månader efter det att de samlades in.

12 §

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att vissa kategorier av personuppgifter får fortsätta att behandlas för ändamål inom denna lags tillämpningsområde under längre tid än vad som anges i 3, 4 eller 7–11 §.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om att vissa kategorier av personuppgifter får fortsätta att behandlas för ändamål inom denna lags tillämpningsområde under längre tid än vad som anges i 3, 4 eller 7–11 a §.

13 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. att personuppgifter får behandlas för arkivändamål av allmänt intresse eller vetenskapliga, statistiska eller historiska ändamål under längre tid än vad som anges i 2 § första stycket eller 7–11 §, och

begränsning av behandlingen av personuppgifter för ändamål inom denna lags tillämpningsområde vid digital arkivering.

1. att personuppgifter får behandlas för arkivändamål av allmänt intresse eller vetenskapliga, statistiska eller historiska ändamål under längre tid än vad som anges i 2 § första stycket eller 7–11 a §, och

begränsning av behandlingen av personuppgifter för ändamål inom denna lags tillämpningsområde vid digital arkivering.

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer i fråga om 2 kap. 4 a § och i övrigt den 1 januari 2025.

Efter remiss har yttrande över promemorian lämnats av Brottsförebyggande rådet, Centrum för rättvisa, Civil Rights Defenders, Dals-Eds kommun, Diskrimineringsombudsmannen, Domstolsverket, Ekobrottsmyndigheten, Falköpings kommun, Flens kommun, Försvarmakten, Förvaltningsrätten i Malmö, Förvaltningsrätten i Stockholm, Göteborgs kommun, Hovrätten för Övre Norrland, Institutet för mänskliga rättigheter, Integritetsskyddsmyndigheten, Justitiekanslern, Jönköpings kommun, Kammarrätten i Göteborg, Kammarrätten i Stockholm, Kiruna kommun, Kustbevakningen, Laxå kommun, Luleå kommun, Mobility Sweden, Polismyndigheten, Regelrådet, Region Skåne, Region Stockholm, Riksdagens ombudsmän, Skellefteå tingsrätt, Stockholms kommun, Stockholms universitet (Juridiska fakulteten), Sveriges advokatsamfund, Sveriges Kommuner och Regioner, Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden, Säkerhetspolisen, Söderköpings kommun, Södertälje kommun, Trafikverket, Transportstyrelsen, Tullverket, Uppsala kommun och Åklagarmyndigheten.

Ale kommun, Alvesta kommun, Avesta kommun, Barnombudsmannen, Borgholms kommun, Danderyds kommun, Dorotea kommun, Filipstads kommun, Förvaltningsrätten i Härnösand, Hudiksvalls kommun, Hässleholms kommun, Karlskrona kommun, Lysekils kommun, Mora kommun, Polisförbundet, Region Jämtland Härjedalen, Region Östergötland, Riksförbundet M Sverige, Sjöbo kommun, Staffanstorps kommun, Sunne kommun, Tull-Kust, Västerås kommun, Västra Götalandsregionen, Åmåls kommun och Åre kommun har inte inkommit med svar eller avstått från att yttra sig.